

ПОЛ ДОХЪРТИ ПРОКОБАТА ТУТАНКАМОН

Част 8 от „Египетски загадки“

Превод от английски: Ралица Кариева, 2009

chitanka.info

*От Мартин Зилендър
на неговата сестра Рут Робинс,
която си отиде на 8 декември 2004 г.
на 45 години, с любов.*

ГЕРОИ

ФАРАОНИ

Секененра, Яхмос (Ахмозе), Тутмос I, Хатшепсут (Хатусу): войнолюбиви фараони от Осемнайсетата династия (1550–1323 г. пр.Хр.), които полагат основите на великата империя на Древен Египет.

ЦАРСКИЯТ ДВОР НА АМЕНОФИС III

Аменофис (Аменхотеп) III, Великолепния: Фараон на Египет в продължение на трийсет и девет години, когато царството на Двете земи достига апогея на своята мощ.

Тийи^[1]: Велика царица и царска съпруга на Аменофис III, родена в Египет като дъщеря на Тюйа и Хюйа^[2] от град Ахмин.

Престолонаследник Тутмос: очевидно предполагаем наследник на Аменофис III.

Принц Аменофис (Аменхотеп IV), по-късно Ехнатон (Ехнейот) и с тронно име Неферхеперуре: наричан също Забуления, Големия еретик, Уродливия, Плашилото; познат в историята като Ехнатон, по-малък син на Аменофис III и Тийи.

Ситамон: дъщеря на Аменофис III и царица Тийи.

ЧЕДАТА ОТ КАП (ЦАРСКИТЕ ЯСЛИ)

Хоремхеб (Харемхаб): генерал.

Рамзес: пръв приятел на Хоремхеб.

Хюйи^[3]: първи царедворец (дипломатически пратеник по време на събитията).

Майа: царски ковчежник по време на събитията.

Мерире: главен жрец през периода.

Пентжу: царски лекар.

ЦАРСКИ ДВОР (НА ЕХНАТОН)

Ехнатон/Аменофис IV: Фараон.

Нефертити: Велика царица и съпруга на Ехнатон, дъщеря на Ай.

Мекетатон, Меритатон, Анхсенатон (по-късно Анхсенамон),

Тутанкатон (по-късно Тутанкамон): деца на Ехнатон.

Хийа^[4]: митанийска принцеса, една от второстепенните съпруги на Ехнатон.

ГРУПАТА ОТ АХМИН

Ай^[5]: първи министър на Ехнатон, баща на Нефертити и на Мутноджмет, брат на царица Тийи.

Мутноджмет^[6]: по-малка дъщеря на Ай.

Нахтмин (Нахтимин/Минахт): полубрат на Ай.

ДРУГИ ЛИЦА

Джосер, Куфу: жреци на Атон.

Рахмос (Рахмозе): атонски пълководец.

Азиру: ханаански принц, заклет противник на Египет.

Джарка: довереник и помощник на Маху.

[1] В други транскрипции Тий, Тие, Тийе, Тийа, Тия, Тайе. — Б.пр. ↑

[2] В други транскрипции срещани също като Туя и Яя; мумиите им са намерени в неразграбена гробница в Долината на царете и заедно с мумията на Сети I се смятат за най-добри образци на балсамирането. — Б.пр. ↑

[3] В други транскрипции Хуи. — Б.пр. ↑

[4] В други транскрипции Кия. — Б.пр. ↑

[5] Според други източници Ея. — Б.пр. ↑

[6] Също Мутноджемет. — Б.пр. ↑

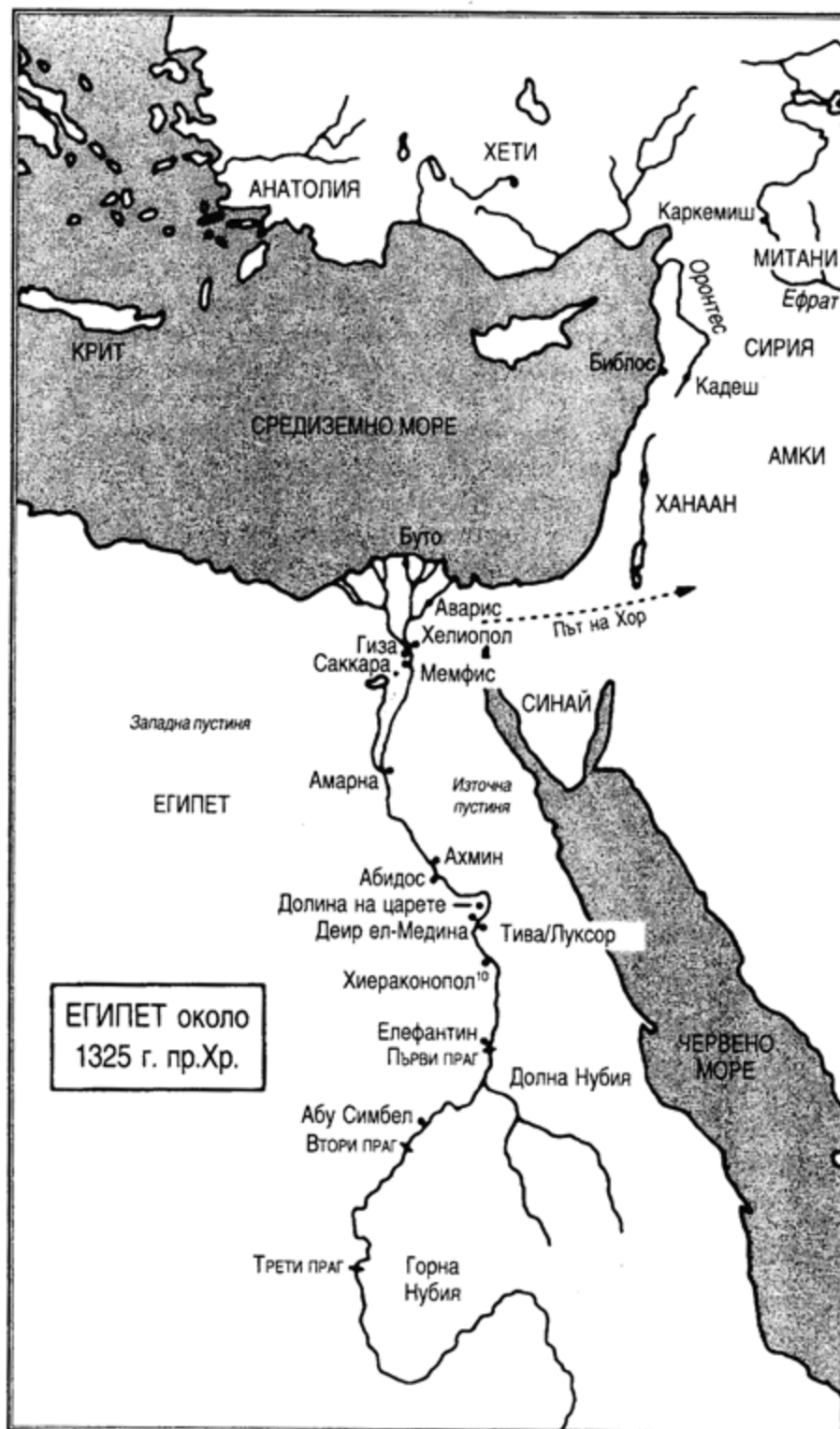
ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Осемнайсетата династия отбелязва може би най-високата точка в развитието на Древен Египет както у дома, така и извън границите на империята. Това е период на величие, разцвет и триумфален империализъм. Време на големи промени и бурни събития, особено в последните години от управлението на Аменхотеп III и бързото възкачване на трона на Големия еретик Ехнатон в разгара на горчив сблъсък между религиозните идеологии и на все по-осезаемата заплахата от страна на Хетската империя.

Аз имах големия късмет да получа достъп до този древен документ, за който се твърди, че е — с думите на една по-нова епоха — „пълната и откровена изповед“ на човек, живял в окото на бурята: Маху — началник на полицията на Ехнатон, и на неговите наследници. Маху ни се разкрива като доста зловеща фигура — отговарял е за сигурността в империята, затова му се е налагало да бъде бдителен и с ръка винаги върху дръжката на меч. При разкопките и от други археологически източници, но най-вече от откритията в собствената му гробница, до която той така и не е стигнал, Маху оживява пред нас като внимателен и проникновен наблюдател на времето си. Изглежда, е написал изповедта си доста след бурните години, които отбелязват края на Осемнайсетата династия. Водел си е записки, които по-късно преписва, вероятно по време на краткото управление на Рамзес I (около 1301 г. пр.Хр.).

Ръкописът на Маху е преведен цели шестстотин години по-късно, през VII в. пр.Хр., на демотично писмо и е преписан отново по време на Римската епоха на смесица от латински и койне^[1]. Неговата изповед, която реших да публикувам като трилогия, отразява тези различни периоди в превода и поправките. Така например Тива е гръцкият вариант на Уасет^[2], а някои други собствени имена (без да споменавам йероглифите) се дават с различни тълкувания от отделните преводачи и преписвачи.

В първата част на трилогията — „Възходът на Атон“, Маху описва възкачването и падението на Ехнатон: мистериозното изчезване на фараона, опита на съпругата му Нефертити да завземе властта и бруталната ѝ и трагична смърт. В настоящата, втора част Маху разказва за мистериите около тези драматични събития. Той и другите чедра от Кап вече са управници на Египет, ала още не могат да се отърсят от станалото и са изпълнени със страх от предстоящото.

¹⁰Според други източници – Йераконопол, Хиераконпол и т.н. – бел. прев.

[1] Койне е първият диалект на обикновените хора в Елинистическа Гърция, букв. обикновен. Става основа на лингва франка. — Б.р. ↑

[2] По-нататък в книгата Град на скиптъра. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЪРВА

*Днес смъртта се явява пред мен
като горяща главня в тъмнината,
като следи от кръв по улицата,
като дим от огъня на пустинята,
като болка от язва.*

Думите на тези древни стихове често са ми на езика и отекуват в сърцето ми, особено снощи, когато се събудих от зловещ вой откъм реката. Знаех какво се бе случило.

Привечер излязох с нубийските наемници край портите на имението, в което бях заточен, — малък, елегантен дворец, изцяло на мое разположение, но все пак затвор. Отидохме до брега на Нил, където земята се издигаше и гледаше към величествена гора от папирусова зеленина, свежа и плътна, подхранвана от новите плодородни наноси на реката.

— Ние също го чухме — прошепна капитанът на наемниците.

Не отговорих. Избягвах да говоря, ако не се налагаше. Повечето време прекарвах записвайки истината, или поне онова, което сам смятам за такава. Записвах спомените си за бляскавото време, за смутните години, наречени Сезона на хиената, когато Ехнатон, Великия еретик, прокара вярата си в Единствения бог — Атон, и построи нов град с надеждата да създаде нова империя. Записвах сенките на онази епоха, когато Царството на Двете земи процъфтяваше. Някои хроники говорят за онези времена като за „голяма сянка, помрачила земята“, а други ги сравняват с „ослепителна светлина“. Каквото и да казват, Нил все още се разлива и отдръпва и земята е напоена с кръв.

Тръгнах по брега и забелязах алената пяна, парчетата плът сред тръстиките. Крокодилите бяха обсадили женски хипопотам, скрил се да роди сред тръстиките, и бяха нападнали него и бебето. Трябва да е

бил голям пир: виненочервени мехури подскачаха и се пръскаха по повърхността на реката, а горчивият мирис на кръв надвиваше наситената смрад от размътената тиня.

На връщане към къщи си спомних думите на един мъдър човек, който сравняваше живота със стъпала на пирамида: „Всяка жива душа се мъчи да се изкатери до някакво ниво — било растение, птица, животно или човек.“ И наистина е така: та нали самият аз съм живял в блатата сред крокодили, препускал съм с кръвожадните хиени в ловните поля, летял съм с недосегаемите лешояди, за да се спускам и кълва от бойното поле на живота. Аз, Маху — син на Сеострис, доверен приятел на фараона, бивш началник на Дома на тайните, „очи и уши на фараона“. Аз, който съм видял... да, ще ви кажа какво съм видял. Пазителят на тайните на новия фараон, да бъде благословено името му, поиска да признае всичко, да прошепна тайните си като разкажал се грешник пред жрец в Храма на ухото. Затвориха ме в това имение с боядисани в небесносиньо хладни стаи и с градини със сладки аромати, за да завърша делото си. Сега седя сам и гледам през прозореца. Капандурите са отворени, за да пропускат дневната светлина и хладния бриз откъм реката. Погледът ми се спира ту на блещукащата вода в щерната, ту на преливащото зелено на дърветата в градината. Отеква рев на звяр и в небето изведнъж разцъфва облак от подплашени птици. Още от онези славни бойни дни ми е останал навикът да се вглеждам във всичко, да се ослушвам за съсъка на летяща стрела, да предугаждам сянката на падащ меч...

Слънцето залязва, сенките пълзят по градината. Стаята ми сякаш се уголемява и вече не е писалище с боядисани стени; свежите зелени ръбове с тъмnochервени ивици се раздалечават. Сега тя е зала в Дуат, Подземния свят, просторна и изпълнена с неспокойни сенки. Вдигам чашата вино за наздравица с мъртвите, които се надигат да ме посрещнат. Сядат по местата си усмихнати или намръщени. На почетното място е той, Великия еретик, ужасният грешник, Ехнатон! Не смеят да изрекат името му. Наричат го Плашилото — мръсна дума, която за мен е като звън от лира, мелодия на флейта, която връща най-горчивите спомени. Ехнатон, Забуления, с уродливо несъразмерно тяло, широк като на жена ханш и провиснали гърди, накуцващ и с пръсти, дълги като на паяк. Как ли не му се подиграваха, как ли не го

осмиваха — особено жреците, жалките бръснати глави, скопени между краката, а и между ушите!

Ехнатон притежаваше редки качества и недостижимо величие, известни на малцина. За мен бе внушителен като статуя в мрачен храм, в който слънчевите лъчи играят по червения кварцит. Гледаше ме с продълговатите си раздалечени очи, излъчващи сила — невероятни очи, така и не успях напълно да ги проумея. Когато се гневеше, долната му челюст потрепваше, а плътните му устни бълваха клетви, както Хор бълва огъня, с който овъглява враговете си.

До него — Ай, тъстът на Ехнатон. Крокодил сред крокодили! Командир на колесниците, Пазител на короната, Носител на ветрилото на фараона, главен сред хиените. Лъжец, убиец и подлец, същинска мангуста, с умно, гладко лице, с пронизващи очи и приятен глас, винаги любезен, подкупващ, истинска кобра в човешка кожа.

Идва ред на Хоремхеб: здрав и набит, в кожени доспехи, неизменно стиснал боен кривак и кама. Със сурово лице, уста с увиснали ъгли и квадратна челюст, и най-вече с бдителни очи. Мъж на честта, способен на най-безчестните дела, амбициозен и своенравен. А зад него вярната му сянка — слаб и жилав, с остро лице, орлов нос и зловни очи — Рамзес. Потаен и коварен е приятелят на Хоремхеб, ала също така е неподражаемо смел и свиреп в битка.

Назад са другите Чеда на Кап, Царските ясли, където ме запокити леля ми Изития, онази зла вещица с черна като нощ душа, препълнена с отколешни грехове, между които и смъртта на майка ми. Ето го Майа — нежния Майа с изписано като на жена лице, с карминени устни и подрънкващи бижута. Подушвам парфюма му — смесица от касия и мирта. Ревнивият Майа, ковчежникът Майа, ето го — потрива стомаха си, както правеше приживе, сякаш бе знаел откъде ще го сполети смъртта. И до него е единствената му любов — приятелят ми Собек, с изпито лице и хлътнали очи, изгорял от слънцето в затвора на оазиса, където бе пратен заради прелъстяването на една от наложниците на Великолепния, бащата на Ехнатон. Собек бе успял да избяга от заточението. Завърнал се в Тива, пак не бе стоял със скръстени ръце — бавно и полека бе успял да създаде своя мрежа сред отритнатите обитатели на бедните квартали, своя армия от верни бойци в мръсния подземен свят на Уасет, Града на Скиптъра.

Пълна негова противоположност е Хюи: изтънчен, строен, с остра брадичка и ясни очи, неизменно елегантен, с премерени жестове и мъдра реч. Началник на Дома на пратениците, най-добрият дипломат, с единствена грижа — величието на Египет.

До него е и Мерире, първожрецът. С подигравателни очи и присвита уста, с набожно лице, кръгло и гладко като речен камък. С меден глас и ласкателни слова, ала същевременно един от най-опасните хора! Ето го и Пентжу, лекаря, неспокоен и потаен. Дребен мъж с прегърбени рамене и тясно лице, напрегнат поглед и откренати устни.

О, да, миналото ми е изпълнено с хора. Стените на залата се разширяват като дългите зали на хетите. Отпивам от виното си и оставям духът ми да се понесе отвъд Далечния хоризонт, но той не влиза в Полетата на Ялу, Долината на благословените, а в някакво скрито време и пространство, увиснало между земята и небето. Претърсвам пещерите на душата си, кухнята в сърцето си, населявани от онези, които съм обичал, отстоявал, предавал и убивал. Той също се появява, но отделно от останалите, като пламък от свещ на сред тъмнината. Става дума за Божественото дете, Благословеното дете, Богоугодния, Златния, Тутанкамон, син на Ехнатон и Хийа, неговата митанийска принцеса, съперницата на Нефертити. О, да, вече споменах името ѝ! Нефертити, „Красивата жена пристигна“! Все още не мога да повярвам, че роденото ни дете, дареният нам Божествен син разруши любовта на Нефертити и запокити мечтания свят на Атон в земята подобно на огнена звезда, врязала се в небесата. Тутанкамон с красивото по детски лице, толкова спокоен и ведър; с невинен въпросителен поглед като млада кошута, изумена от обградили я хиени.

Вече споменах името ѝ, а тя пристига с другата — Нефертити, и дъщеря ѝ Анхсенамон. И двете обичани от мен, толкова различни една от друга. Нефертити с лице от бледо злато и блестящи сини очи на сред огнен ореол от червена коса. Появява се в много форми — истинска пакостлива хитруша, която дразни и флиртува, или в цялото си величие с онази синя корона, килната царствено назад глава и поглед, наблюдаващ света изпод тежки клепащи. Зад нея е Анхсенамон — коварна като блато, покрито с най-зелената свежа трева, капан за душата на всеки мъж! Стар съм, но си спомням заобленото, чувствено

лице на Анхсенамон, очите на кошута и създадената за целувки уста и пълното, зряло тяло и усещам как у мен се надига възбуда. Сърцето ми се напруга. Ако можех, бих галил онова тяло, държал лицето и целувал устата ѝ. Та значи и двете са тук, наред с останалите.

Вземам папирус и перо и за пореден път се питам: откъде да започна, как да започна? Миналото е като бойно поле, потънало в прахоляка на толкова конфликти и убийства. Бойните колесници трополят и се разпадат. Конете галопират и нападат. Мъглата се размества; злато, сребро и кехлибар блестят на слънцето. Чувам плющение на сбруя, рев на боен рог, викове на мъже, тропот на исполински крака там, където Богът на битките е изсмукал кръв. Да, връщането в миналото е като прекосяване на бойно поле. Така че къде започна всичко? Вероятно, подобно на всички битки, някъде наред покой, онези ведри дни, преди колесниците да бъдат впрегнати и мечовете извадени. Ще започна от последния месец от сезона перет^[1], когато Нил беше силен и пълноводен и миеше черните земи с мократа си хладина. Да, точно тогава се започна отново, цяла година след като Нефертити беше поела дадената от мен отрова. Гледах как светликът на живота ѝ избледнява и усещах потреперването на красивото ѝ тяло в ръцете си...

Бяхме напуснали града на Атон, Ахетатон, и отишли на юг в Тива. Всички бяхме там, в Двора на лъвовете на двореца Малгата, Ослепителния дом на юг от Тива. Спомням си го добре. Обляният в слънце мраморен двор с готовите за скок лъвове, издълбани във всеки ъгъл върху червен кварцит. От четирите страни го обграждаха градински лехи с черна почва, донесена специално от Ханаан и засадена с безкрайно разнообразие от ароматни билки, треви и цветя. Спомням си дори аромата им, особено метличината със сиви листа и яркочервени цветове. Вратите към вътрешността на двореца бяха затворени и охранявани от членове на имперската войска, подбрани изцяло от Нахтмин, Главен военен писар на двореца, потайния и неразгадаем брат на Ай. Тези воители стояха в сянката с глави, предпазени от раираните кърпи на златни и сини ивици, кожени поли, сандали, дълги медни гривни на китките, едната ръка върху обреден щит с овнешката глава на Амон, другата сграбчила копие с бронзов накрайник с шипове. Избрани бяха, защото всеки от тях можеше да

прикове с копие пеперуда на стената. Пазеха ни. Сякаш имахме нужда от охрана!

Намирахме се под поръсени с парфюм сенници, отпуснати върху възглавници или дивани или седнали на столове с инкрустирани с абанос и слонова кост облегалки. Говорехме и си почивахме. Пред всеки от нас имаше малка маса от акациево дърво и позлатени съдове с резени пъпеш, нар, ябълки и череши. По средата беше Тутанкамон, само на шест години, облечен в проста бяла роба от най-фин лен и обръсната малка глава, подобна на яйце, с единствена червеникавочерна къдрица, която се спускаше до пълната му дясна бузка. Седеше под лилав сенник върху алени възглавници с позлатени ръбове, смучеше парче пъпеш и се усмихваше блажено на себе си. До него беше Анхсенамон, вече на четиринайсет, момиче-жена с плътна сплетена и напарфюмирана перука, вързана със зелена лента, с изящно гримирано лице и ослепителни на силното слънце бижута и огърлици. Беше полегнала с лице към брат си, бъдещия ѝ съпруг, а лепената ѝ роба по-скоро подчертаваше, отколкото скриваше красотата ѝ. Дразнеше го като малко котенце и в замяна се радваше на искрящата му, невинна усмивка. Зад тях бяха наредени слуги с розови ветрила от щраусови пера, които предизвикваха лек ароматен ветреца и гонеха нахалните мухи.

Като официален попечител на Тутанкамон седях от дясната му страна, а зад мен — помощниците ми Собек и Джарка. Ай и Нахтмин седяха отляво. Нахтмин се издигаше все повече в Царския кръг, за да уравнивается военната мощ на Хоремхеб. Останалите бяха разпръснати от двете ни страни: Хоремхеб и Рамзес — по изключение без униформа. Пентжу и Хюйи, Мерире, Туту — двучиният дворецов управител на Ехнатон, и Рахмос — генералът на Атон. Някои бяха горещи привърженици на каузата на Великия еретик, други — похладни, останалите — просто кариеристи. Приличаха ми на глутница хиени, полегнали в сянката на скалите. Дебнехме се, готови да действваме като глутница, да преследваме и разкъсваме всеки общ враг, а при промяна на обстоятелствата — да се обърнем един срещу друг. Обстоятелствата бяха на път да се променят.

Един ден — светъл ден, спомням си, свещен за богинята Хотор — гледахме двубой с пръти между двама Накту-аа, момчета със здрави юмруци, ветерани от легиона на Птах, които бяха убили по трима

врагове в ръкопашен бой, после отрязали ръцете, пенисите и носовете им или какъвто там трофей се изисква. Това бяха двамата най-добри бойци в легиона и Рамзес беше уредил показно на способностите им. Наблюдавахме как кръжат един около друг, сграбчват препаските си, намазаните с масло тела, полепнали с прах. И двамата уцелваха отново и отново, докато от острите резки и силните удари потече кръв. Движеха се като в танц, голите им стъпала шляпаха по земята, а вдигнатите заострени прътове търсеха мимолетно предимство. За момент се разсеях, вниманието ми бе привлечено от една от любимите на Ай котки с остри уши — огромен раиран екземпляр, който беше уловил малко зайче и сега си играеше с него в сянката на единия от гравирани лъвовете.

— Пак! — изрева един от борците.

Двамата се отдалечиха един от друг, тоягите се срещнаха. Някъде в двореца прозвуча рог, удариха цимбали. Обърнах се и погледнах едната врата. Стражите вече я отваряха. Вестоносец зашляпа забързано по каменния под. Беше облян в пот, препаската му бе мазна и мръсна. Носеше яката на официалните имперски вестоносци. Борците спряха и се раздалечиха. Вестоносецът се свлече на колене и долепи чело о земята пред Тутанкамон. Ай щракна с пръсти. Вестоносецът се изправи, притича и прошепна нещо в ухото на Божия баща, после му подаде свитък. Ай стана.

— Господа — прошепна, — трябва да се върнем в залата за съвещания.

Вече имаше планирано събрание на Царския кръг за десетия час. Обърнах глава и кимнах на Джарка и Собек да се приближат. По изключение Собек беше облечен в ленена роба на вестоносец. Вечно се забавляваше на двойствения си живот между двореца Малгата и мръсните задни улички на Тива. Собек се бе оказал безценен за мен с разказите си за клюките, разговорите, действията и плановете на различните групировки, чиято власт бе нараснала по време на отсъствието на фараона от Тива. Дори бяха нападнали Долината на царете в опит да ограбят царските гробници. В изминалите няколко седмици бях раздал бързо правосъдие. Около входа към Долината на царете в момента бяха наредени колове с труповете на заловените от мен. Джарка беше също толкова незаменим: с тъмна кожа и гладко лице независимо от вече посивяващата коса и вече не толкова бурната

веселост. Пет години по-рано двамата нямахме избор и трябваше да убием любовта на живота му и баща ѝ — професионални убийци, изпратени в Атон да убият Великия еретик. И двамата ми другари знаеха задълженията си. Джарка носеше тежък сирийски лък и колчан стрели; Собек криеше дълъг кинжал под робата си.

— Заведете Негово превъзходителство вътре.

Анхсенамон се бе окопитила и гледаше с присвити очи дядо си Ай. Тутанкамон обаче продължаваше да смуче парчето пъпеш с неопределена усмивка към двора, сякаш виждаше нещо, което останалите не могат. Собек и Джарка понечиха да изпълнят заповедта ми, а едновременно с тях се появиха и избраните лично от мен наемници от моя народ, меджаите на изток от Тива, които до момента се бяха излегнали на сянка с мех вино при издълбаните лъзове. Собек хвана малкия принц за ръката и внимателно го издърпа да стане.

— Войнико! — изпищя момчето и размаха резена пъпеш. — Воините се бият!

Собек се наведе и му прошепна нещо, момчето се засмя — дълбоко гъргорене от тесните гърди.

— Много добре, много добре! — изрева и почти се хвърли в прегръдките на Собек.

Анхсенамон заобиколи Джарка внимателно, усмихна се прелъстително и тръгна към мен. За миг ми напомни на майка си Нефертити: същата премаляла, чувствена и същевременно царствена осанка, открехнати в лека усмивка устни, сведен под дълги мигли поглед, но когато вдигна очи, улових погледа, който ми казваше, че знае какво си мисля. Дойде по-близо от нормалното, усетих аромата ѝ, видях вадичката пот, която се стичаше между гърдите ѝ. Размаха ления си шал като ветрило, извърна леко глава и ме погледна косо.

— Маху — името ми долетя като шепот, сякаш бяхме любовници или съучастници. — Маху, какво се е случило?

— Ваше превъзходителство ще бъде уведомена съвсем скоро.

— Ваше превъзходителство ще бъде уведомена съвсем скоро — имитира ме тя, засмя се детински в шепа. Отвори рязко ветрилото в дясната си ръка и го размаха яростно пред лицето си, красивите ѝ очи вече не се смееха, бяха студени и твърди. — Не съм дете, Маху. На четиринасет съм. Вече съм била царица и майка. Сега съм бъдеща царица и майка на наследника.

— За момента, Ваше превъзходителство, ти си това, което си, и аз съм това, което съм. Знаеш, колкото знам и аз, и съм убеден, че — приближих лицето си още малко — веднага след края на срещата Божият баща, Ай, твоят дядо, ще се промъкне в покоите ти, за да сподели, онова, което предстои да научим.

Анхсенамон се усмихна. Винаги беше така: парирание и атака като двама борци с тояги. Анхсенамон флиртуваше, но зад това се криеше заплаха; преструваше се на невинна, а бе всъщност жена, спала със собствения си баща, и ако моите шпиони не грешаха, в момента предлагаше подобни услуги и на дядо си. Анхсенамон бе истинска хесета! Можеше да засрами и най-добрата хесета! Опасна беше не само заради красотата си, но и заради онова излъчване на детска невинност, което прикриваше сърце и ум, жестоки като на мангуста. О, да, тя беше дъщеря на Нефертити и внучка на Ай, наследила всяка частица от тяхната коварност!

Анхсенамон изтича нататък, без да престава да си вее с ветрилото, и пътем извика в поздрав към двамата бойци с тояги. Движеше се толкова бързо, че Джарка почти се блъсна в нея и се наложи да отстъпи с безброй извинения. Анхсенамон само се засмя и последва своя полубрат вътре. Моите наемници изтичаха след тях. Имаха си заповеди. Последната записана воля на Ехнатон бе аз да бъда официалният и доверен попечител на малкия му син. Такова е било и желанието на майката на Тутанкамон, Хийа, и аз бях дал обет, който смятах с двойна сила за свещен. Тутанкамон не оставаше нито минута извън полезрението ми или това на Джарка; дори резенът пъпеш, който ядеше по-рано, бе внимателно проверен и опитан. Огледах двора. Слугите на другите членове на Придворния съвет изпълзяваха изпод сенките по ъглите, говореха си и недоумяваха каква новина е размърдала Великите. Гледах ги внимателно. Всяка хиена имаше собствена глутница и се запитах на колко от тях може да се има доверие: войници от различни националности, наемници, хора, бягащи от закона в други градове. Някои от тях по-рано бяха предани до фанатизъм на Ехнатон. Нямах доверие на нито един, но не смеех да действам. Като началник на полицията се изкушавах да посъветвам Ай, че трябва да бъде издаден декрет, с който да бъдат изселени в името на мира и хармонията. На Ай това щеше да му хареса! Щеше да

настоява — независимо че съм началник на полицията — на моите разузнавачи също да бъде забранен достъп до двореца.

Въздъхнах и последвах останалите вътре по тесните коридори с плочки към огромната зала за съвещания. Пред инкрустираните с мед врати от ливански кедър вече беше наредена охраната на Нахтмин. Много от тези мъже бяха от легиона на Ра, който по-рано бе разположен близо до Ахмин, родния град на Ай, и бяха пряко зависими от онези, които аз наричах шайката от Ахмин: Ай, Нахтмин и други от тяхното сближение. Останалите членове на Царския кръг ме очакваха. Ай седеше на подобен на трон сгъваем стол, чиито облегалки бяха с формата на лъвски глави, а на краката — на оголени нокти. Членовете на съвета седяха върху възглавници или малки столчета. В центъра на кръга петима писари от Училището на живота седяха с кръстосани крака и готови свитъци папирус и пера в скута.

Някога залата е била величествена, но годините на занемарение, докато Ехнатон се намираше във величествения нов град на двеста километра на север, бяха оставили своите следи. Фреските и рисунките бяха загубили живостта си; колоните в синьо и злато бяха започнали да се лющят. В едната част на тавана корнизът се беше отлепил, а прахолякът все още се намираше на пода. Дворецът беше нападнат от плъхове и мишки. В отговор Ай бе пуснал цял легион котки и в залата едва се дишаше от тяхната миризма.

Седнах и сбърчих нос, нищо че Мерире, който бе поел ролята на уредник и гостуващ жрец на Царския кръг, отправяше напевна молитва към Всесилния бог. Никой не смееше да попита дали се моли на Амон Ра, мълчаливия бог на Тива, или на Атон, великия Слънчев диск, символ на мистериозния Всесилен и Всевиждащ бог на Ехнатон. Обгърнах кръга с поглед. С изключение на Мерире и други фанатици на Атон — „благочестивите“, както Хюйи ги наричаше дипломатично, — се съмнявах дали някой, включително и аз самият, вярваше в каквото и да е бог. Вярно е, че Хоремхеб беше отдаден на Хор от Хенес, неговия роден град, макар да гледаше на него повече като на талисман, добра магия, отколкото като духовно същество. Ние бяхме жадните за власт хиени, които не отделяха поглед от Ай. Ако той се подхлъзнеше или отслабнеше, останалите, заедно с мен самия, щяха да го разкъсат на парчета. Но Ай не отстъпваше по лукавство на никого от нас. Да не говорим, че Тутанкамон му беше внук, а Анхсенамон —

внучка. И макар аз да бях попечителят на принца, Ай вече си беше присвоил цялата власт на регент и никой не смееше да му се противи. Съзнавахме, че всички в Царския кръг са набелязани. Бяхме служили на Атон. Бяхме част от великата ерес. Други в Египет — генерали и придворни, управници на могъщи градове, особено на Тива — имаха доста сметки за уреждане с нас. Именно страхът от тези „други“ ни сплотяваше, а Ай бе доказал, че е най-опасният лидер на глутницата.

Мерире спря да ломоти, Ай седеше мълчаливо, сякаш размишляваше над молитвата.

— Господа — вдигна ръце и ги разпери, сякаш ще изрече заклинание, — господа, огледайте се. Тази зала представлява цял Египет.

Няколко се огледаха, останалите не отделяха поглед от Ай.

— Трябва да признаем — продължи Ай, — че преместването в Ахетатон се оказа грешка, но волята на фараона е на първо място и ние нямахме избор, освен да се подчиним.

Посрещна го хор на съгласие. Ай напяваше химн, познат на всички ни — всяка буква, всяка случка, — така че не пропускахме да се присъединим към всеобщия хор.

— Градовете на Египет страдат, храмовете са занемарени, градините са обрасли в бурени, а хазните — празни — гласът му се усилваше. — Армиите, с изключение на онази на Мемфис — усмихна се той на Хоремхеб, — изпитват недостиг на продоволствие, оръжие и хора. Войниците дезертират на тълпи, на офицерите им е все едно, казармите са празни. И, което е по-лошо, враговете на Египет, народите на Деветте лъка, стават все по-дръзки и арогантни.

Хоремхеб изпляска с ръце, закима бясно и огледа останалите предизвикателно.

— Престъпници и бандити обикалят из Червените земи — продължи Ай. — Мините ни в Синай са непрекъснато атакувани, пристигат и новини за безредици в Куш, чиито васали забравят да платят дължимото на Великия дом на Египет.

Седях с леко притворени очи и слушах списъка с бедите на Египет. Западането на търговията, празните хазни, ниският боен дух в армията, бунтове и въстания в някой град или провинция, растящата заплаха, идеща отвъд Синай, където подчинените на Египет племена в земите на Ханаан пренебрегваха призива на фараона и воюваха

помежду си. На север от Ханаан се надигаше велика империя. Хетските васали се концентрираха все повече върху отслабващия Египет, винаги готови да нарушат границите, да се впуснат на юг и заселят плодородните земи и морската равнина на Ханаан. Изкушавах се да прекъсна речта на Ай, но разбихах какво прави. Напомняше ни, че всички носим отговорност за отслабващото величие на Египет. Най-накрая приключи и седна с приведена глава и ръце в скута.

След малко вдигна поглед:

— Коя е най-голямата заплаха?

— Азиру! — процеди през зъби Хоремхеб.

— Азиру — повтори като ехо Ай и кимна дълбокомислено.

— Ханаанският принц — продължи Хоремхеб. — Знаем, че настройва съюзниците ни срещу нас и подкрепя хетите. Единственият ни силен съюзник там, Риб-Адди, цар на Библос — махна с ръка към Туту, ревностния уредник на двореца на Ехнатон, — изпращаше писмо след писмо с молба за помощ, за поне един ескадрон колесници. Дори това писмо не получи отговор, не бе показано на никого.

— Подобно на теб — приведе се Туту с едва сдържан гняв — аз следвах заповедите на фараона!

— А не му ли бе и съветник?

— Да, както и ти — изстреля Туту. — Но волята на фараона беше ясна. Никакви войски в Синай. Трябваше да оставим съюзниците си сами да решат проблемите си. Ехнатон планираше да тръгне по пътя на Хор и да пренесе словото на Атон при съюзниците си.

— Глупости! — изрева Хоремхеб. — Ехнатон се закле никога да не напуска този град до края на живота си.

Останалите от кръга се озоваха въввлечени в крясъците и размяната на обвинения. Ай ме погледна, после отмести поглед: най-накрая запляска и продължи, докато всички разговори затихнаха.

— Риб-Адди е мъртъв! — думите му бяха посрещнати с дълго стенание. Хоремхеб беше готов да скочи на крака, но Рамзес внимателно го бутна обратно върху възглавниците. — Вестоносецът донесе новината. Азиру е нападнал Библос, войските му преобърнали града. Риб-Адди е бил заловен, гърлото му — отрязано като на жертвен агнец, после бил обесен на главната порта.

— А нашият съюзник Тушрата, цар на митанийците? — протестира Хоремхеб. — Хийа, майка на принц Тутанкамон, бе негова

дъщеря. Той обеща да ни помогне.

— Митанийците не смеят да действат — поклати глава Ай. — Хетите са дали велик обет. Ако митанийците се намесят в Ханаан, те ще последват примера им.

— В такъв случай трябва да изпратим войски — настоя Рамзес. — Да изпратим огън и меч в Ханаан.

— Така ли? — щракна с пръст Ай и посочи Майа. — Колко злато и сребро има в Дома на среброто?

— Колкото за двайсетдневна кампания, а оттам нататък — нищо.

— Е, генерал Рамзес — обърна се към поддръжника на Хоремхеб Ай, — докъде според вас ще я докараме със злато за двайсет дни? Коя войска да изпратим?

— Не забравяйте легионите на Хор и Изис при Мемфис — не се предаваше Рамзес. — Пешаци и колесници, да не споменаваме легиона на Ра...

— А! — вдигна изненадано ръце Ай. — Значи предлагате да изпратим в Синай единствените три легиона, на които можем да разчитаме, предвождани от единствените двама генерали...

— На които можем да вярваме — довърши изречението Хюйи.

— Ако изпратим легионите на Хор и Изис — въздъхна Ай, — ще останат само наемниците и имперският легион на Нахтмин. Ако се стигне до безредици или въстание тук — сви рамене той, — колко дълго мислите ще оцелеем?

— Трябва да изчакаме — намеси се Майа. — Храмовете и дворците трябва да бъдат възстановени, хазните — напълнени, верността на всеки легион — гарантирана. Дотогава съюзниците ни в Ханаан трябва сами да се оправят.

— Чакайте! — изрева Хоремхеб. — Чакайте! — обърна се и ме изгледа убийствено. — Маху, ти си началник на полицията, надзирател на Дома на тайните. Вътрешната сигурност е твоя работа.

— Така ли?

— Седиш и мълчиш — опита се да ме предизвика Рамзес, — сякаш си подремваш. Все още ли мечтаеш за дните на слава, Маху?

Задържах погледа на Ай. Бях негов съюзник. Той знаеше, че не е заради сините му очи. Ние просто бяхме хора, изправени пред обща заплаха. В случая няхаме избор. Или оставахме заедно, или пропадахме заедно.

— Маху мечтателят... — повтори Рамзес.

— Генерал Рамзес! — скастрих го.

— Чакаме със затаен дъх — прошепна мъчителят ми.

— Генерал Рамзес, вие сте мъртвец. Не, няма нужда да оставяте ръката си да търси камата, скрита под робата ви. Не разбирате ли? — посрещнах побеснелия му поглед с още по-бесен. — Всеки един в тази стая е мъртвец! Божия баща Ай напява химна и ние пригласяме. Всички ние бяхме приятели на Ехнатон, оногова, когото жреците на Амон Ра и Тива сега наричат Великия еретик. На нас гледат като на виновници за случилото се — посочих прозорците. — Попитайте Собек. Идете да се разходите из Тива, ако смееете. Има хора, които ще платят много торби злато да видят вашата глава и моята, набутани в някоя кофа! С радост биха ни набили на кол или заровили живи сред горещите пясъци на Червените земи.

— Ако само бяхме следвали Атон! — намеси се Мерире. — Ако бяхме останали верни на идеята на нашия господар!

— Глупости! — извика Рамзес. — Тук сме, защото я следвахме! — гласът му трепна едва доловимо.

— Така е, генерал Рамзес — съгласих се аз. — Именно заради това сега се намираме в криза. Толкова сме слаби, че не смеем дори да ви изпуснем от погледа си, да не говорим за безценните ви легиони. Докладват ми за смут от Делтата до отвъд Третия праг: конспирации, сбирки, недоволни офицери, градски управници предатели. Знаехте ли, че някои доста силни фигури сериозно обмислят да помолят митанийците или хетите да се намесят в Египет?

— Никога! — извика в протест Майа.

— Вярно е — отвърнах. — Все още не разполагаме с имена, но във всеки град по протежение на Нил, от Третия праг до Голямата зелена вода, предателството и коварството клокочат като вряща вода.

— Какъв е вашият съвет? — попита Хоремхеб тихо. — Да внимаваме?

Протегнах ръце:

— От една страна, са онези, които ни мразят, задето следвахме Великата ерес. От друга — погледнах Мерире, Туту и останалите от тяхната клика в другия край на залата с омраза, — са онези, които ни мразят, задето се отрекохме от култа към Атон, от визията на Великия еретик. Нямаме приятели или съюзници — посочих Анен, роднината

на Ай, който бе въведен официално като първожрец на Амон Ра в Тива. — Той е нашият първожрец, но не смее да извърши служба в собствения си храм. Знаете ли какво са шабтите?

— Шабти? — подигра се Рамзес. — Статуи в гробниците?

— Статуи в гробниците — повторих, — слугите, които ще служат на господаря си, когато той достигне Долината на благословените отвъд Далечния хоризонт.

— Давай направо — изръмжа Хоремхеб.

— Неслучайно съм началник на полицията. Знам единствено, че има група, тайно общество, които наричат себе си шабти на Ехнатон. Фанатични последователи, които вярват, че сме изоставили своя господар и трябва да платим за това предателство с живота си.

Злокобна тишина настъпи в залата.

— Не са ви известни — продължих изморено, — защото досега жертвите им са предимно дребни чиновници. Жреци, служили на Атон, писари, обучени в Дома на живота, търговци и благородници, пътували до Ахетатон — всички те са смятани за предатели. Отначало не откривах връзка. Четях докладите и си мислех, че това са поредни смъртни случаи в Тива — наръгали някого, инцидент на някоя лодка, падане от покрив, чаша отровно вино, нещо в храната не понесло на някого. Последните пет месеца — вдигнах ръка — има поне десет такива смъртни случая и единственото общо между жертвите е, че преди да се завърнат в Тива, са служили на фараона в града на Атон, Ахетатон.

— Разчистване на сметки — подигра се Рамзес.

— Може би да, а може би не, генерал Рамзес. Но на ваше място щях да държа пазачите си подръка, не по-далече от камата под робата си.

— Какво препоръчвате в такъв случай? — долетя шепотът на Ай.

— Бързи действия. Принц Тутанкамон... — спрях и се усмихнах. — Виждате ли, дори името му сменихме, а също и това на бъдещата му съпруга. Вече не се радват на добрата воля на Атон, но като Тутанкамон и Анхсенамон имената им вече имат благословията на бога на Тива.

— Изпразнени от смисъл жестове — протестира Майа.

— Всеки жест има значение — отвърнах. — Трябва да издадем декрети, с които да обявим възстановяването на старите порядки.

Такива декрети трябва да изпратим до всеки град по поречието на Нил.

— И? — любопитства Ай.

— Трябва да заплашим кушитите. Да възстановим златните налози. Трябва да окажем помощ на търговците, да осигурим речен патрул по Нил. Бандитите и престъпниците трябва да бъдат незабавно екзекутирани, телата им — набити на колове по бреговете като предупреждение за другите. Пустинните патрули трябва да бъдат засилени, а на либийските мародери и жители на пустинята да се даде брутален урок: огън и меч и никакви пленници.

Хоремхеб и Рамзес кимаха ентусиазирано.

— А тук, в Тива?

По лицето на Ай можех да отгатна, че е съгласен, но има и още нещо. Продължаваше да държи свитъка, който вестносецът му бе връчил.

— Всеки уличен в измяна трябва да бъде незабавно екзекутиран. Онези, на които не можем да се доверим, трябва да бъдат отстранени от служба и изпратени другаде. Всеки един от нас, присъстващите, всеки чиновник, писар или офицер трябва да положи клетва за вярност към новия ни фараон Тутанкамон.

— Но той не е коронясан! — възрази Хюйи.

— Ще бъде. И колкото по-скоро, толкова по-добре. А свещеният му съюз с принцеса Анхсенамон трябва да бъде разгласен нашир и надлъж из Двете царства.

— А Ханаан? — попита Хоремхеб.

— Да оставим гърнето да къкри известно време — облизах устни. — Да изпратим писма до Азиру, с които го обявяваме за наш приятел и съюзник. Да му изпратим възможно най-много злато и сребро в знак на нашето благоразположение.

— И? — поинтересува се Ай.

— Да го поканим в Египет и да го ослепим. Предупреждение към всички предатели в Ханаан.

Хоремхеб и Рамзес бяха на моя страна. Майа изглеждаше недоволен — пресмяташе наум колко щеше да ни струва това в злато и сребро. Хюйи остана невъзмутим. Мерире, Туту и другите от кликата на Атон бяха по-намръщени отвсякога. Един ден щеше да се наложи да се занимаем с тях. Както самият Ай ми бе подшушнал, онези, които не

са с нас, са срещу нас, но тези мъже все още предвождаха войски и имаха приятели сред генералите на империята.

— Много добре, много добре — прошепна Хоремхеб. — Но няма ли това да означава разравяне на кошер с оси? — той се изсмя остро. — Ето ни тук, атонисти под прикритие, изискващи вяност от онези, които са най-големите ни противници и ни винят за настоящите неприятности на Египет.

— Забравете миналото — изстреля Ай. — Нека действаме, сякаш Ехнатон не е съществувал — пренебрегна неодобрителното съскане на Мерире и изпълнения с омраза поглед на Туту. — Нека обявим младия ни принц за фараон, законен наследник на дядо си Аменхотеп III Великолепни.

— Просто така? — плесна с ръце Туту. Беше полуизправен. Плесна отново. — Просто така, Маху? Сякаш Великата идея никога не е съществувала?

— Сън — отвърнах. — Кошмар. Всички ние се отклонихме от правия път. Сега се връщаме в пътя на истината. Говорим с единен, истинен глас. Спечелили сме благоразположението на старите богове. Маат отново ще властва от Голямата зелена вода до отвъд Четвъртия праг.

— Но и тогава ще ни винят! — извика Майа.

— Мислите ли? Дайте на човека хубава храна, оставете го да пие вино до насита и той скоро ще забрави глада си и жаждата си — обяви Ай.

— Вече сте решили, нали? — изрева Мерире. — Ти и твоят... — посочи мен той — твоят Песоглавец от Юга.

— Говорили сме за това — съгласи се с усмивка Ай. — Друг начин не виждаме. Ти какво би препоръчал? Да се втурнем всички към Нил, да се покатерим на една лодка и се върнем в Ахетатон?

— Възраждам! — измуча Мерире.

— Ще направим компромис — заяви Ай успокоително. — Най-добре би било Тутанкамон поне за малко да се махне от Тива. Нека се върне в Ахетатон, докато... Маат, истината и хармонията се възцарят отново. Вижте, господа мои — Ай се извърна на стола си с лице към Мерире и кликата му, — преклонението пред Атон няма да бъде забранено. Той е просто един от многото богове. Нашето предложение среща широка подкрепа — заяви и обгърна с жест Царския кръг. —

Генералите Хоремхеб и Рамзес ще доведат останалите войски в Мемфис и Тива. Редиците им ще бъдат прочистени, некомпетентните офицери, недобросъвестни в задълженията си, ще бъдат помолени да се оттеглят.

— Искате да кажете онези, които са се клели във вярност към Атон? — попита Мерире.

— Нито един способен офицер няма да бъде прогонен — заяви Хоремхеб.

— Значи това е планът ни — обобщи Ай и разви свитъка. — Или поне беше. Имам обаче една новина за вас, която ще постави под въпрос така добре направените ни сметки.

— Господарю? — обади се Хюйи.

— Според написаното тук — разклати парчето папирус Ай — Ехнатон се е върнал в Египет.

[1] Египтяните разделили годината на три сезона: акет (разлив), перет (сеитба) и шему (жътва), с по 4 месеца на сезон, или общо 12 месеца в годината. — Б.р. ↑

ГЛАВА ВТОРА

НЕКА: ДЕМОН-ЗМИЯ

Известно време съвещателната зала се огласяше от крясъци и викове. Гледах Ай с отворена уста. Хоремхеб и Рамзес седяха шокирани. Мерире обаче скочи на крака и закрещя на Ай:

— Защо не ни казахте веднага? Защо сега?

Още тогава си помислих, че преиграва.

Погледът на Ай се премести върху мен; на устните му играеше тънка усмивка. Хитрата мангуста! Задържал беше тази информация, за да ни разтърси веднага след като ни напомни, че в очите на мнозина сме предатели, причината за падението на Египет, проклет от всички страни: онези, които мразеха Ехнатон, и онези, които го подкрепяха. Единствената причина, поради която главите ни бяха все още на раменете, бе, че имахме власт, че държахме здраво юздите на колесниците. Ако Ехнатон се бе завърнал, бяхме осъдени на смърт. Ако Ехнатон се бе завърнал, щеше да прояви малко милост към онези, които някога бе смятал за свои приятели и които бяха предали неговата Велика визия.

— Но той е мъртъв! Мъртъв е! — скочи Рамзес на крака. Лицето му беше изкривено от ярост, а виковете му заглушиха останалите крясъци в залата. — Ехнатон е мъртъв! Трябва да е мъртъв!

— Така ли? — изрева Мерире в отговор. — Къде е трупът му? Къде?

Този въпрос успокои страстите. Мерире бе разбудил призрака от кошмарите ни. Ай вдигна ръка за мълчание.

— Нека ви кажа какво знам. Един самозванец, да — продължи да охлажда страстите той, — един самозванец се е появил от Синайската пустиня и се е обявил за фараон Ехнатон, за „красив като формите на Ра, единствения син на Ра“. Редом с него върви жена, която твърди, че е Нефертити. В тях се намира царският картуш и с него издават

прокламации. Развяват флага и знамената на Атон. Отначало дошли в Делтата, подкрепяни от хетски наемници.

— Наемници? — присмя се Хоремхеб. — Имате предвид войници, заети им от хетския цар?

— Завзели са Аварис в Делтата — отвърна Ай смело.

С това прикова цялото ни внимание. Ужасено мълчание. Ако този самозванец беше в Аварис, той можеше да тръгне надолу по реката и, закрилян от войски по фланговете, да завземе големите градове на Нил.

— Там имаме войска — изрече тихо Рамзес.

— Самозванците са били приети от генерал Ипумер и легиона на Птах — додаде в отговор Ай. — Войниците са били спечелени лесно с дарове и злато. Части от легионите на Хекет и Баста също са се присъединили към тях. По наша информация са достигнали Червените планини.

— Защо не сме били известени по-рано? — попита Хюйи.

— Придвижили са се бързо. Освободили са робите от кариерата при Ройо и набили на кол царския надзирател. Синът му успял да избяга в Мемфис. Ето как вестта е достигнала до нас.

Загледах се в рисунката на стената, която изобразяваше Тутмос IV в битка срещу злите азиатци. Фараонът в пълен триумф, подкарал през телата на съсечените врагове колесница в синьо и златно, теглена от тъмни, окървавени коне, и всичко това на жълтеникав фон от слонова кост. В дъното на рисунката художникът бе изобразил един от враговете, скрит в храстите. Очите му сякаш гледаха право в мен — ужасът и изненадата на човешкото същество, уловено в капана на смъртта. Помислих си, че всъщност и ние сме в капан. Така ли щеше да свърши всичко?

— Трябва да преговаряме с тях — хленчещият генерал Рахмос, разтреперан от страх, вдигна ръка в желание да говори за пръв път този ден. Седеше редом с Туту, Мерире и останалите атонисти. За миг се зачудих дали те нямат нещо общо с настоящите неприятности; имаше нещо в начина, по който седяха...

— Да преговаряме! — извика Хоремхеб. — И какво ще им предложим? Долното египетско царство? Налог? Защо този узурпатор е бил приет толкова бързо? Името на Ехнатон е омърсено!

— Не във всеки град — отвърна рязко Рахмос. — Наричаш го самозванец, узурпатор, а ако е истинският фараон, истинският син на Аменхотеп III?

Думите му увиснаха във въздуха. Прав беше. Ненавиждан или не, Ехнатон по право носеше Двойната корона на Египет^[1].

— Маху — обърна се към мен Ай.

— Генерал Рахмос говори истината — подбирах внимателно думите си аз. — В момента Египет е разделен, разцепен на различни фракции. Едни подкрепят Атон, други — Амон Ра, докато има и градове и провинции, които с радост биха се отървали от сюзеренната власт и на двамата. Какво предлага този узурпатор?

— Заплашва да отмъсти на Египет — доразви свитъка Ай. — Ето отказ от неговата прокламация: „Тежко на кървавия град Тива, пълен с лъжи и идолопоклонничество. Скоро ще се разнесе в него воят на битката: свистенето на бича, тропотът на колела и галопиращи коне, връхлитащата колесница, проблясващият меч и яркото копие... огромна купчина трупове ще гният под слънцето“ — остави свитъка да падне на земята. — И прочие, и прочие, и прочие...

— Трябва да ме изпратите на север — предложи Хоремхеб, — мен и генерал Рамзес. Ще съберам легионите на Хор и Изис.

— А ако загубите? Ако войниците се разбунтуват? Ето ни там, откъдето тръгнахме. Ще останем напълно беззащитни. Маху — посочи ме с ръка Ай, — искам твоето мнение.

— Легионите на Изис и Хор трябва да бъдат изтеглени обратно в Тива, за да я защитават, а също и да ни пазят от въстание. Трябва да печелим време, да разберем кой е този узурпатор и какви са намеренията му.

— А какво е личното ти мнение? — пожела да узнае Рамзес.

— Той е узурпатор — отвърнах аз с увереност, която не чувствах. — Всички знаем как царицата на Ехнатон, Нефертити, се разболя и почина.

— Отровена! — извика Туту. — Тя беше отровена!

— По собствената си воля — излъгах.

Туту се усмихна на себе си и отмести поглед.

— Но с Ехнатон е различно — обади се Мерире. — Зададох въпрос. Къде е тялото му?

— Колко бързо ще се разпространи тази новина из Тива? — попитах, игнорирайки първожреца.

— До една седмица — отвърна Ай.

— В такъв случай трябва да издадем прокламации, с които обявяваме този Ехнатон за узурпатор, измамник, финансиран и подкрепян от чужда войска.

— Но той носи печатите — протестира Мерире. — Развява знамето на Атон. Маху, ами ако тази жена е самозванка, но Ехнатон наистина се е върнал?

Не можех да отмина тази възможност.

— Какво знаем за изчезването на Ехнатон? — продължи Мерире гладко. — Знаем, че отиде в Червените земи и не се върна.

— А има и още, нали? — попита Ай уморено. — Нали така, Майа?

Надзирателят седеше с прегърбени рамене. Промърмори нещо под носа си. Рамзес му извика да говори по-високо.

— Когато Ехнатон изчезна — каза Майа с поглед в тавана, сякаш запленил от синята боя, от сребърните и златните звезди по него, — с него изчезна и значителна част от съкровището му.

— Откраднато — заяви Рамзес. — Ахетатон беше в хаос. Хората са вземали каквото могат. — Огледа набързо седящите. — Придворни, чиновници, жреци.

— Не! — поклати глава Майа. — Това беше личното съкровище на фараона. Злато, сребро, скъпоценни камъни, около шест големи ковчежета. Може да се пренесе от... седем-осем мулета — пресметна той.

— И защо сте го крили досега? — поинтересува се Хюйи.

— Защото е нужно време — отвърна Майа остро. — Защото, лорд Хюйи, отнема време да се прегледат всички архиви, да се установи какво имаме и какво — не. А сега ви казвам, че нямаме много. Ако настоящата криза продължи, ще се наложи да започнем да сваляме златото и среброто от храмовете, да претопяваме свещени съдове. Генерал Рамзес — махна с ръка Майа — говори за войски, но само боговете знаят как ще ги изхранваме, въоръжаваме и плащаме.

Абстрахирах се от виковете и крясъците. Вниманието ми бе привлечено от онази рисунка. Искях и да избягна погледа на Ай, докато се опитвах да контролирам биенето на сърцето си. Мозъкът ми

се мятеше като зарове в чаша. Кое от това беше истина? Имаше ли Ай пръст във всичко? Дали не бяха това негови кроежи, завои и заобикалки, за да увърти всички в мрежата си? И ако е така, каква бе целта му? Сетих се за шабтите на Ехнатон. Не бях казал на колегите си, че до тялото на всяка жертва бяхме намерили скарабей с имената на Ехнатон. Неведнъж се бях питал дали тези тайни убийства не са дело на Ай, прикритие, за да се отърве от опонентите си в града. Правил го бе преди, защо не и сега? Когато най-накрая вдигнах поглед, улових мимолетния страх на лицето му: кратък поглед, движение на очите и устните, сякаш Ай, великият интригант, за първи път бе хванат натясно, а добре подготвеният му план — отхвърлен. Гледаше ме умолително, сякаш несигурен какво трябва да каже или направи.

Хоремхеб и Рамзес вече бяха сближили глави. Какво ли крояха тези две пантери? Шпионите ми бяха докладвали и за техните приглушени разговори. Кръвната линия на Тутмос се крепеше единствено на малкото момче Тутанкамон. Ако той умре, какво би попречило на някой амбициозен генерал да завземе бойната корона на Египет? Както Хеджета, Бялата корона на Горен Египет, и Дешрета, Червената корона на Долен Египет? Нима Хоремхеб таеше свои копнежи? Какво шепнеше онази черна душа Рамзес в ухото му? Огледах Царския кръг. Атонистите се бяха скупчили заедно. Независимо от протестите и виковете им изглеждаха доста спокойни, сякаш доволни от постигнатото. Хюйи и Майа също си разменяха погледи. Това ли бе моментът, в който глутницата хиени се разпада? Щяхме ли сега да се обърнем един срещу друг? Рахмос повтаряше молбата си да преговаряме с узурпатора. Мерире припяваше като дете, че това е мъдър ход, понеже откъде можем да сме сигурни, че става дума за узурпатор. Може би фараонът просто се връщаше при своите. Извадих кинжала изпод робата си и започнах да удрям с дръжката по плочките на пода. Бъркотията затихна.

— Господа — усмихнах се на всички с престорена увереност, — нека разгледаме фактите. Царица Нефертити е мъртва. Пое отрова. Знам със сигурност. Лично ѝ дадох чашата. Усетих потрепването на тялото ѝ в ръцете си; трупът ѝ е мумифициран и положен в гробница в подножието на източните скали над Ахетатон. В Делтата се е появил узурпатор, финансиран и подкрепян от хетите. Успял е да привлече част от легионите ни, защото са гладни, нямат водачи и не им е

плащано от месеци. Безпрепятственият марш през пустинята е лесен, но великите градове на Египет няма да отворят порти с такава готовност. Така, нека помислим за този Ехнатон, който и да е той! Знаем какво се случи в Ахетатон. Как нашият фараон се скара със съпругата си, Нефертити, и я заточи в дворец в северната част на града. След това се оттегли, като първо взе по-голямата си дъщеря, а после и принцеса Анхсенамон за свои царици. Имаше деца и от двете. Бебетата обаче починаха, също и по-голямата му дъщеря Меритатон. Какво друго знаем?

— Че и ние бяхме заточени — подметна Хюйи.

— Естествено, че бяхме — усмихнах се. — После — повтарях добре известни на всички ни факти — дойде помирението между Ехнатон и Нефертити: тя се прероди в равен на съпруга си владетел и прие титлата Семенхкаре-Анхкеперуре. Известно време двамата управляваха заедно, после Ехнатон изчезна и Нефертити се опита да управлява под новото си име. Опита се да ни убие и трябваше да бъде отстранена. Създаден беше регентски съвет под председателството на Божия баща Ай. Решихме, че великата визия на Ехнатон не е състоятелна, и се върнахме в Тива. Предстои да коронясаме своя фараон, принц Тутанкамон. Така че този узурпатор е лъжец. Трябва да се разправим с него, да го заловим и екзекутираме.

— Ами ако той е истинският фараон? — попита властно Мерире.

— Непрекъснато повтаряш това! — извика Анен, първожрецьт на Амон. — Знаеш ли нещо, което на нас не ни е известно?

Погледнах Мерире с вдигнати вежди.

— Въпрос на място.

За миг Мерире изглеждаше готов да отрече всичко, но аз не отмествах поглед от него.

— Ехнатон — изрече той бавно — вярваше, че всички ние сме го изоставили. Вече не се доверяваше на мен, а на някаква сган дребни жреци, водени от двама: Куфу и Джосер. По времето на изчезването на Ехнатон тези двамата и други помощник жреци също се изпариха. Преди обаче да попитате къде, си спомнете чумата, която помете града. Мъже умираха и биваха набързо погребвани, други бягаха.

— Значи е възможно — не отстъпвах аз, — когато Ехнатон изчезна, когато отиде в Червените земи, безценните му жреци, водени

от Куфу и Джосер, да са направили същото, вземайки и личното му съкровище.

— Съществува такава възможност — съгласи се Мерире.

— Възможно е също така Ехнатон да е бил убит от онези двама жреци, които след това да са взели съкровището му, включително царските печати, и да са избягали по пътя на Хор към Ханаан и силата на хетите?

Мерире отново се съгласи. Гледах лицемерно набожното му лице и тези на останалите около него. Наистина ли вярваха, че Ехнатон се е завърнал? Или единствената им вина бе, че мечтаеха за невъзможното? А може би бяха част от някакъв амбициозен заговор?

— И можеш ли да се закълнеш с най-святата клетва — попитах тихо, — че не знаеш нищо за този узурпатор?

— Възраждам — сви презрително устни Мерире.

— Просто попитах. Сега ще дам съвета си на Царския кръг. Трябва да печелим време. Нека изпратим нашия първожрец Мерире като официален пратеник. Ти, лорд Мерире, съвсем скоро ще разбереш дали това е истинският фараон или някоя марионетка.

— Защо аз? — възрази Мерире.

— Ти си първожрецът на Атон. Ще бъдеш просто наш пратеник. Аз ще дойда с теб.

Ай погледна изненадано. Рамзес се усмихна иззад длан. Хоремхеб ме гледаше странно, сякаш ме вижда за първи път. Хюйи и Майа бяха целите в слух, както и всички останали. Ай сведе глава, за да прикрие широката си усмивка. Бях постигнал онова, което искаше: бях обединил съвета, като същевременно изправях и двете фракции пред опасност. Мерире щеше да тръгне и подготви пътя, а аз щях да го последвам. Туту кимаше в съгласие. Хоремхеб, Рамзес, Хюйи и Майа също дадоха знак, че одобряват.

— Мерире ще тръгне пръв — повторих. — Просто ще пристигне с мир и ще поиска да признаем на този узурпатор каквато там титла иска да си слага и да преговаряме с него. Аз ще бъда пратеник на Царския кръг. След това двамата с Мерире ще преговаряме.

— За какво? — излая Рамзес.

— За какво ли не — усмихнах му се. — Ако иска Тива, ще му я дадем. Ако иска да бъде обявен за прероден бог, ще притиснем чела в земята.

— И? — попита Ай.

— Междувременно ти и останалите ще съберете войска от всяка провинция и град. Тива трябва да бъде оставена под закрилата на генерал Нахтмин, докато генералите Хоремхеб, Рамзес и Рахмос съберат всички възможни войници, колесници, всички лодки с морска пехота и се понесат на север. Ще въвлечем този нашественик в битка, ще го разгромим и ще покажем на враговете си и у дома, и навън, че не се шегуваме. Никаква милост, огън и меч, пълно унищожение.

— А ти, лорд Маху? — попита Хоремхеб. — Просто ще си седиш във вражеския лагер без опасност за главата си?

— В подходящия момент двамата с лорд Мерире и малката свита, която ще ни придружи, ще избягаме.

— Защо — не се сдържа Хюйи, — защо се подлагаш на такава опасност, да не споменаваме за лорд Мерире, разбира се.

Отговорът на този въпрос се оказа труден, но Ай познаваше сърцето ми. Бях любопитен. Искях да видя дали Забуления наистина се е завърнал. Искях да разнищя тази история, но, разбира се, не това казах. Имах други искания. Хоремхеб и Рамзес повториха въпроса на Хюйи.

— В замяна всеки член на Царския кръг ще даде обет за непрекословна вярност и подчинение на принц Тутанкамон, който ще бъде коронясан по време на отсъствието ми, а сватбата му с принцеса Анхсенамон — разгласена из всички краища на Египет.

Всички се съгласиха. Обратното би било равносилно на измяна.

— Второ — настоях аз, — градът на Атон тъне в разруха, прилепи и сови живеят в залите, термити прояждат дървото, градините са обрасли в бурени, свещените щерни са замърсени. Гробниците по източните скали... — замълчах. — Гробниците по източните скали се пазят от мои наемници; в тях се намират саркофазите на онези, които бяха наши приятели и другари. Те ще бъдат транспортирани обратно в Долината на царете и погребани с всички почести.

Отново одобрителен шепот. Ай побърза да се намеси и настоя Мерире и неговите жреци да потеглят възможно най-скоро, а аз да ги последвам след седмица.

Срещата на Царския кръг приключи. Ай остана сам на стола и се загледа в пръстените си. Хоремхеб и Рамзес се заговориха с Майа и

Хюйи. Мерире и групата му се приближиха. Първожреецът беше притеснен, искаше гаранции за безопасността си.

— Ти си жрец. Първожреецът на Атон. Ще заминеш невъоръжен, окичен със зелените клонки на мира. Ще бъдеш в безопасност — ухилих се. — Или поне толкова, колкото и аз.

Генерал Рахмос с обляно в пот лице трепереше едва доловимо; дадох му раираното си наметало. Винаги го носех; беше подарък от Джарка, за да ме пази от вечерния хлад — такива носеше неговият народ шазу, — достатъчно леко под дневната горещина, но сигурна защита срещу мразовитите нощи в пустинята.

Хоремхеб и Рамзес се приближиха и ме заведоха настрани. И двамата генерали бяха в приповдигнато настроение от очертаващите се военни действия. Мина ми мисълта дали не съм изглеждал прекалено умен! Какви гаранции имах, освен един личен обет, че след победата тези две пантери няма да обърнат войските си на юг срещу Тива? Ай сигурно си е мислел същото, защото прекъсна разговора ни и върна срещата в релсите, като обяви, че всички ще дадем обет още утре. В крайна сметка това беше най-добрата гаранция, с която разполагахме. Докато Тутанкамон е жив, хиените около него нямаше да се обърнат една срещу друга. Вече бяха издадени прокламации, с които се напомняше, че принцът е внук на Могъщия Аменхотеп III, че във вените му тече свещената кръв и е от царската родствена линия. Дори и Рамзес, независимо от коварството си, не би посмял да вдигне ръка срещу Тутанкамон и да извърши такова богохулство.

Вратите на съвещателната зала се отвориха. Изнесохме се по коридора покрай стражите на Нахтмин и стигнахме в двора, където ни очакваха свитите ни. Слънцето вече залязваше и вятърът беше хладен. Съжалих за благородния жест да дам наметалото си на генерал Рахмос. Огледах се. Вървеше след Туту и Мерире сред сенките на изхода. Зърнах бяла фигура да се отделя рязко от група жреци, очакващи господаря си. Отначало си помислих, че става дума за вестоносец с важни новини. Движеше се бързо, безшумно, като бягаща сянка, сякаш бе бяло петно. Улових проблесък на стомана. Рахмос се обръщаше изплашен, все още изтощен от треската. Нямаше шанс да се предпази. Бялата фигура се блъсна в него и двамата паднаха. Писькът на Рахмос раздра въздуха. Острието се издигна и потъна.

Убиецът скочи на крака, сякаш възнамеряваше да избяга през конкретна врата сред лабиринта на двореца. Двама от копиеносците на Нахтмин се впуснаха след него. Мъжът достигна вратата тъкмо когато го догонвах. Беше заключена и той се обърна. Въпреки виковете ми стражите на Нахтмин хвърлиха копия. Едното го прободеше право в корема и го прикова към вратата отзад, другото се заби дълбоко в гърдите му. Той трепереше и пищеше, размахваше бясно ръце, а кръвта шуртеше от отворените рани. Стражите издърпаха копията си и тялото се свлече на земята.

Останалите също дотичаха. Дворът се огласяше от крясъци и дрънчене на оръжия. Мерире и групата му се скупчиха около Рахмос. Лежеше сгърчен, едната му ръка се движеше напред-назад като превързано крило на птица, петите му барабанияха по пода. Пентжу, лекарят, който не бе проговорил през цялото време, клечеше до него. Нямаше какво да направи. Очите на Рахмос вече се забелваха в предсмъртна агония, плюеше кръв, пръстите му се опитваха да затворят зеещите разрези на гърлото, шията и гърдите. Убиецът представляваше кървава купчина. Отидох и го обърнах. Младеж с гладко лице и бръсната глава като на жрец, но дланите му бяха загрубели, а ръцете — нашарени с белези.

— Войник? — попита Майа. — Преоблечен като жрец? Държеше това.

Ковчежникът ми подаде скарабей с имената на Ехнатон от коронясването. Беше груба изработка, разкривените йероглифи бяха изрисувани с бяло върху грубия камък. Заобиколен от охраната си, Ай прегледа двата трупа и сви рамене.

— Маху — заповяда той, — разбери какво се е случило.

— Със същия успех ще изцедя вода от камък! — извиках в отговор.

Клекнах до трупа на убиеца. Белезите по ръцете бяха повърхностни, а под окървавената роба не забелязах други. Затова пък по втвърдената кожа на петите му открих нещо, което ми заприлича на боя.

— Трева — заявих и погледнах Пентжу. — Човек, който е свикнал да ходи по трева, а тези белези по китките и ръцете? Подозирам, че става дума за градинар. Мерире!

— Да?

— Този човек не е от твоите, нали?

Очите на дребничкия жрец бяха като твърди черни въглени, а устата му — гладка и чиста. Изглеждаше прекалено спокоен за човек, несвикнал на кръв.

— Не е от моите — отсече той. — Но пък един от твоята свита липсва.

Наредих незабавно да се претърсят дворецът и градините. Тялото на Рахмос беше преместено в Дома на балсаматорите към храма на Амон, а трупът на убиеца заповядах да бъде увесен с вериги за краката от Стената на смъртта — зловеща сива стена от камък, част от древно укрепление с изглед към пристанището. Останалите членове на Царския кръг се изнесоха скоропостижно. Дворът утихна. Мерире се върна.

— Онзи човек не е от моите — изсъска той, — но липсва един четец.

— И никой не знае къде е?

Мерире поклати глава и се отдалечи с възможно най-възмутен вид. Седнах в сенките на единия приклекнал лъв. Пентжу се присъедини към мен, загледан в кървавите петна по камъните. Мухите вече се събираха на малки черни облаци.

— Не каза нито дума по време на събранието — отбелязах.

— А ти си много спокоен. Рахмос носеше твоето наметало. Може убиецът да е търсел теб?

Преглътнах с усилие и потрих длани, за да прикрия притеснението си. Тази мисъл беше минала и на мен, но пък Рахмос бе слаб, с плешиво теме, пълна противоположност на моя външен вид. Как ме наричаше Нефертити? Красив песоглавец, с пълна уста, чип нос и буйна черна коса. „Компенсирани, скъпи мой песоглавецо — имаше навика да казва тя, прокарвайки пръст по устните ми, — от тези огромни, тъмни очи.“

— Не изглеждаш притеснен — прекъсна видението ми Пентжу. — Казах, че Рахмос беше с твоето наметало.

Махнах с ръка.

— Не ме нервирай, Пентжу. Ти си лекар — усмихнах се. — Не ви ли учат в Дома на живота да не се ръководите по първите симптоми.

Пентжу се засмя сухо, вдигна мяха с вода измежду краката си, отпи и предложи и на мен. Отказах.

— Ако отидеш на север — върна мяха на пода Пентжу, — младият ни принц ще бъде напълно беззащитен.

— О, не, няма. Джарка ще го пази, а, от друга страна, както знаеш, всички в Царския кръг се нуждаят от закрилата на Тутанкамон. Може да е син на фараон еретик, но е също и внук на Великолепния, последен наследник на кръвната линия на Тутмос. Най-голямата заплаха за младия принц беше Нефертити, а нея вече я няма. Сега кажи ми, докторе, защо беше толкова мълчалив?

— Онзи самозванец, който се е появил в Делтата — ухапа устни Пентжу, — не е Ехнатон. В последните месеци преди да изчезне, той често говореше с мен, Маху, особено за сина си. Повери ми го и ми нареди, ако нещо се случи с него, ти да бъдеш официалният настойник на момчето. Каза, че си различен от останалите, Маху, в три неща: нямаш големи амбиции, лоялен си и търсиш душата си.

Погледнах встрани: това беше старият Ехнатон, Забуления, Гротескния. Станахме приятели още като момчета, странници в този огромен дворец.

— Казвам ти — продължи да шепне забързано Пентжу, — той също беше убеден, че е изгубил душата си. Казваше, че никога няма да я намери в Ахетатон, че ще се оттегли в Червените земи и ще чака своя бог да дойде.

— И смяташ, че е направил точно това?

— Убеден съм.

— Значи мислиш, че може да е още жив?

— Може и да е.

— Тогава защо да не се появи и отново да сложи Двойната корона на Египет?

— Ехнатон вярваше, че е намерил Единствения истински бог. Хората смятат — внимателно подбираше думите си Пентжу, — че е полудял, че е смятал себе си за Единствения бог, но не е вярно. Ако Ехнатон изобщо виждаше в някого бог, то със сигурност не бе в него самия, а в Нефертити. Обожаваше я. Обичаше я. Беше запленил от нея. Знаеш това, Маху. И тогава истината за Нефертити излезе наяве: арогантността ѝ, горделивостта ѝ, връзката между нея и баща ѝ, Ай, преследването на Хийа, майката на Тутанкамон, това, че тайно слагаше отрова и прахове в храната ѝ, за да не зачене. Това бе

истината, която го прогони — добави Пентжу горчиво. — Това запрати Ехнатон в Червените земи, за да намери онова, което бе изгубил.

— А съкровището му?

— Когато той изчезна, градът на Атон беше в хаос. Чумата върлуваше като Секмет Унищожителката. Ти сам видя, Маху, осеяните с трупове улици, погребалните клади на скалите над града, чийто дим скриваше слънцето. Подозирам, че Ехнатон и група от неговите жреци, заедно с мулета, натоварени със съкровища за всеки случай, са се измъкнали от града.

— Дали би тръгнал на север? Към Ханаан?

— Възможно е. Майката на Ехнатон, Тийи, и целият ѝ род от Ахмин някога са били шазу. Дошли са от Ханаан, през Синай, чак в Египет. Приели египетските богове за свои, но така и не забравили своя бог, Бога на Ханаан, всевиждащ, всемогъщ, който не приема почитание с идоли и статуи. Смятали Слънчевия диск, Атон, за негов символ. — Пентжу сви рамене. — Всичко това ти е известно.

Така беше, но се опитвах да разбера какво всъщност ни беше казано.

— Мълчах — въздъхна Пентжу, — защото знам истината. Онова същество в Аварис е самозванец, вероятно един от жреците.

— Но все пак е заплаха за всички нас?

Пентжу ме потупа по рамото.

— Маху, опасно беше още когато станахме Чеда от Кап, Придворната забавачница. — Вдигна меха с вода и се отдалечи. Задряхах за миг в сянката на лъва.

— Господарю?

Сепнах се и посегнах към кинжала си. Капитанът на наемниците ми протегна окървавената си ръка.

— Намерихме труп, господарю, жрец, гол и овързан като пиле за готвене; гърлото му е прерязано от ухо до ухо, а тялото — скрито под един храст между няколко палми. Един от антуража на господаря Мерире го разпозна. Сигурно са го примамили и убили там. — Повдигна вежда.

— И съблекли — довърших аз. — Един сред множеството жреци, а, капитане?

— Като мухи по лайно, господарю.

— А убиецът?

— Градинар, грижел се е за розите във вътрешната градина. Господарю, генерал Рахмос беше с твоето наметало, раираното.

— Знам, че беше с моето наметало, капитане, а то е доста ярко, подарък от приятел. Само че — изправих се и потупах мъжа по рамото — ще трябва да изчакаме и да видим дали ловецът ще се върне за втори опит.

Исках да успокоя Ай, Мерире и останалите, но избухливият характер не е най-добрият помощник в търсенето на истината, така че се прибрах в покоите си. Младият принц вече беше в Дома на обожанието, малък апартамент от няколко стаи, които бях заделил за него. Както винаги проверих прозорците и вратите, за да се уверя, че са плътно затворени с капаци, независимо от горещината. Всеки вход се охраняваше от най-малко трима наемници със строга заповед да не пускат вътре никого, освен мен, Джарка или Собек, и при никакви обстоятелства да не напускат поста си, без да остават поне двама. Връчих собствения си кинжал на стражите и влязох в преддверието, което ухаеше на канела и тамян. В малката спалня по-навътре Тутанкамон вече беше под завивките. Облегалката за главата му в бляскаво синьо и златно проблесна на светлината на лампата — всеки от краката ѝ беше като Бес, бога джудже, толкова обичан от децата. Под краката, отгоре и отдолу, бяха резбовани поредица Ураеи, плюещите кобри, пазителките на владетелите на Египет. Разтворих ленените завеси и малкото момче се изправи с намачкано от съня лице и издължени, тъмни очи като малък бухал, събуден в гнездото.

— Чичо Маху!

— Дошъл съм да проверя маслото в лампите, Ваше височество.

— Страх ме е.

Детето коленичи в леглото и стисна ръцете си.

— Не те е страх — седнах до него и докоснах челото му. Беше хладно. — Лъжеш — засмях се, — за да ме накараш да остана — взех бокала от близката маса, подуших го и отпих от водата. — Джарка ще дойде да спи в стаята ти — прошепнах. Посочих малкия гонг над единия стълб на леглото. — Какво трябва да направиш, ако си наистина изплашен?

Отново онази красива усмивка, малките ръчици се промъкнаха под облегалката за глава и извадиха малък чук, който размахаха яростно.

— Удрям го, чичо Маху. Удрям силно!

— Браво — обхванах бузката му. — И запомни, Ваше височество

— целунах го леко по челото, — аз не съм ти чичо.

— Да, чичо Маху. Да ми разкажеш приказка ли си дошъл?

— Не тази вечер — ухилих се, — но може би утре сутрин ще ти разкажа за великите дела на Яхмос, един от твоите прадеди, който изгонил хиксосите от Египет с огън и меч.

— Знам всичките му дела.

— Така ли? А можеш ли да броиш? Спомняш ли си числата? Колко бройки има в един шет?

— Сто, чичо Маху — изпляска с ръце момчето.

— А колко шета в един кха?

— Ъ-ъ... — набърчи чело. — Един кха е хиляда, значи трябва да са десет.

— А бог Шу? Кой е йероглифът за него?

— Мъж с перо на главата, а понякога мъж с лъвска глава.

— Браво! Много добре! — прошепнах.

— Обичаш ли ме, чичо Маху?

— Разбира се, че те обичам. Защо да не те обичам?

— Анкхес... — Тутанкамон винаги срещаше трудности с името на полусестра си, така че бе решил да използва съкратената форма. — Анкхес казва, че ти никого не обичаш.

Взрях се в малкото момче, зяпнало нетърпеливо в очакване на отговора ми. Целунах го по челото.

— Понякога, Ваше височество, ми е трудно да обичам, но ти си различен.

— Обичаше ли баща ми?

— Разбира се!

— А майка ми?

Спомних си дребната Хийа с черни очи — митанийската принцеса, на която Нефертити бе сложила прякора Маймуната.

— Велика дама, Ваше височество, дама, която обичах.

— Анкхес казва, че не говориш с истинския си глас.

— Това важи за всички, освен за теб, Ваше височество. При все това обещавам, че винаги, когато говоря с теб, ще бъде с истинския ми глас.

Тутанкамон се хвърли на врата ми.

— Анкхес — прошепна в ухото ми той — казва също, че си най-добър от всички.

— Най-добър от всички какво?

— Най-добър от всички хиени!

Усетих студ и бавно се отдръпнах. Малчуганът ми се усмихна с очи, нетърпеливи за отговор. Невинността му ме притесни. Огледах се. Бях направил всичко възможно стаята да е удобна. Стените бяха преобоядисани и нарисувани с картини: ловец на птици с мрежите си, птици и насекоми, включително и розово-жълт скакалец върху светло папирусово стебло. По-нагоре птици летяха с широко разтворени, разкошни криле на фона на тъмнозелено небе. Гълъбица с издута гуша бдеше над сребърно яйце в златно гнездо. До него няколко пеликана, баща, майка и няколко малки, се приближаваха в блажено незнание към мрежата на ловеца. Изведнъж се потиснах. Бях се опитал да направя тази стая приятна за момчето: безброй ниши за маслени лампи в цветни стъкла, които можеха да горят цяла нощ. Въпреки това видът на онези пеликани, тръгнали, без да подозират, право към мрежата на ловеца с небръснато лице и червеникавожълта кожа, сега ми се стори зловещ. Спомних си убиеца.

— Хайде заспивай, малкият — прошепнах. Накарах го да легне и издърпах чаршафите.

— Ще ми разкажеш ли приказка? — попита той сънено. — Анкхес казва, че си ловец. Раираната хиена.

През мен премина студена тръпка, сякаш по раменете ми се катереше зъл дух. Притиснах нежно ръката му.

— Така ли ме нарича тя, Ваше височество, Раираната хиена?

— Разбира се, чичо Маху, заради наметалото ти.

Спомних си Рахмос — целият потен, боята от почернените му клепачи, потекла на тънки рекички, моето наметало около раменете му — който върви през двора, в мига, в който убиецът се стрелна като пламък да го убие. Тутанкамон продължаваше да ми задава въпроси, но аз внимателно му се скарах и започнах да тананикам песен, на която Джарка ме беше научил — приспивна песен, която овчарите пеели на стадата си.

Изчаках, докато момчето заспи, после излязох да потърся Джарка и Собек. Седяха с моите хора в съседна градина. Нубийски наемник танцуваше за тях на зловещия звук на флейта и тамбура — ръцете се

движеха ритмично, тялото се полюляваше в дребни стъпки. Имаше само парче плат около слабините си и лека ленена роба отгоре. На светлината на факлите той също изглеждаше заплашително с късо остриганата си коса, огромни обеци, огърлица и броеници; около ръцете му беше увита леопардова кожа: нощен дух, танцуващ в кръг светлина! Сенките потрепваха, сякаш духовете на мъртвите се бяха върнали да имитират движенията на танцьора. Смутих се и рязко казах на Собек и Джарка да ме придружат обратно в Дома на обожанието. Собствената ми спалня бе до тази на принца; прозорците нямаха капаци, за да влизат ароматите от градините; мангали и маслени лампи горяха с топла светлина на фона на студения нощен въздух. Джарка огледа внимателно каната с вино и напълни три бокала със сладко бяло вино от имперските лозя на север.

— Хапнахте ли нещо, господарю? — седна на земята до Собек. Аз се облегнах на възглавниците.

— Стомахът ми е пълен, защото сърцето ми вие.

— Поезия? — опита се да ме подразни Собек.

— Истината — отвърнах.

Разказах им за случилото се в залата за съвещания; за заплахите от узурпатора, който в този момент се перчеше като петел върху купчина тор в Аварис. Докато говорех, наблюдавах Собек внимателно. Той живееше по-близо до блатото с крокодили и често пръв научаваше клюките и слуховете. Но този път и той беше изненадан. Седеше с изопнато лице и присвити очи и подсвирна при новината.

— Възможно ли е да е Ехнатон? — попита той.

— Ти как смяташ? — обърнах се към Джарка.

Може би заради разговора с младия принц, допирът до нежната му буза, но тази вечер забелязах колко се беше състарил моят приятел, моят слуга. Около устата му имаше дълбоки бразди, черната му като нощта коса бе тук-там посипана със сива пепел. Джарка не беше забравил. Така и не бе успял да приеме смъртта на своята любима преди няколко години.

— Джарка, ти си шазу, нали? Онези, които скитат из пустинята?

— Както и Ай — усмихна се Джарка. — Също и неговата сестра, Великата царица Тийи. Всички, които идват от Ахмин, някога са били скитници от Ханаан...

— А на въпроса ми...

— Зная какво означава въпросът ти, господарю — прозвуча язвителният глас на Джарка. — Дали Ехнатон е отишъл в пустинята при тези хора? Дали те са го отвлекли?

— А съкровището?

— Много ясно си спомням жреците Куфу и Джосер — отпи от виното си той. — Също и останалите помощници. Бяха фанатици, истински служители на Атон. Възможно е да са взели съкровището и да са последвали господаря си.

— Но защо? — намеси се Собек. — Защо да се откаже от властта и славата на Египет заради някакво си село в Ханаан? По-вероятно е Ехнатон да е станал отшелник или да е бил убит от собствените си жреци!

— А ти как не си чул нищо за този самозванец?

— Аз съм Господар на мрака — отвърна рязко Собек. — Моето царство е друго, Маху. Все пак пия от твоето вино, така че недей да се съмняваш в мен, Песоглавецо от Юга. Стоя редом с теб и падам с теб. Не знаех нищо за това! Какво ще стане сега?

Разказах им за предложението си пред съвета. Джарка и Собек възразиха и запротестираха гневно.

— Глупав ход — отсече Джарка. — Ако отидеш на север, ще загинеш!

— Ако останем тук да треперим, пак така ще стане. Не разполагаме с достатъчно богатство или войски, за да се впуснем във война на север, тук в Тива, или срещу който и да е неизвестен досега враг.

— Не, не — вдигна ръка Джарка. — Съгласен съм, че трябва да тръгнеш на север, но не след Мерире. Този самозванец и армията сигурно са свързани с атонистите. Ако Мерире отиде пръв, нищо чудно да посвети времето си да крои смъртта ти. Настоявай да тръгнеш с него, двамата да бъдете закриляни от силата на Атон. Стой близо до него, като приятел. Действай, сякаш ти е съюзник, а не враг. Ако отидеш с първожрец, твоят живот също е свещен.

— Ако направиш така — додаде Собек, — и аз ще дойда с теб. А малкият принц?

— Той ще бъде в безопасност — заяви Джарка. — Аз ще се погрижа за това. Ако някой изобщо е в състояние да обедини Царския

кръг срещу всички врагове, то това е принц Тутанкамон, така че колкото по-скоро бъде коронясан, толкова по-добре.

Замълча при влизането на капитана на охраната ми, който коленичи и опря чело в земята.

— Убиецът, господарю. Претърсихме жилището му. — Изправи се и протегна ръка. Взех малкия, но много ярък рубин. — Само това намерихме.

Отпратих капитана. Собек грабна рубина от ръката ми и го вдигна на светлината.

— Чувал съм, че подобни камъни се продават в Източна Тива.

— Шабтите на Ехнатон? — попитах.

— Може ли да го задържа? — ухили се Собек.

— Твой е.

— Както и преди съм ти казвал — продължи Собек, — тесните улички и пътеки на Източна Тива нямат нищо общо с виденията на един бог. Онова, което трябва да се запиташ, Маху, е кой е казал на убиеца, че носиш раирано наметало? — обърна се и се усмихна широко. — А, между другото, вратата, през която убиецът се е опитал да избяга, за разлика от много други в този дворец, е била залостена с голям дървен клин.

Гравюрата върху чашата ми — либийска танцьорка, преследвана от салукски хрътки — сякаш за миг оживя на светлината на лампата.

— Градинар — мислех на глас, — който притежава скъпоценен рубин, убива жрец, за да се внедри на негово място. Как според вас е прилъгал онзи жрец настрани от останалите?

— Сред бръснатите глави има такива с доста екзотични вкусове — отвърна Собек. — Но който и да го е подкупил — имам предвид градинаря, е бил готов да го жертва. Подозирам — прибра рубина в кожената си кесия той, — че ако бе имал време, истинският убиец щеше да се отърве от градинаря и да си вземе рубина така или иначе. Искам да кажа, след като облеченият в раираното наметало бъде умъртвен.

— Кой — намеси се Джарка — е този истински убиец?

— Анхсенамон ме нарича Раираната хиена — прошепнах.

— Пази се от чужда жена — повтори старата максима на Ани Собек, — която не е позната в града. Тя е вода тиха и безкрайна — размаха пръст пред лицето ми. — Пази се от такава жена.

— Благодаря много за ценния съвет. А, между другото, Джарка, нали се сещаш за онази рисунка с пеликаните в Дома на обожанието? Погрижи се утре да бъде сменена, махни сцената с ловеца и мрежата.

[1] Пшент се нарича Двойната корона в Древен Египет, представляваща комбинация между Червената корона на Долен Египет и Бялата корона на Горен Египет. Първият фараон, който е изобразен с Двойната корона, е Намер. Носенето на пшент в Древен Египет символизира могъществото и властта на фараоните над целия Египет. На двойната корона са изобразени готова за атака кобра, символизираща Уаджет (горноегипетска богиня), и лешояд, символизиращ Некбет (долноегипетски бог). — Б.р. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

МЕСУ-ХЕСУИ: УЖАСЕНИ СЪЩЕСТВА

Навлязох навътре в двореца по изрисуван коридор. Прозорците и от двете страни гледаха към градини, но тук не бяха поддържани добре и миризмата на бурените се смесваше с тази на цветята. По беседки и ниши пазеха наемниците на Нахтмин. От двора под мен чух някакъв слуга да реди проклятието срещу крокодили — понякога тези речни зверове следваха напоителните канали и стигаха до двореца, където се криеха сред тревите и храстите. Смразяващата, зловеща молитва долетя нагоре:

*Спри се, крокодил, син на Сет!
Не плувай с опашка.
Не помръдвай и крака.
Нека кладенецът вода е за теб кладенец от огън.
Спри се, крокодил, син на Сет!*

Пресякох обяния в светлина двор; стражите отстъпиха встрани, обкованите с мед врати се отвориха. Влязох в женските покои, в чийто център се намираха спалните на Анхсенамон с колони на червени и жълти лотоси, лъснати плочки на пода и стени, украсени с ярки картини. Лакеи, слуги и чиновници бяха полегнали наоколо: началникът на маникюристите на Нейно височество, надзирателят на благовонните масла и парфюми, държачът на царските сандали, пазителят на бижутата, отговорникът за дрехите — все евнуси с увиснали шкембета и гърди като бременни жени. Те сплетничеха и се движеха официозно сред облак от парфюми, като се преструваха на заети. Котка преследваше черно-бяла маймуна, която се покатери по една колона, пищейки ядосано. Сляп музикант с мъртви очи подръпваше струните на лира. Танцьорки и акробатки в оскъдно

облекло с множество броеници, тела, покрити с ароматна пот, и коса, събрана във високи плитки, се опитваха да разчистят пространство, за да се упражняват, като същевременно флиртуваха със здравите офицери наемници.

Минах през още врати; трегерите и колоните им бяха гравирани с дантелени надписи. Влязох в малка стая, която служеше като параклис; там група облечени в кожи от пантера жреци с бръснати глави палеха мангали с тамян пред статуя на Тутмос. Някога това беше сърцето на Великия дворец на Аменхотеп Великолепни, дядото на Анхсенамон, който обичал да събира грънци и кобалтовосини вази и с удоволствие покривал стените със символите на безбройните египетски божества: гъската на Амон, бика на Птах, козела на Озирис, овена на Кнум. Въздухът беше сладникав от напоената с парфюм мас и аромата на безчет кошници с цветя, както и от дима на тамяна от малките кадилници, тлеещи по ъглите. Един иконом ме спря пред Изрисуваната зала. Почука, после отстъпи да вляза. Потръпнах от силния парфюм, а босите ми стъпала почувстваха праха от лапис лазули по пода. Наоколо бяха разхвърляни ковчежета и сандъци с отворени капаци. Лампи и свещи светеха и се отразяваха в струпаните на куп роби. Питомна гъска изкръка, седнала на една маса маймуна ядеше слива, а сокът се стичаше по пода. От двете страни на завесата имаше два бюста на Ехнатон от черно дърво, чиито очи от яспис се взираха немиждащо в тъмнината — напомняне за присъствието му, което предизвика разместване на сенките в душата ми. На светлината на маслените лампи на пода гравираното лице излъчваше своеобразен зловещ живот, сякаш бе все още обладано от силата на този мистериозен фараон.

Икономът се поклони по посока на бюстовете, после дръпна завесите. Анхсенамон седеше на висок стол, заобиколен с маслени лампи. С изключение на препаската и прозрачния воал около раменете, беше напълно гола. В момента нейната приятелка и неразделна спътница Амедета, която изпълняваше и ролята на главна придворна дама, намазваше лицето ѝ. На външен вид бяха почти еднакви. Амедета беше малко по-голяма, но пък имаше същото чувствено лице, очи на кошута и красива уста. Облечена беше в прозирна роба и се носеше около Анхсенамон с буркан мазило във формата на две пилета, овързани за жертвоприношение. Движеше се безшумно, тялото ѝ се

полюляваше под робата, тежките плитки на напарфюмираната ѝ перука почти скриваха лицето, а на врата ѝ висеше сребърна огърлица. Двете с Анхсенамон си шушукаха нещо. Когато се приближих, започнаха да рецитират любовна поема на висок глас — два красиви ритмични гласа изричаха думите заедно:

*Аз съм твоята любима сестра,
за теб съм като моравата, в която отглеждам
цветя.*

*Тук ароматни треви растат,
прекрасни водни канали ни разхлаждат,
прекрасно място за разходка за ръка.
Гласовете ни, пълни с вълнение,
сърцата ни, пълни от удоволствието
да вървим заедно.
Живях, защото бях близо до теб,
да те видя отново е за мен по-хубаво
от храната и виното.*

Свършиха поемата, Амедета продължи с мазането, а Анхсенамон погледна през прозореца, сякаш се заслушваше в нощта. Чух подрънкване на верига и погледнах към ъгъла; беше обученият ѝ леопард, размърдал се в съня си. Изкашлях се и пристъпих напред. Анхсенамон се обърна. Наложих се да си напомня, че е просто едно момиче между четиринайсет и петнайсет години, защото на светлината на лампата приличаше на красива, чувствена жена с притворени тежки клепачи и открехнати устни.

— Виж ти! Маху, Песоглавеца от Юга! Какво правиш тук толкова късно през нощта?

Амедета се бе обърнала с гръб към мен. Сигурен бях, че тайничко ми се надсмива.

— И как е Негово височество?

— Спи.

— Тогава защо си тук, Песоглавецо от Юга?

— Предпочитам тази титла, Ваше височество, пред Раираната хиена.

Анхсенамон се засмя и зашепна на Амедета. Придворната дама се обърна и ми се усмихна съблазнително през рамо.

— Е, Маху, кажи защо наистина си тук?

— Шабтите на Ехнатон.

— Какви шабти?

— Не се прави на невинна пред мен. Знаеш какво стана.

— Знам, че Рахмос е бил убит, а убиецът му е обесен на Стената на смъртта.

— Рахмос носеше моето наметало.

— Е?

— Жертвата е трябвало да съм аз.

— Нали не го мислиш наистина?

Анхсенамон слезе от стола и се приближи до мен. Придърпа подобния на паяжина шал, с което само подчерта пълните си гърди с боядисани в злато зърна.

— Искаш ли да потанцувам за теб, чичо Маху? — протегна ръка тя, щракна с пръсти и започна да се движи ритмично, упойващо, с малки стъпки и полюшващ се ханш.

— Не искам да танцуваш за мен, Ваше височество, а да отговориш на въпросите ми.

Тя спря със сплетени ръце.

— Маху, толкова си глупав.

— Но пък съм жив. Можеше и да съм мъртъв. Искам да знам откъде един градинар ще има скъпоценен рубин. Как един градинар напада мъж, облечен в раирано наметало? Знаеше как съм облечен тази сутрин.

— О, Маху, и други знаят, че го носиш!

— Колко други дават на градинари красиви рубини?

— О, не — Анхсенамон се отпусна върху стол с висока облегалка. — Аз знам, че носиш раирана роба. Значи според теб съм съблазнила градинаря, дала съм му рубина от собствените си съкровища и съм му казала да те убие. Той обаче сгрешил и убил Рахмос. После се опитал да избяга, но вратата, която избрал, се оказала здраво залостена и стражите го убили. Той е бил придворен градинар, значи някой тук трябва да го е наел.

— Ваше височество знае много.

— Знам, защото си прав. Аз уредих всичко. Градинарят — изпухтя тя, — ами, той ми беше приятел и преди ми е правил подобни услуги.

Заигра се с лентата на един сфинкс, излят от злато и гравирани с лазурносиньо и тюркоазено, а после, сякаш отегчена от него, взе от близката маса ветрило от ебонит с позлатени върхове и го размаха яростно, за да разхлади лицето си.

— Не съм дете, Маху. Бях женена за баща си. Родих дете, което умря. Заобиколена съм от врагове и подобно на теб хапя, преди да ме ухапят. Защо не ме попиташ направо и ще ти отговоря?

Стана и се скри зад завесите зад мен, чух я да издърпва резето на вратата. Върна се, вече не беше съблазнителна и упойваща, а сериозна, крачеше напред-назад и въртеше пръстена на ръката си.

— Чух за новините от Делтата и за появилия се самозванец.

— Сигурна ли си, че е самозванец?

— Сигурна съм. Е — сви рамене, — така мисля. Но остави това настрана — обърна се и ме погледна право в очите. — Организирах убийството на Рахмос, защото съм убедена, че онези лицемери Мерире, Туту и останалите благочестиви са много по-опасни от теб и дори от дядо ми. Ако не ги убием ние, без съмнение ще убият теб.

— Имаш ли доказателство за това?

— Градинарят — вдигна ръка тя. — Казах му точно какво да направи, коя врата ще бъде отворена, но той ставаше все по-арогантен. Аз сложих клина под вратата. Той плати за нахалството си.

— Но нали каза, че и преди си го използвала?

— Собек трябва да ти е казал, че в Източна Тива може да се купят много подобни рубини.

— Сигурен съм, че е така.

Анхсенамон седна на един стол.

— Маху, жадна съм. Защо не налееш по един бокал карианско вино и не седнеш до мен — посочи едно столче за крака тя. — Ние сме съюзници, не врагове. Баща ми ти имаше доверие, точно затова те направи настойник на сина си.

Напълних бокалите, върнах се, седнах на столчето и вдигнах поглед към нея. „Ти си дъщеря на Нефертити, ако не на външен вид, то със сигурност по душа“, помислих си. Сякаш разчела мислите ми, Анхсенамон оципа върха на носа ми — любимият жест на майка й.

— Знаех, че ще дойдеш, Маху. В Тива си само от няколко месеца. Не можех да те потърся сама, трябваше да изчакам ти да го направиш. Така че ще ти кажа истината — усмихна се тя. — Или поне част от нея. Аз съм с теб и принца, не с дядо ми. Той има свои амбиции, така да се каже — изкиска се на изненадания ми поглед. — Докато Тутанкамон е жив, Ай, Хоремхеб и останалите хиени са под контрол. Но ако моят полубрат умре, при кого ще отиде двойната корона?

— Ти можеш да управляваш като царица — отвърнах. — Няма да ти е за първи път.

— Но кой ще ме подкрепи, Маху? Дядо ми? Хоремхеб?

— Хатшепсут е управлявала сама.

— История! А и тя се омъжила за полубрат си, така че винаги е имало мъжки наследник. Между мен и бездната, Маху, няма нищо.

— Значи Ай мечтае да стане фараон? — засмях се аз. — Не е немислимо.

— Да, също и други, Маху! Хоремхеб твърди, че е незаконороден наследник, носещ кръвта на Аменхотеп Великолепни. И защо да се задоволи с това? Ами генерал Рамзес? Или дори Хюйи и Майа?

— Не — поклатих глава аз.

— Или дори Мерире? Точно затова всички са обединени срещу този узурпатор. Тук, на юг, има достатъчно претенденти за короната, нямаме нужда от такива и на север.

— Мерире? — подиграх се аз.

— Той гледа на себе си като на първожреца на Атон, духовния наследник на баща ми, само че е корумпиран и лицемерен. — Тя се приведе по-близо, устните ѝ бяха само на няколко сантиметра от бузата ми. — Знаеше ли, че нашият първожрец ме кани на своите вечери и гуляи? На няколко чаши призна, че би се радвал да види двете ни с Амедета на едно легло. Мръсник, Маху, с безкрайна амбиция и недостатъчно талант за нея. Тези неприятности в Делтата... подозирам, че Мерире има пръст, независимо какво казва! Когато си пийне, става глуповат и дърдори като пиленце. Но трезв Мерире е не по-малко опасна заплаха от останалите. Маху, ами ако — отдръпна се рязко тя, — ако Мерире и атонистите използват този узурпатор, за да разчистят шахматната дъска от всички вас, Хоремхеб, Рамзес и останалите Чеда от Кап? Колко дълго мислиш ще оцелее младият Тутанкамон? Или пък аз? — устните ѝ се разтеглиха в пресилена

усмивка. — Макар че Мерире има амбиции в тази насока: да се ожени за мен, когато се обяви за фараон на Египет.

— Не — поклатих глава невярващо. — Имам шпиони в Източна и Западна Тива. Собек и Джарка пресяват клюките като зърно от плява.

— Нима мислиш, че Мерире ще каже на някого? — изсмя се Анхсенамон. — Знаеш ли къде се намират съкровищата на баща ми?

Стана и тръгна из стаята и с гръб към мен свали шала и облече риза без ръкави. После уви отново шала и се върна да отпие малко вино.

— Откъде знаеш всичко това, Ваше височество?

— Защото Мерире мисли, че съм на негова страна.

— А защо ще си мисли такова нещо?

— Защото му казах, че шабтите на Ехнатон са секта убийци, контролирани от теб.

— Какво? — подскочих толкова силно, че чашата падна и се разля.

Леопардът скочи на крака, но Анхсенамон се обърна и го успокои. Величествената котка се протегна, без да отделя кехлибарените си очи от мен, после се свлече отново на пода.

— Чуй ме, слушай — настоя тя. — Шабтите на Ехнатон не съществуват. Градинарят беше съблазнен от Амедета, която му плаща да избива дребни чиновници, поддръжници на кръга на Мерире, атонисти, които на пръв поглед са се отказали от Великата визия.

— Един човек!

— И защо не? — засмя се тя. — Ти си началник на полицията, Маху. Убийства и грабежи в Тива стават всеки ден, а нощем градът е по-опасен от развѣдник за крокодили. Реших да ударя Мерире; градинарят беше моето оръжие. Същевременно приспах подозренията му. Той вярва, че се противопоставям на дядо си и чедата от Кап.

— И какво възнамерява да прави?

— Накрая да завземе всичката власт.

— Но защо не се изправиш срещу него? Кажи всичко това на дядо си. Ай и останалите ще го разкъсат на парчета.

— На базата на какви доказателства, Маху? Приглушени разговори? И как ще убедя Божия баща Ай, да не говорим за останалите, че не съм била част от заговора на Мерире?

— Тогава защо уби Рахмос? Мерире ще реши, че вината е моя.

— Маху, в неговите очи ти и останалите вече сте виновни. Рахмос беше опасен.

— Той беше стар войник, страдащ от треска.

— Беше опасен за мен, Маху. Ай го беше избрал.

Анхсенамон замлъкна и затвори очи.

— Как да ти обясня, Рахмос имаше известни резерви спрямо амбициите на Мерире.

— Разбира се — прошепнах, — и ако Ай успее да го привлече на своя страна, той можеше да му разкаже в какво е била замесена принцеса Анхсенамон.

— Да не би да казах само Божия баща Ай? — засмя се тя и отвори очи. — Или аз? Не — поклати глава. — Рахмос беше ухажван и от някогашните си приятели Хоремхеб и Рамзес. Те също не са стояли без работа.

Оставих чашата вино и скрих лице в длани. В казаното от Анхсенамон имаше логика. Царският кръг се разпадаше; единствената брънка беше Тутанкамон. Ако той умреше, щяха да се оформят три фракции: генералите, водени от Хоремхеб и Рамзес; великите благородници и чиновници, Ай, Хюйи, Майа и вероятно аз самият; и накрая атонистите, водени от Мерире. Вероятно всички щяха да се опитат да привлекат другите на своя страна. Съюзите щяха да бъдат несигурни, хората да сменят лагери. Нищо не беше ясно. Хоремхеб и Рамзес разполагаха с полковете на Мемфис, но Ай имаше войските на Нахтмин и наемниците около Тива. Какво щяха да изберат Хюйи и Майа? Да не споменаваме Пентжу и Собек? Последният контролираше бандите на Тива и би бил полезен при всеки опит за преврат.

— Значи шабтите са просто плод на твоето въображение?

— Да. Описах ги като фанатици, дълбоко предани на паметта на баща ми, действащи сами или контролирани от някоя от фракциите в Царския кръг. Обещах на Мерире да разбере дали още някой е замесен — примигна тя красиво. — Освен теб, разбира се.

— И какво друго му предложи?

— Да предадеш принца на неговите грижи. — Анхсенамон ме потупа по бузата. — Не ставай глупав, Маху, единственото, което съм предложила, е самата себе си. Мерире едва не се задуши от вълнение.

— И сега шабтите ще изчезнат?

— Естествено. Достатъчно хаос причиних. Градинарят изпълни предназначението си. Мерире вярва, че отношенията ни с Божия баща Ай са охладнели и аз търся нови съюзници.

— Споменава ли е нещо за узурпатора в Делтата?

Поклати глава:

— Само намеци. Веднъж, когато беше доста подпийнал, Мерире се размечта какво би станало, ако баща ми се завърне, но това е всичко. Така, Маху, сега вероятно ще попиташ защо ти казвам всичко това. Чух за решението на Царския кръг. Ти и Мерире ще бъдете изпратени на север да преговаряте.

— Кой ти каза това?

— Маху, не забравяй, че ти обещах само част от истината. Споделих малката си тайна, за да те предпазя. Предупреждавам те. Сега, когато знаеш част от онова, което знам, ще се пазиш от Мерире. Бъди нащрек; прави каквото трябва.

— Разбира се — прошепнах, — ако нещо се случи с мен, Тутанкамон ще стане още по-уязвим, а колкото по-уязвим става...

Анхсенамон притисна пръсти в челото ми.

— Двамата с теб, Маху, сме силно свързани с моя полубрат. Ти си единственият, на когото баща ми се доверяваше, дори когато мозъкът му беше объркан, а разумът му се изпари. Той повери Тутанкамон на теб, а по този начин ти повери и мен. От всички хиени ти си най-верен. Нямах амбиции — отдръпна глава и се засмя. — Или поне така си мисля.

— Откъде си толкова сигурна, че узурпаторът е лъжец?

— Бих могла да кажа, че просто знам — замлъкна и потрепери леко от влезлия през прозореца вятър. — Мразя тъмнината, Маху. Баща ми седеше на тъмно; вираше се в мен и сестра ми Меритатон. Често ни предизвикваше: може ли да ни има доверие? Ние отговаряхме, че сме негови дъщери и съпруги, но той клатеше глава. Понякога ни обиждаше или просто седеше, прегърнал чаша вино, и мърмореше под носа си. Меритатон беше слаба, често ужасена и дълбоко отвратена от това, че е съпруга на собствения си баща — вдигна чашата ми и я върна в ръката ми. — Накрая бях прокудена от присъствието на баща ми, остана само Меритатон, после майка ми се върна. След като Ехнатон изчезна и Нефертити се обяви за регент, Меритатон призна... не знам дали е казвала истината... —

Анхсенамон се взираше в мен, без да мига, — че Ехнатон не е изчезнал! Бил е убит от майка ни, а тялото му е скрито в Ахетатон.

Зацъка с език и леопардът стана и дойде да седне в краката ѝ. Анхсенамон го почеса нежно зад ушите и котката замърка гърлено.

— Изненадан ли си, Маху?

— Не от това, че Ехнатон е бил убит, а че това е дело на Нефертити.

— Любовта им се бе превърнала в омраза.

Направих физиономия.

— Малко ми е трудно да го повярвам. Откъде Меритатон е знаела всичко това?

— Защото Нефертити ѝ е казала.

— Но е нямала доказателство?

— Никакво.

— А каза ли къде е погребано тялото?

— Нефертити твърдяла, че онези наемници — същите, които ти унищожи, когато я свали от власт, са подготвили тялото и са го скрили в пещера в подножието на източните скали.

Загледах се в мъркащата от удоволствие котка с тънки процепи вместо очи. По време на пребиваването си в Атон Ехнатон бе наредил да се изкопаят гробници във варовиковите скали над града. Един гроб се готвеше и за него, но така и не беше завършен. Сега в тези пещери се намираха множество саркофази и обикновени ковчези на умрелите в двора на Ехнатон — някои от естествена смърт, други погребани набързо по време на голямата чума.

— Често питах Меритатон — продължи Анхсенамон — дали майка ни лъже. Меритатон лесно се плашеше. Чудя се дали майка ни тайно я е заплашвала с подобна съдба, ако откаже да ѝ сътрудничи.

— Но Нефертити не е споделяла с теб?

Трепнах от помръдването на завесите на вятъра.

— Нито веднъж.

Анхсенамон потри ръце, наведе се бавно и зашепна на леопарда, като галеше муцуната му. Котката се прозя, протегна се и се върна в ъгъла си. Анхсенамон се изправи с чашата в ръка и отиде при прозореца.

— Е, Маху, на една страна ли сме в това? — хвърли ми бърз поглед през рамо тя. — Глупаво е от твоя страна да ходиш на север с

Мерире, макар че знам каква е причината. Трябва да се погрижиш. Помисли внимателно, преди да повериш живота си на онази коварна змия и каквото там крои.

Обърна ми гръб в знак, че срещата е приключила. Станах, поклоних се и излязох.

Амедета чакаше в преддверието, седнала на един диван, с подпряна на стената глава. Запитах се колко знае и до каква степен може да ѝ се има доверие. Погледна ме изпод спуснати клепачи и вдигна ръка в престолен поздрав. Отвърнах на поздрава и се върнах в покоите си. Джарка вече беше отишъл в Дома на обожанието. Собек се беше върнал в двора, където един от наемниците сега пееше тиха, жална песен. Оттеглих се в спалнята си.

Известно време седях на стола и премислях случилото се през деня. Така беше в двореца Малгата по онова време. Времето течеше гладко, събитията минаваха, дните се сливаха седмица след седмица, месец след месец като река, течаща между два бряга, докато се случи нещо, което нарушава спокойствието и кожата ти настръхва; докато осъзнаеш, че събитията придобиват по-опасен оттенък. Така беше тогава. Царският кръг, който след смъртта на Нефертити остана обединен с цел самосъхранение, сега се разпадаше. Анхсенамон бе проговорила и аз трябваше да реша дали го прави по собствена воля, или по молба на дядо си. Истинската причина да сподели с мен не беше доверието ѝ — в двореца Малгата доверието беше рядкост като водата в Червените земи — а по-скоро защото бях пазител и настойник на принца. С израстването на Тутанкамон значението ми щеше да расте. Щях да стана неговите очи и уши; в крайна сметка връзките, създадени през детството, често са най-силните.

Подремнах малко с известно съжаление, че съм дал дума да се присъединя към мисията на Мерире на север. Влезе слуга, който ме попита дали искам да ям нещо. Не исках. Чух го да цъка с език и да мърмори, че перачката е оставила кошница с пране неразопакована. Бях прекалено уморен и не обърнах внимание на забележката му, докато внезапно си спомних как по-рано през деня, преди срещата на Царския кръг, бях видял две жени да разтоварват чисти чаршафи от кошницата си.

— Остави я — завъртях се рязко аз, но той вече се беше заел с бельото. Погледна ме изумено.

— Господарю, то е...

Отстъпи назад и изрева от болка, изпусна бельото на пода и стисна ръката си. Скочих, сграбчих рога, който висеше на една колона, и го надух. Мъжът се запрепъва назад и се свлече на земята с писъци. Придвжих се внимателно и в този момент видях как платът се размести и от него се изнизаха една, две, три змии — дълги, тънки и черни с жълта лента върху главите. Разпознах един от най-опасните видове: скална пепелянка. Едно ухапване беше фатално.

Отвън отекнаха забързани стъпки и капитанът на моите наемници се появи на вратата. Гледаше невярващо с изваден меч. Слугата лежеше на пода, тялото му се гърчеше в конвулсии, краката подскачаха. Ужасяващите давящи звуци смразяваха кръвта ми.

— Отдръпни се! — предупредих.

Капитанът видя змиите, които изпълзяха изпод чаршафите. Не представляваха истинска заплаха; веднага се приплъзнаха към топлината на горящите мангали. Нищо не можеше да се направи за слугата. По устните му беше избила бяла пяна, последен гърч, после замря.

— Копие! — извиках.

Капитанът плъзна копието по пода. Вдигнах го, промъкнах се покрай мебелите и се отблъснах навън. Капитанът ме последва, свали наметалото си и го натъпка под вратата, за да запечата змиите вътре.

— Господарю, добре ли сте?

— За човек, който би трябвало да е мъртъв — забърсах потта по челото си аз, — може да се каже, че съм доста добре.

— Случайност?

Взрях се в кървясалите му очи.

— Една змия, капитане, може би! Три или четири в купчина пране... не ставай смешен! — седнах на стола в преддверието и посочих вратата. — Оставете нещата така за известно време, поне един час. Когато отворите вратата, ще намерите змиите близо до мангалите или маслените лампи. Свикнали са на слънце и търсят топлина. Стаята трябва да се претърси от горе до долу. Искam и да разберете кой е донесъл кошницата с пране.

Седях и изчаках треперенето да спре. Пристигна Собек. Разказах му случилото се и го помолих да провери Дома на обожанието. Върна се.

— Всичко е наред — издърпа един стол и седна пред мен. — Доста злокобен ден за теб, а?

Капитанът на охраната се върна и обяви, че две жени са внесли прането в стаята ми.

— Не го ли претърсихте?

— Претърсихме го — протестира той. — Но змиите вероятно са били на дъното. Когато вдигнеш капака на кошница с пране, господарю, обикновено не си мислиш за змии.

Изревах да не се прави на саркастичен и наредих да арестува двете жени и да ги доведе. Собек ми наля вино. След малко две жени, които разпознах като прислуга в царските покои, бяха довлечени с набръчкани от сън лица, ужасени от обвиненията, отправени срещу тях. Очевидно охраната не беше много мила, от устната на едната жена течеше кръв. Допряха чела о пода пред мен и огласиха стаята с плача и виковете си. Стъпих на главите им.

— Погледнете ме — наредих им и отместих крака.

Двете жени вдигнаха облените си в сълзи лица.

— Капитанът ви е казал, нали?

Последвах още писъци от по-възрастната, но по-младата, очевидно дъщеря ѝ, ме погледна озлобено.

— Ще умрем заради нещо, което не сме направили.

Наредих на майка ѝ да замълчи и се обърнах отново към нея.

— Защо, какво направихте?

— Бяхме в пералнята — започна забързано тя. — Ядяхме хляб и пиехме бира, обичайното ни меню. Тъкмо бяхме свършили с работата си. Пристигна вестоносец. Помислихме, че е един от уредниците. Каза, че трябва да занесем прането в стаята ви, и то веднага. Кошницата беше пред вратата.

— Но вие бяхте донесли чисто бельо по-рано днес!

— Каза, че е било разлято вино и трябва веднага да занесем кошницата. Така и направихме, охраната ви го претърси и го оставихме в стаята. Учудихме се, защото на леглото нямаше никакви петна, беше както го бяхме оставили по-рано. Господарю, ние сме просто слуги. Правим каквото ни се каже.

Огледах двете жени внимателно и разбрах, че са невинни. Пресуших обкования със злато бокал и го връчих на жената.

— В бъдеще приемайте заповеди само от хора, които познавате. Сега си вървете!

Наредих на капитана да разчисти стаята и седнах за малко при Собек.

— Преди да попиташ — протегна крака той, — ще кажа, че може да е всеки. Това е истинската опасност тук, Маху. Не е като в битка, където знаеш кой е приятел и кой — враг.

Онази нощ спях при принца и се събудих рано, за да се приготвя за полагаването на тържествения обет в Залата на духовете. Обръснах се и се измих старателно. Облякох най-хубавата си роба от бял, плисиран лен, препасан с колан в синьо и златно, а на врата си сложих златна яка. Отидох да поздравя принца, после тръгнах по дълги, ечащи коридори до централния двор с внушителните статуи на Анубис и Хор. Останалите от Царския кръг се бяха скупчили в основата на стълбището заедно със свитите си. Отидох сам, решен да покажа, че случилото се през нощта не ме е изплашило. Новината, разбира се, вече се бе разпространила. Всички до един дойдоха да изразят възмущението си; да покажат желание извършителят на такова нападение да бъде намерен и екзекутиран. Благодарих мрачно.

Първожрецът Анен слезе по стълбите, следван от помощниците си с бръснати глави, облечени в най-чистите си роби и почти скрити зад облаците тамянов дим. Подредихме се в официална процесия и се качихме по стъпалата към Залата на духовете през огромните обковани в бронз врати, покрай ярко украсените колони с всеки съществуващ цвят в надписи и рисунки на отдавна мъртви фараони. Тук божественият хор беше готов и пееше химн в чест на боговете на Египет. Положихме свещения обет: да служим на нашия принц вярно и да спечелим щедростта на боговете за добруването на Томери, Царството на Двете земи.

Обратно в залата за съвещания обаче настроението се промени. Анен ни осветли за сериозността на положението, като вместо встъпителната молитва изля неконтролируемо количество вопли.

Диви зверове от пустинята пият от реките на Египет.

Земята е в траур и плач,

*неща се случват като никога преди!
Мъже хващат оръжие да се бият,
защото на земята цари хаос.
Едни с други се избиват,
омраза цари сред хората в градовете.
Боговете обръщат гръб на хората.
Страната е потресена и нещастна.*

Замлъкна и огледа бавно Царския кръг. Аз не отделях поглед от Ай, чието лице изразяваше безкрайна загриженост и тревога. Замислих се дали тази погребална песен не е негова идея или пък на Хоремхеб и Рамзес, които при всяка дума кимаха в съгласие. Анен продължи:

*За смъртта почивка няма.
Мъжете обедняват, жените не раждат.
Хората от пустинята заемат мястото на
египтяните.
Чиновниците ни биват избивани.
Храната на Египет е безвкусна.
Деца на великите са изхвърляни на улицата.
Домът на царете няма доходи.
Крачим към разруха.
Великите са гладни и в беда.
Бедните в земите ни станаха богати,
а собствениците нямат нищо.
Онзи, който някога нямаше чифт волове, сега има
стада.
Онзи, който някога нямаше къшей хляб, сега има
хамбар.
Житниците му са пълни със стоката на другото.
Дори плешивец, дете никога не е използвал помади,
сега има буркани с благовонни масла.*

Анен замлъкна отново. При други обстоятелства щях да се сгърча от смях, но грубата служба на Анен напомняше на членовете на

Царския кръг, че сме изправени пред революция, от която първите ще станат последни, а последните — първи.

*Онзи, който пренасяше новини за други,
сега има свои вестноосци.
Жени, които почиваха в леглата на съпрузите си,
сега спят на пода.
Робини са господарки и украсяват шиите си
със злато и малахит,
докато благородни дами гладуват и продават
телата си.
Месари се тъпчат с месо, което някога приготвяха
за господарките.
Онзи, който нявга бе прекалено беден да спи с жена,
сега държи благородни дами за наложници.
Смехът изчезна.
Страдание броди по земята, смесено с ридания.*

Анен коленичи. Писарите в средата на кръга бяха записали всяка дума, но веднага щом Анен приключи, Ай им даде знак да спрат да пишат. Забелязах, че всеки от тези писари е високопоставен член на свитата на Ай.

— Положението е лошо — изрече бавно Майа в опит да ни разсмее, — но не чак толкова.

— Така ли! — извика Мерире. — Вчера вечерта генерал Рахмос беше убит и, доколкото разбирам — обърна изписаните си черни очи към мен, — подобен опит за покушение е бил извършен срещу господаря Маху, началник на полицията, настойник на нашия принц.

— Вярно е. Изправени сме пред безредици и революция — каза тихо Ай, — но тези опасности ще преминат.

— А ще дойде ли Маху с нас в Делтата? — махна с ръка Мерире. — Лорд Маху, твоето присъствие е жизненоважно, за да решим как това... как да се изразя... как тази криза да бъде разрешена.

— Ще ви придружа.

— А, да — заигра се с робата си Мерире. — Но дали аз трябва да отида?

Думите му увиснаха във въздуха. Хюйи зацъка раздразнено с език.

— Шабтите на Ехнатон — продължи Мери́ре — нападнаха всички, които някога служеха в Ахетатон. Сега се целят по-високо: генерал Рахмос, лорд Маху.

— Какво искаш? — долетя резкият глас на Хоремхеб. — Лорд Мери́ре, знаеш, че твоето присъствие е необходимо в Делтата. Всички се съгласихме с това вчера. Този узурпатор не би си и помислил да нападне първожрец, особено жрец на Атон. Нито пък биха посмели да вдигнат ръка срещу — Хоремхеб се заигра с пръстена си — официалния настойник на нашия принц. Вашите личности са неприкосновени, в безопасност сте. Ако някой от нас, останалите, тръгне на такава мисия, ще се отнесат към него като към предател.

— Още повече — намеси се Рамзес — че двамата с генерал Хоремхеб сме необходими тук, за да съберем необходимата войска, която да се справи с узурпатора. Домът на среброто изисква присъствието на лорд Майа, а, от друга страна, е важно лорд Хюйи да поддържа работата в Дома на вестоносците, за да се опита да разбере дали този узурпатор има подкрепата на други васални принцове.

— Разбира се — прекъсна го Мери́ре с крива усмивка, — лорд Ай също може да ни придружи.

Ай просто седеше с отпуснати върху бедрата ръце и гледаше напред.

— Мери́ре — отвърна Хоремхеб, — такава забележка граничи с наглост. Ще отидеш ли?

— При две условия — отсече Мери́ре.

— Ако заминеш, трябва да стане до една седмица. Достатъчно време загубихме с този въпрос. Съжалявам за нападенията. Смъртта на генерал Рахмос причини много мъка и болка. Веднага щом заминете, ще спазим официалния ден на траур. Що се отнася до нападението срещу лорд Маху, ще бъде разпоредено цялостно разследване. Така че, лорд Мери́ре, какви са твоите условия?

— Първо, принц Тутанкамон трябва да бъде изведен от Тива. Случилото се вчера доказва, че на този град не може да се има доверие. Тук има много, които мразят Атон и са врагове на онези, които служат на Единствения.

— И къде трябва да бъде заведен? — попитах аз.

— Обратно в Ахетатон. Там ще е в безопасност.

— Но градът умира — отсече Рамзес. — Къщите са порутени, дворците — изоставени.

— Въпреки това е по-безопасно — настоя Мерире. — Не сте ли съгласен, лорд Маху? Може да направи опит от източната пустиня, но теренът е труден и контролиран от часовои по върховете. Единственият друг подстъп е откъм реката, а той може лесно да се защитава.

Избухна всеобща препирня. Погледнах Ай за насока, но той отвърна с ясен поглед. Такъв беше Божия баща! Ай беше решен да се противопостави на този узурпатор в Делтата; всичко останало трябваше да изчака. Помръдна глава и ме погледна косо, докато пръстите му си играеха с нагръдника в синьо и златно. Този поглед беше достатъчен. Ай беше готов да съдейства на Мерире и вероятно би ме посъветвал да сторя същото. Първожреецът беше направил хитър ход. Тива наистина беше опасна. Каквото и да казваше Анхсенамон, само боговете знаеха кои наистина са шабтите на Ехнатон. Отбраната на Ахетатон беше лесна и там Тутанкамон щеше да е в безопасност.

— Господарката Анхсенамон ще го придружи ли? — попитах.

— Господарю — разпери ръце Мерире, — кой ще придружи принца, решаващ само ти, официалният настойник. Аз просто казвам, че градът на Атон е по-безопасен.

— И пълен с твои поддръжници — извика Рамзес.

Хюйи и Майа кимнаха в съгласие.

— Мои поддръжници? — отвърна Мерире. — Онези, които подкрепят мен, подкрепят и вас, както, не се съмнявам, онези, които подкрепят теб, подкрепят и мен. За принца ще се грижи свитата на Маху. Какво намекваш, лорд Рамзес? Че някоя фракция ще отвлече принца и ще го короняса? Та фараонът може да бъде коронясан само в Мемфис, където са твоите войски, или в Тива. Емблемите за коронацията ще останат тук.

— Но градът на Атон ще е пълен с твои поддръжници — настоя Рамзес, — онези, които следват култа на Атон.

— Както Тива е пълна с наши врагове — додаде Туту.

— Стигнахме до второто ни искане — продължи Мерире необезпокояван. — Лорд Туту и другите последователи на Атон ще се изнесат от Тива. Убийството на генерал Рахмос ясно показва каква е

опасността от оставането тук. Желая да им бъде дадена закрилата на великата крепост Бухен.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

БАТИУ: ЧЕРВЕНОКОСИ ДЕМОНИ

— Внимателно, внимателно, не се отклонявайте от курса!

Лоцманът и капитанът на нашата разкошна царска баржа „Радостта на Изис“ стояха на високия нос над златната статуя на богинята Изис и внимателно отмерваха дълбочината, за да ни изведат от пясъчните наноси в средата на течението. Нил беше в края на разлива си, но все още беше силен и бърз, а скритите пясъчни наноси бяха опасност дори за най-опитните пловци.

Напуснахме Тива рано сутринта, три дни след срещата на Царския кръг. Ай бе настоял за бързина, ето защо царската и съпътстващите я военни баржи бяха светкавично приготвени. Небето вече бе обляно в пурпур. От съседната баржа „Славата на Сет“ долитаха химните на Мерире и неговия антураж към Слънчевия диск, необезпокоявани от виковете и заповедите на собствения им капитан.

Собек и Джарка седяха пред кабината в центъра на кораба — дълга, висока стая, украсена отвътре и отвън със златисти, сини, червени и зелени ромбове. Огромната мачта се извисяваше над нас с опънати червени платна. Гребците седяха в готовност, но съдът бе все още в ръцете на капитана, неговия лоцман и кормчиите на двата рула на изпъкналия нос, издялан във формата на ръмжащото лице на Секмет Унищожителката. Покатерих се до палубата на стрелците и огледах петте огромни бойни баржи, пълни с пешаци и царски телохранители, които щяха да ни придружават през по-голямата част от пътуването. Принц Тутанкамон и принцеса Анхсенамон си почиваха в кабината. На принцесата бе разрешено да вземе със себе си само Амедета, докато за принца прецених, че ще е най-безопасно да е под грижите единствено на Джарка.

Изглежда, вече бяхме в реката. Зад нас се чува веселите гласове на екипажа на другите баржи, осъзнали, че вече сме се измъкнали от наносите. Прекрасен ден. От двете ни страни се простираше

плодородният чернозем, а отвъд се полюшваха златните и зелените поля с ръж, овес и жито. Постепенно блещукащите куполи на храмовете в Луксор и Карнак се скриха от погледа. Капитанът остави лоцмана и изрева на кормчиите да поддържат курса. Главният гребец започна химн към Хапи, Бога на реката: „Възхита към онзи, който ни води...”

Мъжете свалиха греблата и подеха песента. От другите баржи се чуваха приглушени химни. Слязох, Собек и Джарка ме последваха отпред на носа, където можехме да говорим, необезпокоявани от шпионите на Ай. Джарка разви килими, по-скоро рогозки, но за предпочитане пред твърдите дъски на кораба. Закусихме лека бира и вчерашен хляб, последвани от плодове в калайдисана купа. Собек топна пръст в бирата и внимателно изрисува четири йероглифа: три птици и седящ мъж, думата за „Пазете се!”.

— Да се пазим от какво? — подразних го аз.

Собек посочи кабината, после „Славата на Сет”.

— Пазете се от принцеса Анхсенамон, а също и от Мери́ре.

По време на бързата подготовка за пътуването го бях информирал за случилото се в Царския кръг, но не бяхме имали възможност да го обсъдим. В крайна сметка исканията на Мери́ре бяха приети. Щяхме да тръгнем нагоре по течението. Джарка щеше да заведе принца и принцесата в Ахетатон, а Туту и другите членове на антуража на Мери́ре щяха да се оттеглят към Бухен — великата крепост, която охраняваше пътя на Египет на юг, към земите на Куш. Аз и Мери́ре щяхме да продължим към Делтата.

— Изненадан съм — отпи от бирата си Собек, — че Божия баща, Ай, се е съгласил с всичко това.

— Лорд Ай нямаше избор, както и ние. Тива е опасна, изпълнена с недоволство. Шабтите на Ехнатон представляват заплаха за всеки, свързан с миналото, макар че трябва да призная, че...

— Какво? — не се сдържа Джарка.

— Объркан съм. Една част разбирам, друга — не. С Мери́ре, предполагам, ще бъдем защитени. Ахетатон е безопасно място за принца. Разбирам и желанието на антуража на Мери́ре да отиде на място, където ще се чувства в безопасност, и същевременно ни увери, че няма да представлява опасност за принца по време на престоя му в Ахетатон.

— Какво крои Мерире? — намеси се Джарка.

— Не Мерире ме притеснява — отвърнах, — а лорд Ай. Да кажем, че — потопих пръст в бирата и нарисувах кръг, — Царският съвет е просто рамката на колелото, а в центъра е Ай.

— А прътовете?

— Принцеса Анхсенамон — прошепнах аз. — Ами ако принцеса Анхсенамон от името на дядо си, Ай, се преструва и заговорничи да бъде съюзник и приятел на всичките фракции в Царския кръг?

— Включително Хоремхеб и Рамзес? — присмя се Собек. — Подобни офицери стоят далече от нея. Тя е дъщеря на Нефертити.

— Но е и дъщеря на фараона — отвърнах рязко. — Може да не се интересуват от нея, а от онова, което може да предложи. Един ден тя ще бъде царица на Египет и ако боговете са милостиви, майка на наследника на Египет. Знам, че е направила подобни постъпки към Мерире, а същевременно се свърза и с мен.

— Значи Ай контролира внучката си? — попита Джарка.

— Да. Използва я, за да открие какво се случва в отделните лагери.

— А убийствата? — намеси се Собек.

— Ами ако... — замълчах за миг. — Ами ако шабтите на Ехнатон са просто група убийци, хора като градинаря, контролирани от Анхсенамон и дядо й? Използват ги да нанасят удари върху онези, които, на пръв поглед, са предали Ехнатон. Поддържат усещането за опасност, за надвиснала заплаха...

— Тоест смъртта на генерал Рахмос е целяла да сплаши Мерире и останалите?

— Възможно е — чукнах чаша в тази на Собек. — Ами ако Мерире е наистина изплашен? Ай го въвлича в спор. Съгласява се аз да го придружа до лагера на узурпатора, като същевременно му предлага Бухен като безопасен пристан.

— Достатъчно отдалечен — съгласи се Джарка — както от Делтата, така и от войските на узурпатора, да не говорим за Тива и Ахетатон.

— Да, разбирам накъде биеш, Песоглавецо от юга — съгласи се Собек. — В момента Ай е разделил враговете много хитро. Мерире отива на север, поддръжниците му — на юг, а принцът се премества вън от опасност. Трябва да призная, че има някаква изкривена логика,

макар да играе опасна игра. Ако този узурпатор поеме на юг и поддръжниците на Мерире решат да го подкрепят, те се намират в една от най-могъщите крепости на царството, портата към златните мини на Куш.

— Ай е комарджия — отвърнах. — Справя се с опасностите една по една. Първо иска да засили властта си в Тива, да използва тази криза, за да се отърве от враговете си: Мерире на север, Туту на юг, дори генералите Хоремхеб и Рамзес се готвят да поемат към Мемфис.

— А Ай остава в Тива да засилва властта си? Но защо, Маху, шабтите на Ехнатон — а няма кой друг да е бил — ще се опитват да те убият?

— Знаем, че са били шабтите на Ехнатон. Когато разчистихме стаята, открихме два скарабея на Атон на пода — в бъркотията сме ги пропуснали. Това ме накара да се замисля за нощта на нападението. Бях изморен, седях сам в спалнята си. Не съм карал слугата да идва да ме пита дали съм гладен, нито пък да разопакова купчината бельо. Ето защо разпитах внимателно насам-натам. Според иконома слугата, който умря от ухапването, е казал, че е бил изпратен в стаята ми; същото е казал и на пазачите пред стаята ми, за да го пуснат. Дори им казал, че е извикан да събере някакви дрехи и да види дали се нуждае от храна или питие.

— Значи той е бил същинската жертва? — попита Собек.

— Да, нападението е имало за цел да покаже на Мерире, че шабтите на Ехнатон могат да посегнат на всеки. Внимателно пресметната уловка с цел да подклажда страх, да поддържа Царския кръг обединен — поне за известно време — пред лицето на общата заплаха, което пък ме кара да мисля, че Ай и коварната му внучка стоят зад всичко това.

— Ако ти си стигнал до този извод — прошепна Джарка, — и други ще го сторят.

— Предполагам, че е така. Става дума за това кой ще действа пръв. Кой ще успее? Веднага щом настоящата заплаха бъде премахната, нещата до известна степен ще се изяснят.

Пътуването ни на север продължи спокойно. Минахме Дендерах, големия завой на Нил. Отначало всичко изглеждаше нормално, нищо необичайно. Речният път беше оживен; навсякъде имаше рибари или хора в лодки за разходка. По бреговете селяните и фермерите се

радваха на разлива и се готвеха да сеят поредната реколта. От време на време обаче виждахме облаци черен дим на фона на светлото синьо небе, а миризмата на изгоряло се смесваше с богатата миризма на калта, рибата и гниещата растителност в Нил. Пешаците, които изпратих да разузнаят, се върнаха и докладваха за пустинни мародери по източния бряг, докато на запад либийски бойни части грабеха незащитени и изолирани общности. Понякога тези мародери биваха залавяни, а трупите им — набивани на кол и увесвани по скалите над брега — черни сенки на фона на небето. Минахме и покрай бряг, където десетина речни пирати бяха набити на кол от управителя на местния град. Разпадането на закона и реда можеше да се забележи и по празните пристанища. От време на време слизахме на сушата. Пред нас се развяваше моето знаме: скачаща газела на златистосин фон, а отзад бялото перо на Маат. Вървахме по безмълвни улици към запустели пазарища.

Другаде ефектът на разрушението не се забелязваше. Пристанищата и доковете на големите градове бяха оживени. Баржи разтоварваха дървесина, канела, злато, слонова кост, абанос, също и ценна дървесина от Ханаан. По реката се разминавахме с безброй баржи, натоварени с бъчви вино, ликьори, плодове, ливански кедър, волове, добитък, а веднъж дори и стадо млади диви кози. При Абидос обаче, където огромното туловище на храма на Озирис се простираше над мрачна гора от зелени палми, управителят Мотеп целуна земята пред мен в храма на Мин и се заоплакваше от нашествията и беззаконието.

Докато стигнем Ахетатон, бях научил много. Големите градове на Египет просперираха, пристанищата и дюкяните бяха все така оживени; работилниците за дърво и камък, ковачите и търговците процъфтяваха. За сметка на това обаче всеки по-малък град, в който нямаше войска или силни укрепления, всички обработваеми земи и села бяха уязвими за нападения и живееха под постоянна заплаха от пустинни обитатели, либийски мародери или от множеството речни пирати, които се укриваха в отдалечените канали или притоци на Нил и дебнеха слабите и беззащитните. Разбира се, новините от Делтата не бяха подобрили положението. Усещането за паника се засилваше, объркване за това какво наистина се случва и какви нови опасности ни

очакват. Може би точно това ме накара да променя решението си, когато пристигнахме.

Стоях до перилата на хакборда^[1] и гледах Ахетатон и неговите ослепителни бели сгради на късното следобедно слънце. Ахетатон! Бях идвал в тази малка долина, която се простираше чак до източните скали, когато беше само пясък и глина. Бях станал свидетел как силата на Египет го превръща в Свещения град на Ехнатон, мястото, където бог и човек се срещаха. Бях се къпал в цялата му слава, мощта на фараона и разкоша на Нефертити. Бях скърбил и за упадъка му, покосен от чума, разкъсван от смъртоносна конспирация и кървави интриги. Загледах се в изоставеното пристанище. Духовете на всички, които бях познавал, които бях обичал и мразил, излязоха да ме посрещнат. Стоях, без да обръщам внимание на молбите и въпросите, докато слънцето залезе и тялото ми замръзна. Стоях и размишлявах над всичко видяно и взех решение. Нямаше да слизаме там. Отхвърлих гневните протести на Мерире. Ако искаше, той можеше да остане; с принца щяхме да продължим на север към Мемфис, Града на белите стени.

В Мемфис полковник Небамум, главният щабен офицер на Хоремхеб, ни настави в дома си — елегантна двуетажна къща с изглед към реката. Запали тамян на Сет, Вестоносеца на битките, и бързо се върна на проблема, който толкова бе разгневил антуража ми.

— Защо — попита той и вдигна поглед към сенника, който хлопаше от силния вятър, — Царският кръг в Тива не реагира по-бързо? И най-вече защо си довел принц Тутанкамон и принцеса Анхсенамон в Мемфис? Не беше ли решено от Царския кръг да бъдат оставени в Ахетатон?

Собек и Джарка, да не говорим за Мерире, бяха отправили подобни протести, но по този въпрос бях непреклонен. Боях се от беззаконието и най-мрачните си предчувствия. Обясних на полковник Небамум, че принцът и принцесата ще бъдат поверени на него тук, в Мемфис, докато отmine настоящата криза. Седналият до мен Мерире зацъка с език и поклати глава, но нямаше достатъчно власт да ми се противопостави. Небамум, в целия си блясък, със златни огърлици и сребърни пчели за храброст, не възрази. Обещах и преди да напусна Мемфис да издам официални писма, с които поемам отговорност за направеното. Небамум отпи от виното си и кимна. Що се отнасяше до

въпросите за реакцията на Царския кръг на събитията в Делтата, отговорих, че най-добре е командващият му офицер да го информира лично, когато пристигне. Небамум разбра намека и отбеляза шепнешком, че още откакто са чули новината, полковете в града са в бойна готовност.

— А узурпаторът? — поинтересувах се аз. — С какви сили разполага той?

Небамум примига на силното слънце.

— Знаем, че е завзел Аварис, а лагерът му се намира в полята в близост до града. Има около хиляда колесници, две хиляди пешаци и безброй наемници.

— Наемници?

— Либийци и кушити, известен брой от морските народи, но преди всичко хети.

— Мислиш ли, че хетският цар стои зад този самозванец?

— Казах ти каквото знам — отвърна Небамум. — Използвал съм всички налични шпиони. Разпитал съм какви ли не търговци, пътуващи и местни, но вражеският лагер е строго охраняван. Изкопали са ров от всички страни и са издигнали висока ограда. Всеки вход се охранява. Ако някой бъде сметнат за шпионин, бива незабавно екзекутиран. Казват, че истинска стена от трупове на колове огражда лагера. Вонята им се носи на километри.

— Какво чака узурпаторът? — попита Мерире.

— Повече войски — обясни Небамум. — Знаем също и че изпраща групи да правят набези по пътя на Хор и в Синай. Обира златото и среброто от мините, после използва плячката, за да плаща на войската, и наема повече.

— Не си ли помислял да изпратиш в лагера някой под прикритие? Не се съмнявам, че има хора, които са готови да станат наемници или поне да се престорят?

Доста близко разположените очи на Небамум се вгледаха в мен внимателно.

— Лорд Маху, бях голобрад младеж, когато служех при баща ти, полковник Сеострис, много умен офицер. Научих занаята си добре. Избрах лично шестима, облякох ги като наемници и ги изпратих на север. Наредих им да се присъединят към армията на узурпатора и да ми изпращат информация. Оттогава не съм ги чул или видял. Един от

разпитаните търговци ми разказа, че всички новопостъпващи биват внимателно разпитвани. Не е трудно да се разбере, че някой е служил в египетските полкове, а после да го разпитат какво прави там и да го разкрият. Предполагам — добави той с горчивина, — че хората ми са мъртви. Повече няма да пратя.

Взе парче агнешко, полято с богат на аромати сос, и го захапа разсеяно.

— Тези подправки — отбеляза той — бяха донесени от търговец, който търгува и с врага. Няма да е избор. Каза, че узурпаторът има добри съветници в лицето на хетски офицери, а в лагера се поддържа строга дисциплина. Плячкосването е забранено, наложен е военен закон, търговците могат да си вършат работата свободно и всеки, който наруши този закон, бива незабавно екзекутиран.

Докато се протягаше към каната с вино, забелязах, че ръката му трепери — Небамум бе наясно с опасността, аз — също. Този мистериозен узурпатор не водеше банда обирджии или пустинни мародери. Той ръководеше добре организирана армия и се стараяше да спечели доверието на големите градове в Делтата. Демонстрираше, че не е дошъл да обира и плячкосва, а да си върне онова, което смяташе за свое по право. Небамум ме погледна с празен поглед.

— Между нас и Делтата се намират други гарнизони. Моята вяроност не е под въпрос. Този град ще бъде защитаван, войниците са дали лична клетва за вяроност към генерал Хоремхеб.

— Какво се опитваш да ми кажеш, полковник? Че не може да се има доверие на офицерите в другите градове?

— Очевидно е — сви рамене Небамум. — Скоро нашественикът ще тръгне на юг. Ще издаде декрети. На войските ще бъде даден избор: или да се бият, или да преминат на другата страна.

Благодарих му за съвета и се върнах в отредените ми покои. Анхсенамон гълчеше Джарка на висок глас, а когато влязох, насочи гнева си към мен.

— Държахте ме в кабина — отсече тя. — Трябваше да акостираме в града на баща ми; сега се намираме тук, заобиколени от смрадливи потни войници!

Затропа с пръсти по масата, дългите ѝ нокти стържеха силно. До нея беше клекнал Тутанкамон и играеше с дървените си войници.

Амедета ми обърна гръб, сякаш държеше да разгледа рисунката на танцуваща хесета — колоритна рисунка, привличаща погледа.

— Ваше височество, тези смрадливи потни войници — отвърнах аз уморено — са готови да дадат живота си за теб. Имам доверие на Небамум; той е воин от старата школа. Вие и Негово височество — принц Тутанкамон вдигна глава към мен и ми се усмихна — ще бъдете под негова закрила, а също и тази на Джарка и моите наемници. Те също биха дали живота си за вас.

Пухтеше и подскачаше, но по искрицата смях в очите ѝ разбих, че се преструва. На Анхсенамон никога не ѝ пукаше къде се намира; вероятно дори беше заинтригувана от това, че се намира на място, където е съсредоточена силата на генералите Хоремхеб и Рамзес. Щеше да се възползва от всяка възможност да измъкне информация, да разпитва, флиртува и подкупва: всичко, за да увеличи властта си и тази на дядо си. Седна на подобния на трон стол; Тутанкамон се изправи и застана до нея. Погали главата му нежно и зашепна мили думи.

— И какво ще стане сега? — вдигна рязко глава тя.

— Аз ще продължа на север — обясних. — Ще изпратя съобщения до узурпатора, че искаме да преговаряме. Вие ще останете тук. След няколко дни генералите Хоремхеб и Рамзес ще пристигнат и ще доведат свежи войски от Тива и гарнизоните по реката.

— И?

— Ще има битка, която или ще спечелим, или ще загубим — съжалих за изреченото. Малкият Тутанкамон стоеше със сериозно лице и опулени очи. — Разбира се, че ще победим — добавих бързо, поклоних се и излязох, проклинайки се за глупостта си.

Изпратих Джарка при принца и помолих Собек да ме придружи на терасата на покрива.

— Там е по-хладно, а и никой не може да ни чуе — усмихнах му се аз.

Взех кана вино и две чаши. Собек ме последва по стълбите. Небамум вече беше поставил навес, а от четирите страни на ниския перваз бяха наредени възглавници.

— Какво ще правим? — попита Собек. — Ами ако Мерице ни води в капан?

— Подозирам, че точно това се случва. Колкото по на север се придвижваме, толкова повече вярвам, че сме част от една голяма

конспирация. Мерире стои зад тези глупости. Страхувам се, че е тръгнал на север, за да разкаже на узурпатора всичко, което знае. Дори вече се питам — отпуснах се върху няколко възглавници аз — дали шабтите на Ехнатон не са негово дело?

— И какво предлагаш? — попи потта по врата си Собек. — Все още ли държиш да отидем на север и да положим врат под секирата?

— Имаме ли избор? Само да знаех какви са намеренията на Мерире — напълних чашите.

Със Собек спорихме в по-голямата част от следобеда, говорихме прекалено много и пихме не по-малко. Слязох да поспя и се събудих в ранната вечер, облян в пот и с горчив вкус от виното. Измих се, преоблякох се и се върнах отново на покрива; гледах залеза и си припомнях дните с Ехнатон, когато този момент беше свещен. От двора под мен долитаха стъпките на стражите и кучешки лай. Джарка се качи да ми съобщи, че принцът си е легнал. Отвърнах навъсено, че скоро ще сляза.

— Господарю, уплашен ли си?

Джарка стоеше на стълбите и се взираше в мен на слабата светлина.

— Джарка, спомняш ли си — приближих се аз — вечерта, когато убихме онези двама убийци и скрихме телата?

— Как бих могъл да забравя? — почти заседнах в гърлото му думите. — Едното бе на жената, която обичах. Убихме нея и баща ѝ и погребяхме труповете между стените на къщата им — очите му се насълзиха. — Нощем сънувам кошмари. Отново съм в къщата, седя в килера, а духът ѝ се появява, отначало мил и приятен, но после — скри лице в шепи той — после тя е дух, господарю Маху, видение в нощта. Сега се страхуваш от утрешния ден, нали?

— Много съм изплашен. Точно колкото в онази нощ: страхувам се да не греша, да не бъда наранен, не знам какво да направя.

— И?

— Не знам защо отказах да оставя принца и сестра му в Ахетатон — притиснах стомах аз. — Просто някакво чувство, неясен страх, подозрение...

— От какво?

— Не знам — признах аз. — Видяхме разрушенията по Нил, връщането в Ахетатон е немислимо. Що се отнася до пътуването на

север, май идеята не беше толкова разумна. Напълно е вероятно със Собек да пътуваме към гибелта си.

— Но нали ще бъдете с Мерира?

— Нямам доверие на онзи прекалено праведен лицемер с меден глас. Изглежда толкова нетърпелив да тръгне на север, няма никакви притеснения, че нещо може да ни се случи. Нищо чудно тайно да подкрепя узурпатора, а тази мисия да е само претекст да се срещне с него, за да могат да заговорничат заедно — станах. — Но пък ако не отидем, никога няма да разберем истината и да дадем време на Хоремхем и Рамзес.

Дните минаваха. Премислях въпроса отново и отново, една безсънна нощ след друга. Кошмари със зловещи картини и форми изпълваха сънищата ми. Моят ка сякаш напускаше тялото ми и се рееше сред населяваните от мъртвите зали и огнени езера на отвъдното. Една сутрин се събудих внезапно в призрачната светлина. Стори ми се, че чух някой да вика името ми, но в стаята ми нямаше никого. Отидох до покоите на принца, но всичко беше наред, а пазачите — нащрек, така че реших да се кача на покрива и да изчакам изгрева. Обърнах се на изток. Небето поруменяваше; светлината вече облизваше пирамидите гробници в некропола на Сакара. Коленичих, вперил поглед в слънчевия диск — златно кълбо, увенчано в огненочервено.

Обсипаха ме спомени от други такива изгреви, как сме коленичили заедно с Ехнатон и Нефертити в чест на зората. Лицата на отдавна загинали приятели и врагове се изправиха пред мен. Нежна песен се залюля във въздуха откъм двора. Погледнах през парапета. Млад наемник пееше химн в чест на своя непознат бог; седеше облегнат на стената с опънати крака и поправяше юзда. Трябваше да е на пост на стената с изглед към широкото поле, дърветата и храстите, които разделяха къщата от речния бряг. Канех се да му се скарам, когато усетих вятъра по лицето си. Сега, като се замисля за онзи глас, който сякаш ме беше събудил, не преставам да се питам дали мъртвите наистина дойдоха да ме предупредят. Вдигнах поглед, сутрешната мъгла се вдигаше, сякаш някой отдръпваше фина ленена мрежа, и разкриваше спираща дъха гледка: черни бойни баржи, натоварени с

мъже и едва показващи се от водата, се промъкваха тихомълком към пристанището. Не успях да различа броните на хората, но зърнах отблясък на оръжия. Преброих пет или шест, все така натоварени.

— Хора на Небамум? — прошепнах. — Пешаци, дошли да подсилят охраната на къщата?

Мъглата отново се размърда. На една от баржите се развяваше черно знаме с йероглифи, изобразяващи „ХАТТ ХАНТ УС“, огнената пещ на Деветата зала на Подземния свят, където горяха душите на враговете на Ра — йероглифи, използвани от хетите. Издигна се и друго знаме със символите на бога на бурите, който хетите почитаха. Стоях като вкаменен. Сънувах ли? Буден ли бях? Отворих уста да извикам, но тежестта на случващото се не позволи да излезе нито звук. Претърпкани с хора баржи наближаваха къщата на Небамум. Бяха дошли да плякосват, колят и дори вероятно да убият и принца.

Втурнах се обратно към къщата със свито гърло. Собек чу трополенето ми по стълбите и нахлу в стаята ми. Посочих по-далечния прозорец, докато с другата ръка вземах бойния рог. Надух с всички сили, но слюнката ми го запуши. Забърсах уста и го надух отново — дълъг, сълзлив зов. Задъхано разказах на Собек какво се случва и му поръчах да събуди полковник Небамум и всички останали. Изтичах в царските покои. Джарка вече беше буден, явно нещо бе смутило съня му, защото в момента се въоръжаваше. Наредих му да остане на мястото си и да пази принца и ако се наложи, да вземе него и Анхсенамон и да избяга. Наемници със сънени очи се втурнаха в стаята, някъде в къщата и в прилежащите казарми прозвуча рог. Изревах на войниците да се въоръжат и съберат в двора. Анхсенамон, увита в рехава роба и с разпусната като черна мъгла коса, влезе все още полусънena и попита какво става. Амедета, чувствена и не помалко прекрасна от господарката си, се плъзна зад нея и почти се скри. В този момент се запитах дали спят в една стая?

— Какво се е случило, Маху? — изпъшка Анхсенамон.

— Нали чу тревогата, господарке.

— Нападат ли ни, Маху? Нали каза, че тук ще сме в безопасност.

— Ако стоите настрана — изръмжах в отговор, — така и ще бъдете.

Изтичах до централния вътрешен двор. Небамум и офицерите му вече бяха там. Старият полковник доказа, че още го бива. По-рано

Собек бе изразил съмнение дали този старец не е прекарал вече прекалено много години в мир, но гласуваното му от Хоремхеб доверие бързо се оправда. Той изрева на всички да замълчат и спокойно нареди портите да бъдат подсилени с греди и каруци. Задните врати и прозорци също трябваше да бъдат защитавани. Обърна се към офицерите си и даде поредица от безшумни нареждания. Стрелци, инструктирани от офицерите си да мълчат, бяха моментално заведени по стълбите и скрити зад стените на бойните кули. В двора бяха наредени още стрелци с готови лъкове и колчани. Зад тях застанаха редица след редица менфит — пешаци с шлемове в червено и бяло, готови мечове и щитовете и тояги в коланите.

— Вдигнал си тревогата? — попита ме Небамум, докато пристягаше препаската си, за да облече ленената роба, и сложи отгоре обкована с бронз кожена бойна пола. Разказах какво съм видял. — Общо пет или шест баржи — пресметна на глас той и завъртя очи. — Значи около петстотин души. Може би повече. Ние разполагаме с по-малко от половината — вдигна ръка. — Е, лорд Маху, ако оцелеем, ще трябва да се запитаме откъде са знаели и изобщо как са дошли тук.

Мерире слезе в двора запъхтян, стиснал роба с подпухнали пръсти, и с вече изписани с въглен очи. На врата му висеше сребърен медальон със Слънчевия диск. Преструваше се на изненадан и развълнуван, но аз се запитах какво точно знае. Огледах другите от свитата му. Те също носеха диска на Атон. Знак за нападателите? Дали им бе наредено да пощадят всички, носещи Слънчевия диск?

— Какво става? — размаха ветрило пред лицето си Мерире.

— Нападат ни — отвърнах сухо. — Не се наложи да търсим узурпатора, той сам дойде да ни намери!

— Можеш да останеш и да се биеш — вметна Небамум.

— Аз съм върховен жрец!

— В такъв случай най-добре да си намериш храм да се помолиш, иначе ще бъдеш просто мъртъв върховен жрец — обърна му гръб Небамум и ме хвана за ръката.

— Искам да командваш стрелците — продължи той, без да обръща внимание на гневното пелтечене на Мерире. — Къщата ми гледа към реката.

Хвърлих поглед през рамо. Мерире вече се отдалечаваше.

— Зарежи го — впи пръсти в ръката ми Небамум. — Вероятно са дошли за принца. Страните и задната част на къщата са плътна скала, макар че може да се опитат да насилят прозорците и вратите. Част от тях са гранитни, както и част от къщата, но останалото е просто сухи калени тухли със замазка. Ако открият слабо място, портата няма да им е нужна — огледа се, офицерите му придвижваха стрелците малко по-напред, далеч от пешаците. — Ще влязат тук — заяви той. — Ще настане истинско клане. Оставил съм хора и в къщата. Вече изпратихме най-бързите си вестоносци към казармите от другата страна на града. Въпрос на време е.

Небамум се обърна да се посъветва с офицерите си. Със Собек взехме оръжията и отидохме при приведените зад парапета стрелци. Надникнах надолу. Бяла калдъръмена пътека прорязваше пространството между стената и реката, отвъд нея се намираха ивица дървета и храсти, наклонени към пристанището. Врагът вече беше акостирал, сенките на авангарда се движеха между дърветата. Клекнах зад парапета и се обърнах да огледам редиците мъже. Повечето от стрелците бяха нубийци с къси коси и намазани с масло тела, облечени в бели пухкави препаски и кожени колчани, от които стърчаха дръжки с черни пера. Всеки нубиец беше въоръжен с лък и извит меч. Мълчаха и гледаха зорко. Благодарих на боговете, че са ветерани — мъже, които нямаше да се изплашат в разгара на битката.

Отново надникнах през стената. Стомахът ми се сви от гледката. Вражеският авангард вече беше разчистил дърветата и се придвижваше през зеленината към главната порта. Всеки, имал нещастieto да се намира там, вероятно е бил умъртвен незабавно и безшумно.

Първите вражески редици се състояха от либийски стрелци, изцяло голи, с изключение на кожените предпазители на слабините и наметнатите на раменете щавени кожи от бик или жираф, със сплетени, стегнато намазани коси, украсени с пера или скрити под маска на някакво животно: пантера, лисица или леопард. Представляваха страховита гледка — брадати лица, омазани с цветовете на войната. Дори по-страховити бяха няколкото бойци шардана^[2] — наемници отвъд Голямата зелена вода, с кожени туники и странни рогати маски на главите. Носеха дълги саби и кръгли бронзови щитове. Следваха митанийски и египетски наемници с

раирани кърпи за глава, копия и щитове: те щяха да се опитат да се покатерят по стените, когато стрелците си свършат работата. Хетските водачи се различаваха лесно — облечени в обковани с бронз ризници до под коленете, с обръснати лица и темета. Подобно на сънародниците си, косите им бяха до раменете. Всеки от тях носеше знаме — закрепен на кол диск, а над него острие, на което бяха нанизани главите на погубените врагове. Някои бяха вече сухи и сбръчкани, други прясно отрязани с все още стичаща се кръв. Арогантността и нахалството на внезапната им атака бяха изумителни и в главата ми прозвуча предупреждението на Хоремхеб: как за петнайсет години управление Ехнатон не бе разположил поне една войска част или ескадрон колесници да защитят интересите ни в Ханаан. Нищо чудно, че на Египет гледаха като на слаб и несериозен противник.

Клеках с останалите. До нас долитаха приглушените шумове на врага. Напрежението растеше. Прошепнах на знаменосеца начело на стрелците да подготви хората си. Погледнах към двора долу и мълчаливите ни войници. Пешаците бяха подредени в арка, за да защитават тила и фланговете; дори домашните слуги бяха взели оръжие. Обърнах поглед отвъд стената. Либийци с дървени трупи приближаваха портата. Зад тях притичваха други с кожени стълби с дълги колове и куки от двете страни. Движеха се безшумно, все още убедени, че не ги очакваме. Кимнах. От двора изригна бойният вик на Египет. Небадум удари меча си в земята и изрева отново:

— Хор от Юга!

Стрелците се изправиха с обтегнати тетиви.

— Пускай!

Ревът на офицера бе последван от порой стрели. Хората ни подбираха целите си внимателно: онези, които носеха разбиващите греди, и хетските офицери. Писъци раздраха тишината. Бяха толкова близо, че стрелите ни нанесоха ужасяващи поражения. Нападателят отскочиха назад с пронизани от стрелите ни вратове, глави и лица. Вражеската линия се разруши и се скри обратно сред дърветата. Там се преорганизираха и под камшиците на водачите си подновиха атаката: вълни от мъже се изляха от тревистото укрепление с боен вик. Напредваха под прикритието на щитовете си и стена от стрелци, които не преставаха да обсипват парапета на укреплението. Сега нашите

хора — прави или коленичили — бяха открита мишена. Тела падаха от стените или се свличаха с ужасяващи рани. Враговете ни имаха добро зрение и точност. Редиците ни започнаха да оредяват.

Гредите стигнаха до портата и стените; някои поставиха стълбите си и започнаха да се катерят. Част отблъснахме, но потокът от хора беше прекалено голям. Стрелецът до мен падна. Един либиец с кожа от пантера, боядисано лице и страховити татуировки на гърдите си се прехвърли през стената. Подхлъзна се в локва кръв и аз размазах черепа му с тоягата си в мига, в който нашите тръби дадоха знак за отбой.

Изтеглихме се от парапета и се втурнахме към двора и защитата на хората на Небамум. Едва бяхме заели позиция, когато първите редици на врага се прехвърлиха през стената. Повечето бяха моментално свалени със стрели, но напънът върху портата беше прекалено силен и не след дълго тя поддаде. Каруците бяха избутани и нападателите се покатериха върху тях. Все повече врагове изкачваха стената. Стрелците им излязоха на предна линия да покриват група ханаанци, които разчистиха каруците и другите препятствия пред портата, за да отворят път на порой от мъже. Прикриван от щитоносеца си, Небамум раздаваше заповеди. Стрелците ни изпращаха порой след порой в опит да заприщят потока от портата, но това бе невъзможно. Дворът пред нас се запълваше с вражески тела; използваша каруците, щитовете си и дори труповете за прикритие от стрелите ни и бавно и упорито се придвижваха напред.

От къщата долетя смразяващ кръвта вик. Небамум ми даде знак. Взех няколко стрелци и група Накту-аа и влязох в залата за аудиенции. Най-малко седем или осем души бяха успели да проникнат в къщата през един прозорец. Бяха избили слабата охрана и в момента се опитваха да изкачат стълбите. Тези мрачни, тежки сенки в изсушени животински кожи възпираха мечът и щитът на Джарка и стрелите на домашната прислуга. Дори Анхсенамон беше там, красива като Секмет Унищожителката, с лък в ръка и колчан, държан от Амедета. Трима от нападателите вече бяха повалени. Забързахме натам; пред нас се стрелна тъмна сянка. Бойното куче на Небамум беше успяло да се освободи от веригата си. Кръвожадният мастиф впи зъби в шията на един от враговете и го разкъса. Приблжихме, без да спираме да сечем и пробождаме. Чух вик и се обърнах. Един либиец бе успял да се

промъкне зад мен и сега стоеше с вдигната сабя и оголени зъби. Една стрела прониза гърлото му, а друга уцели гърдите му. Джарка с лък в ръка ми се усмихна, а зад него стоеше Анхсенамон. До ден-днешен не знам кой извика името ми или кой пусна първата стрела. Срязяхме гърлата на ранените врагове и се опитахме да заковем отново прозорците. Наоколо се вдигаха облаци дим; жадните за плячка нападатели бяха навлезли в съседната къща. Вятърът донесе ужасени викове и писъци, но нищо не можеше да се направи. Забързахме обратно. В двора вилнееше кървава битка. Египетските редици успяваха да отстоят позицията си, но вече се бе разразил жесток ръкопашен бой. Хетските офицери водеха след себе си клин от отбрани бойци в отчаян опит да пробият и да се докопат до Небамум и офицерите му, а след това и да проникнат в къщата. От време на време стрелците се опитваха да пуснат стрели, но все повече се бояха да не уцелят свои. Откъм реката се издигнаха черни облаци дим.

Добрах се до Небамум в мига, в който хетският клин успя да пробие. Последва ужасяващ кървав сблъсък на ножове, мечове и тояги. Земята под краката ни стана хлъзгава. Хетите бяха толкова кръвожадни, обладани от дива и безмилостна смелост, че за миг се запитах дали не са упоени или пияни. Правех каквото можех, двойно по-изплашен да не бъда сметнат за страхливец. Един от главните офицери на Небамум падна до мен в предсмъртна агония и почти ме повали. Започнахме да отблъскваме хетите и почти едновременно с това чухме тръбите и радостните викове на нашите хора. Нападението отслабна. Оцелелите хетски войници поглеждаха през рамо. Редиците пред нас заотстъпваха. Небамум извика, че е пристигнал ескадронът колесници. Разбира се, пространството пред портите беше прекалено малко за тях, но войниците, дошли с колесниците, вече се бяха заели с тила на врага. И което беше по-важно, в момента колесниците обстрелваха баржите. Отстъплението на врага беше спряно и дойде ред на кървава сеч. Нямаше милост. Убиваше се безпощадно. Дворът се давеше в кръв, а на места телата бяха натрупани на няколко реда. Част от враговете успяха да се измъкнат през стените, но бяха последвани; няколко души дори влязоха в къщата, но бяха заловени, изкарани и екзекутирани.

Най-накрая врагът свали оръжие. Имаше около четирийсет-петдесет пленници, грубо изтласкани към центъра, докато Накту-аа

помитаха двора за оцелели. Египетските жертви бяха изтеглени извън портите, където набързо бе направена полева болница сред дърветата. Гърлата на ранените врагове бяха отрязвани, а онези, които можеха все още да ходят, бяха избутани при останалите пленници. Небамум нареди да бъде разчистена част от двора пред къщата. Знамената на легионите на Хор и Птах бяха донесени и поставени в центъра на набързо построен олтар в чест на Сет Унищожителя. Пленниците бяха избутани, подредени и принудени да коленичат с вързани зад гърба ръце. Небамум хващаше всеки един за косата и със собствената си тояга разбиваше черепа му. Зловещата тишина на тази касапница отекваше от стонове на пленниците, възклицанията на другарите им и отвратителния тъп звук от удара на тоягата в череп и мозък.

Оцелели бяха двама хетски офицери. Отношението към тях беше по-различно. Небамум ги заведе в подземните тунели под къщата си. Нареди да бъдат увесени от гредите за китките, а под краката им да бъде запален огън. Заедно със Собек и висшите офицери на Небамум се събрахме в кръг. Присъедини се и главният писар на полковника, който разбираше езика на хетите.

Все още не се бяхме отърсили от кръвожадността си. Превързахме раните си на фона на жалните викове на ранените ни войници. Хетите бяха смели; странните им, подобни на папагали лица бяха облени в кървава пот. Подземието беше осветено от огньовете под краката им. Отначало се опитвах да съдържат писъците си, докато се гърчеха в агония. Миризмата от опърлената им плът беше отвратителна. Преводачът на Небамум нито за миг не прекъсваше разпита. И двамата отказваха да отговарят, така че Небамум накара по-възрастния, който носеше символите на позицията си около врата си, да бъде съсечен и ослепен. Разпитът продължи. Ослепеният, чиито очи хората на Небамум собственоръчно избодоха, загуби съзнание. Небамум нареди да прережат гърлото му, после се обърна към другия, чието лице бе сгърчено от болка. Писарят продължаваше да реди въпросите си като жрец — молитва. Офицерът знаеше малко египетски, но отказваше да отговаря. Най-накрая Небамум изрита кофата горящи въглища изпод краката му.

— Кажи му, че ако отговори на въпросите ни, ще му бъде отредена достойна смърт — нареди на писаря той. — Ще загине като войник.

Писарят преведе. Мъжът изглеждаше сякаш възнамерява да откаже. Небамум вдигна камата си и сграбчи лицето му точно под окото.

— Познавам обичаите на хетите — обясни той на писаря. — Ако бъде ослепен, никога няма да види Бога на бурите.

Писарят преведе. Тялото се отпусна. Известно време се полюшваше напред-назад, после каза нещо едва чуто. Писарят се усмихна на Небамум.

— Ще говори — обяви той — в замяна на чаша вино и достойна смърт.

[1] Хакборд — горната закръглена част на кърмата на кораб. — Б.р. ↑

[2] Древен народ, отъждествяван с днешните жители на Сардиния. Споменаван е в древноегипетските паметници по времето на управлението на Мернептах и Рамзес III като „народ, идващ от морето“. Шардана се споменават и като наемници. — Б.р. ↑

ГЛАВА ПЕТА

МЕЧА: УНИЩОЖАВАМ, ИЗТРЕБВАМ

Донесоха дълбок бокал за хетския офицер. Седеше с гръб към стената, с лице към мен, Небамум и придружаващите ни офицери. Зад нас се намираха двама нубийски стрелци с опнати тетиви. Отначало мъжът запя тихо на себе си и заклати глава напред-назад. И преди бях срещал хетски воини — сред наемниците, както и онези, които Ехнатон бе облякъл в женски дрехи и нарекъл свой Оркестър на слънцето. Пленникът беше просто младеж, едва ли имаше и двайсет години; на лявата си буза имаше синя татуировка. Писарят, който в момента записва всяка моя дума, ме пита защо си спомням такива подробности. Защото са картини, запечатани в съзнанието ми. Трябва да възстановя миризмата, вкуса, а след това и всичко останало се възвръща. Спомням си задушната миризма на подземие. Вонята за засъхваща кръв, изстиваща пот, на телата ни — все още настръхнали от трескавото вълнение на битката. Хетският офицер се молеше на своя странен Природен бог и отпиваше от виното. Небамум се пресегна и го потупа по китката с тоягата.

— Откъде си?

— Земята на хетите.

Небамум го удари предупредително по китката.

— Откъде си?

— От Сайл, в Делтата.

— Кой те изпрати?

— Владетелят на Двете земи — Ехнатон.

— Откъде знаеш, че е бил той?

— Носеше Пшента, Двойната корона.

— Как изглежда?

Сърцето ми подскочи, докато мъжът изреждаше черти на човек, който би могъл да бъде Ехнатон: висок, слаб, с изкривено тяло, широк ханш, издължено лице и загадъчни очи.

— Кой са най-приближените му съветници?

— Двама от вашите жреци, Куфу и Джосер. Следват го навсякъде.

— Кой друг?

— Хетски полковници. Командири от царската войска.

Мъжът отпи от виното, погледът му се премести върху мен, а в очите му прескочи искра, сякаш се забавляваше. Сигурно беше чул Небамум да споменава името ми. Остави чашата и ме посочи с пръст.

— Пита дали ти си лорд Маху — преведе писарят — и ако е така, защо не си редом с истинския фараон?

— Колко души? — повторих въпроса на Небамум.

— Общо около десет хиляди.

Небамум подсвирна изненадано; мъжът се ухили.

— Лъже — изсъска писарят.

— И кой друг? — настоя Небамум. — Кой съветва този така наречен фараон?

— Азиру, царят на Библос!

Откъм съветниците на Небамум излезе обща въздишка.

— Нищо кой знае колко изненадващо — прошепна Небамум. — Узурпатор, подпомаган от враговете ни в Ханаан, и, разбира се, от хетите, които обожават да се месят където не им е работа.

— Опиши жената — наредих аз. — Съпругата царица на фараона.

Мъжът хвана глава с ръце и заговори трескаво. Улових думата Нефертити.

— Много е красива — преведе писарят. — Червена коса и зелени котешки очи.

— В такъв случай е самозванка — усмигнах се аз. — Нефертити, която аз познавах, имаше сини очи. — Потупах писаря по китката. — Кажи му. Кажи му, че съм видял как Нефертити умира.

Преведе. Мъжът сви рамене и отпи жадно от чашата си.

— Казва ни каквото знае — заяви писарят.

Запитах се колко египетски знае всъщност онзи. Усмигна ми се с изпотрошени кървави зъби.

— Може би трябва просто да го измъчваме и убием накрая.

Промяна в погледа на мъжа.

— Знаеш езика ни? — подразних го аз.

Той направи движение, имитиращо прерязване на гърло. Разпознах думите „Герх е нарит сапт“.

— Какво каза?

— Казва, че всички ще умрем в нощта на Страшния съд. Прав сте, господарю Маху, наистина знае езика ни.

— Кой го е изпратил на тази мисия?

— Херипечиу, командирът на наемниците.

— Какво ще стане — наведох се аз и посочих към гърдите си, — ако отидем при този узурпатор като посланици?

Писарят преведе.

— *Шеменсуйон* — повторих аз египетската дума. — *Шеменсуйон*, царски пратеник.

— *Сет сасеер сект саса*.

— Глупости — подразних го.

— *Пер кет* — изрече той с презрение. — *Саму сабас ебу, себа себу*.

— Казва, господарю, че...

— Знам какво казва — задържах погледа на мъжа аз.

— Че ако отида, ще навляза в Огненото поле, Дома на мрака, където демоните и Поглъщащите ме очакват.

— *Маху махез* — мъжът се смееше, играеше си с името ми. — *Маху махез*.

— Значи ще бъда изяден от кръвожадния лъв? Погълнат от змията с лъвска глава?

Мъжът закима като щастливо дете. Писарят се върна към въпросите относно нападението. Този път мъжът беше много по-услужлив. Слушахме внимателно разказа му за това как плавали безпрепятствено по реката под фалшиво знаме, като се престрували, че са търговци на път за Мемфис, града на белите стени. Как никой не им се противопоставил, как през нощта се подслонявали в изоставени селища по поречието.

— Казва истината — съгласи се Небамум. — Лорд Хоремхеб ще се заинтересува. По реката плават бойни баржи, въоръжени мъже се движат безпрепятствено. На север от града има брегове, където спокойно може да се скрие цяла флотилия баржи. Попитай го дали е знаел, че принц Тутанкамон е тук.

Мъжът отвърна, че е знаел и точно затова са дошли: да отведат истинския син и наследник на фараона, както и сестра му.

— Как са разбрали? — попитах аз.

Мъжът сви рамене и започна да бълва неконтролируемо.

— Казва — преведе писарят, — че са знаели, но не знае откъде и как са разбрали.

— Имали ли са приятели тук? Съюзници, които са им помогнали.

Отново свиване на рамене.

— Той е младши офицер — намеси се Небамум. — Предполагам, че са се надявали да превземат къщата.

Замълча. Не желаше да обсъжда този въпрос пред подчинените си офицери.

Разпитът продължи. Мъжът премина на египетски и отново започна да ни дразни. Накрая Небамум вдигна рязко ръка.

— Каза ни каквото може, а и виното му свърши.

Щракна с пръсти.

Нубийските стрелци зад нас опънаха тетивата. Пленникът изправи гръб — едната стрела прониза гърдите му, другата гърлото. Падна назад до стената, ръцете му потрепваха, главата се движеше нагоре-надолу, между устните му се процеди кръв, после въздъхна дълбоко и главата му се отпусна на една страна.

— Изнесете тялото и го оставете при останалите — нареди Небамум и стана.

Излязохме отново на двора. Погледнах нагоре. Анхсенамон ми се усмихваше от един прозорец. До нея беше Мерире. Останах известно време и следвах Небамум из кървавата касапница, където мъртвите врагове биваха съблечени, десните им ръце — отрязвани, а телата — нахвърляни на каруци. Небамум беше наредил да бъдат закарани до най-близкото свърталище на крокодили. Интендантите оглеждаха купчините оръжие. Военен писар седеше на сгъваемо столче с плоча в скута и съсредоточено и хладнокръвно броеше отрязаните ръце, сякаш правеше инвентаризация на чували жито или бъчви вино.

— Общо около четиристотин, господарю — вдигна той глава при приближаването на Небамум. Полковникът прогони облака мухи около себе си.

— Довърши броенето. Някои от труповете едва ли някога ще намерим — посочи разчленените крайници той. — Отнесете ги при останалите. Искam дворът да бъде почистен с вода и оцет, да се донесат кошници цветя, за да се прикрие миризмата. Това е домът ми, а не кланица — нареди на висок глас той.

Нямах търпение да говоря с Небамум, но нищо не можех да кажа в присъствието на останалите, така че се извиних и се върнах в стаята си. Съблякох се и се изкъпах със сол и вода, после се намазах с масла, облякох чиста препаска, роба и меки сандали. Бях замаян и объркан от битката. Все още имах чувството, че около глезените ми се плиска кръв.

Джарка ме очакваше в стаята на принца. Беше коленичил на пода; Тутанкамон играеше с войниците си. От двете му страни седяха Анхсенамон и Амедета, и двете в широки бели роби.

— Поздрав за завръщащия се герой — усмихна се Анхсенамон. Стана, напълни бокал с вино, който дойде да ми подаде. Парфюмът ѝ беше истински еликсир сред вонята на клането и привкуса на кръв и задушлива пот в подземиеето. — Молихме се за теб, лорд Маху. Как се стигна до всичко това?

Отпих от бялото вино. Анхсенамон отстъпи и ме огледа от глава до пети.

— Погледът ти е някак чужд, а бузите ти са наболи — прошепна тя, — но иначе нито една драскотина. Какво щеше да стане, лорд Маху, ако бяха успели да пробият дотук?

— Нямаше да ви намерят — обади се Джарка. — Вече ви казах какви бяха заповедите ми, господарке.

Погледнах принца, който продължаваше да играе, без да е забелязал присъствието ми. Обикновено скачаше и се затичваше към мен. Отидох и клекнах до него. Мърмореше си нещо под носа, буташе дървените войници един в друг — обикновена детска игра, но толкова напрегнат никога не го бях виждал.

— Господарю, Ваше височество — погалих го по главата аз.

Продължаваше да удря войниците един в друг.

— Господарю?

Отново не последва отговор. Взех единия войник от ръката му. Той се обърна рязко с другия и замахна, сякаш искаше да ме удари; лицето му беше бледо, очите му — празни.

— Господарю?

Взех войника от ръката му; пръстите му бяха лепкави и студени. Седнах и го придърпах към себе си. Не се възпротиви, но продължаваше да шепне, сякаш говореше с някого невидим за мен. Погледнах Джарка бясно.

— Просто е изплашен — приближи се Анхсенамон. — Звънът на оръжията и виковете откъм двора бяха ужасяващи. Той е просто дете, нали така, обични мой?

Тя коленичи до мен. За миг тази дума, „обични“, мирисът на парфюма ѝ, мекотата на рамото и ръката ѝ ми напомниха за Нефертити. Тутанкамон скочи от скута ми и се хвърли на врата ѝ. Известно време стоя така, заровил лице във врата ѝ. Анхсенамон го потупа нежно по гърба, залюля го като бебе. Аз станах и направих знак на Джарка да ме последва. Отвън в коридора го заведох до една малка ниша с прозорец към двора.

— Това страх ли е? — попитах направо.

Джарка изду бузи и изпусна въздух.

— Когато онези мъже нахлуха, се разрази доста жесток бой. Амедета започна да крещи и той я последва. Реших, че това е резултат от уплахата, и го оставих на мира.

— Случвало ли се е преди?

— Един-два пъти, но обикновено му минава бързо.

— Става ли агресивен? — настоях аз.

— Веднъж. Удари ме с ножница играчка; парче кремък одра бузата ми, а той избяга и се скри. Когато го открих, беше добре, макар че не си спомняше какво е направил. Той е просто дете — Джарка повтори думите на Анхсенамон. — Местят го от един дворец в друг, после и това клане. Някой им е помогнал, нали? Сред нас има предател?

— Възможно е.

Обърнах поглед към двора, вече почистен от телата; прислугата беше заета да мие с вода, смесена със сол и оцет. Отстранени бяха всички мъртви и всички оръжия; само голямо петно кръв на стената издаваше какво се бе случило едва преди няколко часа. Внезапно почувствах слабост и замайване. Подпрях се на стената.

— Господарю, добре ли сте?

— Знаеш как е — въздъхнах. — Ще се нахраня и напия. Ще спя дълбоко. Едно нещо е сигурно, Джарка — усмихнах му се аз, — вече не сме царски пратеници. Наглеждай принца и ми кажи, ако това се случи отново.

Бях почти слязъл долу, когато един слуга донесе съобщение. Полковник Небамум желаше да ме види насаме в стаята си. Когато пристигнах, Собек и Мерире вече бяха там, седнали около малка маса. Самият Небамум сервираше, наливаше вино и поднасяше прясно изпечени хляб и патица. Той също се беше измил и преоблякъл. Не бе останала и следа от война — просто един ветеран в бяла роба и златна огърлица, показваща заемания пост. Въпреки това лицето му беше изпито и смръщено, а очите — кървясали. На ръката си бе получил сериозна рана, която лекарят вече беше превързал. Собек, който имаше подобна рана на дясното бедро, се опитваше да стегне превръзката.

— Не го прави — предупреди го Небамум. — Не знам защо, но раната ще загние. Дръж превръзката възможно най-хлабава. Лорд Маху — посочи възглавниците да седна.

Седнах и Небамум ми сервира; патицата ухаеше вкусно.

— Хайде, яжте — подкани ни Небамум. — Освободих прислугата — обясни и седна. — Вдовец съм и нямам синове, макар че не страдам излишно. Две-три от местните дами се грижат за нуждите ми.

Посочи тъмната стая, в която имаше само няколко ракли, столове и маси. Най-впечатляващото в нея беше огромен стенопис, изобразяващ Аменхотеп Великолепни, облечен като Монту, бога на войната, който летеше с колесницата си сред стотици трупове.

— Той е моят герой — усмихна се Небамум. — Често идвам тук да кажа молитвите си. Когато беше фараон, нямаше никакво съмнение в Единствения — хвърли бърз поглед на Мерире той. — Когато той беше фараон, хетските наемници не плаваха по Нил и не нападаха Града на белите стени. Ограбваха съседни имения — въздъхна той, — убиваха един-двама слуги. Изпратих войници да претърсят крайбрежието, възможно е някои все още да се укриват.

Мерире запази мълчание, без да вдига поглед от храната пред себе си. Най-накрая се отърси от унеса си:

— Откъде са знаели, че сме тук?

— Да не би да намекваш, че аз съм им казал? — отвърна рязко Собек.

— Разбира се, че са знаели — намеси се Небамум. — Не е трудно да се досети човек. Вашата флотилия е била забелязана от мнозина. Прекарахте тук вече няколко дни, хората знаеха...

— Трябваше да оставите принца в Ахетатон — натърти Мерире.

Преместих се, за да мога да гледам право в него: закръгленото, набожно лице, боядисаните със зелен въглен клепачи, амулетът със Слънчевия диск все още на врата му. Стоеше самодоволно като отровна жаба, бузите му — издути и готови да изплюят отровата. Имаше онзи доволен вид, който винаги ме вбесяваше, когато бяхме Чеда от Кап. Предизвикваше ме да го нападна открито, да попитам дали той е предателят.

— Мислиш ли, че трябва да продължим мисията си? — попита и налага парче месо.

— Не! — отвърнах. — Знаеш, че е невъзможно. Ще намерим смъртта си.

— Ти наруши заповедите на Царския кръг. Декретите на Таурати — предпочете да спомене официалното име на регентския съвет той. — Наруши ги два пъти. Могат да те обвинят в измяна.

— Тогава се опитай да ме арестуващ!

Мерире махна презрително:

— Трябва да продължим мисията си.

— Глупости! — погледнах аз Небамум, но той отказа да се намеси; този въпрос не го касаше.

— Тогава аз ще продължа своята мисия — заяви той, отблъсна малката маса, стана и се затътри към вратата.

— Жрецо! — скочих на крака аз.

Мерире спря и се обърна. Зърнах меч на Небамум на една маса до вратата, изтичах и го издърпах. Мерире се обърна отново към вратата, но аз го блъснах. Небамум и Собек скочиха. Опитах се да сграбча Мерире за главата, но в ръката ми остана само перуката. Той се обърна със зачервено лице и блеснали очи. Погледна меч.

— Какво ще направиш, Маху, Песоглавецо от Юга? Ще убиеш първожрец? Имаме заповеди от Царския кръг — опита се да ме отблъсне той.

— Тази сутрин — изсъсках аз — същите онези хора, с които би трябвало да преговаряме, се опитаха да убият мен и всички в този дом, освен може би теб — сграбчих амулета със Слънчевия диск и откъснах веригата от врата му. Той трепна от болка.

— Полковник Небамум — протестира той, — това е немислимо, това е светотатство.

— Лорд Маху! — предупреди Небамум.

— Аз съм настойник на принца — отвърнах, — официалният му попечител — допрях върха на меча в дебелата гуша на Мерире. — Не мисля, че мога да ти позволя да си отидеш. Арестуван си.

— Как смееш? — изпелтечи Мерире.

Опита се да се освободи, но аз го притиснах към вратата и засилих натиска по меча под брадичката му.

— Да ти припомня ли закона? — продължих, без да отделям поглед от онова дебело, кръгло лице, като едва се сдържах да не го премажа или да натисна меча още няколко сантиметра. — Законът на фараона е много ясен. Нападението срещу владетеля, член на неговото семейство или на Свещения кръг е държавна измяна, която се наказва със смърт.

Част от гнева по лицето на Мерире се изпари.

— Нали не намекваш — потрепери гушата му, — нали не намекваш, че съм предател? Нищо не знаех за нападението.

Отстъпих.

— Не съм казал такова нещо, но полковник Небамум бе свидетел на казаното и от хетския офицер. Дошли са тук да ме убият и отвлекат принца и принцесата: това е измяна! Ти знаеш, полковник Небамум — не отмествах поглед от Мерире, — че според законите на фараона никой не може да преговаря с предатели. Ето защо, поради нападението, мисията ни приключва. Ти, лорд Мерире, понеже заплаши да нарушиш закона на фараона, ще бъдеш задържан под домашен арест. Аз поемам цялата отговорност. Така, тъкмо си тръгваше, нали?

Отворих вратата и изревах на стражите в дъното на стълбището. Те дотичаха запъхтени.

— Придружете лорд Мерире до стаята му — обявих аз. Първожрецът изглеждаше, сякаш ще протестира. — Ако се противопостави, вържете ръцете му.

Мерире изпъчи гърди, а тлъстите му пръсти се заеха да оправят красивия шал около раменете.

— Сам ще отида до стаята си. Нямам нужда от придружители.

Слезе по стълбите. Стражите ме погледнаха, кимнах да го пуснат да мине.

— Последвайте го — наредих. — Стига да отиде където трябва и да остане където трябва, няма нужда да се намесвате!

Върнах се в стаята.

— Мислиш ли, че Мерире е предател? — попита Собек.

Седнах отново на възглавниците.

— Възможно е, но в крайна сметка наистина половин Египет знаеше за мисията ни. Чудя се какво щеше да стане, ако нападателите бяха успели — разчупих парче хляб. — Ако бе станало така, това едва ли щеше да ни занимава сега, нали? Но да отговоря направо на въпроса ти, Собек: да, подозирам, че Мерире е предател, макар че доказването на това подозрение е вече друг въпрос.

— Дали е част от конспирацията или инициатор?

— Не знам, Собек. Това е като маранята в пустинята; тя се изкривява и обърква, воал, който скрива истината; измамата замъглява преценката ни; абсолютно съм сигурен обаче, че някаква невидима нишка свързва Мерире с узурпатора.

— Тогава защо настоява да продължи мисията? — попита Небамум. — Смяташ ли, че е просто претекст, за да осъществи контакт? Да каже на узурпатора, този измислен фараон, всичко за онова, което се случва и се планира в Египет?

— И двете. Аз бях поканен като гаранция, като знак на добра воля спрямо останалите от Царския кръг в Тива. Разбира се, когато стигнем там, може да се случи какво ли не. Няма да съм първата жертва на блатната треска в Делтата — поклатих глава. — Мисля, че това е истината, макар че има още нещо около тази атака, което не разбирам съвсем.

— Но откъде са знаели, че сме тук? — отпи вино Собек. — Да, да, знам, че флотилията ни може да се види от брега, а пристигането ни тук трябва да е било известно на шпионите им. Но информацията, че принцът всъщност се намира в дома на полковник Небамум?

— Има нещо, което не казах на Мерире — отмести се Небамум и извади малко излъскано ковчеже изпод една възглавница. Отвори го и

извади парче окървавен папирус. — Взехме това от хетските офицери, груба карта, ето! — Небамум зашари с пръст по рисунката. — Завоят на реката, плитчините, папирусовата горичка, градът, малкото пристанище пред къщата ми.

Папирусът беше изцапан и опърпан, покрит с неразбираеми за мен знаци и символи.

— Може да е дело на Мерире — продължи Небамум, — на някого от антуража му или, в крайна сметка, на всеки един вражески шпионин. Ние имахме шпиони в Делтата. Много работа свършиха, няма що! Узурпаторът сигурно има шпиони в Мемфис, Града на белите стени, дома гарнизон на генерал Хоремхеб. И все пак — усмихна се Небамум — не всичко е толкова черно. Тази нощ пристигна вестоносец.

— И? — попитах аз в очакване.

— Хоремхеб и Рамзес са потеглили. Наредено ми е да подготвя легионите на Хор и Изис.

— Дали не сгрехихме, Маху, като доведохме принца тук? — попита Собек. — Може би не трябваше да разполагаме всичките си наемници в града, а да ги доведем близо до реката?

— Разбира се, че направих грешки — отсякох аз. — Сякаш съм в Червената земя. Всичко е замъглено и неясно. Кое е истинско? Кое е мираж? Кой казва истината и кой лъже? Хора като Мерире се надяват да направим грешка. Ние се молим те да сгрешат. Със сигурност сгрехиха тази сутрин. Не успяха да стигнат до тази къща навреме. Полковник Небамум, ти си войник. Колко битки се печелят и губят благодарение на късмет, просто шанс?

Полковникът се подсмихна.

— Ще доведе наемниците ви — обеща той. — Казармите ще ги нахранят и ще се погрижат за тях. Могат да лагеруват на брега.

— Защо не изкараме онова свещено лайно от стаята му? — възкликна Собек. — Ще го изправим на съд, ще отсечем главата му и ще я изпратим на узурпатора.

— Още една грешка — спрях го аз. — Първожрец на Египет, екзекутиран публично без истински процес? На узурпатора това много ще му хареса. Царският кръг ще се разпадне. Дори Ай и Хоремхеб ще попитат по силата на какъв закон и правомощия съм извършил такова нещо! — почесах се по главата. — Мерире има могъщи поддръжници

както сред жреците, така и до известна степен сред армията, да не споменаваме онези, които просто обичат да се бъркат, да бутат фитили само заради зрелището.

— Значи спирате дотук? — поинтересува се Небамум. — Няма да продължите на север?

— Нима можем да го направим? — въздъхнах аз. — Все още не разбирам съвсем какво иска Мерире. Ние сме като лодка в мъглата или пътник наред пустинна буря, просто се лутаме.

— Хетите потвърдиха едно — Небамум избута една чиния с посребрени ръбове и взе чашата вино. — Чувал съм разкази, легенди за жестокостта, която цари в бунтовния лагер при Сайл. Нашествениците са приели жестокостта на хиксосите — изтезават и горят хора живи. Мислех, че са просто измислица, но той спомена Дома на мрака, Огненото поле. Подозирам, че узурпаторът показва милост към онези, които го признават, и е безпощаден към останалите. Нищо чудно, че шпионите ни не успяват. Е — понечи да стане той, — единственото, което мога да направя, е да изчакам нови заповеди или пристигането на генерал Хоремхеб. Какво ще правите вие, Маху?

— Не знам.

Станах, благодарих на Небамум и се върнах в стаята си с твърдо легло и няколко скрина. Гола стая, стая на войник, с малко украса; действаше ми успокояващо. Поспах малко и станах късно следобед. Отидох да видя принца. Спеше дълбоко. Джарка седеше в другия край на леглото и плетеше малка кошница, нещо, което правеше, когато е притеснен или ядосан. Извадих плочата му за писане на покрива. Войниците на Небамум продължаваха да претърсват около стените; разтваряха храстите, търсеха трупове или оцелели врагове, успели да изпълзят под прикритието им. Докато седах, вик раздра въздуха. Последва още един. Отидох да погледна. Войниците бяха намерили двама ранени, бяха ги умъртвили и сега влачеха телата им по пътеката.

Седнах, подпрян на стената. На писмото, което бях научил в Дома на обучението като Чедо на Кап, се опитах да разбера проблема, който не ми даваше мира. Първо, фракциите в Царския кръг започваха да се очертават. Общо четири групи: Ай и внучката му; Хоремхеб, Рамзес и военните; администраторите като Майа и Хюйи и атонистите, водени от Мерире. А аз? Приятел всекиму, съюзник никому. Аз служех на принца. Второ, един узурпатор, фараон самозванец, бе нахлул в

Делтата, подпомаган и насърчаван от Куфу и Джосер. Трето, узурпаторът бе подкрепян с хетско злато и сребро, да не говорим за войска, а също и от враговете на Египет в Ханаан. Четвърто, Царският кръг бе информиран за нашествието на узурпатора. Предложението на Мерире да преговаряме при всички положения звучеше като разумен ход; той щеше да даде на Хoremхeб и Рамзес достатъчно време да съберат войска. Мерире беше поискал моето съдействие. Дали първожрецът се бе надявал от самото начало, че ще взема принца и Анхсенамон със себе си? Пето, на същото събрание на Царския кръг Мерире беше протестираше срещу това, че членовете на култа към Атон биват тайно избивани от шабтите на Ехнатон. Веднага след това генерал Рахмос, един от най-горещите поддръжници на Мерире, бе убит. Шесто, Анхсенамон се бе обявила за замесена в смъртта на Рахмос, като ме бе уверила, че е успяла да влезе в съюз с Мерире, вероятно с одобрението на Ай. В такъв случай откъде идваше нападението срещу мен? Сериозен опит за покушение, целящ по-скоро да сплаши, отколкото да навреди. Седмо, на следващия ден Мерире поиска на хората му да бъде осигурен покрив и защита в силната крепост Бухен, а принцът да бъде отдалечен от съображения за собствената му сигурност от опасностите на Тива. Осмо, защо узурпаторът не бе тръгнал на юг? Защо се бавеше в Делтата? Девето, каква беше целта на нападението над дома на Небамум? Вярно е, че флотилията ни е била забелязана по Нил, както и акостирането ни в Мемфис. Но цялата тази информация можеше да бъде получена и от шпиони.

Оставих писалката и потопих пръст в мастилницата. Някъде се криеше голяма лъжа. Разбира се, всичко беше лъжи. Въпреки това дори лъжите имат своеобразна логика. Тази обаче — не.

— Лорд Маху? — Небамум се качи и спря задъхано. — Има новини. Вражеска флотилия! Част от нея е била забелязана на юг от Белите стени.

— На юг? — възкликнах аз и оставих плочата до себе си. — Искаш да кажеш, че баржите са отминали Мемфис, а после са се върнали да нападнат.

— Поне според рибаря, който донесе новината. Не каза ли, че първоначалната ви цел е бил Ахетатон?

— Да, да, така беше.

Небамум разпери ръце.

— Новината за битката се е разпространила по цялото поречие. Рибари идваха да видят с очите си. Разпознаха две от баржите. Рибарите твърдят, че са ги видели най-малко преди два дни с фалшиви знамена и без съмнение снабдени с фалшиви пропуски, които са унищожили преди началото на нападението. Дързък, дори арогантен ход, но в крайна сметка кой би посмял да спре натоварена с наемници баржа? Както казах по-рано, войски се придвижват по цялата река. Погледнете собствения си ескорт. Една част са египтяни, останалите са наемници. В друго време и на друго място те можеше да себият срещу нас.

Благодарих му и се върнах към собствените си мисли. Отново и отново преглеждах списъка. Най-накрая мъглата започна бавно да се вдига.

— Анхсенамон, малка лъжлива мръсница такава! — прошепнах. — Логиката говори, че не ти контролираш тази игра. Това е работа на други.

Слязох до малката трапезария, най-разкошната стая в къщата, с висок таван, колони със златен обков, големи прозорци и стени, боядисани в тъмносиньо. Слуга ми каза, че принцесата е там. Двете с Амедета бяха полегнали на подиума в далечния край сред множество струпани възглавници, а пред тях имаше маса, отрупана с месо и плодове. Подаваха си взаимно парченца нар, смееха се и си говореха безгрижно. И двете бяха пили доста; очите им блестяха, а лицата им бяха зачервени и намазани с парфюма от плътните напомадени перуки. Спрях пред подиума и се поклоних.

— Господарке, бих желал да поговоря с теб.

— Коя от двете? — усмихна се глуповато Амедета.

— Господарке — вперих гневен поглед в Анхсенамон. Тя изпухтя и понечи да възрази. — Господарке — повторих аз.

— Ох! Ако ще стоиш там и ще ме гледаш гневно...

Амедета стана, клатушкайки се, и без да спира да се киска в шепи, се отдалечи, като едва запазваше равновесие.

— Е? — облегна се назад Анхсенамон.

От движението робата ѝ се разтвори и почти разкри боядисаното ѝ зърно. Тя го погали с лилав нокът, после потопи пръст в една чаша вино и ме напръска.

— Господарке, кажи ми истината.

— Какво е това?

— Нещо, което не ти е много познато.

— Песоглавецо, ти ми се подиграваш.

— Нима бих посмял?

Приведе се към мен:

— Защо, Маху? Защо правиш всичко това? За какво ти е?

— Просто го правя. Аз съм част от него. Няма къде другаде да отида и няма какво друго да правя.

— Истината ли говориш, Песоглавецо? Вярно ли е, че си обичал баща ми и майка ми? В бляскавите времена преди Аатару... Знаеш какво е това, нали?

— Огнена змия кръвопиец.

— Преди Аатару... — подпряла лакти на масата, Анхсенамон, изглежда, повече се интересуваше от плодовете. Взе парче пъпеш. — Преди Аатару да погълне всичко — добави тя, пелтечейки — и да го изплюе на един пясъчен дъх. Затова ли си тук наистина, Песоглавецо от Юга, защото си ги обичал?

— Истина е, някога обичах и двамата, както съм обичал и други.

— О, имаш предвид Хийа, Митанийската маймуна?

— Да, господарке, майката на твоя полубрат.

— Да, да, точно така — премести маслената лампа по-напред, сякаш искаше да огледа лицето ми по-внимателно. — А сега Тутанкамон, нали? Баща ми, независимо от виното, опиатите и трескавата си лудост накрая повери любимия си син на теб. Нашият принц е брънката, нали, която все още те свързва с баща ми? Това — усмихна се тя — и фактът, че баща ми може да е все още жив.

— Ако майка ти не го е убила. Поне това ми разказа в нощта, след като Рахмос беше убит. Но ти, разбира се, лъжеше, нали така?

Тя се стегна; всички признаци на пианство се изпариха.

— Каза, че си приятел и съюзник на Мерире — обвиних аз. — Че си го примамила и спечелила с вниманието си. Така е, нали?

Анхсенамон гледаше втренчено.

— Казала си на Мерире, че шабтите на Ехнатон са контролирани от мен. Каза ми, че имаш пръст в убийството на Рахмос, защото е можел да разкрие пред Ай връзките ти с Мерире — довърших аз и се наведох към нея. — Това, господарке, е лъжа!

— Как смееш?! — ръката ѝ посегна към ножа за плодове. Сграбчих китката ѝ.

— Кажи ми, че не е било лъжа. Знам, че е лъжа. Господарке — стиснах китката по-силно, — днес едва не загинах. Не съм в настроение за твоите игрички — стегнах хватката си още малко. — Ще я счупя и тогава двамата с теб ще станем врагове. Сега ми кажи истината: не си знаела нищо за това нападение. Ти си просто зрител, а не първопричина.

Анхсенамон трепна от болка.

— Сприятелила си се с Мерире по заповед на дядо си?

— Да! — изрече тихо тя.

— Но не си успяла да научиш много?

— Да.

— Защото Мерире знае, че зад теб стои Ай?

— Да.

— Но нито ти, нито дядо ти имате нещо общо с шабтите на Ехнатон. Двамата с Ай сте толкова озадачени, колкото и аз, нали?

Анхсенамон кимна.

— А убийството на Рахмос? Ти нямаш нищо общо с него?

Отново кимване.

— Тогава защо ме излъга? По нареждане на Ай? — Отпуснах китката ѝ.

— Защото не съм дете — изсъска тя. — Искях да направя впечатление! Дядо ми е не по-малко объркан от теб. Страхува се от узурпатора. Страхува се от властта на Мерире над атонистите. Страх го е от Хоремхеб, да не говорим за Майа и Хюйи. Има нужда от време, за да се укрепи.

— Ние трябва да оцелеем — отвърнах и слязох от подиума. — Лека нощ, господарке. Не забравяйте, вашата арогантност ме обърка и едва не ни струваше всичко.

— Маху? — усмихваше се през сълзи Анхсенамон и разтриваше китката си. — Нали все още сме приятели? Трябва да се срещнем отново. Бих искала да бъда научена на дисциплина от Песоглавеца от Юга.

— Лека нощ.

Срещнах се с Джарка и Собек в малкото преддверие пред спалнята на принца; двама мои наемници пазеха вратата.

— Слушайте. Сигурен съм, че вече знам истината. Или поне част от нея: попаднахме в капан, подготвен от Мерире. Не! — направих знак да мълчат аз. — Хоремхеб, Рамзес, Майа и останалите, включително и Ай, искат мечтата за култа към Атон да бъде забравена възможно най-бързо. Мерире е различен. Той е използвал мистерията около истинската съдба на Ехнатон, проблемите на Египет в Ханаан и мечтите на хетите за империя. Той и този узурпатор, измисленият фараон, са близки съюзници, макар че още нямам доказателство за това, както и за връзката на Мерире с шабтите на Ехнатон.

— Невъзможно! — възкликна Собек.

— Напротив, те са убийци, които действат под негово ръководство. Подозирам, че ги използва да се отърве от членове на собствената му фракция, на които няма доверие. И което е по-важно, подклажда и поддържа пламъците на страха. По някакъв начин той и узурпаторът имат една и съща мечта. Но всичко по реда си. Анхсенамон няма нищо общо с убийството на Рахмос; то е било извършено по заповед на Мерире. Може би му е нямал доверие. Или пък старият генерал не е бил достатъчно ревностен в подкрепата си. Преди всичко Мерире е искал жертва. Фактът, че Рахмос беше с моето наметало, няма никакво отношение, той вече е бил набелязан. Градинарят, който извърши убийството, е бил таен атонист. Ако проучим по-внимателно, ще разберем, че някога е работил в Ахетатон, вероятно във Великия храм. Бил е член на фракцията на Мерире. Извършвал е за него убийства, за които му е плащано в злато, сребро и скъпоценни камъни. Сутринта на убийството на Рахмос Мерире и антуражът му влизат на територията на двореца. Мерире изпраща един жрец да се срещне с неговия агент, градинаря.

— И жрецът също е бил жертван?

— Разбира се. И тогава Мерире може да обяви, че още с влизането в двореца един от хората му е убит, мястото му е заето от убиец, готов за второ убийство — унищожаването на лорд Рахмос. Мерире се е погрижил и някой в двореца да залости вратата, за да не може убиецът да избяга. Трябвало е да умре. За Мерире е важно да докаже, че убиецът не е от неговите хора, за да може да посочи с пръст другаде.

— А нападението над теб? — поинтересува се Собек.

— По-късно същия ден един от последователите на Мерире — не може да няма такива в двореца — се погрижва в стаята ми да бъде донесена кошница пране със скрити в нея змии. Същата нощ един слуга е изпратен с изричната заповед да извади прането от кошницата — свих рамене. — Знаете какви са слугите в двореца. Ако някой им каже да започнат да хвърлят златни бокали в Нил, ще го направят. Защо да подозират опасност или предателство? И злото е направено. Мерире може открито да твърди, че Тива, в това число и дворецът Малгата, не е безопасен нито за него, нито за служещите на принца.

— И затова иска крепостта Бухен — усмихна се Джарка. — И преместването на принца в Ахетатон.

— Той е знаел, че Царският кръг ще се съгласи — добави Собек. — Те искат Мерире да отиде на север. Знаят, че ти ще отидеш с него. Искането на Мерире принцът да те придружи до Ахетатон изглежда съвсем логично.

— Известно време всичко върви по плана на Мерире. Не допуска грешки. Не е искал принцът да бъде убит. Нападението тази сутрин е било предвидено за Ахетатон. С фалшиви знамена и писма онези баржи са щели да акостира в полуизоставен град. Нас щяха да убият, а принца, Анхсенамон, Мерире и антуража му — да отвлекат.

Собек подсвирна изумено.

— И после какво?

— Мерире щеше да има най-доброто и от двете страни — обясних аз. — Може да твърди, че го държат в плен, докато узурпаторът държи и законния владетел на Египет. Щом това стане, узурпаторът ще поеме на юг, събирайки войска по пътя. Така ще могат да показват младия принц като истинския водач на силите им. А междувременно Мерире ще организира въстания в различни градове...

— И ще отвлече вниманието на лорд Ай — намеси се Собек, — да не говорим за Хоремхеб и Рамзес, с тези въстания и с бунта, който без съмнение щеше да избухне в Бухен.

— Съгласен съм. Бухен е порталът към Нубия. Принцовете на Куш с радост биха се съгласили да вдигнат въстание в замяна на обещания за повече права и привилегии: по-голяма независимост, по-голяма свобода от Тива. Хоремхеб е умен генерал — добавих аз, — или поне така си мисли. В коя посока би тръгнал? На север или към Бухен, на юг? Да не говорим за бунтовете по средата.

— Трябва да убием Мерире — обяви Джарка. — Ще кажем, че е било нещастен случай, или че се е разболял.

— Нека остане жив засега — възразих аз. — Онова, което трябва да направим, е да разберем каква е истинската сила на узурпатора. Джарка, утре сутрин аз ще напусна Мемфис. Ще си острижа косата — ухилих се. — Ще помоля Собек да ме понасини тук-там и да остави по някой белег. Ще отида на север в Сайл и ще предлага услугите си.

— Може да те разпознаят.

— Няма да ме очакват. Ще променя външния си вид. Знам какво търся. Не можем да се доверим на никой друг. Няма да казвам на никого, освен на полковник Небамум. Ти, Джарка, ще останеш да пазиш принца и Анхсенамон, нищо че е лъжкиня, която се опитва да поеме отговорност за всичко.

— А аз? — попита Собек.

Потупах го по рамото:

— Ти можеш да избираш, приятелю. Можеш да останеш тук с Джарка или да дойдеш с мен! Междувременно ще посея малко объркване. Мерире и свитата му ще бъдат държани под домашен арест. Той ще се чуди къде съм отишъл.

— И? — не се стърпя Джарка.

— Ще му кажа, че ще се нося по течението на реката и при достатъчно добро предложение може дори да сменя лагерите.

ГЛАВА ШЕСТА

ПЕР СУТЕК: ДРЕВНОЕГИПЕТСКОТО ИМЕ НА ГРАД АВАРИС

*Събуди се, Сет, Повелителю на Унищожението!
С червена ръка и червена коса,
предвестник на войната!
Онзи, който унищожаваша милиони с огън и меч,
който пирува наскоро сред касапницата...*

Шепнех думите по-скоро като заклинание за късмет, отколкото като молитва, докато двамата със Собек слизахме по един от множеството канали, които пронизваха Делтата. В далечината бяха кулите, куполите и обелиските със сребърни върхове на древния град Сайл — западнал град, разположен сред полетата и палмовите гори на най-плодородното място по Нил. Пристанището се намираше в съседство с малко търговско градче — едно от онези сънливи, пренаселени места по поречието на Нил и притоците му, сега превърнато във военен център. Улиците гъмжаха от въоръжени мъже, наемници от всички краища на света. Рояха се като мухи на мърша, киснеха в импровизираните пивници около пристанището или струпани по ъглите на тесни като конец улички. Погледнати от страни, аз и Собек бяхме просто поредните двама наемници, облечени в кожени поли, високи ботуши и ленени жилетки. Оръжията, завивките, кошовите и провизиите ни бяха натрупани на гърба на най-послушното муле, което успяхме да намерим в конюшните на Небамум — добър спътник, който не създаваше проблеми дори на баржите, с които се придвижвахме на север. Бях се привързал доста към него и се шегувах със Собек, че компанията му е далеч по-приятна от тази на много от хората, които познавам.

Бяхме подготвили обща история. Облечени бяхме и се държахме като професионални наемници, обичащи груби песни и мръсни

псувни. Аз бях с обръсната глава, медна огърлица и подобни ленти на китките и ръцете си. Собек беше облечен по същия начин, макар че той имитираше езика и клатещата се походка на наемниците много по-добре от мен. Истинска загадка бе този човек! Мислил бях върху това по време на пътуването от Мемфис. Аз бях началник на полицията. Работата ми беше да събирам информация за враговете на Царския кръг. Собек обаче беше дошъл по своя воля с обичайното оправдание, че няма какво друго да прави. Тайно подозирах, че това опозорено Чедо от Кап искаше да бъде прието от всички нас, особено от мен, който бе израснал с него в Дома в двореца Малгата. По време на пътуването ни по реката обсъждахме миналото при всяка попаднала ни възможност. Попитах дали отсъствието му като господар на Ам-дуат, подземния свят на Тива, ще бъде забелязано. Собек се ухили по характерния си начин, без да ме поглежда, и отвърна, че трябва да е много лош началник, ако го забравят само за месец.

Естествено, с приближаването към Сайл прекратихме този род разговори. Една нощ, докато почивахме в сенките на поредното село, хванахме един уличен търговец да подслушва разговора ни пред западналата пивница. Собек го проследи в тъмното с нож в ръка, а когато се върна, заяви, че все още сме в безопасност. Шпионите и информаторите бяха в изобилие, така че всички много внимаваха. Спътниците ни наблюдаваха, но никога не поставяха под въпрос и не обсъждаха случващото се. Въпреки това напрежението беше осезаемо. Един узурпатор бе нахлул в Томери, Царството на двете земи, и предстоеше жестока война. Навсякъде се виждаха въоръжени мъже. Зървахме придвижващи се по брега войски, каруци с провизии и от време на време ескадрон колесници, които оставяха облак прах след себе си. В небето често се появяваше дим, а след стъмване нощни хищници се ровеха сред труповете по поречието. Един загубил разсъдък си старец се оплакваше, че червената сянка на Сет е покрила Нил, че хиксосите са се завърнали с целия ужас на сезона на хиената. Други, по-разумни, просто се оплакваша от разбойниците и липсата на патрули или не ни обръщаха внимание, вземайки ни за речна сган, която се носи на север или юг, за да продаде меча си на онзи, който плати повече. Провинцията бе стегната в обръч от страх, а големите градове затваряха порти и укрепваха стените срещу хиените, както ни нарече една беззъба старица.

Докато се придвижвахме от търговския град към лагера на узурпатора, осъзнах, че е права. Жителите бяха избягали и изоставили домовете си на хищниците: шардана с каски с рога и кожени дрехи; либийци и нубийци с украсени с пера изрисувани тела и поли от животинска кожа около бедрата си. Имаше войници от островите на Голямата зелена вода, а дори и няколко бойци със светла кожа от земите отвъд. Всички бяха опасни и въоръжени с каквито оръжия може да си представи човек: лъкове и стрели, тояги, ками, мечове, копия и двуостри брадви. Във въздуха се носеше силната миризма на пот и странни парфюми, които не можеха да скрият вонята на тесните улички. Пристигнаха бяха и неизбежните фигури, следващи всеки лагер: магьосници с огърлици от кости и грозни маски, ясновидци, пътуващи жреци, лихвари и лекари, танцьорки и проститутки от всякакви възрасти и народности. И все пак, независимо че градчето беше мръсно, в него цареше стриктен ред. Хетски офицери с военен ескорт патрулираха по улиците или стояха на изхода на тесните улички, готови да потушат всякакви неприятности. Тук-там се виждаше по една огромна хетска колесница с екипаж от трима души — кочияш, щитоносец и стрелец — в раирани роби върху обковани в метал горни ризници и бойни поли.

Зловеща гледка, сурово предупреждение към онези, които нарушават закона, ни очакваше в средата на селото: редица трупове, набити на колове през гърдите или през корема. Всяка от жертвите е била полята със смола и запалена; изкривените черни форми приличаха на демони, замръзнали във въздуха. На земята пред всеки кол имаше парче дърво, на което бяха обявени престъпленията им: *техар* — шпионин, *нек* — изнасилване, *тхаи* — кражба. Независимо от тези кръвожадни гледки градчето беше оживено, шумно място, доминирано от водовъртеж от цветове, евтини парфюми и говора на поне дузина езици. Място, където хората се поздравяваха открито и другарски, но под песните, смеха и наливането с бира се таеше зловеща, заплашителна атмосфера — кръвожадни мъже, събрали се за клането.

Никой не се спря, макар че трябваше зорко да следим багажа си; най-накрая минахме селото и се озовахме сред редица дървета, които опасваха равнината, в чийто център се намираше лагерът на врага. Сърцето ми замря от гледката. Огромна набързо построена крепост,

заобиколена от ров, пълнен от един от каналите, се издигаше наред полето, защитавано не само от рова, но и от застрашителен насип и висока, груба ограда от остри колове. Над рова имаше мост, който се връзваше в насипа и водеше до огромната двойна порта с дървени кули от двете страни. От тях и други места по крепостта се развяваха знамена. Въздухът бе изпълнен с мириса на дим, пърлено месо, пържена риба, тамян, пот и кръв. От всяка страна на крепостта спонтанно бе възникнал по един малък град от колиби, бараки и палатки. Въздухът се огласяше от рев на тръби, викове, цвилене на коне и мучене на добитък. Имах чувството, че съм попаднал в един от собствените си кошмари — застанал зад самотен храст и загледан в града на Подземния свят.

— Много по-силен — прошепна Собек. — Много по-силен, отколкото предполагаме, Маху. Как мислиш? — посочи крепостта и лагера той. — А?

Фермер, седнал върху каруца с провизии, размахваше бича по гърба на воловете и изкрещя да направим път. Отстъпихме и се присъединихме към останалите, запътили се към лагера. Когато стигнахме там, тръгнахме възможно най-спокойно из крепостта, следвани от безмълвното ни муле. Полевият лагер беше съвсем обикновен: отъпкани пътеки около набързо скалътени колиби и опърпани палатки. Имаше открити огньове. Земеделски стопани, селяни и безкраен рояк скитници продаваха всичко, за което може да се сети човек. Забелязахме редици коне и ограждения за колесници и, подобно на търговското градче, очебийните хетски офицери и военна полиция. Стените и каналите бяха охранявани. Отходните ями бяха изкопани на достатъчно разстояние от оградата. Наложена бе желязна дисциплина. Минахме покрай огромна клетка, в която се намираха трима голи престъпници, побутвани и закачани от тълпа от обичайните субекти, които се развъждаха около всеки лагер. Някакъв пияница, който се бе изходил на погрешното място, сега стоеше страдалчески наред собствените си изпражнения. Друг, обвинен в кражба от кухните, лежеше на земята с разперени ръце, а двама кушити, въоръжени с тояги, удряха стъпалата му.

Никой не ни закачаше, ако не броим търговците и ясновидците, които тръскаха магическите си чаши с дребни костици. Проститутки и сводници се опитваха да привлекат клиента. Готвачи се опитваха да

ни изкушат с отрупани с овкусено месо чинии. Вървахме бавно, с опулени очи и увиснали челюсти, но опитвайки се да разберем и запомним възможно най-много. Забелязах, че страничната порта, иначе подобна на главната, бе строго охранявана от войници отпред, а също и откъм кули от двете ѝ страни. Отзад имаше още една порта, която водеше към ливадите за паша и огражденията за конете, и беше също толкова строго охранявана. Позволиха ни да минем, но ни предупредиха да не спираме. В далечния край на крепостта бе разположен друг лагер, закрит от висока ограда. Над нея забелязах да се извисява върхът на една мастаба — една от древните варовикови пирамиди, използвани за дом на мъртвите преди обединяването на Двете земи. Външните стени се разпадаха, но върхът ѝ се връзваше подобно на копие в небето над оградата. Противната сладникава миризма на кръв и отвратителната смрад на обгорена плът бяха много силни. Стражите на входа на оградата бяха облечени в черни кожени ризници и маски на чакали. Група наемници тъкмо влизаха. По време на краткото отваряне успях да зърна клади и почерняла опърлена земя, както и да чуя дълбок, подобен на кашлица лъвски рев.

Върнахме се в предната част на укреплението — безкрайно множество, нещо средно между пътуващ цирк и пазар, с множество сергии и будки. Купихме си по кана бира и пресен хляб и седнахме под една палма, загледани в надвесеното над нас укрепление.

— Изглежда — започна Собек между хапките, — че има два лагера. Онзи е главният — заключи той и посочи огромната двойна порта и пътя към нея, изпълнен с войници, някои от които — с раираните кърпи за глава на египетската пехота, останалите — пъстра сбирщина от наемници и хети. — А и само той е достатъчно внушителен!

— Онова, което ме интересува — посочих вляво аз, — е какво се намира зад онази ограда? Какво има в онази мастаба и защо влизат онези наемници? Изглеждаха изплашени. Успях да видя обгорена земя и клада, а чух и рев на лъв.

— И аз го чух. И все се връщам към онова, което хетският офицер ни разказа за Двореца на мрака и Огненото поле. Преди много лета — ухили ми се той, — когато бях млад и красив и Чедо на Кап, научих историята на Египет и подвизите на Яхмос, който прокудил хиксосите. Историята ни е пълна с разкази за жестокостта на

хиксосите, как обичали да изтезават затворниците си по най-злокобни начини. Та се чудех дали онова не е място за изтезания според обичаите на хиксосите. Дали този узурпатор не се опитва да всее страх със собствена касапница. Обиколихме лагера, Маху, минахме града, но нито веднъж не видях египетски офицер. Но знаем, че узурпаторът е привлякъл част от нашите войски.

— Възможно е офицерите да са били прочистени. Като интелигентни хора, едва ли би им отнело много време да осъзнаят, че са били измамани. Някои от тях със сигурност са виждали истинския Ехнатон и са се къпали в красотата на Нефертити.

Собек се огледа, за да се увери, че никой не ни подслушва, но това не беше царският дворец, където хората често бъркаха работата на другите със своята. В такъв лагер от наемници хората бяха повече от доволни да оставят другите на мира, за да избегнат сбивания и разправии.

— Е, Маху, питал съм те и преди, ще те попитам отново. Защо сме тук? Какво ще правим?

— Ще съберем колкото информация можем; ще предизвикаме колкото хаос ни е по силите.

— Хаос?

— Бих изгорил това укрепление и убил узурпатора при първа възможност.

— Аз не искам да свърша с кол в задника! — оплака се Собек. — Откъде можем да сме сигурни, че Мерире няма да, тоест не е изпратил вестonosци?

— Защото е прекалено хитър. Съмнявам се, че има изобщо нещо в писмен вид, което да го свързва с всичко това.

— А дали ти е повярвал? При посещението ти, преди да потеглим?

— Прекалено строго го охраняват, че да може да изпраща съобщения. А иначе се съмнявам, че съм го убедил. Накарах го да се замисли обаче. Извиних се за избухването си пред полковник Небамум. Обясних, че и аз съм бил нападен от шабтите на Ехнатон и служа единствено на принца, а не на Ай или някой друг.

— А той повярва ли ти?

— Прие извинението ми и ме изслуша. Не му казах, че ще идвам тук, а само че напускам Мемфис, за да свърша други работи.

— И защо би ти имал доверие?

— А защо не, Собек? Какво дължа на Ай, Хоремхеб, Рамзес или Хюйи? Те ме търпят единствено защото в крайна сметка бях враг на Нефертити, колкото и на тях. Дават ми тези привилегии само заради настояничеството над принца. Както казах и на Мерире, не съм ли точно аз близкият приятел, бодигард и спътник на Ехнатон? И знаеш ли какво ми отговори?

Собек поклати глава.

— Каза, че винаги се е питал кой притежава верността ми. Обясних също така — усмихнах се аз — с много обида и болка в гласа, че той нито веднъж не се е опитал да се сближи с мен или да покаже знак за приятелство. Той възропта. Отвърнах, че съм приел предложението му да отидем на север само защото това ще затвори бездната между нас, но след нападението вече не вярвам нито на Сайл, нито на Тива.

Собек подсвирна леко.

— Маху, Песоглавецо от Юга, много хитро от твоя страна — вдигна чаша в поздрав той. — Мерире може и да ти е повярвал. Ти наистина се съгласи да го придружиш. Шабтите на Ехнатон се опитаха да те убият, а сега обвиняваш...

— Сега обвинявам Ай за нападението над Мемфис или поне това казах на Мерире. Оставих нашия надут дребен първожрец объркан и с достатъчно храна за мислене. Може би си мисли, че вървим по един и същи път. Ако нападението над Мемфис бе успяло, може би щях да бъда пощаден. Може би щяха да ми дадат да избирам между узурпатора и смъртта. В крайна сметка имам известно влияние върху принца, а дори и върху Анхсенамон.

— Виж, нея — размаха пръст Собек — трябва да следим много внимателно — пресуши чашата си. — Искам да кажа, ако останем живи след това тук — извика към прислужника зад щанда с бира. — Искаме да се запишем в армията.

Момчето посочи палатката отдясно на пътя, който водеше към главната порта, охранявана от наемници в раирани роби с кръгли щитовете и копия. Отидохме там и повторихме желанието си. Мъжете ни погледнаха с празен поглед. Собек премина на универсалния език на наемниците. Писар с дебели бузи и потно лице вдигна платното на палатката и надникна.

— Достатъчно сган събрахме вече — изрева той. — Махайте се оттук!

— Ние сме войници — отвърна Собек. — Били сме се на юг и изток в Червените земи, също и в Куш. Видели сме повече битки на ден, отколкото ти през целия си мързелив живот!

— Дайте да ги видим! — долетя глас от дълбочината на палатката.

Писарят ни изглежда кръвнишки и изстреля на стражаря да отведе мулето, а нас покани да влезем. Палатката беше тъмна и задушна и вонеше на вино, пот и страх. В сянката покрай стените лежаха войници. Трима мъже, седнали с кръстосани крака на дебели черги, гледаха към входа; вдясно седяха редица писари с плочи. Тримата, съдейки по огърлиците и блестящите ленти по ръцете им, бяха офицери; облечени бяха в ленени и кожени жилетки, всеки имаше тояга, меч и кама до себе си. Зад тях стояха шестима нубийски стрелци с лъкове в ръка и колчани до себе си, от които стърчаха пернатите краища на готовите за бой стрели.

— Елате тук!

Офицерът по средата ни направи знак да коленичим пред него. Казваше се Узурек, войник от Аварис, бивш знаменосец от легиона на Птах и, както разбрахме по-късно, един от малкото оцелели сред безцеремонната чистка на узурпатора сред полковите офицери. Напомняше ми много за Собек с тясното си лице, високи скули, остър поглед и жестока извивка на устата. Узурек беше роден войник, убиец до мозъка на костите си. Как беше старата поговорка? *Сека ер Секит*, „касапин от кланицата“. Другите двама не си спомням. Няма имена и лица. Подобно на Узурек, с техните кости сега се занимават чакалите, а пепелянки гнездят в черепите им. Тогава обаче те бяха животът и смъртта. Палатката, в която бяхме влезли, макар и претрупана и опърпана, беше Утча Нету, Съдилището. Тримата ни съдници седяха и деляха мех вино.

— Изглеждате в прекалено добра форма — започна Узурек — за хора, идващи от Абидос.

— Кой каза, че идваме от Абидос? — изстреля в отговор Собек. — Идваме от Тива. Братовчед ми се казва Маху. Ние сме от меджаите, бивши воители от легиона на Амон Ра.

— И?

— Освободиха ни.

— И?

— Заради кражба.

— И после какво?

Собек сви рамене:

— Служихме тук и там: телохранители на търговци и принцове.

Въпросите заваляха, а Узурек не отделяше поглед от нас. Разпитваха къде сме служили, какви оръжия сме използвали. Накрая Узурек поклати глава и се обърна към Собек.

— Не съм сигурен за теб, говорът ти е мек.

— С братовчед ми сме обучени в Дома на живота.

— А, да, Дома на тишината — Узурек се обърна към мен. — Казваш, че сте от Тива? Служили сте в легиона на Амон Ра? Кажи ми тогава в храма на Карнак какво се намира отдясно на Монту?

— Храмът на Птах.

— А откъде знаеш това?

— Защото съм бил стража там.

— Карнак има собствена полиция.

— Части от легиона ни все още дават караул — продължих упорито аз. — И двамата знаем това.

— Имате ли книжки от службата си?

— Изгорихме ги. Носеха ни повече проблеми.

— А на кой бог служите?

— Дясната ръка и пениса си.

Узурек се засмя.

— Казвате, че сте от легиона на Амон Ра — приведе се напред той. — Полкът има прочута песен, любовна поема. Коя е тя?

Вдигна поглед към покрива на палатката. Ръката на Собек ме стисна за крака и ме предупреди да внимавам.

— А, да, спомням си. „Малкият кипарис, който тя засади със собствените си ръце, отваря уста за песен“ — Узурек ме погледна. — Имах един приятел в легиона на Амон Ра. Това беше маршовата им песен. Е, чувал ли си я?

— Да, чувал съм я, но ти я обърка. Трябва да е „отваря уста да говори и пее за градината си“.

Узурек се усмихна.

— Може да си рецитирате поеми, но пак не ни трябва. Имаме достатъчно пехота и стрелци.

— Но не и колесничари? — изстреля Собек.

— Какво?!

— Колесничарите ви са малко. Факт е. Винаги е така при наемните войски.

Атмосферата в палатката се промени. Налягалите наоколо войници се изправиха на крака и посегнаха към мечовете си. Стрелците зад Узурек обтегнаха тетивата.

Собек беше хвърлил коза си.

— Не ни казахте, че сте колесничари — продължи вече без усмивка Узурек. — За какво им е на колесничари, наети от една армия, да се дотърят от Тива чак в Сайл в Делтата?

— Защото сме колесничари — отвърна Собек нагло. — С братовчед ми сме много добри. Аз управлявам, той е стрелецът.

— Не отговори на въпроса ми. Каза, че са ви освободили?

— Сами се освободихме.

— За какво?

— За крадене на колесница и два коня от Царската конюшня.

Узурек се засмя.

— И без това имахме неприятности — продължи нехайно Собек. — Офицерите вечно ни тормозеха ту на отходните ями, ту на оградата. Та решихме да се самообслужим. Не можем да се върнем в Тива.

Узурек се изправи:

— В такъв случай най-добре елате с мен.

Изведе ни от палатката и изкрещя на пазачите да доведат мулето, а на други — да ни придружат, после ни поведе през лагера към задната част на укреплението в ограждението за колесници. Последваха още заповеди. Донесени бяха сбруи, доведоха два прекрасни коня и дървена колесница с под от плетени ремъци. За наша радост се оказа полкова колесница, с две колела и шест спици. Проверих лъскавата обшивка. Трябва да е била на някой офицер, украсена с кехлибар, златисто и синьо, гравирана със сребърни палми, увити със спирали. Имаше кожен колчан за стрели, избродиран с червена и сребърна нишка, а калъфът за копието беше в разкошно червено и златно с нападащ лъв от външната страна. Юздата беше от

хубава кожа, лъсната, здрава и украсена с бронзови токи. Опипах гвоздеите и оста на впряга; бяха стегнати.

С Узурек начело ни заведоха до поляната за колесници с редици от сламени мишени, закрепени на колове в далечния край. Отначало конете се дърпаха, а колесницата бе тромава, но скоро опознахме животните и начина, по който колесницата се люлееше. Всичко, на което ни бяха учили в Дома, бързо се възвърна. Узурек стана нетърпелив и започна да крещи. Без да му обръща внимание, Собек правеше още и още кръгове.

Знаете как е, когато конете и ездачите станат едно цяло, великолепно оръжие — колелата се въртят, колесницата подскача, конете се стремят все по-напред, водени от юздите и лекото докосване на камшика. Обиколките ни ставаха все по-бързи, по-ловки, докато в единия край на поляната Собек не пришпори конете в пълен галоп. Колесницата се втурна напред с гръм като пусната от лък стрела, конете се движеха като един, накланяха се и завиваха под внимателните насоки на Собек. Грабнах лъка и поставих стрела. Завивахме покрай сламените чучела, пускахме стрела след стрела в целите и обръщахме. Пренебрегнахме заповедта на Узурек да спрем и нападнахме отново. Вятърът шибаше лицата ни. Хванах копието и застопорих крака, като внимавах да запазя разстоянието между мен и Собек. Едно след друго копията попадаха в целта. Колесницата зави и подскочи застрашително; конете спряха. С увити около китките юзди Собек внимателно ги успокои, после се впусна право към Узурек и придружаващите го, които се принудиха да се разпръснат. Собек намали хода до лек галоп и нежно спря конете. Пусна юздите и като всеки добър колесничар скочи да похвали конете, като ги остави да душат в шепата му и им заговори тихо. Узурек, опръскан с кал, но ухилен до уши, дойде да ни поздрави:

— Нищо чудно, че не са ви хванали, като сте откраднали конете. Значи искате да се присъедините към нас? Тогава елате да положите клетва.

Никога няма да забравя онзи следобед. Връхлетя ни дъждовна буря — често явление в района. От надвисналите черни облаци се лееше проливен дъжд, който ни измокри до кости и превърна земята в хлъзгава кал. Принудени бяхме да се скрием под едно дърво. Узурек, все още сипещ похвали за уменията ни с колесницата, продължи да ни

разпитва за бойния ни опит. Радвах се, че със Собек се бяхме разбрали да използваме истинските си имена. Въпросите валяха толкова бързо, че и най-малката грешка щеше да породи съмнения в този човек. Собек беше направил мъдър избор. Узурек призна, че имат повече колесници, отколкото мъже, способни да ги управляват, а когато го попитахме защо, се обърна, изкашля се и се изплю.

Най-накрая дъждът спря. Придружени от шардана, отидохме до далечния край на укреплението, до онази зловеща мастаба, скрита зад оградата. Пазачите пред портата ни пуснаха в истинско Поле на ужаса. Мастабата и върхът на пирамидата се намираха най-отзад. Пътеката за шествия, параклисът и домът на жреците отдавна се бяха разпаднали. Издигнатата пътека към площадката пред мастабата беше възстановена, а също и вратата на входа ѝ, която сега се охраняваше зорко. Над пътя към пирамидата се издигаше огромна статуя на Секмет Унищожителката — противна гранитна гравюра, покрита с лишеи и опръскана със засъхнала кръв. Каменната плоча пред нея служеше като олтар, на който бяха поставени свещените предмети — *чесертът*, вероятно откраднат от близкия храм: бокал за свещена вода, съд за горене на тамян и пръчка за пръскане. От двете страни гледката бе ужасяваща: огромно пространство опърлена земя със собствена отвратителна реколта — безкрайни редици почернели клади, всяка с останките на набит на кол мъж или жена. Невъзможно бе да се определи полът на онези ужасни овъглени фигури.

— Предатели и бунтовници — прошепна Узурек, избягвайки погледа ми. — Набиват ги на кол, а после ги изгарят. Ако има нужда от допълнително място, старите се отстраняват и се забиват нови.

Собек беше свикнал с жестокостите на Източна Тива. Аз можех единствено да зяпам с отворена уста.

— Откога?

Узурек не отделяше поглед от мастабата и дъвчеше долната си устна.

— Два или три месеца — прошепна той. — Господарите ни са всели ужас в местното население. За онези от войската, които отказаха да се подчинят, а също и за шпиони, спекуланти, предатели: или това... — посочи кладите той, а после кимна към мастабата, — или Дома на мрака.

Никога не съм бил на по-ужасяващо и отвратително място, истински пъкъл: тих, зловещ и заплашителен. Вече бях сигурен, че този узурпатор не е Ехнатон. Всеки владетел, включително и моят господар, има изблици на жестокост, но Ехнатон причиняваше смърт само ако се налага, и то тайно, на някое скрито място. Тази противна гледка не беше египетска. Смрадта на разлагаща се и овъглена плът бе като невидимо наметало, което запушваше носа и устата и заплашваше да ни задуши.

— Виждам съм и по-лошо — обади се извинително Узурек. — В Червените земи и Северен Ханаан.

— Работа на хетите? — попитах аз.

Направи физиономия:

— Може да се каже, или на принц Азиру от Библос. Твърди, че е потомък на древните хиксоски принцове, прогонени от Сайл преди стотици години. Този ужас върши работа — въздъхна той. — Точно затова трябва да положите клетва тук. Ако сгрешите, ако се провалите, ако се окаже, че не сте онези, за които се представяте, тук е мястото, където ще намерите смъртта си.

Огледах се. Нито една птица не прелиташе над това скверно място. Нямаше стръкче трева. Опитайте се да си представите безброй редици овъглени тела, зловещи фигури, набити в опърлената земя, а над всичко това — зловещата гробница на отдавна умрял принц и страховитата статуя на Унищожителя. Бойците шардана, които ни придружаваха, също бяха неспокойни, мърмореха си под носа, правеха знаци с пръсти и палци срещу Злия.

Узурек се канеше да ни заведе до олтара, когато портата се отвори и пазачите с черни маски блъснаха вътре двама затворници. Бяха само по препаски, а телата им — покрити с кръв. Накараха ги да се затичат; те стенеха и викаха и се опитваха да не изостават от страховитите си пазачи, които държаха веригите, закачени над коляното на всеки затворник.

— Измамници — прошепна Узурек. — Осъдени бяха от военния съд вчера вечерта.

Тази ужасяваща процесия на смъртта мина покрай статуята и продължи към площадката пред мастабата. От сенките излязоха пазачи с подобни на онези при портата маски. Единият премести стола и издърпа горната част на вратата, сякаш беше капак. Подхванаха един

затворник и го хвърлиха оттатък; последва го другият, после капакът бе набързо затворен. Дори аз чувах ясно писъците им, последвани от страховит лъвски рев.

— В името на всички тъмни сили — прошепна Собек, — какво става?

— Можеха да избират — обясни Узурек. — Огненото поле или Дома на мрака. Когато господарите ни дошли тук, открили, че два лъва от Червените земи са се заселили, ядели хора, нападали селяните или самотните пътници. Уловили ги, а мастабата превърнали в тяхно леговище. Храната им? Ами... — усмихна се криво Узурек.

Опитах се да не потреперам от смразяващите кръвта писъци на ужас и животинския рев, който отекваше наоколо. През цялото време Узурек ни наблюдаваше внимателно и отказваше да продължи, преди писъците да спрат и ескортът на смъртта да мине, подтичвайки обратно към портата. Бойците шардана се събраха по-близо един до друг; макар и привикнали на битки, те бяха също толкова ужасени от видяното и чутото. Узурек ни поведе към олтара.

— Никога не съм виждал толкова добри колесничари — прошепна той. Държеше ни близо, сякаш се страхуваше, че самата статуя ще чуе думите му. — Господарите ни дадоха избор да се присъединим или да си тръгнем. Не след дълго много от египетските офицери отказаха да изпълняват заповедите на Азиру и хетските си колеги. Когато фараонът пристигна — лека промяна в погледа му издаде, че той признаваше този узурпатор за истинския фараон не повече от мен самия, — офицерите се опитаха да напуснат веднага. Умряха тук. Ето защо продължавайте да бъдете все така добри колесничари — прошепна той и прокара пръст по белега на бузата си, — изпълнявайте заповедите, никога не мрънкайте и не се оплаквайте и, както гласи поговорката: „Може да доживеем и до по-добри времена.“

Поръсихме тамян, положихме клетва, която започваше с думите: „В твоя чест...“, и напуснахме храма на мъките.

Така започнаха дните ни при узурпатора. Продадохме мулето, купихме палатка близо до колесниците и се опитахме да се слеем с останалите. Узурек ни търсеше, нетърпелив да използва уменията ни,

за да обучим други, а също и за да говори за онова, което можеше да се случи. От начало мислех, че ни подозира, но после осъзнах, че търси компанията ни. Често бяхме гости до лагерния му огън и получавахме храна и бира. От него научихме за напредъка в Синай, как Аварис и Сайл са били завзети и се е появил Ехнатон, за да издаде декрети и да поиска верността на местните гарнизони. Хетски съветници и ханаански наемници укрепили силите на узурпатора и присъствието му се разраснало като облак. Едно от първите неща, които научихме, беше, че влизането в укреплението без специално разрешително е строго забранено. Узурек имаше разрешение да влиза и излиза когато пожелае, но такива като нас бяха предупреждени да не се приближават.

Със Собек решихме да станем професионални наемници във всяко отношение, внимавахме какво говорим, действахме разумно, независимо от всичките усилия на Узурек да ни напие. Продължавахме да доказваме способностите си на тренировъчното поле. Някои от новодошлите бяха родени колесничари, други и след сто години нямаше да се научат да управляват кон. Узурек реши да ни назначи начело на ескадрон, като и на двамата даде сребърни огърлици в знак на заеманата позиция.

Шест седмици след пристигането ни в лагера той ни събуди малко преди зазоряване и ни покани да отидем при слабия лагерен огън, който един от придружителите му се опитваше да разпали. Донесъл беше хляб и месо, раздели ги поравно и ни потупа по рамото.

— Предложихте да служите три месеца в замяна на процент от плячката?

— Вече се уговорихме — отвърна Собек остро.

Аз бях по-внимателен, чудех се какво се крие зад това грубо събуждане.

— Като водачи на ескадрон — продължи Узурек — ще ви бъдат изплатени и дългове от военната хазна, но аз ви уредих нещо по-добро. И двамата сте повишени до *несус*, телохранители — обяви той и ни връчи малки глинени плочки. — Ще ви бъде позволено да влизате в укреплението. Така че елате с мен, можете да започнете още сега.

Грабнахме пропуските си, закачени на медни вериги, увесихме ги на вратовете си, взехме наметалата си и последвахме Узурек по пътеката. Капитанът на охраната ни провери повече от внимателно, претърси ни за скрити оръжия, записа имената ни, огледа ни бавно на

слабата светлина на факлата си. Аз се ухилих и се пошегувах със Собек, за да скрия вълнението си. Любопитният капитан беше хетеец, вероятно далечен роднина на онзи, когото полковник Небамум бе изтезавал в дома си. Позволиха ни да минем. Едното крило на портата се отвори леко и ние се плъзнахме в зловещото укрепление. Беше като малък град. Голяма улица минаваше от север на юг, друга — от изток на запад, и двете разделяха лагера на четири еднакви части. Палатките и бараките бяха построени в прави линии. В средата на лагера се намираха втора площадка и ограда, в която бяха павилионите на узурпатора, съветниците му, също и олтарите, и знамената. Узурек ни намери място в източния блок: палатка от камилска кожа с груби купи, кани и канче за готвене. Когато огледа всичко и остана доволен, се върнахме в старото ни жилище, за да съберем вещите си.

Задълженията ни не се промениха кой знае колко. Прекарвахме дните си в обучаване на новопостъпилите, но нощем от нас се очакваше да правим дежурни обиколки покрай оградата извън портата или по кулите и насипите. Нямах търпение да зърна узурпатора, но Свещеното ограждение беше зорко охранявано. Три дни по-късно обаче желанието ми се сбъдна. Самозванецът фараон реши да премине на кон през лагера, за да се покаже на верните си последователи — бляскава процесия, предшествана от знаменосци и заобиколена от офицери и ласкатели. Узурпаторът носеше синята бойна корона на Египет, свещеното наметало немес около раменете си и красива бойна пола, увита около ханша му с висящи отзад опашки от ягуар. Караше великолепно царска колесница в синьо, злато и сребрист кехлибар, теглена от чистокръвни сирийски кобили, и премина по широките улици на лагера да събере поздравии и аплодисменти от войниците. Един поглед бе достатъчен да докаже, че е самозванец: висок мъж с ъгловато, кокалесто тяло, остро лице и жестоки очи. Разбира се, трябваше да опра чело в земята, когато колесницата му мина пред нас. Аз, който бях гледал Ехнатон право в очите, можех единствено да се гърча от гняв пред нахалното светотатство на този самозванец. Жената зад него също не беше стока. Беше красива по свой крещящ начин, облечена в плисирани роби и с корона на главата. За секунда, с този облак червена коса, човек можеше да си помисли, че вижда Нефертити, но тя беше не по-малко измамница от съпруга си. О, да, красива беше, макар и доста ниска, закръглена, без нито следа от

красотата и грацията на жената, която не бе давала мира на сърцето ми и щеше вечно да ме преследва.

По-интересни бяха онези в колесниците зад тях. Азиру, принц на Библос, с разкошни бижута и огърлици от злато и сребро, бе облечен като жрец в дълга бяла роба и раирано наметало в синьо и червено. Имаше и един мъж, който напомняше за лорд Ай, с дълго тясно лице, бледна кожа и изразителни черни очи. В колесницата до него бяха двама, които разпознах — жреците Куфу и Джосер, средно високи, с бръснати глави, обилно намазани с масла лица, очертани с въглен очи и начервени устни. Познавах ги от Ахетатон и винаги ги бях смятал за двама дебели жреци, жадни за печалба. Сега тлъстите им, осеяни с пръстени ръце стискаха перилата на колесницата, а те се усмихваха широко на одобрителните викове на войниците като господари на Сътворението. Тази кавалкада разкри истинския източник на силата на узурпатора. Освен жреците, останалите бяха ханаанци или високопоставени хетски офицери.

Със Собек викахме наравно с останалите, а вечерта се присъединихме към пиршеството, пълнихме чашите си с ароматно вино и чиниите си с печено месо. От Свещеното ограждение се носеше музика. Със Собек се преструвахме на пияни и следяхме как подноси с деликатеси — стриди, пържен лотос с подправки, антилопа, див заек, яребица, както и купи с грозде, пъпеш, смокини и нарове — се точат към Царския павилион, където узурпаторът пируваше с офицерите си.

— Какъв е поводът? — Собек попита небрежно един наемник.

— Казах ви да не задавате въпроси — отговори той и размаха пиянски пръст, — но днес е велик ден, свещен за Природния бог на хетите, и ако господарят ни казва да празнуваме, значи ще празнуваме.

Двамата със Собек се преструвахме на не по-малко пияни от останалите. Намерихме си по една танцорка и се включихме в празненството. Собек дори се съгласи да покаже на останалите как танцува върху въглени, без да изгаря стъпалата си. Музиката заглъхна, факлите и огънят изгаснаха, но дори и тогава забелязах, че във всичко имаше строг ред. Хетски пазачи патрулираха из лагера, часовете бяха проверявани, портите — укрепвани. Трябва да е било в малките часове на нощта, когато със Собек изоставихме преструвките и престореното веселие, отдалечихме се от мъртвопияните си другари и намерихме спокойна част от лагера.

— Какво можем да направим? — попита Собек.

— Можем да убием узурпатора — прошепнах. — Следващия път, когато реши да се покаже, една добре насочена стрела в гърлото?

— И получаваме по един хубав заострен кол в задника. Маху, нищо не можем да направим. Узурпаторът и жена му са просто марионетки. Дори и да ги убием, ще се намерят други.

Независимо от добрите си намерения, бях изпил много вино. Усетих, че клепачите ми натежават.

— Трябва да си тръгваме — прошепна Собек. — Тук нищо не можем да направим. Опасността нараства с всеки изминал ден. Имаме информацията, която ни трябва.

— Не, не — опитах се да мисля трезво. — Още можем да използваме това, че сме тук. Опасностите са две: тази армия и фракцията на Мерире в Египет. Трябва да унищожим и двете.

Чух някакъв звук в тъмното. Собек се стегна. Намирахме се в един тъмен ъгъл близо до малка странична порта, където събираха боклука, за да бъде откарван сутрин. Бяхме на доста голямо разстояние от празненството.

— Има ли някой?

Скочихме на крака и в този момент към нас с клатушкане се приближи Узурек с кана бира в едната ръка и чаша в другата.

— Какво правите тук?

Стойката му, остротата на въпроса му и начинът, по който ни гледаше, показваше, че и той не е толкова пиян, колкото се опитва да се изкара. Остави каната на земята.

— Какво правите тук? — повтори той. — Защо оставихте танцьорките, за да дойдете да си говорите покрай купчина боклук? — подуши вонята той. — Наблюдавах ви, да знаете. По време на процесията. Бяхте много заинтригувани. Докато пиехте, забелязах, че повече отива на земята, отколкото в устата.

— Утре ни чака тежък ден — приближи се към него Собек. — Трябва да се подготвим.

Ръката му бе толкова бърза, че Узурек не успя да реагира. Собек заби камата си право в корема му. Узурек се опита да се отдалечи, но ръката на Собек го сграбчи за врата и го издърпа, за да заби камата по-дълбоко, сякаш го нанизваше. С изцъклени очи и уста, опитваща се да говори, капитанът се свлече на земята.

— Нямах избор — прошепна Собек през рамо. — Мислех, че е пиян като останалите. Ела бързо!

Измъкна камата си от тялото. Завлякохме го до отпадъците и го заровихме; после се прегърнахме през рамо и се доклатушкахме обратно до палатката. Вътре събрахме вещите си. Страхувах се от неизвестното. Не можехме да избягаме веднага, защото портите бяха охранявани и затворени, вечерният час беше в сила. Собек прошепна, че ще тръгнем възможно най-рано и ще се опитаме да стигнем до реката. Звучеше оптимистично, но аз се страхувах. Узурек беше добър офицер, капитан и началник на войска. Имаше собствена свита и отсъствието му скоро щеше да бъде забелязано.

Рядко прибягвам до молитви. През цялата нощ в душата ми се блъскаха картини от Огненото поле и Дома на мрака и се молах да не умрем. По изключение, може би един-единствен път в живота ми, боговете, изглежда, ме чува. На сутринта бяхме събудени от виковете. Помислихме, че трупът на Узурек е бил открит, но вместо това един глашатай с разширени от страх очи разгласяваше новината, че генералите Хоремхеб и Рамзес, заедно с легионите на Хор и Изис, са навлезли в Делтата и напредват бързо към нас. До края на деня лагерът щеше да бъде нападнат.

ГЛАВА СЕДМА

БАР: ДРЕВЕН ХАНААНСКИ БОГ НА ВОЙНАТА

Хоремхеб, началник на армейските секретари, носител на ветрило отдясно на фараона, със здраво тяло и красиво лице, Хор на Юга, Отмъщението на Ра, щурмува Делтата като Монту, бога на войната. Подобно на Секмет от легендите, той връхлетя и помете с огнен дъх враговете на Египет. Хитър като мангуста във военните дела, Хоремхеб удари светкавично и неочаквано и изненада дори собствените си командири. Врагът очакваше Хоремхеб и Рамзес да се придвижват на север бавно, да доведат войски от Тива и да съберат още по пътя, после да спрат в Мемфис, за да организират двата елитни легиона и да ги поведат в Делтата. Не, това не беше в стила на Хоремхеб, превъплъщение на Хор! Той наредил на Рамзес да доведе подкрепленията възможно най-бързо. Научил от Небамум за Мерире, казал на генерал Нахтмин да следи Бухен на юг, докато той се занимава със собствените си приготовления. На полковете на Мемфис било наредено да не чакат Хоремхеб, а да се придвижват възможно най-бързо към началото на Делтата, където Хоремхеб ги пресрещнал при Бубастис, Града на котката. Главният секретар на армията и хората му се придвижили бързо по реката.

Когато войските се събрали при Бубастис, Хоремхеб вече бил начело на четири хиляди пешаци, елитни войски, разделени на четири корпуса: Огъня на Хор, Мощта на Изис, Гнева на Сет и Славата на Амон. Със себе си довел части от Накту-аа, момчетата със здрави юмруци, които се радваха на прякора Бесните бикове на Анубис. Освен това две хиляди колесници, водени от елитния корпус Могъщи като Хор, осигурили гръбнака на тази армия. Всеки друг военачалник би тръгнал по Нил и притоците му на север. Хоремхеб обаче събрал най-точните карти на Червените земи на североизток от Града на белите стени, Мемфис, а също и на областта около Бубастис и тръгнал на изток през пустинята. Наемници, включително и мои хора, били

изпратени напред да завземат кладенците и оазисите — всички източници на вода и сянка. Хоремхеб се движел право на изток, следвайки тесните канали към Делтата. В мразовитата зора на онзи съдбовен ден лагерът на узурпатора се раздвижваше, разбуден от новината, но беше мудар. Офицерите и мъжете бяха пили прекалено много и известно време цареше пълен хаос.

Дежурни офицери дойдоха да търсят капитан Узурек; ние обяснихме, че не сме го виждали. Тайно се молехме да не претърсят купчините отпадъци и да открият студеното, вкочанено тяло. Двамата със Собек бяхме по-нащрек от останалите. Чудехме се какво да правим, когато чухме писъците пред Царското ограждение. Изтичахме натам. Двама наемници от авангарда на Хоремхеб бяха заловени; търсачи или съгледвачи, сега те висяха от една напречна греда, закачена на два стълба, под краката им имаше запалени въглени, а върху телата им валяха удари от остри тояги. Хетският командир, който водеше изтезанието, бе извън себе си от гняв. Опитваше се да разбере колко души е довел Хоремхеб, какви са позицията и планираното нападение. Наемниците, разбира се, не можеха да отговорят, дори и да искаха. Бяха по-скоро ловци, отколкото войници, и бяха се натъкнали на оградата на вражеския лагер, без да искат. Телата им бяха нашарени с кървави ивици и докато ги слушахме, знаехме, че казват на мъчителите си онова, което мислеха, че онези искаха да чуят: преувеличени цифри, несъществуващи полкове. Хетският командир знаеше това и ги накара да замлъкнат, като отрязва гърлата им. Вражеският лагер вече бе в пълна готовност. Хетският командир ни разпозна.

— Къде е капитан Узурек?

Собек сви рамене.

— Вие сте от неговия корпус колесничари, нали?

Мъжът избърса окървавените си ръце в кожената си жилетка с метални люспи, пригладя дългата си черна коса и я върза на опашка. Изрева на тримата с него:

— Впрегнете три колесници. Вие двамата — посочи мен и Собек — ще дойдете с нас.

Не след дълго напуснахме лагера: ние в колесницата, теглена от двата червеникави коня, които сами бяхме обучили. Бе свежо красиво утро, а водата и зеленината на Делтата осигуряваха хлад срещу

нарастващата жегата. Зад себе си оставихме враг, който още не беше решил дали да се подготви за отбрана, или да посрещне Хоремхеб. Зададох този въпрос на хетския капитан, докато водехме колесниците по тесните черни пътеки сред дърветата:

— Ще излезем ли да посрещнем врага, господарю? Или ще чакаме да ни нападнат?

— Ще нападнем, разбира се! — изсмя се той.

Не го биваше много във военния жаргон. Повече го тревожеха бързината и изненадващият ход на Хоремхеб. Сграбчи юздите на колесницата си и се забрави в порой от проклетия. Минахме покрай предни постове и пристигащи ловци, все изненадани от вестта, че врагът, който очаквахме едва след седмици, вече е почти на прага.

Накрая оставихме зеленината зад гърба си. Вдясно се намираха водите на Нил и богатите ивици трева, обработваема земя, палми, смокинови и терпентинови горички. Продължихме да трещим по твърдата ивица, която разделя суровите Червени земи от плодородните черни почви по поречието на Нил. Тихо място, което излъчваше горещината на слънцето, но отлична земя за бързо напредване на армия и придвижване на колесници. Отначало нямаше нищо, освен тук-там някой лешояд високо в небето. Горещината все повече се съгъстяваше. Спряхме да напоим конете и да намокрим главите им от меховете с вода, после продължихме. Колесниците се раздалечиха. Нашата беше по средата, а пред нас, леко вдясно — хетският командир с бойно знаме с лъвска глава и три конски опашки на дръжката. Теренът хлътваше и се издигаше. Достигнахме върха на хълма, хетският командир спря. Пред нас се простираше равнината на пустинята, прекъсвана на места от долчинки или групичка прашни палми около малки оазиси.

Острият поглед на Собек откри онова, което търсехме.

— Ето там! — извика той.

Отначало не виждахме нищо, само танцуващата мараня и облаци прах. Взех меха с вода и намокрех лицето и врата си. Командирът сваля кожения си шлем и го захвърли на пода на колесницата.

— Знаеш, че повече не можем да направим — прошепна Собек. — По-сгоден случай няма да ни се отвори.

Проследих ръката му. Хетският командир се подиграваше, че Собек е видял мираж, но точно тогава аз също го видях: проблясващи

върху оръжия лъчи, движещ се облак прах, а над него — черно петно дим, сякаш е бил запален огън.

— Лагер или се придвижват? — прошепнах.

Без да изчака хетският командир, Собек пришпори конете ни надолу по склона. С цъкане на език и разтърсване на юздите, Собек успя да премести колесницата ни под сянката на палмите в един малък оазис, скалисто място с издръжливи храсти и трева около малка локва. Слезе и застана под една палма, засенчи очи с ръка и се взря в пустинята. Хетите също докараха колесниците долу; не типичните тромави с четири колела, а бързи египетски бойни колесници. Капитанът беше бесен на Собек.

— Ще вървите напред само по моя заповед. Какво видя?

Той и останалите се скупчиха около нас. Разрази се спор. От време на време хетите преминаваха на родния им език. Облакът се приближаваше, проблясъците от слънчевите лъчи вече не можеха да минат за мираж.

— Египтяните — обяви командирът. — И не става дума само за предните патрули. Цялата бойна линия се придвижва напред — погледна слънцето. — Ако продължат да се движат толкова бързо, ще бъдат в лагера до обяд.

Собек се обърна и ме погледна. Кимнах. Не можехме да се върнем. Може би вече бяха открили тялото на Узурек, а достигнал веднъж укреплението на врага, Хоремхеб щеше да го унищожи с огън и меч. Щеше да издигне знамето на империята. Големите серпентини в червено и златно, които висяха над входа на храма на Амон Ра в Тива, щяха да бъдат свалени — знак, че Хоремхеб и войските му няма да проявят милост и няма да вземат пленници. Със Собек се насочихме към колесницата. Той взе лъка, аз минах зад хетите към една от колесниците им. Откачих лък и колчан стрели. Хетите все още бяха вгълбени в онова, което приближаваше. Командирът се обърна. Ние пуснахме стрелите. Двама паднаха мигновено. Стрелата на Собек прониза командира право в лицето и той падна, пицейки и плюейки кръв. Моята прониза врата на онзи до него. Другите двама бяха побързи и успяха да извадят мечове; бяха прекалено умни, за да ни нападнат, но под прикритието на дърветата ни въвлякоха в смъртоносна игра на котка и мишка. Пускахме стрела след стрела. Командирът, въпреки стрелата, която минаваше през двете му бузи,

извади меч и тръгна към нас, за да отвлече вниманието на Собек от целта му. Този път Собек довърши започнатото и запрати една стрела в гърлото му. Аз стрелях по другите двама, но трябваше да отстъпя, когато те изскочиха от групата дървета и се втурнаха към колесницата. Бяха ловки, единият грабна юздите, а другият — лъка. Ние се втурнахме да ги преследваме, но те се отдалечиха, а стрели цепеха въздуха около главите ни.

— Не бива да ги оставяме да избягат — каза задъхано Собек. — Не можем да им позволим да се върнат в лагера. Ще разберат, че сме шпиони, а узурпаторът не трябва да научава колко близо е всъщност Хоремхеб.

Колесницата на хетите излезе от оазиса и се понесе по обратния път. Ние я последвахме, до мен Собек раздираше въздуха с камшика си. Беше смъртоносно преследване. Колесницата на хетите беше по-бърза, конете — по-силни, и разстоянието помежду ни нарасна. От време на време стрелецът се обръщаше — истински майстор на лъка. Стрелите му бяха насочени към конете ни, но ние криволичехме и ги избягвахме с помощта на облаците прах от тяхната колесница. Собек придвижи конете ни откъм сляпата им страна, така че се налагаше стрелецът да се навежда над колесничаря, за да може да ни обстрелва. Отминахме върха на хълма и продължихме преследването на фона на тропота на колелата и гърмящите копита; горещият вятър пърлеше лицата ни. Разстоянието продължаваше да расте, но в този миг хетите направиха елементарна грешка. При пълен галоп египетските колесници изискват специално умение: конете и колата трябва да работят като едно цяло, като колесничарят трябва да държи колесницата под определена линия спрямо конете. В този случай се движеха прекалено бързо. Той не прецени скоростта правилно. Колесницата зави наляво, колелата удариха камък и конете се оплетоха в юздите. Двата хетски войници излетяха, а телата им се търколиха по земята, сякаш вече бяха трупове. Спрях. Единият беше прострян по начин, който подсказваше, че вратът му е счупен, но другия вдигнахме и заведохме обратно в оазиса. Казах на Собек да пази конете, за да не вдигнат тревога във вражеския лагер. Качих се в нашата колесница и напуснах оазиса, като се отправих надолу към бляскавата маса оръжия, която все повече се приближаваше. Разбира се, бяха изпратени съгледвачи да ни заловят — по-леки колесници с дребни и бързи коне,

във всяка по един пехотинец и един колесничар. Намалих, вдигнах ръка и изкрещях думите на мира. Съгледвачите ме обкръжиха. Единият ми изкрещя да сляза. Подчиних се и коленичих зад колесницата. Чух тропота на по-тежките бойни колесници и зърнах цветовете, докато минаваха покрай мен. Една конкретна, с червен и златен кехлибар, с личните символи на Хоремхеб, спря пред мен. Главният секретар на армията, генералът на Тива, внушителен в броня от светлосиньо и златно върху тънка ленена роба, слезе с лъснало от пот и масла масивно лице. Докато се изправях, пристигнаха още колесници.

— Лорд Маху! — хвърли лъка си на колесничаря Хоремхеб и подхвана ръката ми. — Един от съгледвачите ни беше убеден, че е видял движение в оазиса. Е — огледа ме от горе до долу той, — появата ти опровергава старата ни поговорка: „Сред Червените земи само враг можеш да срещнеш.“

Изрева да бъдат донесени хляб и вино. Качих се на личната му колесница. Вдигнах меха с вино и отхапах от хляба, но се закашлях.

— Знам, там всичко има вкус на пясък и прах.

После ми разказа какво е направил. Когато облаците прах се уталожиха, се огледах и видях цялата мощ на Египет: колони пешаци под закрилата на ескадрони колесници, които се появиха от пустинната мараня. Ходът на армията се определяше от пехотата. Още от първите части стана ясно, че бързат. Хората изглеждаха изтощени, покрити с прах. Офицерите се движеха напред-назад и ги подканваха.

— Когато тръгнахме от Абидос, пееха — прошепна Хоремхеб и вдигна ръка в поздрав към минаващите части. — Сега нямат сили дори да говорят.

Цялата армия на империята се появи от прашната мъгла чак на километър назад.

— Според нашите карти и сведенията на съгледвачите — взе Хоремхеб меха с вино — има поне три кладенеца оттук до вражеския лагер. Е, Маху?

Не му казах за случилото се в оазиса, а само, че напредъкът му е изненадал врага. Хоремхеб свали меха с разширени от изумление очи.

— Искаш да кажеш, че снощи са пирували и още не са напуснали укреплението? — слезе от колесницата и изрева на тръбача да събере щабните офицери, като същевременно подкани командирите

да продължат хода си. — Пешаците да се съберат при оазиса! — изрева той. — Колесниците — по на изток. Там ще намерите прясна вода. Линията да не се нарушава. Почивката ще е много кратка.

Пешаците продължиха напред. Редица след редица минаваха покрай нас в облаци прах, а от колесниците по фланговете се вдигаше истинска буря. Хоремхеб събра командирите на корпуси около себе си и заговори кратко и ясно, като от време на време ме караше да опиша разположението на вражеския лагер. Един писар, който кашляше и плюеше, седна и се опита да нарисува груба карта. Аз посочвах позициите — укреплението и армията наемници отвън. Командирите споделяха едва прикриваното вълнение на Хоремхеб. Един от тях беше Небамум. Стиснахме си ръце, но нямахме възможност да говорим през потока от въпроси и искания на Хоремхеб.

— Пипнахме ги — почти подскачаше Хоремхеб. — Господа, пипнахме ги! Те са пияни и мудни. Истинската опасност са корпусът от хетски офицери и добрите им войници. Ако имаме късмет, те ще поискат укреплението да бъде напуснато и цялата армия да дойде да ни посрещне тук, където почти няма вода и сянка. Знаят, че сме уморени и жадни.

— Но все още готови за бой! — заяви един от полковниците.

— Трябва ни победа — отвърна Хоремхеб. — Ако врагът ни посрещне тук и ни разбие, Абидос и Мемфис ще бъдат опожарени. Всяка баржа и сал надолу до Тива, Града на скиптър, ще бъде в тяхна власт.

— Мерице? — пожелах да узная аз.

— Все още е заключен — отвърна Небамум. — Позволено му е да се разхожда малко и това е. Носят се слухове за бунтове на юг.

— Този узурпатор — намеси се Хоремхеб, — този фараон самозванец. Видя ли го, лорд Маху? Него и жена му?

— И двамата са самозванци — отговорих равно. — Имат право да управляват Египет, колкото ей това — посочих един торен бръмбар, който пълзеше по свитъка папирус на писаря. — Те са самозванци, марионетки.

Описах накратко хетските командири, принц Азиру и двамата жреци, Джосер и Куфу. Хоремхеб слушаше с половин ухо. Момчето в него не се беше променило. В Дома на учението Хоремхеб проявяваше

едно основно качество: концентрираше се върху даден проблем и не позволяваше да бъде разсейван, докато не го реши.

— Трябва да се придвижим бързо — изрита писаря да стане. — Искам армията в три подразделения. Пешаците в центъра, от двете страни ескадрони колесници, по хиляда. Търсачите отпред, бойните колесници отзад. Възнамерявам да вляза в схватка преди края на деня. Ако онези хети имат капчица разум, трябва да са го осъзнали. Така че, господа — качи се обратно в колесницата си той, — стигаме до онзи оазис и оформяме бойна линия. Маху, прочисти си гърлото. Предстои да говориш много.

След по-малко от час армията на Хоремхеб вече разполагаше фланговете си спрямо двата оазиса: левия, където със Собек бяхме убили хетите; десния — на около три километра, скрит сред маранята. Съгледвачите на Хоремхеб бяха намерили Собек и го бяха докарали обратно. Прикрепиха ни към корпуса на Небамум. Продоволствените коли бяха придвижени напред. Воловете не можеха да се движат достатъчно бързо, така че използвахме колесници, за да пренесем хляб и сушено месо. Същевременно *неферу*, новите попълнения, почти цял легион, получиха мехове с вода и заповед да се погрижат всеки войник да намокри лицето и да прочисти гърлото си. Жегата и прахолякът сякаш не достигаха до Хоремхеб, както и рояците мухи, привлечени от купчините животински изпражнения. На пек или сянка, той си оставаше същият. Оглеждаше бойната линия и бълваше порой от заповеди. Офицерите трябваше да се погрижат на всеки войник да бъдат дадени оръжие, хапка месо, хляб и вода. Безценните коне също не бяха забравени, а колелата, спиците и осите на колесниците бяха внимателно проверени и смазани с мас срещу пясъка на пустинята. Накрая Хоремхеб не можеше да сдържа нетърпението си.

Нареди да докарат разкошната му бойна колесница, теглена от два великолепно черни жребеца с бели звезди на челата; знамената на Амон Ра бяха вкарани в нишите от двете страни на колесницата. Движеше се бавно по дължината на бойната линия, предшестван от глашатай и тръбач и следван от колесниците на командирите си; отстрани подтичваха момчета със здрави юмруци.

— Мъже на Египет, воители на Ра! Мъжът, срещу когото сте се отправили, е марионетка на хетите, самозванец! Кълна се във всичко свято, в собствената си ка, в небето и земята. Видях го с очите си. Той

е самозванец, лъжец, узурпатор, подкрепян от мръсните азиатци, бунтовници и предатели, които скоро ще бъдат умъртвени от вашите ръце и погълнати от вечен огън.

Вървахме по линията. Глашатаите даваха знак на тръбачите да изсвирят и аз повтарях посланието си. Гласът ми преградна дотолкова, че се наложи един от глашатаите да го повтаря. Всеки път речта ми бе посрещана с бурни възгласи.

— Прекрасни момчета! — каза тихо Хоремхеб. — Готови са да ме следват до Голямата зелена вода. Обещал съм им цялата плячка от вражеския лагер, златото, среброто и жените. Казал съм им да следват примера на великия Яхмос и славните ни прадеди, които пропъдиха хиксосите от Египет. Единственото им съмнение бе, че са се изправили срещу собствения си цар. Но сега вече знаят, Маху — Хоремхеб беше изпратил глашатаи напред, да обявят името и титлата ми. Сега се ухили. — Дори те смятат за герой, Маху!

Накрая се появи и другият оазис. Посланието ми бе достигнало до всички. Поздравът на войската се издигна до небесата, докато Хоремхеб, неспособен да сдържи характерния си порив да се покаже, се втурна в галоп пред линията с побеснели коне и блеснала колесница и бе посрещнат от екзалтираните викове на войниците си.

— Те са най-добрите — прошепна Хоремхеб, когато се закова на място, — а някъде на юг Рамзес води още... Легионът на Хатор и каквито наемници още успее да събере.

Последва миг безвремие — зловещата, укрепваща тишина, която предшества всяка битка. Мъжете ни почиваха на сянка или искаха още вода. Най-накрая Хоремхеб беше готов. Прозвучаха виковете за всеобщо придвижване и разцепиха тишината; птиците излетяха стреснати от дърветата и образуваха арка в небето. На мен и Собек дадоха колесница, както и кожени корсети и бойни поли. Облякохме се, без да преставаме да се потим под жежкото слънце. Линията се придвижи до ивица зеленина. Тук ни чакаше цяла армия наемници, но те бяха стъпкани, избутани настрана, разпръснати или заковани със стрела, копие или тояга. Изпратени бяха съгледвачи, които скоро се върнаха. Врагът разгръщаше линията си откъм укреплението. Когато стигнахме равнината, силите на узурпатора, с издигнати в центъра знамена, вече ни очакваха: безкрайни редици пехота, колесници по крилата. Това беше Пер-И, Мястото за битка, където господстваше

Хеем Хен-Т, Бойният вик. Хоремхеб не остави на врага време да призове боговете. Не бяха изпратени глашатаи или издадени прокламации, не се спряхме да построим олтар и принесем жертва на Сет, Вестителя на битките. Противниците ни бяха предатели, пирати, бандити и разбойници, които трябваше да бъдат изтребени като вредни гризачи.

Воините се приготвиха нетърпеливо за сблъсъка под палещото слънце. Лявото ни крило бе разположено във вече изоставения пазарен град, дясното — в малък оазис, едно от онези прашни парчета зеленина по границата на твърдата, открита земя в началото на пустинята. Врагът пред нас все още маневрираше. Пехотата им бе многобройна и се опитваха да разгънат фронтовата линия така, че да обкръжат крилата ни. Със Собек се приближихме до тръбачите и знаменосците близо до бойната колесница на Хоремхеб. Великият генерал бе кацнал като сокол, следеше всяка маневра и излайваше заповеди на писаря.

— Е, Маху?

Описах дните ни в тренировки на новите попълнения. Хоремхеб слушаше напрегнато и нареди на предния ескадрон колесници в лявото крило да се раздвижи напред-назад, за да вдигне облаци прах, като същевременно отдели няколко ескадрона и ги изпрати зад линията ни, за да подсилят дясното крило. Отслабването на лявото крило бе необичайно и предизвика протести, но Хоремхеб настоя. Когато този ход беше извършен, той изпрати плътни редици стрелци, които да изпращат снопове стрели по пехотата и ескадроните колесници по лявото крило на врага. Последните се придвижиха напред, нетърпеливи да отвърнат на огъня, готови на всичко, за да спрат този смъртоносен свистящ порой. В този миг Хоремхеб нареди на Небамум, командир на подсиленото дясно крило и предводител на елитния корпус, да се придвижи напред възможно най-бързо.

Ние изтичахме обратно при колесницата си едновременно с острия звук на тръбите, а знаменосците на Небамум, разбрали какво се случва, изреваха. Тръбата прозвуча отново. Със Собек едва бяхме успели да се подготвим, когато колесницата на Небамум тръгна напред с вдигнато знаме, изобразяващо бога Птах в човешко тяло — малка фигура в края на обкован в злато прът. Линията на колесниците ни изтрещя напред — колесничарите леко приведени, стрелците с

опънати тетиви. Отначало имаше известно объркване, колесниците се удряха една в друга, конете бяха прекалено неспокойни, но с ускоряването на хода ескадронът започна да се оформя в редици. Редът беше възстановен, конете и колесничарите се успокоиха, екнаха тръби. Светът ни се превърна в свят на гърмящи колела, вятърът шибаше прах в лицата ни. Последваха още викове, още тръби, конете преминаха в лек тръс, после в галоп, последвани от величествена гледка: цял корпус, ескадрон след ескадрон, редица след редица нападащи колесници, блеснали на слънчевите лъчи карета. Перата зад ушите на конете ни подскачаха в тон със зловещия тропот на колелата; избродираните калъфи за копия и колчани пляскаха отстрани и постепенно се изгубиха сред оглушителния звук от хиляди галопиращи копита.

Планът на Хоремхеб бе прост и брутален: да разбием лявото крило на врага и избутаме остатъците към центъра; да прогоним вражеските сили далече от укреплението и да ги закараме до един от притоците на Нил. Старците обсъждат такава тактика. Ветераните разказват на внуците си за подобни нападения. Бъркат с пръст във виното и рисуват на масата как е станало и как е трябвало да стане. Но тук и сега ние усещахме страха от битката, трепета от сблъсък, спиращото дъха вълнение от бясното препускане. Понякога проклинах Хоремхеб, защото невинаги сме били на една страна, но едно нещо трябва да призная: той бе бог на войната. Бе се придвижил толкова бързо и безпощадно да впримчи врага, че каквото и да си мислеха хетите, нямаха време да реагират. Вместо да завъртят дясното си крило и смажат нашето ляво, изтеглиха колесници и хора от други части на бойната си линия, за да подсилят атакуваната в момента. Заради тази непохватност загубиха битката: техните колесници едва се размърдваха, когато нашите връхлетяха и изпратиха войници, колесници и коне долу в прахта. Дори огромните хетски колесници се преобръщаха, хората изпадаха, телата — разкъсани изпод колела и копита. Онези, имали късмет да оцелеят, се опитваха да се изправят на крака, но биваха отново запратени на земята с ужасяващи удари от мечове, секири, тояги или пернати снопове стрели, запратени от много близко. Аз и Собек бяхме в предната линия, но пробихме направо и обърнахме наляво, за да нападнем отново в тила на вражеската пехота, която бе толкова объркана, че не знаеше накъде да се обърне.

Дори аз, който нямах опит в битки, осъзнавах, че узурпаторът ще претърпи поражение. Няма по-голяма сила от египетски колесници на свобода сред вражеска пехота. Ако някой отскочеше встрани, обикновено попадеше под колелата на друга колесница, а дори и да избягаше, го посрещаше несекващ порой от копия и стрели!

Пехотата на врага се състоеше от наемници, свикнали повече да плякосват села, отколкото да се бият с елитните корпуси на Египет. Отстъпиха, лявото крило потърси закрила в центъра. Тогава Хоремхеб хвърли цялата линия напред. Врагът беше избутан далеч от укреплението, през полето и в зелените храсталаци, които разделяха пазарния град от древния град Аварис. Шумът и писъците смразяваха кръвта. Мъже се лутаха неориентирано с ужасяващи рани по главите и телата. Хоремхеб бе заповядал цветовете на империята да бъдат издигнати високо: знак, че пленници няма да бъдат вземани. Битката премина в отстъпление и преследване, а след това — в касапница. Опасност за мен и Собек нямаше. От време на време някой наемник се опитваше да се качи на колесницата, но биваше лесно разубеден със стрела или, ако беше достатъчно близко, с копие или тояга. Земята бе залята с кръв и осеяна с тела. Изправихме се срещу хетския корпус — професионални бойци, които за известно време забавиха напредъка ни. Въпреки това нашите колесници продължиха да се въртят около тях, докато стрелците и пешаците танцуваха по средата в търсене на пролука в линията им, възможност да осакатят конете им или да обстрелват колесничарите. Накрая те се предадоха, наскочаха от колесниците и се присъединиха към бягащите наемници.

Вече се намирахме пред укреплението. Всички пазачи се бяха изпарили. Доближих колесницата ни до тази на Небамум и изкрещях молбата си. Горещината на битката бе подмладила стария полковник. Линиите и бръчките бяха изчезнали, очите блестяха върху покритото с прахоляк и кръв лице. Той изслуша молбата ми, после се обърна и извика на един щабен офицер. Изведохме колесницата извън мелето, последвани от още десетина. Придружавани от стрелци и една част Накту-аа, се впуснахме към главната порта на крепостта. Не срещнахме съпротива. Портите се отвориха наполовина, а Накту-аа ги разтвориха и се втурнаха напред. Други части от боевата линия на Хоремхеб, осъзнали, че битката е приключила, ни последваха,

нетърпеливи да грабят. Лагерът сега бе сцена на грабежи и изнасилвания на изоставените жени.

— Какво търсиш? — спря конете Собек, изтощен до крайност.

Бяхме стигнали Царското ограждение. Портите стояха отворени, подпрени от тялото на жрец, когото нашите войници бяха изкормили. Отвътре долетяха писъците на жена. Сkochих от колесницата и се втурнах в павилиона на узурпатора, чиито красиви, извезани със злато платници се развяваха на вятъра. Вътре цареше истински хаос. Осеяно бе с трупове в разстилащи се локви кръв. Двама кушитски наемници бяха хванали слугиня от кухните и я държаха, докато колегите им тършуваха из раклите и делвите. Един войник бе намерил кана вино и вече пълнеше догоре наредените чаши и викаше на другарите си да се присъединят. Открих един вражески писар, скрит зад голямо легло; с изопнато лице и бръсната глава, той замоли за милост. Хванах го за робата и го изправих на крака.

— Животът ти ще бъде пощаден — изкрещях в лицето му аз — при едно условие! Къде са архивите? Къде са писмата на узурпатора? Прокламациите му?

Зъбите му тракаха от страха.

— Архивите? — повторих аз.

Той посочи далечния ъгъл на палатката, където три-четири плетени кошници бяха убягнали на мародерите. Отидох и ги изпразних на земята. Собек събра целия си авторитет и нареди на петима наемници да дойдат да ни пазят, докато преглеждам съдържанието. Архивите представляваха смесица от папирусови свитъци и глинени плочки, без изключение с картуша или печата на Ехнатон. Чудех се как узурпаторът се е сдобил с тях. Собек намери кожена торба и я хвърли в краката ми. Напълних я с всичко, което ми се стори интересно. Когато свърших, писарят вече беше изчезнал. Собек каза, че е захвърлил робата, пропълзял изпод чергилото на палатката и избягал. Направил бе онова, което много от враговете правеха: щеше да се отърве от всичко, което го уличаваше като последовател на узурпатора, и да се смеси с победителите.

Поседях малко, облян в пот. Момичето бе престанало да пищи. Лежеше в другия край на павилиона с отрязано гърло и невиждащи очи. Буквално всички мебели и вещи бяха изчезнали: ракли, столове,

оръжие. Както мрачно отбеляза Собек: „Ако е на два крака, убивай, ако не — вземай.“ Освободи охраната ни и клекна до мен.

— Това ли търсеше, Маху?

— Това е моето съкровище — притиснах торбата в гърдите си аз. — Моята плячка.

— И?

Покрай палатката се раздвижиха фигури, отекнаха викове, хвърлиха запалена главня и чергилото пламна. Излязохме бързо. Царското ограждение вече не съществуваше. Оградата беше съборена, олтарите — преобърнати, укреплението бе жертва на цялостно унищожение. Със Собек си проправихме път. Хората ни, някои вече пияни, се биеха помежду си, караха се и разменяха бойната плячка. Главната порта също гореше. Два огромни огъня бушуваха от двете страни на входа, пламъците се издигаха в следобедното небе, облаци дим се къдреха наоколо. От равнината долу все още долитаха звуците от битката, писъците на умиращи мъже. Собек намери мех с вино до тялото на хетски офицер и тръгнахме да търсим колесницата си. Един от офицерите на Небамум, страхувайки се от пожар в лагера, бе наредил да бъде оттеглена заедно с другите обратно в полето. С меха вино и безценния ми товар си проправихме път през живата преса надолу, където хората на Небамум обикаляха пред портата, водеща към Огненото поле и Дома на мрака.

— Какво има там? — поиска да узнае Небамум. Лицето му бе изцапано с прах и сажди, а петна кръв скриваха блясъка на изящната му кожена жилетка и бойна пола. — Не смея да вляза, опасявам се да не е капан, но мястото изглежда изоставено. Какво има оттатък?

Спомних си деня, в който положихме клетва.

— Ами, полковник, картина от Подземния свят. С право сте предпазлив. Изпратете първо няколко стрелци.

Небамум повтори съвета ми. Група бързоходни стрелци се покатериха през оградата. Чухме изненаданите им възклицания. Портата се отвори. Небамум, придружен от офицерите си, влезе и зяпна безмълвно.

— В името на всичко свято на земята и небето — прошепна той. — Колко са, Маху?

— Повече от сто клади, полковник. Може би двеста. Това е само част от избитите от узурпатора.

— Да ги свалим ли? — извика един от офицерите. — Това е отвратително.

— Не, не — вдигна ръка Небамум и тръгна към гротескната статуя на Унищожителката. Спря го ревът, който долетя от ужасяващата мастаба. Площадката към огромната врата беше пуста.

— Това ехо от битката ли беше, или наистина чух лъвски рев?

Собек обясни какво се намира в мастабата. Небамум поклати глава и ни каза да се отдръпнем.

— Няма да пипаме нищо тук — обяви той, — докато генерал Хоремхеб не го види.

Излязохме от това ужасяващо място и седнахме на тревата отпред, поделихме си виното и се заслушахме с половин ухо в разговорите на офицерите на Небамум. От време на време полковникът влизаше обратно, за да се увери, че очите му не го лъжат. Някой попита дали трябва да се върнем в битката.

— Това вече не е битка — поклати глава полковникът, — а клане. Заповедите на генерал Хоремхеб са ясни. Ние бяхме начело, други ще довършат.

Последиците от битка винаги трудно се забравят. Сякаш си оставил живота някъде между земята и небесата. Навсякъде около нас мъже стенеха и молеха за вода, а в отговор получаваха бърз удар с кинжал. От укреплението се издигаше дим. В късния следобед въздухът бе раздиран от ужасяващи викове и писъци. Пияни войници се клатушкаха, понесли плячката си или повели заловените жени. Отвратителна бруталност застигаше мъртвите или умиращите. Небето почерня от дима, през който се промъкваха лешоядите, привлечени от миризмата на кръв. Какофонията от звуци поутихна и бе последвана от смразяваща тишина, като пот по тялото след надбягване. Слънцето залязваше. Войниците се връщаха към мястото на последните сблъсъци долу при реката. Нямаха търпение да събират плячка и бяха заети да претърсват мъртвите без капка милост.

Изглежда, Хоремхеб бе заповядал клането да престане. Появиха се първите колони пленници; повечето бяха само по препаска, с вързани на гърба ръце. Накараха ги да коленичат. Някои молеха жално за помощ заради раните си, други — за вода, защото жаждата им трябва да е била ужасна. Събраха ги закуп като подплашени овце под охраната на Накту-аа; около тях набързо бе направена ограда от

разпрегнатите колесници, а конете бяха отведени. Отначало колоната пленници беше рехава, но накрая се появи дълга, прашна процесия. Повечето бяха наемници, макар че Хоремхеб бе заловил и няколко високопоставени хетски офицери. С тях се държаха като с останалите. След това се появиха ескадроните колесници с изтощени коне. И накрая, сред вой на тръби и предшестван от знаменосци, дойде и тържествуваният Хоремхеб в пълния си блясък.

Цялото поле около укреплението беше превърнато в огромна казарма както за победителите, така и за победените. Виковете на ранените заглъхнаха. Офицерите се движеха сред войниците и вдворяваха ред, налагаха пианите с тояги, конфискуваха плячката, нареждаха мъртвите да бъдат отстранени, а десните им ръце да бъдат отрязани, за да могат писарите на Хоремхеб да изчислят жертвите. Организиран бяха полеви болници със завивки и покривала, донесени от чергилата в лагера. Наредена бе редица от носачи на вода. Хора с носилки започнаха да обикалят цялото бойно поле. Въоръжени с остри ножове, те довършваха ранените врагове, но внимателно вдигаха ранените египтяни. Хоремхеб не ни обръщаше внимание. Заобиколен от щабните офицери и антуража си, той бе минал тържествено през погълнатото в пламъци укрепление, за да събере аплодисментите и поздравите на победилите си войски. Триумфалната процесия приключи пред нас. Все още стиснал здраво окървавения си меч и с дясна ръка, опръскана със съсирена кръв чак до рамото, Хоремхеб слезе от колесницата си. Насъбраха се щабни офицери, които запляскаха с ръце и коленичиха в поздрав. Знаменосци притичаха да го информират и донесат вести за случващото се. Хоремхеб изслуша всички, като от време на време се обръщаше към писаря, приклепнал на земята до него. После се качи отново в колесницата и вдигна меч към небето. Откъм укреплението надойдоха облаци черен дим и сажди. Хоремхеб изчака да преминат.

— Господа — започна той с прегракнал глас. Стоях облегнат на колесницата и забелязах, че очите му са кървявали, устата — пресъхнала и полепнала с прахоляк. Предложих му вино от меха, но той поклати глава. — Господа — повтори той, — славна победа! Загубили сме само стотици, а врагът — хиляди. Взехме много плячка. За да бъдем справедливи, всички трофеи ще бъдат събрани и разпределени поравно. Никой няма да получи повече от другите. Тук

— посочи главната порта на укреплението той — ще изградя олтар и ще отправя благодарност към Амон Ра, вечния мълчалив, но всевиждащ бог, който ни дари тази победа.

Срещнах погледа на Собек и се ухилих. Хоремхеб следваше протокола. Дните на Атон, на Единствения, приключиха. Това бе победа за старите богове на Египет, най-вече на Амон Ра от Тива.

— Пред този олтар ще принеса в жертва пленниците или поне водачите и принцовете им. Ще преброя ръцете, истинската равностметка на онова, което Хор е принесъл в наша власт. Благодаря на Хор от Хенес — това се отнасяше за родното му място, недалеч от мястото на днешната битка.

Хоремхеб не спираше, посланието бе все същото. Как Амон Ра и Хор са избрали него, техния божествен син, да разбие враговете на Египет. Както Собек отбеляза сухо по-късно, ако лорд Ай искаше доказателство за тайните копнежи на Хоремхеб, трябваше да чуе тази реч. Хоремхеб смяташе себе си за избран от боговете, за богопомазан. Разбира се, той беше във възторг и в приповдигнат дух от победата; едва когато срещна изумения ми поглед, започна да заеква и прекрати бомбастичната си реч.

Слезе от колесницата.

— Сега, лорд Маху, ще приема виното.

Загрубялото му лице се разтегли в усмивка, осъзнавайки, че може би е казал прекалено много и вероятно е пропуснал да отбележи приноса на другите.

— Знаеш как е — обясни той и обърса прахта от устните си. — Когато кръвта кипи, езикът бръщолеви.

Млъкна. Един щабен офицер си проправи път през тълпата и прошепна нещо в ухото ми. Усмивката на Хоремхеб замръзна.

— Генерале — пристъпих към него, — аз също съм член на Царския кръг. Какво се е случило?

Хоремхеб ме погледна яростно.

— Знам кой си, Маху — прошепна той. — Оценявам направеното от теб, но узурпаторът и антуражът му са избягали!

ГЛАВА ОСМА

СЕНФИУ: БОГОВЕ НА КРЪВТА

Хоремхеб изслуша докладите на офицерите си.

— Най-малко двайсет — обяви знаменосецът. — Узурпаторът, жена му, двамата жреци, Джосер и Куфу, и принц Азиру, ескортирани от хетски офицери, са напуснали укреплението рано. Съгледвачи са ги видели да се насочват на изток.

— Пътят на Хор — намесих се аз. — Ще тръгнат по пътя на Хор през Синай. Надяват се да стигнат до Ханаан, за да продължат да съзаклятничат.

— И какво предлагаш? — попита Хоремхеб.

— Да ги преследваме и убием — посочих колона коне, които войниците отвеждаха. — Конете ти са изтощени, имат нужда от храна, вода и почивка. Ние — също.

Хоремхеб избърса потта от челото си.

— Казваш, че са напуснали битката рано?

— Не са нанесли и един удар — потвърди знаменосецът. — Един от хетските капитани е много озлобен; смята, че са били изоставени.

— Мога да го разбера — отвърна Хоремхеб.

Отиде напред и се вгледа в полето, глух за стоновите на пленниците и радостните викове на нашите хора.

— Обградихме ги до реката, лорд Маху — извика през рамо той. — Телата са натрупани по пет-шест, водата е оцветена от кръвта. А! Да не забравя — извика един глашатай. — Кажи на хората да внимават: крокодилите и другите нощни зверове ще пируват тази нощ. Така — посочи портата на Огненото поле той, — покажете ми това.

Заведохме го. По-късно Хоремхеб ми призна, че независимо от смразяващия кръвта лют сблъсък, който току-що бе спечелил, никога преди място не е предизвиквало у него такъв ужас. Тръгна към мастабата, качи се на площадката и се заслуша в рева на лъвовете вътре.

— Изкушавам се — заяви той, като се върна при мен и офицерите, изплашени от ужасяващия рев — да взема хетските командири и да ги хвърля през онзи капак — лицето му се разля в усмивка. — Но не знаем какво ни готви съдбата. Един ден може египтяни да попаднат в плен.

Веднага след това нареди на стрелците да донесат стълби, да отворят капака и да започнат стрелба в тъмното. Ревът и ръмженето бяха страховити; когато един стрелец се измореше, друг заемаше мястото му. Зверовете, подлудени и гладни, се хвърляха към отвора и се превръщаха в лесни мишени. Вече се стъмваше, когато капитанът на стрелците обяви, че и двата звяра са мъртви. Хоремхеб нареди вратата да бъде разбита. Донесоха факли и онези, които посмяха, последваха генерала си в смрадливата вътрешност.

Макар мастабата отвън да изглеждаше голяма, вътре имаше само една пътека, която водеше към зловеща квадратна стая. Кости и човешки останки, парчета мазнина и плът, твърд под и стени. Вонеше като от костница. Двама от офицерите на Небамум изтичаха навън да повърнат. Хоремхеб огледа стаята и лъвовете; бяха от африканската порода, огромни здрави животни с черна грива. От раните по страните им си личеше, че са били превърнати в човекоядци вероятно защото са били ранени от ловци или просто са преценили, че хората са по-лесна плячка от бързите газели. Ако някой някога ме попита дали съм бил в Подземния свят, в Мястото на онези, които се хранят с мърша, винаги отговарям утвърдително. Сега, години по-късно, в кошмарите ми стаята на мастабата се връща и ме измъчва със своята надвиснала аура на неизречен ужас, жестока смърт и мъчение.

Хоремхеб нареди мястото да бъде изгорено. По пода бяха излети мехове с масло, донесени бяха храсти, всичко, което гори. Същата съдба сполетя Огненото поле. Кладите бяха разрушени, цялата земя — полята с масло, по което стрелците пуснаха запалени стрели. Нощта се озари от буйни пламъци и облаци дим. Укреплението също беше изравнено със земята; колибите и палатките бяха изпразнени. След като отрежеха дясната им ръка, трупове на враговете също бяха хвърлени в огъня.

Зловеща, страховита нощ на огън и дим. Всички звуци бяха погълнати от пукота на пламъците. Унищожението продължи почти до зори. Хоремхеб сякаш бе забравил за бегълците. Накара да донесат

походния му стол при светлината на огньовете и проведе бърз военен съд срещу затворниците. Аз като член на Царския кръг седях от дясната му страна, а полковник Небамум — отляво. Първо доведоха хетските офицери. Хоремхеб ги призова да се защитят. Защо са нахлули в земите на Египет? Те, разбира се, можеха единствено да отговорят, че са наемници, привикани от узурпатора.

— В такъв случай — заяви Хоремхеб — по нищо не се различавате от престъпниците и пиратите.

Заповяда да бъдат обезглавени. Закараха ги в тъмнината. Малко след това се чу отвратителният звук на падащи върху човешки врат брадви, които се забиваха в пъновете под главите им. След това Хоремхеб се зае с останалите пленници. Египтяните бяха незабавно осъдени като предатели и бунтовници; щяха да бъдат изпратени в Сайл, Аварис и другите градове на Нил, за да бъдат екзекутирани и увесени за краката от градските порти. Някои от другите щяха да бъдат екзекутирани, останалите щяха да бъдат изпратени като роби в мините и кариерите на Египет.

От време на време Хоремхеб спираше за храна и вино. Моите крайници се обадиха. Стана ми студено. Спеше ми се. Хоремхеб обаче бе не само генерал, но и експерт по военно право; настояваше правосъдие да бъде раздадено бързо и безмилостно, като предупреждение към всички останали. Същевременно офицерите му налагаха дисциплина в лагера, арестуваха пияници, събираха жените, намерени в огражденията за роби, и изземваха под смъртно наказание всички трофеи и плячка. Построен бе импровизиран олтар на Амон Ра, заобиколен от знамената и символите на Хоремхеб, а с течение на нощта купчината отрязани ръце нарастваше. Мястото вонеше на дим, кръв и горяща плът.

Хоремхеб обяви, че е доволен, обърна се и посочи кожената торба, която Собек пазеше зорко.

— Лорд Маху, казах: всички трофеи.

— Лорд Хоремхеб — отвърнах аз. — Може ли да поговорим насаме?

Стенейки и мърморейки, той стана от стола. Избърса лице, изми ръцете си със сода и вода, макар да си оставаше опръскан с кръв, а по прашното му лице личаха ивици пот. Дори и спокоен, Хоремхеб не бе от най-лесните хора, но когато кръвожадността на битката го

обземеше, бе свиреп и опасен. Бе успял да наложи волята си над войската на империята, хората му го смятаха за бог, а пороят заповеди, които бе раздал, докато седяхме в импровизирания съд срещу затворниците, бе приет без нито един протест. Купчината плячка бе висока най-малко два метра и широка поне пет. Имаше столове, маси, лъскави шкафове, легла, лични бижута, ценни буркани, мехове с вино и кутии с подправки. Хоремхеб изгрухтя доволно, направи ми знак и се отдалечи от съда и антуража си.

— Лорд Маху, имаш проблем със заповедите ми?

— Лорд Хоремхеб, а ти с моите? Нека ти напомня, че съм член на Царския кръг. Аз съм официален настойник на принца, имперски пратеник.

— Не ти личи!

— Как изглеждам и какво съм всъщност, генерале, са две различни неща. Аз съм твой равен, а не някой младши офицер.

— Кожената чанта? — изръмжа Хоремхеб и приближи лице. — Разбирам, че си напуснал бойното поле, за да я намериш?

— Аз съм Началник на полицията на Източна и Западна Тива, генерале, правата ми са в сила от Делтата на юг чак до Третия праг. Аз също съм Чедо на Кап, член на Придворния съвет, съветник на принца. Вие спечелихте велика победа днес, за която аз също имам принос. Аз установих, че узурпаторът е наистина такъв. Премерих силите на врага и ви дадох тази информация. Прецених, че Мерире е предател и трябва да бъде затворен. Ако бе продължил пътуването си на север, само боговете знаят какво щеше да се случи с мен, а дори и с теб. Що се отнася до онова, което намерих в палатката на узурпатора, то не е моя собственост, не е и твоя, а на Царския кръг. Ето защо няма да го предам.

— Мога да те убия — прошепна Хоремхеб в тъмнината. — Мога да те убия тук и сега — ръката му опипа бронзовата кама в изкусната ножница. — Или да те осъдя.

— Направи го, генерале, и в Тива веднага ще се намерят хора, които да посочат как си узурпирал властта. Ако убиеш член на Царския кръг — приближих се аз, — какво ти пречи да убиеш и останалите? Сигурен съм, че Божия баща Ай и брат му Нахтмин не са бездействали в Тива. Нека позная! Предполагам, че са набирали нови войски. Не могат да контролират твоите в Мемфис, но Ай ще се

погрижи след година да има две армии: една в Горен и една в Долен Египет. Убий ме, генерале, и ще започнеш гражданска война.

Хоремхеб стоеше с ръце на кръста и гледаше небето — същата поза, която заемаше още в Дома на учението, когато се чудеше дали да удари някого, или не.

— Мислиш ли, че съм предател, Маху?

— Не, генерале, разбира се, че не. Не съм намерил писма от теб в архива на узурпатора.

— Сигурен съм, че не си. Какво намери, Маху, хитър песоглавецо? Само ти можеш да мислиш за документи в разгара на битката.

— Нека го кажа така, генерале. Тези документи не представляват заплаха за теб. Ти имаш защитата на своите легиони.

— А ти — на хартиите — усмихна се Хоремхеб. — Маху, приятели сме, нали?

— И съюзници — добавих весело аз.

Хоремхеб изгрухтя весело.

— Чух какво си направил на Мерире. Пази тази кожена торба, Маху. Лорд Ай и други членове на Царския кръг идват към Мемфис. Ще се поразбързат, като разберат за великата ни победа; ще искат да се окъпят в лъчите на славата. Прав си за лорд Ай: той и брат му, и останалите са се заели да набират войска. Вече има два легиона: Славата на Куш и Силата на Ра. Строят нови житници извън Тива и всеки от шайката от Ахмин е назначаван на висок пост в Дома на живота, в храмовете — размаха ръце той — и къде ли не.

— Хюйи и Майа?

— Те са телом и духом с Ай.

— А Бухен? Туту и останалите?

— Не знам. Имаше бунтове в Куш, но щом новината за тази победа се разнесе, подозирам, че Мерире и атонистите или ще се разбягат, или ще се самоубият. В тази торба имаш достатъчно да изпратиш всичките на заклание, нали?

— Те са предатели — отвърнах аз. — Знаеш ли как са го направили? Мерире бе толкова запален да привлича нови привърженици към култа на Атон, че е изпращал статуи на Слънчевия диск през Синай като дарове за принцовете на Ханаан. Имал е дори

наглостта, под прикритието на поста си, да изпрати такива и в двора на хетите.

— Е, и? — попита нетърпеливо Хоремхеб.

— Остави ме да довърша, генерале. Статуите от първожреца на Египет са свещени. Някоя гранична охрана не би посмяла да ги докосне.

Ченето на Хоремхеб увисна.

— Разбира се! — удари се по челото той. — Мерире е свещена личност, а същото се отнася и за неговите дарове.

— Статуетките са били кухи — обясних аз. — Изработвали ги в работилниците на храма в Ахетатон, направени така, че да побират свитък папирус, не задължително писан от самия Мерире, а от някой от неговите писари. Още не съм чел всичките, но дава информация за разположението на войската, за запасите в житниците, за качеството на реколтата...

— И ситуацията в Тива? Пази торбата — изръмжа Хоремхеб, после ме сграбчи за рамото. — Как се завърта колелото, а, Маху? Спомняш ли си като бяхме Чеда на Кап и се боричкахме за парче хляб с мед или зряла фурма в сусамово олио?

— Променило се е единствено това, генерале, че сега се боричкаме за въпроси на живот и смърт.

— Ще тръгнеш ли утре? Изпращам Небамум и ескадрона му след узурпатора. Ще ги придружиш ли, лорд Маху, за да доведеш онзи кучи син обратно? Жив или мъртъв, не ме интересува.

Обещах да го направя. Исках да съм далеч от тази касапница. Освен това започвах да се чувствам замаян и уморен от недоспиване. Върнах се да взема Собек и двамата се оттеглихме далеч от лагера, сред палмовите горички, които разделяха полето от малкия пазарен град. Бях прекалено уморен да отговоря на въпросите на Собек, така че грабнах нечие наметало, увих се добре и заспах като бебе.

На другата сутрин ме събуди Собек. Беше намерил малък огън и готвеше: сушено месо върху импровизирана скара, малко презрели зеленчуци, хляб от армейските хлебари. Ядохме лакомо, поделихме си кана бира и гледахме опустошението пред себе си. Армията на Хоремхеб заемаше цялата равнина. По-голямата част от лагера все още спеше; тук-там пукаше огън, слаби искри в онова полусъннено време между нощта и деня. Бях се схванал; коленете и глезените ми

протестираха шумно. Когато глашатаят на Небамум дойде и извика имената ни, едва успях да се изправа на крака. Полковникът се намираше в другия край на лагера, седнал на трикрако столче, докато бръснар се занимаваше с лицето и главата му. Малко по-нататък ескадронът се готвеше да потегли. Колесниците бяха почистени, конете — вчесани и нахранени, дори сбруите — лъснати.

Небамум се беше отървал от ризницата си. Носеше проста бяла роба и сандали. Ухили ни се и каза на бръснаря да престане с бръщолевенето.

— Доста ще е горещо по пътя на Хор. Вземам шейсет колесници и резервни коне; някои от колесниците ще носят храна и вода, също и допълнителни стрелци. Тръгваме до един час. А, между другото, изглеждаш ужасно. Но — погледна ме той косо, — както ми напомни лорд Хоремхеб, ти си член на Царския кръг, лорд Маху. Наредено ми е да следвам твоите заповеди.

Бях прекалено изтощен да се занимавам с шеги и изпитах облекчение, когато оставихме лагера зад гърба си и тръгнахме по пътя на Хор, извън Делтата и в Синайската пустиня. Собек караше колесницата, а безценната кожена торба бе вързана сигурно в краката му. Аз се бях подпрял на перилото и гледах как широкият песъчлив път под нас променя цвета си на изгряващото слънце. Горещината стана толкова силна, че се наложи всяка колесница да си направи сенник, за да се предпази от пърлещите лъчи. Казват, че в Синай живеят демони и трябва да ви уверя, че бях склонен да го повярвам. Нищо освен безкрайни скали и хълмове, изгарящи под огненото слънце. Почти нямаше вятър, а ако изобщо се появеше, донасяше облаци прахоляк и пясък. От време на време минавахме покрай оазис с черни оголени дървета на фона на небето. Жегата потискаше дотолкова, че към плаadne ослепителната белота започваше да си прави шеги със зрението. Пътят беше пуст. Няма стимул, по-силен от сблъсъка на две армии, способен да накара търговците да се изпокрият и да чакат кризата да премине.

При един самотен оазис спряхме да напълним меховете с вода и поседнахме до стените, които великият фараон Тутмос IV бе построил около кладенеца. Отначало помислих, че Хоремхеб е сгрешил, но после открихме следи от бягството на узурпатора: изхвърлени кутии, сандъци и оръжия. Двама от антуража вероятно са били ранени,

защото труповете им, наполовина изядени от нощни хищници, лежаха в сянката на купчина скали. Покрихме се от обедната жегата и продължихме преследването. Небамум пресметна, че нашите коне са свежи и добре нахранени. От друга страна, узурпаторът, независимо от преднината си в часове, зависеше изцяло от онова, което бе успял да вземе от бойното поле и укреплението. Група пустинни жители ни казаха, че са видели египтяни, но не са се приближавали прекалено.

Вечерта направихме лагер в един оазис; Небамум изпрати съгледвачи. За първи път, откакто бях намерил архивите на узурпатора, имах възможност да разгледам внимателно съдържанието на торбата. Колкото повече четях, толкова по-силно стенеше сърцето ми. Мерира и фракцията му бяха предатели, близки съветници на узурпатора, принц Азиру и конфедератите му, да не говорим за хетския двор. Имаше и други предмети, които се зарекох да пазя зорко. Един от тях ме озадачи: парче злато, тънко и фино, изобразяващо фараон Ехнатон, който се радва на слънчевите лъчи. Ехнатон, облечен с всички знаци на фараон, гледаше към слънцето с протегнати към даряващите живот лъчи. Отначало помислих, че е брошка или някаква дрънкулка, макар че нямаше дупка или щипка. Приблжих го до огъня. Аз бях любител златар и в по-мирни дни обичах да ходя в работилниците в Тива или Ахетатон да наблюдавам работата. Всеки майстор си има почерк, свой начин на работа, но колкото по-внимателно оглеждах това изображение, толкова повече се засилваше любопитството ми.

— Къде според теб е изработено? — подадох го на Собек, който седеше отсреща до огъня и ме гледаше, като същевременно следеше някой от хората на Небамум да не се приближи прекалено.

— Би могло да е египетско — отбеляза той. — Забеляза ли, че е еднакво от двете страни? Не е дрънкулка или брошка. Може да е дар.

— И?

— Гравюрата е необикновена. Златото е много тънко. Не съм съвсем сигурен, че е египетска изработка. Виждал съм подобна работа — ухили се той — да се продава тайно из пазарите на Източна Тива. Бих предположил, че идва от Ханаан, изработена така, че да прилича на египетска. Ханаанските произведения са по-тънки, не толкова сложни и плътни като тези на работилниците на Тива или Мемфис.

— Ако нещо се случи с мен...

— Нямах доверие на генерал Хоремхеб?

— Ако с мен се случи нещо — продължих аз, — пази тази торба, Собек. Сподели съдържанието ѝ с Джарка. Той ще знае как да го използва, както и ти, за да предпазите принца.

Вдигнах поглед към звездите и се заслушах в рева на хиените и другите нощни хищници, привлечени към лагера ни от различните миризми.

— Намери ли нещо интересно?

— А, да, но онова, което наистина ме озадачава — потупах торбата аз, — е, че в тези документи непрекъснато се споменава един член на Царския кръг, когото почти бях забравил. Споменават се и Хоремхеб и Рамзес, естествено; те са войници. Нахтмин и Ай? Ами с това ще се заема по-късно; същото се отнася и до Майа и Хюйи. Мерире обаче непрекъснато говори за някого, когото повтарят и жреците Куфу и Джосер.

— За кого? — попита нетърпеливо Собек.

— Помисли за Чедата на Кап, Собек. Ти отрасна с нас. Кой се крие в сенките? Мълчалив по време на срещите, далече от бъркотията на двореца?

Собек ме погледна изумено.

— Пентжу — прошепнах аз. — Пентжу, Придворния лекар на Ехнатон, приятел на Хийа, майката на Тутанкамон. Той беше наставник на принца като дете, после го предаде на мен. Пентжу никога не е бил политик; великият лекар е зает повече да трупа съкровище от богатите си клиенти.

— Той е Мълчаливия — съгласи се Собек. — Знаем, че любимата му жена и децата му умряха по време на чумата или малко след това. Всъщност не е останал почти нито един жив негов роднина. Е, какво казва Мерире за него?

— Казва, че би искал Пентжу да го придружи на тази мисия. Обещава да направи всичко от себе си, за да включи Пентжу в пътуването на север. Ето нещо, което не знаех.

— Нима гледа на него като на съюзник?

— Трябва да проуча документите по-внимателно. До момента оставам с впечатлението, че Пентжу е важен заради онова, което знае, а не което прави. Не е ли странно? Чудя се какво толкова ценно знае нашият благороден лекар?

Два дни по-късно настигнахме бягащите бунтовници. След себе си оставяха трупове, предмети и оръжия, а скоро осъзнаха, че преследвачите им ги настигат. Синай е сурова пустош; достатъчно е да се отклониш от пътя на Хор и ще загинеш в горещината. Естествено, те се съпротивляваха. Укрепиха се зад купчина скали, но нямаха достатъчно вода и оръжия. Хората на Небамум изпращаха снопове стрели, за да отвлекат вниманието им, докато други се приближаваха по възвишението. Колесниците чакаха долу и наблюдаваха. Бунтовниците издържаха онзи следобед и следващата нощ, но по обяд горещината ги принуди да поискат да преговарят. Небамум беше безкомпромисен: безусловна капитулация или просто щеше да ги обсажда докато, по собствените му думи, сърцата им се изпържат, а телата им изсъхнат. Те хвърлиха оръжие и излязоха иззад скалите без следа от силата и славата, а просто жалка гледка мръсни раздърпани мъже и жени.

— Какво ще правим? — прошепна Небамум.

— Имаш заповеди — отвърнах. — Следвай ги!

Хетските офицери бяха езекутирани веднага, също и предводителите на наемниците. Аз залових самозванеца и жена му, заедно с Куфу и принц Азиру. Отидох да търся Джосер и го намерих в малък жлеб зад скалите, с посивяло лице и очи в очакване на смъртта, притиснал рана от стрела на гърдите си.

— Кой си ти? — езикът му бе залепнал в пресъхналата уста и той се примоли. — Вода!

Дадох му да пийне от меха с вода.

— Кой си ти? — повтори той.

— Не си ли спомняш, Джосер? Маху, началник на полицията в Ахетатон!

Закашля се, по устните му изби кървава пяна.

— Виж ти, виж ти. Беше време, Маху, когато се къпехме в лъчите на слънцето, нали? Господари на света.

— Защо? Защо го направихте?

— Защо не? — отвърна предизвикателно той. — По-добре, отколкото да се кланяме пред групата от Ахмин или на онзи селянин Хоремхеб — отново се закашля и се задави.

Наместих го по-удобно. Отдолу долитаха писъците на жените.

— Радвам се, че умирам — прошепна Джосер. — Не искам да съм част от победното шествие на Хоремхеб — сграбчи меха с вода и намокри лице в опит да отпие.

— А господарят Ехнатон? Той умря ли?

— Не знам.

— А съкровището му?

— Мерире знае за него. Част е в Египет, повечето — отнесено.

— Кой стои зад това? — не се сдържах. — Първоизточникът, идеологът?

— Първоизточник, идеолог? — Джосер отметна глава назад, стегна се, счупи дръжката на стрелата и я хвърли настрана. — Болката не намалява, но поне се занимавам с нещо.

— Добре ли сте, господарю? — махнах на един войник, който се бе появил зад мен.

— Чия беше идеята? — повторих въпроса си аз.

— Мерире. Мечтаеше да стане Първи министър и Велик съветник на фараона или, знае ли човек, дори фараон. Мислеше, че ще се присъединиш към него. Със сигурност искаше Пентжу; молеше се за това.

— Но нали всички подкрепихте узурпатора?

Джосер се наведе към мен.

— Узурпатора? А какво подкрепяш ти, Маху?

Закашля се и се задави от кръвта, после светлината в очите му се премрежи и той се отпусна назад с въздишка.

Оставих тялото между скалите и се върнах при колесниците. Небамум беше езекутирал офицерите, но реши, че на останалите, обикновени пешаци и наемници заедно с жените трябва да бъде дадена вода. Посочи далечината, където маранята се движеше и огъваше, а демоните на прахта изпращаха облаци към небето.

— Вървете! — нареди той. — И ако боговете решат, ще живеете!

Хората му ги прогониха; обърнах се към останалите четирима пленници. Азиру се бе опитал да се дегизира, като скрие намазаната си коса и дебелото си тяло под груба раирана роба. Подобно на останалите, ръцете му бяха вързани за колелото на колесницата ми. Собек клечеше до тях и пиеше вода, но не им предлагаше.

— Аз съм принц — опита се да се изправи Азиру, но Собек го сръга в ребрата. — Аз съм принц — Азиру сведе глава, за да отмахне

косата от очите си. — Някога бях съюзник на Египет.

— Ти си бунтовник и предател — усмигнах му се аз. — Подстрекавал си безредици и бунт. Неприятностите са твоя втора природа.

Огледах останалите пленници. Лицето на жената бе скрито зад облак червена коса. До нея, лишен от всякакви труфила, узурпаторът показваше истинското си лице — жалък самозванец, който дори далечно не напомняше за моя велик господар. Куфу цивреше като дете; долната част на туниката му бе прогизнала в урина. Освободих въжетата и го издърпах да стане.

— Знаеш ли кой съм аз? — избутах го към любопитните колесничари на Небамум, които гледаха отдалечаващите се по пътя наемници и се надяваха да изпратят нови попълнения след тях.

— Лорд Маху — пухкавото заоблено лице на Куфу се изкриви в смирена усмивка. — Лорд Маху, помните ли ме? Аз бях помощник жрец във Великия храм на Атон. Служех на Най-свещения сред светците.

— А сега служиш на един бунтовник! — издърпах го за грубата роба. — Полковник Небамум, намерихте ли някакви съкровища? — провикнах се аз.

— Нищо особено. Дрънкулки, лични вещи.

— Съкровището? — попитах строго Куфу. — Съкровището на великия ми господар беше заграбено и изнесено от Ахетатон.

— Наистина не знам — вдигна ръце Куфу. — Господарю, аз не напуснах Ахетатон веднага, а се присъединих към останалите доста по-късно. Без съмнение — продължи да пелтечи той — съкровището е изнесено. Казват, че е разделено и в момента се намира в Ханаан.

— Какво? — издърпах го настрани аз. — Да умреш ли искаш, Куфу? Нима искаш да те разпъна като лъвска кожа на пустинния пясък?

Мръсният, небръснат, смрадлив жрец се разтрепери толкова силно, че за миг помислих, че е получил пристъп. Ударих му един шамар и изревах на един от хората на Небамум да донесе вода. Отворих устата му насила и го накарах да поеме няколко глътки. Треперенето спря.

— Мога да ти кажа повече, господарю — премигна той, — но не тук. Аз съм жрец. Ако ми бъде оказано внимание...

— Ето какво — щракнах с пръсти аз и поисках да бъде донесен слънчобран. — Ти, Куфу, ще бъдеш мой пленник. Аз ще те пазя. Дори ще уредя да те освободят. Заточение в някое приятно село.

Надежда просветна в онези алчни малки очички.

— При едно условие: да ми кажеш всичко, което искам да знам.

Куфу падна на колене, прегърна глезените ми и заудря глава пред краката ми с обещанието да бъде мой верен роб. Изритах го настрани и се обърнах към самозванците. Жената изобщо не беше красива независимо от разкошната коса, която толкова напомняше за Нефертити, преследвачката на сърцето ми: под грима се криеше доста грубо лице със зелени очи и пълни чувствени устни, сега напукани и разкъравени. По-рано хората на Небамум я побутваха и ръгаха, а тя крещеше насреща им, но вече не беше толкова непокорна. Клекнах между нея и узурпатора.

— Това е краят — прошепнах. — Сами разбирате, че е така. Така че най-добре ми кажете кои сте всъщност и какво правите тук.

Жената започна да пелтечи, като не преставаше да хвърля изпълнени с омраза погледи на Азиру. Казах ѝ да млъкне и издърпах назад главата на мъжа. Беше започнал да оплешивява, с високи скули и леко хлътнали бузи; ъгловатото му, кокалесто тяло бе напълно голо. Забелязах татуировки по ръцете и гърдите му.

— Вавилонци ли сте?

Мъжът кимна. Малките му тъмни очи бяха изпълнени със страх; беше леко кривоглед с едното. Той и така наречената му царица се пречупиха лесно, говореха едновременно с надеждата да задоволят въпросите ни и да бъдат пощадени. От време на време Азиру се опитваше да протестира, но с един шамар го накарах да замълчи и заслушах узурпатора внимателно. Двамата с „царицата му“ бяха вавилонци по рождение, пътуващи музиканти и актьори, които привлекли вниманието на принц Азиру. Въвлякъл ги в заговора, дал им одеждите и символите на фараона и ги обучил в изкуството на египетския двор. След това те се превърнали в центъра, около който се събрали останалите бунтовници. Посещаваха ги високопоставени хетски сановници и пратеници. Разбрах, че бунтовническата армия е била финансирана от съюзниците на Азиру в Ханаан с кюлчета злато и сребро, изпратени от хетския двор. Реално двамата бяха просто марионетки, които се бяха възползвали от мига на сила и власт.

Колкото повече дърдореха, толкова по-ясно съзнавах, че Азиру, сега завързан мълчалив до тях, е бил движещата сила зад всичко. Човек, който мечтаеше да отхвърли властта на Египет и да се обяви за цар на Ханаан. Искаше да обедини племената на Ханаан с идеята да се превърнат в единно царство, в съперник на Египет, да настройва великите сили едни срещу други: вавилонците, хетите, митанийците и египтяните. Стана ясно и това, че освен собствения си театър, безценната двойка не знаеше почти нищо друго. Предадох ги на хората на Небамум да ги охраняват и набутах Азиру в колесницата си, като вързах ръцете му за перилото. Ескадронът се подреди и се отправихме обратно към лагера. Мъртвите оставихме да гният под слънцето.

Собек се движеше в колесницата до мен, в краката му клечеше Куфу с овързани крака и ръце. Азиру беше различен. Не показваше страх, а в замяна на малки блага от време на време, като например глътка вода или вино, говореше сериозно за случилото се. Независимо от жегата и прахоляка, от сковаващото усещане за слабост и изтощението от събитията от последните два дни, бях изумен от признанията му.

— Планирахте ли нападението над Мемфис?

Азиру кимна.

— А Мерире знаеше ли за него?

— Не, не — опита се да се задържи Азиру в наклонилата се колесница. — Това беше мое решение. Знаехме, че идвате на север и ще оставите принца в Ахетатон. Ето защо изпратих баржи с наемници да ви причакат. Не беше много трудно. На капитаните дадохме фалшиви пропуски. Трябваше да се представят за наемници на път за Тива да подсилят някакъв гарнизон по поречието на Нил.

— А знаеш ли, че нападението не сполучи?

Азиру ме погледна и се засмя.

— Да, да. Хората ни бяха предупредени да следят внимателно флотилията ви и да изберат най-подходящия момент. Вие обаче не спряхте в Ахетатон, а продължихте направо към Мемфис. Командирът на нашата флотилия явно е решил, че има вероятност да изпълни задачата си, макар че ако аз бях там, щях да съм на друго мнение. Мемфис е гарнизон, нали? Прекалено опасно, прекалено опасно. Както и да е!

— А тези прокламации? Взели сте печата на фараон Ехнатон, картуша?

— При нас беше цялата писарска служба — засмя се Азиру. — Част от писарите, когато бягали от Ахетатон, взели всичко, до което успели да се докопат. Точно те ми подсказаха идеята, а аз я споделих с хетския двор — отхвърли глава назад и се засмя. — А последиците виждаш сам.

— Мерира ли ви каза, че идваме на север?

— Мерира? Не — поклати глава Азиру. — Приятелят ти Собек ми каза, че сте взели архивите ни по време на битката. Трябва да знаеш, лорд Маху, кой всъщност ни информира за идването ви.

— А този човек лично ли ви информира?

Усмивката на Азиру помръкна и той поклати глава.

— Разбери сам — измърмори той. — Но по различно време, лорд Маху, всички в Тива изпращаха писма на север. Някои бяха предизвикателни, други, как да се изразя — по-дипломатични и проучващи. Не може да се каже, че са били предатели — погледна ме косо той, — но си личеше, че тази мисъл не им е чужда.

— А какъв беше планът ви?

— Да удържим Делтата и да се придвижваме на юг. Единствената причина да не го направим бе, че се страхувахме от гарнизона при Мемфис. Куфу и Джосер ни бяха описали Хоремхеб; там направихме грешка — добави горчиво той. — Бъди така добър да кажеш на генерала, че ако имах възможност, щях да убия и него, и тъмната му сянка Рамзес.

— Не очакваш милост?

Азиру сви рамене.

— Хвърлих заровете и загубих. Ще се опитам да преговарям за живота си, но няма да моля. Не съм като Куфу, жреца. Няма да се изпусна и да изцапам колесницата ти.

— А съкровището? Навсякъде се носят слухове, че съкровището на фараон Ехнатон, или поне част от него, е изчезнало от Ахетатон?

— Нищо не знам за това — заяви Азиру. — Но ще ти кажа какво направих. Седях си в двореца, гледах и слушах. Разбрах, че великият фараон на Египет се е изгубил в собствените си религиозни мечти, че отказва да изпрати войски през Синай, и реших да засвирия песен, на която всички да затанцуват. Не беше трудно да настроя един владетел

срещу друг, да въвлека един незначителен принц в кървава разпра със съседа му. Хетите също се заинтригуваха. Подобно на мъже пред бой с кучета, те се приближаваха все повече и накрая пожелаха да участват. Нещата се ускориha. Разбрахме, че фараонът ви е мъртъв, погребан в странния си град; че жена му се опитала да направи преврат, но не успяла. При мен дойдоха Куфу и Джосер, а после и други. Мерире в Египет ме увери в подкрепата си — сви рамене. — Останалото знаеш. Ако не бе този каприз на съдбата, сега ти щеше да си в моята колесница с овързани крака и ръце, а главите на Хоремхеб и Небамум — набити на колове. Що се отнася до твоя фараон и неговото съкровище — поклати глава той, — не знам нищо.

Продължи да говори, сякаш бяхме стари другари и обсъждахме военни тактики. Смя се, като му разказах как със Собек се бяхме промъкнали в лагера му като наемници и бяхме заблудили капитан Узурек.

— Имали сте късмет — отвърна той. — Ако знаех за това, щях да ви разпитам много по-внимателно.

Бях заинтригуван от Азиру: дребен и тлъст, на пръв поглед дребен ханаански принц с къдрава коса и брада, от която все още се долавяше аромат на парфюм и масло, с пухкави бузи, малки очички и женска уста. Но беше много по-жилав, отколкото изглеждаше, а сърцето му — едно от най-коварните. Освен това беше и любопитен, задаваше въпроси за принц Тутанкамон и принцеса Анхсенамон; последните двама бяха станали повод за разделение между Азиру и египетските му съюзници.

— Намерението ни беше — призна Азиру — да унижим силата на Египет. Да разгромим армиите му в открита битка, да разграбим големите градове и да разрушим храмовете — усмихна се той едва-едва — или поне част от тях. Да дадем на Египет урок, който никога да не забрави. Да предизвикаме бунт в Куш. Да въвлечем и либийците.

— А после?

— Да поискаме пълното изтегляне на Египет от Ханаан; да бъде признато правото ни сами да определяме бъдещето си; да влизаме в съюзи и сключваме споразумения с когото пожелаем. Да бъдат премахнати налозите и данъците, да престанем да изпращаме заложници и стоки в ненаситния търбух на Тива.

— А вътре в Египет?

— Това не ни засягаше. В Египет няма видим наследник, освен онова малко момче. Хетите се надяваха да се стигне до гражданска война, Египет да се разцепи отвътре.

Спрях колесницата.

— Значи не сте мислили за това кой ще носи Двойната корона?

— Какво значение имаше това за нас? — присмя се Азиру. — Щяхме да подкрепяме танцъорите от храма, докато са ни полезни. Мерире имаше голяма мечта. Не е ли вярно, че в историята на твоя народ — погледна ме открито той, — един първожрец е станал фараон? Мерире мечтаеше да се ожени за принцеса Анхсенамон!

— А Тутанкамон?

Азиру се задържа с ръце.

— Маху, развържи ме! Нямам намерение да скачам.

Забавих конете и отрязах грубите въжета около китките му. Той ми благодари с поглед, потри китки и взе меха с вино.

— А принц Тутанкамон? — повторих аз.

— Ето тук, Маху, мненията се разминаваха. Мерире, Куфу и поддръжниците им имаха свои планове за онова, което щеше да стане, когато завземат властта в Египет. Джосер смяташе Тутанкамон за самозванец — усмихна се на изненадата ми той.

— Но той е син на Ехнатон.

— Джосер гледаше на него като копеле на Митанийската маймуна.

— Хийа? — прошепнах аз.

Спомних си предсмъртните думи на Джосер и тайно се заклех, че Мерире ще плати за тази измяна. Ако Азиру казваше истината — а подозирам, че беше така, — Мерире нямаше да прояви милост към момчето. Продължих да разпитвам Азиру, но той вече беше казал всичко, което знае. Премина към други въпроси и с нежелание похвали скоростта и военните умения на Хоремхеб.

— И през ум не ми беше минавало, че ще ни нападне толкова бързо — призна той. — Е, лорд Маху, какво ще стане с мен сега? Военен съд?

Получи отговор на въпроса си още щом стигнахме лагера на Хоремхеб. Рамзес вече беше пристигнал и водеше цяла войска наемници, също и части от полкове, които бе събрал по пътя. Зарадвах се да видя някои от войниците, които оставих в Мемфис; те ме

поздравиха с вдигнати чаши; посрещнаха ме като велик герой. Разбира се, бяха пияни и се радваха на плячката от победата. Подобно на жителите на Сайл, те бяха дошли само за да видят бойното поле, което Хоремхеб бе превърнал в поле на разрушението, море от черна пепел; цялата трева, дърветата и растенията бяха изгорени. С изключение на някоя напукана стена и ужасната мастаба, където бяха изтезавали пленниците, от лагера на узурпатора не бе останало нищо. Армията се беше изтеглила към Нил, за да се възползва от зеленината и сянката. Войници вече бяха изпращани обратно на юг. Други преравяха Делтата в търсене на бегълци.

Получих покана да се присъединя към Хоремхеб и Рамзес в павилиона им. Казах на Собек да пази кожената торба и Куфу, да изчака хората ми да изтрезнеят и да се изнесат далече от лагера, където ценните архиви и моят затворник щяха да бъдат в по-голяма безопасност.

Хоремхеб все още се къпеше в лъчите на победата, а Рамзес не скъпеше похвалите си. И двамата бяха пийнали и се изправиха, клатейки се, да стиснат ръката ми. Казах им, че съм взел Куфу за свой пленник. Рамзес понечи да протестира, но Хоремхеб кимна в съгласие. Разпитвах Азиру. Независимо от протестите ми Рамзес го удари в лицето и гърдите; подобни унижения понесоха и узурпаторът и жена му. Рамзес я накара да коленичи и започна да бута слабините си в лицето ѝ, но накрая му омръзна и нареди и двамата да бъдат оковани за знамената пред палатката на генерала.

— Лорд Азиру — потупа го по рамото Хоремхеб и задърпа злобно брадата му. — Царският кръг вече е взел решение за съдбата ти.

— Аз ще умра.

Азиру бе успял да запази достойнство по време на обидите на Рамзес.

— Не, не — принуди го да се обърне Хоремхеб, без да изпуска брадата му. — Лорд Ай е оповестил присъдата на Царския кръг. Точно както предполагах. Хетските затворници и вождове да бъдат незабавно екзекутирани, също и водачите на наемниците. Техните последователи да бъдат изпратени в мините, а узурпаторът — окован във вериги. Но ти, принце, можеш да се върнеш в Ханаан, само че без очите си.

Ослепяването се състоя след един час. Независимо от всичките ми протести очите му бяха извадени със свистящ, нажежен до червено нож. След това го оставиха да седи с превързано лице. Продължаваше да сдържа стенанията от болката дори когато го натовариха на каруца с вино, вода и провизии, отделиха му ескорт от собствените му наемници и го изпратиха по пътя с всеобщи освирквания.

ГЛАВА ДЕВЕТА

АПИАБУ: БРОЯЧЪТ НА СЪРЦА

*Пътуваме надолу по течението, с лютни и лири в
ръка,
отиваме към белите стени на Мемфис.
Ще река на Птах, господар на светлината,
нека видя любимата си тази нощ.
Реката е широка,
Птах е тръстиките покрай брега,
а Нейт^[1] — букетът.
Тя е богиня на росата, украсена с лотосови пъпки.
Златната богиня на радостта!
Земята блести от красотата ѝ,
Мемфис е златна купа плодове,
поставена пред Птах с красивото лице.*

Кормчията пееше прочутата песен, докато баржите ни, украсени с гирлянди и цветя, приближаваха нос към пристанището на Мемфис. Прочутото пристанище беше известно като Нереу Нефер, Мястото на красивото плаване. Бяхме отминали тучната зеленина на заобикалящите града полета, блещукащите в розово и златисто пирамиди в далечината. Гърмяха тръби, удряха цимбали, тълпата по крайбрежието поде думите на кормчиите и запя в отговор. Баржите ни бяха обсипани с дъжд от цветя и тежката миризма на блатата бе скрита под аромата на тамян и касия. Под изкусно избродиран балдахин на главното пристанище стояха Ай, Майа, Хюйи и други от Царския кръг, за да ни поздравят. Малко преди да слезем, погледнах назад. Множеството баржи зад нас заемаха позиция, за да влязат в пристанището.

Докато катерех стъпалата зад останалите, зърнах Пентжу, някак самотен; стоеше под ъгъл, сякаш за да не изпуска принц Тутанкамон от поглед. Наследникът на египетската слава стоеше сам под собствен малък слънчобран, хванал за ръка Божия баща Ай. Тутанкамон бе облечен в снежнобяла туника, извезани със злато сандали, със сребърни гривни на слабите ръце и огърлица от корнелиан — по мое мнение прекалено тежка — около врата. Анхсенамон бе като красива богиня — с плътна перука, златна огърлица на врата и надиплена ленена роба, обгърнала тялото ѝ. Стоеше отляво на Ай, с едната си ръка държеше неговата, а с другата размахваше ветрило в синьо и червено. Улови погледа ми и намигна дяволито.

Ай не се беше променил. Златни огърлици блещукаха на шията му, а тъмното му, навъсено лице бе все така бдително. Целуна ме за поздрав сред облак парфюм и стисна ръцете ми с осеяните си с пръстени ръце. Веднага се досетих какво става. Ай бе заобиколен от слуги с ветрила и лакеи, настрана от останалите от Царския кръг. Така искаше да подчертае собственото си величие и сана си, хванал за ръце момчето и младата жена, които щяха да бъдат цар и царица на Египет. Напомняше на всички, че те са негово потомство. Погледнах над рамото на Ай. Джарка стоеше най-отзад и не смееше да ме погледне. Минах да поздравя и останалите: Хюйи, после Майа, който почти ме избута, за да стисне ръката на Собек. Разбира се, Хоремхеб бе героят на деня. Ай го поздрави официално и закачи на врата му златната огърлица на храбростта и сребърните пчели на доблестта. Останалите от Царския кръг се събраха да изкажат личните си поздравления, докато се подготвяха церемониалните колесници. След това продължихме през града в бавна процесия към храма на Хатор на Южния кедър, през *анхк-тай*, свещения район, покрай Храма на царете, Езерото на Педжест-ше, после в храма на богинята Нейт на Белите стени и накрая в храма на Птах.

Целият град се бе стекъл да хвърля цветя и клонки, да вдига купи димящ тамян и да пее хвалебствени химни. Стичаха се по улиците, а после се втурваха през зелени поля пшеница и овес и палмови горички, за да поздравят генерала отново и отново. Минахме покрай препълнени с овес и царевица житници, отворени, за да раздадат на всеки по една крина; наредени бяха тезгяхи, които предлагаха евтино вино и бира, за да наквасят гърлата си развълнуваните граждани. Ай се

беше справил добре. Искаше да покаже на един от най-големите градове на Египет, че Маат се е върнала. Мирът е възстановен. Цари хармония.

Ай се движеше в първата колесница, теглена от катраненочерни сирийски кобили. Хоремхеб вървеше бавно до него. Следваха ги колесници с други от висшите офицери на Хоремхеб, също и членове на Царския кръг. Най-отзад се точеха безкрайни колони пленници. Узурпаторът и жената бяха почти напълно голи, омазани с фъшкии и вързани на волска кола. На вратовете им висяха надписи с извършените престъпления. Когато минаваха, радостните възгласи на тълпата преминаваха в освирквания и следваше дъжд от камъни, гнили плодове и каквото друго се намереше. Двамата пленници седяха сгушени, а зад тях се влачеха останалите, с примки около шията и оковани крайници. Минавахме покрай огромните сини врати на Светите места, чиито врати се отваряха пред нас под съпровода на гонгове и цимбали.

В храма на Птах, под дъжд от цветя и облаци тамян, Хоремхеб размаза главата на жената, която се бе представляла за Нефертити, и няколко вражески водачи, подбрани специално за случая. Останалите пленници, заедно с узурпатора, бяха накарани да коленичат, докато глашатаи разгласяваха как подобни екзекуции ще бъдат извършени в Тива и други големи градове. Трупове бяха отнасяни, за да бъдат увесени от градската стена. Хоремхеб и Ай направиха жертвоприношение на Птах, Амон Ра и другите големи египетски богове; порадваха се за последно на поздравленията на тълпата и се оттеглиха в пределите на Анкеперкере, рушация се дворец на Тутмос III, с прекъсвани от кули стени, украсени с гравирани черни лъвовете с червени гривии или обратното, червени с черни гривии. Потрепери от спомена за зверовете човекоядци в Дома на мрака.

Когато влязохме през високите порти и празненствата останаха зад нас, аз веднага отидох да поздравя принца, който, изглежда, се радваше да ме види. Забравил всякакво приличие, той се хвърли в ръцете ми, хвана лицето ми с малките си ръчички, стисна бузите ми и ме целуна по носа. Попита дали съм му донесъл подаръци. Не бях, разбира се, но казах, че нося и намигнах на Собек да намери нещо подходящо. Анхсенамон флиртуваше, подиграваше ми се нежно със саркастични забележки за завърналия се герой и дали не бих искал и тя

да се хвърли в прегръдките ми. Ай прекъсна разговора си с Хоремхеб и ми направи знак да се приближа. Престорих се, че не съм разбрал, и извиках на Джарка да се погрижи за принца и да го прибере на сянка. Джарка, все така потиснат, си проправи път през тълпата, но Ай и Нахтмин му препречиха пътя.

— Не съм съгласен — отвори ветрилото си от сребърен филигран Ай и го размаха енергично пред лицето си.

— Аз съм настойник на принца. Вече се върнах при него. Както знаете, отговарям за безопасността му.

Ай въздъхна и се приближи.

— По време на отсъствието ти настъпиха доста промени, лорд Маху. Най-добре да ги обсъдим някъде на спокойствие.

Понечих да възразя, но дворът бе пълен с хора на Нахтмин, пешаци в кожени ризници и раирани кърпи в червено и бяло на главите. Не бяха *нефери*, нови попълнения, а ветерани, които Нахтмин вероятно е трябвало да подкупи да напуснат бойното поле.

— Нещата със сигурност са се променили, лорд Ай — усмихнах се аз. — Джарка, не се отделяй от принца, докато Божия баща Ай си поговори с мен.

Тази мангуста, тази кобра в човешка кожа ме поведе в двореца през една странична врата и ме прекара през нескончаеми коридори със стени, украсени от горе до долу със зловещи сцени, изобразяващи подвизите на Тутмос I.

— Много войнствено, нали? — изръмжа през рамо Ай. — Голям самохвалко е бил.

— Никой не е безгрешен — отвърнах аз.

Ай ме водеше все по-навътре в двореца. Сигурно понякога оставям впечатлението, че Маху, Песоглавеца от Юга, е подмолен и лукав. Вече съм стар и се замислям. Правил съм много глупави грешки. Една направих и онази сутрин. Древният дворец гъмжеше от войници на Ай и Нахтмин. Плъзнали бяха из дворовете, стояха край всички врати и коридори. Ай се канеше да ме арестува. Само по пътя към малкото писалище минахме покрай поне триста тежковъоръжени войници. Влязохме вътре, Ай преливаше от любезност и добронамереност, покани ме да седна на походното столче, поднесе сребърен поднос с нарязани плодове и сам напълни чашите с вино. Остана надвесен над мен и ме погледна тъжно.

— Голяма победа, Маху. Жената на узурпатора е принесена в жертва! Тялото ѝ ще бъде повесено наред с останалите от градските стени като предупреждение за онези, които заговорничат срещу Царския кръг.

— Надявам се Мерире ще се присъедини към компанията — вдигнах наиздравица аз.

— За съжаление — не — Ай прокара пръст по ръба на чашата си. — Четири дни след пристигането ми Мерире и антуражът му успяха да избягат от дома на Небамум, откраднаха баржа и изчезнаха безследно.

— Организирахте ли преследване?

— Опитах се, но... — Ай се усмихна виновно. — Имаме по-важни дела от преследването на миражи в пустинята.

— Сигурно Туту и останалите атонисти също са се измъкнали от крепостта Бухен? — попитах аз.

— Много си прозорлив, Маху. Как се досети? Да, избягаха, но те не представляват реална опасност. Всички знаем, че са предатели, войската им е разгромена, а гръбнакът на съюзниците им в Ханаан е прекършен.

— По-точно — ослепен.

— А, да — погледна ме с прискърбие Ай. — Азиру бе изпратен обратно в Ханаан като предупреждение за останалите васали. Всеки бунт срещу Египет ще бъде смазан безмилостно. Нека си седи в мизерния дворец като сляп просяк край градските порти. Нека си мечтае и съзаклятнички колкото иска, той вече не представлява заплаха за нас.

— А що се отнася до промените, извършени в мое отсъствие, докато аз се трудех за благото на всички? — попитах аз.

— Не си единствен, Маху. Всичко е съгласувано с останалите — продължи припряно: — Царският кръг е твърде многоброен. Трябва да бъдем по-делови, по-единни, с ясно разпределение на властта.

— Тоест искаш да се оттегля? Да оставя принца под твое попечителство?

Ай остави чашата с вино на масата и преплете пръсти.

— Изглеждаш отслабнал, Маху, лицето ти е по-изпито отвсякога. Успешната ти мисия на север те е направила още по-проницателен. Да, така е. Може би наистина е време да се оттеглиш. Богато имение?

Плодородни земи? — той се надвеси над мен. — Може да си вземеш млада съпруга, да създадеш семейство. Да забравиш за държавните дела — той взе отново чашата.

— И Хюйи и Майа те подкрепят?

— Те знаят какво е нужно за благо на Египет.

— Обсъдили ли сте го вече с Хоремхеб?

— Не бързай, всяко нещо с времето си.

— Не е ли прекалено опасно? — попитах аз. — Предлагате ми да се оттегля, да се откажа от всичко. Кой ще бъде следващият? Хюйи? Или може би Пентжу? Той е просто лекар.

Ай ме погледна разсеяно.

— А ако откажа, какво ще стане тогава, Ай? — продължих аз. — Домашен арест? Трагична злополука? Отрова в храната или виното ми?

Ай поклати глава и изцъка едва доловимо с език.

— Царският кръг е разединен! — извиках аз и скочих на крака. — Разделен е на две: Хоремхеб и северната войска; Ай и южната войска, предвождана от твоята вечна сянка Нахтмин, умело подпомагани от Хюйи и Майа. Шансовете са равни, но ако Маху се оттегли и ти получиш настояничеството на младия принц Тутанкамон, везните ще се наклонят в твоя полза. Естествено — имитирах жестовете на Ай, — че аз няма да се откажа, няма да абдикирам, няма да се оттегля в някакво си имение. Ще си тръгна оттук и ще поема грижата за принца.

Ай понечи да ме спре, приближи се към вратата.

— На твое място не бих извикал капитана на охраната. Бях готов да жертвам живота си за безопасността на принца и добруването на Двете земи. Влязох в лагера на врага. Със Собек събрахмe изключително ценна информация за Хоремхеб.

— За което сме благодарни — измърка Ай. — Наистина сме благодарни.

— Открих и архивите на узурпатора. Или, по-точно, тези на принц Азиру.

Леката усмивка изчезна от лицето му. Облегна се на вратата с ръце зад гърба и подпря глава. В някои отношения ми напомняше на дъщеря си Нефертити: нащрек, внимателен.

— В хода на битката такива документи лесно би могло да бъдат унищожени, но аз ги открих. Все още са у мен. О, лорд Ай, да не би генерал Хоремхеб да е пропуснал да ти каже? Сигурно защото не знае какво точно има в тази кожена торба. Открих писмо до узурпатора от теб. Как беше? Казваш, че пишеш от името на Царския кръг и двама пратеници ще отидат да се срещнат с него, че аз ще тръгна от Тива с баржа, че вестоносецът, донесъл това писмо, ще обясни останалото. Завършваш с изречението... да, ето как беше изречението: „Тази вест е важна, но не и вестоносецът.“ Кого изпрати, лорд Ай? Някой безпомощен писар или нещастен търговец? Или е бил някой от твоите наемници, снабден с пропуск и тайно писмо, което се е оказало и смъртната му присъда?

— Писах от името на Царския кръг! — излая той.

— С чие разрешение? — изстрелях аз. — Ще съберем останалите и ще попитаме кога ти е дадена такава власт!

— Но писмата бяха безвредни. Те просто казваха онова, което така или иначе щеше да се случи.

— Не мисля така, лорд Ай. Вестоносецът ти е разкрил подробности и за пътуването ни нагоре по Нил, за това, че водим принц Тутанкамон в Ахетатон. Може би точно благодарение на твоето писмо бяхме нападнати.

— Не съм им казал за това. Не това исках. Никога не бих оставил внука си в ръцете на един узурпатор.

— Не, така е, но по този начин си показал, как да се изразя, на узурпатора и на главния му съветник принц Азиру на чия страна си. Вестоносецът ти е носел послания, които за самия него вероятно не са имали особен смисъл, но не и за принц Азиру и другите около узурпатора. Може би дори знак, че при наличие на достатъчно време и след определени събития може и да преминеш на отсрещната страна. Затова е бил екзекутиран вестоносецът: онова, което е носел, е било по-важно от неговия живот.

Ай сведе леко глава и се взря напрегнато в мен.

— Това е просто плод на въображението ти — прошепна той. — Никой няма да ти повярва.

— Но със сигурност ще се заслушат. Ще повдигна въпроса защо принц Азиру бе ослепен и изпратен незабавно обратно в Ханаан. Не го искаше тук, нали? Не можеше да позволиш да се разприказва пред

Царския кръг или да се опита да изтъргува живота и сигурността си срещу информация. И накрая стигаме до Мерире. Ти ли организира бягството му? А също и това на лорд Туту в Бухен? Искаше да се махнат от пътя ти. Искаше цялата случка да остане незабелязана — облегнах се на столчето и взех чашата вино. — Имам и затворник, жреца Куфу. Възможно е да се окаже източник на интересна информация. Ето как ще разгърна обвинението си. Лорд Ай, ти ръководи събранието на Царския кръг. Една фракция, Мерире и атонистите, представляваше сериозна заплаха. И двамата знаем, да не говорим пък за Мерире, че шабтите на Ехнатон бяха просто фасада, за да може Мерире да се представи като жертва, да пищи, че последователите му биват избивани от някаква тайна общност, върна на стария ред. Ти не знаеше накъде да тръгнеш. Страхуваш се от Хоремхеб и нямаш пълно доверие на Хюйи и Майа, така че решаваш да обработиш Мерире, оставяш го да опипва внучката ти и да храни тайните си амбиции, които безмълвно подкрепяш, но не приемаш за свои. Узурпаторът се появява в Делтата. Мерире иска да отиде при него и решава да тръгне на север под претекст, че е царски пратеник. Той вече се е свързал с врага, знаеш как, като изпраща скрити послания в статуи и гравюри на Диска на Атон. Той иска да го придружа с надеждата, че ще взема принца с мен; ти го подкрепяш, без да знаеш за безумния му план да се опита да го отвлече. В същото време се съгласяваш с искането на Мерире крепостта Бухен да бъде дадена на последователите на лорд Туту. Освен това си в тайна комуникация с принц Азиру; доста двусмислено послание, но Азиру вероятно е достатъчно умен, че да прочете истината между редовете. После сядаш и чакаш. Ако узурпаторът бъде победен, скоро ще се отървеш от Мерире и фракцията му, за да можеш да се заемеш с новия проблем, генерал Хоремхеб и неговата армия победителка. С Нахтмин вече сте се заели с това, нали? Събирате войски и ги разполагате извън Тива. Разбира се, единственият проблем е, че някой може да се разприказва, но ти и за това можеш да се погрижиш. Един проблем ли казах? — усмихнах се аз. — Имах предвид два. Аз съм вторият. Искаш попечителство над принца, така че е време Маху да се оттегли. Не смееш да ме убиеш, защото това може да породви подозрения, да не говорим, че не е лесно да бъде убит. А и не искаш да влизаш в кръвна

вражда със Собек и Джарка или пък да събудиш любопитството на генерал Хоремхеб — отпих малко вино.

Ай се приближи до мен и сложи внимателно ръка на рамото ми. Когато вдигнах поглед, той ми се усмихваше широко:

— Това ли е всичко, Маху?

— Да. В момента не мислиш трезво. Хоремхеб и Рамзес ще ти вярват дотогава, докато аз съм попечител на принца. Аз съм балансът между двете фракции. Не може да не са забелязали случилото се в двора — посочих златната яка на врата му. — Готов съм да заложа всяко биху по теб, че генерал Хоремхеб вече обсъжда нещата с генерал Рамзес. Как се открояваше по време на победната процесия! Как настояваше принцът да стои близо до теб! Как сякаш нямаше търпение да отхвърлиш договорката на Царския кръг, че аз съм настойникът на принца!

Ай седна на един стол, подпря лакти на облегалките и склочи пръсти пред лицето си.

— Какво ще направиш? — прошепнах аз. — Ще ме арестуваш? Ще ме убиеш? Ще ме принудиш да се оттегля? Мислиш ли, че Хоремхеб ще приеме това?

— Ще бъдеш ли на моя страна, Маху?

— Ако е за доброто на принца, готов съм да спя с хиените в пустинята.

Ай отметна глава и се засмя.

— Знаеш ли, Маху, винаги се наслаждавам на малките ни разговори. Толкова се радвам, че пръв отворих темата. Оценявам направеното от теб и... — засмя се тихо той, — и онова, което знаеш.

— Това е малката ни тайна — отвърнах. — Връзката между нас. Сега — изправих се аз, — предлагам, лорд Ай — подадох лакът, — да излезем оттук ръка за ръка като добри приятели и близки съюзници.

Ай протегна ръка.

— Добре дошъл, Песоглавецо от Юга. Съгласен съм с казаното от теб. Нека излезем ръка за ръка и да се усмихнем на света. Да отпразнуваме приятелството си и да бъдем готови да посрещнем Царския кръг.

Ай беше разбойник, шарлатан, пепелянка под камък, кобра на слънцето. Сърцето му беше черно като нощта, а умът му — остър като бръснач. Но притежаваше и очарователно нахалство, искрен смях;

човек, който неуловимо сваляше една маска и слагаше друга. Истински комарджия, но не от онези, които хвърлят заровете, а после плачат, като загубят. Независимо дали печели, или губи, Ай си тръгваше от масата с усмивка и този път не направи изключение. Излязохме в коридора. Накара ме да разгледам една стенна рисунка в искрящо синьо, златно и кървавочервено, която изобразяваше множеството победи на фараона над злите азиатски племена. Конете бяха изправени на задни крака, перата в гривата им бяха замръзнали във въздуха, а колесниците — стъпкали стотици врагове. Толкова драматична, че колкото повече гледаше човек, толкова повече му се струваше, че знамената наистина се развяват и се чува вълнуващият рев на тръбите.

— С теб сме приятели, Маху — прошепна Ай. — Погледни тази картина и йероглифите под нея. Би ли ги прочел на глас.

— *Узер Маа Траа. Сете Еера* — Справедливостта на Ра е могъща — преведох аз. — Той е избран от Ра.

— А тук?

Мина останалите йероглифи: Кемет за Черните земи, Дешет за Червените земи, Ташемау за Горен Египет, Таху за Долен Египет. Като наставник, който ме развеждаше из коридорите, без да обръща внимание на множеството пазачи. Посочи *ису*, бута месо, предлаган в жертва след ритуал; животните и растенията на Египет, като например Мут — лешояда, Ашеар — гуцера, Ауадж — папирусовото дърво, Нкд — тръстиката.

— Какво е всичко това, Маху? — разпери ръце той. — Фараонът победител, растенията на Египет, Черната земя на Нил или горящите пясъци на пустинята? Това е царството на Египет, любимо на боговете, благословено от слънцето, напоявано от Нил.

Запляска развълнувано по стената.

— Ето на това съм верен; това е моята душа, моята ка, моята мечта. Готов съм да жертвам себе си, дъщеря си, принца и целия Царски кръг в името на Египет.

По лицето му нямаше и следа от цинизъм. Очите му бяха твърди, а устните — тънка линия. Дори и тогава не му вярвах напълно.

— Не изглеждаш убеден, Маху?

— Аргументите ти имат един недостатък.

— И какъв е той?

— Кой решава кое е най-доброто за Египет?

От начина, по който отвори уста да отговори и се приведе към мен, бях сигурен, че ще каже: „Аз съм Египет“, но после размисли. Отпусна се, усмихна се, потупа ме по рамото и ме изведе навън.

Дворът беше празен. Хоремхеб и Рамзес бяха тръгнали заедно с антуража си. Коняри и слуги прибираха колесниците. Няколко офицери, придворни и жреци седяха покрай фонтана и обливаха лицата и ръцете си с хладната вода. Славният миг отминаваше като дим от тамян във въздуха. Сбогувах се с Ай.

— Маху! — извика той зад гърба ми. — Няма ли да останеш в двореца?

— Не. По-безопасно се чувствам при полковник Небамум. Ще помоля принцът да бъде изпратен там. Ти решаваеш къде да отиде Анхсенамон.

Ай се съгласи и се отдалечи. Нахтмин излезе от сянката и заобиколен от главните си офицери, ескортира Ай извън двора. Открих Собек и Джарка в една от малките градини с изглед към канал, прокопан от Нил. Целеха с камъни лотосовите цветове по повърхността.

— Интересна среща? — посрещна ме Собек.

— Срещите с лорд Ай са винаги интересни — усмихнах се аз. — Джарка, как, за бога, успя да се докопа до принца?

— Нямах избор — тъмното лице на слугата ми изглеждаше доста измършавяло и небръснато. Черната му коса, обикновено сресана права и внимателно намазана, сега беше мръсна, а очите му — зачервени от прахта и недостатъчно сън. — Ай върхлетя в Мемфис като ураган, заобиколен с войници. Аз разполагах с един корпус наемници. Хоремхеб и Рамзес ги нямаше и той скоро застана начело на кокошарника.

Един папуняк прелетя ниско над канала в кълбо от цветове. От храста до нас изскочи заек и аз подскочих от изненада.

— Това е идея на Хоремхеб — прошепна Собек. — Той обича зайци и сега целият замък гъмжи от тях. Изглежда, кара джуджетата си да ги преследват. Носят се слухове, че Хоремхеб държи жена си заключена.

Спомних си Мутноджмет, не толкова красивата сестра на Нефертити — тиха жена с приятно лице, която боготвореше земята под краката на Хоремхеб.

— И?

— Е, не точно заключена — отвърна троснато Собек. — Би било несправедливо по отношение на добрия генерал, но си подготвят прекрасни гробници в Сакара. Трябва да ги видиш.

— И защо са толкова интересни?

— Хоремхеб гледа на себе си като на фараон или негов наследник — Собек се оглеждаше напрегнато. — Ако се съди по поръчаните за гробницата му рисунки и надписите по стените, човек ще си помисли, че е прекарал по-голямата част от живота си да спасява Египет от безбройните му врагове. Искам да кажа, Маху, че дават доста да се разбере за човека.

— И останалите не са стока — намеси се Джарка. — Виж например изоставените гробници в Ахетатон. Какво беше написал Майа на своята? „В началото бях много добър, накрая бях блестящ.“ А той е още млад. Ще създават проблеми, нали?

— Така е — съгласих се, — но още не е настъпил моментът. Всички следят действията на останалите, укрепват позициите си. Сега, когато Мерире и шайката му ги няма, фронтовете ще са по-ясни. Повече няма да се говори за Атон, за завръщане в града му или — добавих аз сухо — за шабтите на Ехнатон. Как избяга Мерире?

— Един ден беше там — обясни Джарка, — на другия го нямаше. Беше затворен в къщата на лорд Небамум, близо до реката. Охраната не беше многобройна. Мерире и свитата му изчезнаха около три дни след пристигането на лорд Ай.

— Някакви новини от Бухен?

— Същото. Започнал да се превръща в сборище на бегълци от Ахетатон. Туту управлявал въпреки волята на командира на гарнизона. Новината за великата победа при Сайл се разнесла; Туту и антуражът му си тръгнали и оттогава никой не ги е виждал.

— Къде ще отидат? — попита Собек.

— Къде могат да отидат? Те са предатели и — жреци или не — Царският кръг ще обяви награда за залавянето им живи или мъртви. Червените земи ще бъдат претърсени. Най-безопасно за тях би било в Ханаан или на хетска територия, но ще видим.

Собек хвърли последен камък в канала и протегна ръка.

— Направих каквото можах; сега трябва да тръгвам. Имам работа в Тива, Маху — усмихна се с кривата си усмивка. — Сигурен

съм, че са се намерили поддръжници на поговорката: „Очи, които не се виждат, се забравят.“

— Собек, още не съм ти благодарил...

Потупа ме по рамото.

— О, не се тревожи, Маху, има време за това. Ще се сбогувам с Майа, после тръгвам.

Натъжих се, докато моят другар по оръжие се отдалечаваше. Заедно бяхме преживели опасностите в Делтата и Собек бе изпълнил ролята си. Сега искаше да се върне в бедните квартали на Източна Тива и онова, което наричаше свое царство! С Джарка се върнахме в дома на Небамум. Старият войник много се зарадва, че ще му гостуваме. Помолих го да организира наемниците, да приеме принца и да го пази зорко, докато се върна.

— Къде отиваш?

— Искам да потърся стария си приятел Пентжу.

След известно време открих, че лекарят е отишъл в Червения параклис към храма на Птах да направи дарение. Доста интригуващо. Пентжу беше като мен: не че не вярваше в боговете, просто не им се месеше и се надяваше и те да не му се месят. Взех една кама и здрава тояга от Дома на войната и тръгнах към храма. Известно време се лутах из мизерните квартали, калдъръмените улички, прилични повече на тъмни тунели, които едва се промушваха между сградите. Мизерията и мръсотията контрастираха рязко с разкоша и изобилието на двореца. Цели ята гарги и глутници жълти улични кучета се боричкаха грубо върху купчините боклук сред рояци мухи като черни облаци. Минах покрай разнебитени врати, зад които се виждаха смрадливи пасажи, не по-малко опасни от който и да е военен лагер. С радост стигнах базалтовата улица към храма на Птах. Влязох през монолитната порта, намираща се между оранжеви стени, охранявани от могъщи, инкрустирани с емайл сини, жълти и червени львови. Тук се бе събрала гъста тълпа: селяни в къси туники и елегантни благородници със съпруги в напарфюмирани роби. В централния двор пред огромната статуя на Птах стояха група жреци, които пееха химни и кадияха тамян:

Господарю с лице като небето.

Твое то тяло е богът...

Влязох в самия храм и тръгнах през светлината на димящите факли; намерих един пазач на храма и се представих. Той се съгласи да ме заведе при Писаря на даренията — жреца, който записваше безпогрешно всеки посетител на храма, за да изрече молитва. Заобиколихме храма, минахме двора, в който бяха извършени екзекуциите и жертвоприношенията по-рано през деня. В мястото все още се усещаше вълнението; облаците златист прахояк все още не се бяха уталожили след празненствата в чест на победата. Подминахме работилници, училища и житници и къщата на Божиите прислужници. Бях истински заинтригуван от това, че Пентжу е дошъл тук. Той не се кланяше пред Птах, а и в Тива имаше достатъчно други места, където можеше да направи дарение. Най-накрая стигнахме Червения параклис, разположен наред свежа зелена морава и заобиколен от палмови горички. Писарят на даренията, който се къпеше в Езерото на чистотата, потвърди, че Пентжу е бил тук.

— Много добре си го спомням — излезе от щерната, един слуга се завтече и го наметна с роба. — Лорд Пентжу беше много щедър: сто уноси злато за един от нашите жреци в Дома на покойниците.

— Жрец на мъртвите? За кого трябваше да се направят жертвоприношенията?

— За съпругата и семейството му, убити в Ахетатон.

— Убити?

— Не, не — лицето на стария жрец се сгърчи. — Моя грешка. Не, починали — избърса капките вода от лицето си. — А, или пък не? Елате с мен.

Влязохме в Червения параклис — елегантна сграда от кварцитни блокове, която светеше, сякаш в нея има скрит огън, — после в преддверие с облицован с плочки под, мебелирано с кушетки. В средата се намираше маса от акация, а върху нея — ковчеже с позлатен капак. Жрецът го отвори и извади Книгата на живота с даренията за храма. Пентжу беше последният записан. Забелязах, че думата *кхаи-и*, или убити, е била набързо зачеркната и заменена с „починали“. Записано бе също, че се нарежда на жреца да напише проклятие срещу Детето на злото: „Ур-шт, Главният касапин от Аатиу, кланицата.“

— Защо ще го прави? — изумях аз.

Жрецът, който се интересувахе единствено от печалбата, изсумтя.

— Лорд Пентжу дойде тук — изписука той — точно преди да се изкъпя. Правя го девет пъти на ден. Ами — продължи забързано той, забелязал нетърпението ми, — доведох го тук; направи дарението, но изглеждаше някак нервен, неспокоен. Обясни как жена му и семейството му са починали от чумата в града на Великия еретик — внезапно жрецът се изплаши и сложи пръсти върху устата си. — Господарю Маху, не исках да...

— Това не ме вълнува. Какво каза лорд Пентжу?

— Не би трябвало да ви казвам това.

Отпуснах ръка до камата под робата си и хванах тоягата по-здраво.

— Но вие сте приятел, лорд Маху. Няма кой знае каква мистерия. Лорд Пентжу помоли жрец да изпее химни и да каже молитви, да прокълне злия дух, който е довел болестта в семейството му.

— И къде отиде после?

— Каза, че иска да отиде в Дома на живота. Медицинското ни училище е прочуто навред.

Накарах го да ми обясни как да стигна, после намерих Пентжу в Залата на солите и помадите в Дома на живота към храма. Седеше зад останалите ученици, слушаше описанието на лекарите за това как зрели бадеми, смесени с пелин и сладка бира, прочистват стомаха и червата. По-голямата част от публиката дремеше. Пентжу не ме забеляза. Погледах известно време. Като млад приятелят и спътник на Мерире бе арогантен, изпълнен със самодоволна праведност. С годините се беше променил: дълго, набръчкано лице, с неспокойни ивици около очите и устата, леко изпъкнала челюст, прегърбени рамене и вечно замислени остри очи. Движеше се сякаш в непрестанно неразположение, притискаше корема или чешеше лицето си. Нервен, разтревожен мъж, чието сърце сякаш неспирно скърбеше. И преди бях виждал такива мъже или поне в такова състояние. Винаги бях смятал, че единственият стремеж на Пентжу е да натрупа състояние и да си спечели репутация на велик лекар. Ахетатон промени всичко. Той загуби жена си, децата си и всички близки. По време на чумата не беше при тях, а на сигурно място в частното си имение, тъй като бе

пряк настойник на Тутанкамон в първите години след раждането му. Защо му е на Джосер да говори за него, преди да умре? Или пък на Мерире да го споменава в писмата си? По време на пътуването към Мемфис бях проучил внимателно всеки документ, всеки папирусов лист и всяка глинена плочка, намерена в лагера на узурпатора. Мерире често споменаваше Пентжу с надеждата, че последният ще се присъедини към тяхната кауза, но въпреки всички молби той бе останал безразличен. Докато други, като Майа и Хюйи, бяха изразили готовност да отхвърлят култа на Атон, но да развият Ахетатон като важен център по поречието на Нил, реакцията на Пентжу бе просто на отегчено безразличие.

Старият жрец, който водеше лекцията за диетата и ефекта на различни билки върху стомаха и червата, най-накрая приключи. Пентжу стана и дойде направо при мен.

— Маху, да не би да ме следиш? Видях те да влизаш! — умореното му лице бавно се разтегли в усмивка. — Но реших, че е важно ти да чуеш лекцията, отколкото аз.

— Защо дойде в храма на Птах?

— Защото тукашният Дом на живота е прочут. Като се замисля, значението му е малко преувеличено — потри ръце. — Минах покрай стената за екзекуции. Облекли са жената с червената коса в овча кожа и са я увесили с вериги за краката. Наистина имаше — добави той замислено — хубава коса. Закрива лицето ѝ като воал. Стоях там. Притворих очи, Маху, и за миг ми заприлича на Нефертити.

— Толкова ли я мразеше?

— Не.

— Може би тя те е мразела?

Пентжу ме изведе от залата в двор с високи стени и щерна с ръбове от плочки. Доста самотно място. Спомням си лъчите на слънцето, първия хлад на вечерта. Около щерната бяха наредени кошници с лупини. Седнахме на една мраморна пейка.

— Винаги съм се чудел, Маху, кога ще дойдеш. Ти си истински песоглавец. Седиш си на камъка и наблюдаваш.

— Нефертити? — настоях аз.

— Съпругата на Ехнатон — усмихна се Пентжу. — Великата му царица Нефертити!

— Която те е мразела?

— Мразеше ме заради лейди Хийа. Знаеш как беше, Маху.

— Разкажи ми отново.

— Ехнатон си построи града — въздъхна Пентжу. — Бе погълнат да боготвори Атон, Единствения. Страдаше от халюцинации, вярваше, че е единственият, който може да общува пряко с Всемогъщия, Всевиждащ бог, после изкачи още едно стъпало. Вярваше, че е прероденият син на Бога и не след дълго повярва, че той е самият бог. Нефертити не му помагаше. Даже напротив. Даваше му вино, опиати, сок от мак, който объркваше тялото му и го караше да живее в измислен свят. Някои го наричат Великия еретик, други — просто луд. Той беше само един идеалист, който бе погълнат от упоените си мечти. Той не беше Избраният. Намрази Нефертити, начина, по който настояваше, че е негова равна, и, разбира се, това, че не му роди син — Пентжу се наведе и потупа с пръст единия лупин. — Хийа, майката на Тутанкамон, беше различна — държеше лицето си скрито от мен, но успях да доловя риданието в гласа му. — Тя беше нежна като малка мишка и си говореше с мен. Открих, че червенокосата кучка тайно й дава отрови и прахове, за да не може да зачене. Искях да помогна на Хийа.

— И да си отмъстиш на Нефертити, която те е унижила?

— Да, да, унижи ме — стегна се Пентжу. — Но наистина исках да помогна на Хийа. Ехнатон я посещаваше; често се разхождаха в градината точно по времето, когато се появява хладният ветреца — усмихна се. — Хийа забременя. Отначало Ехнатон се страхуваше от гнева на Нефертити. За кратко, Маху — погледна ме Пентжу с насълзени очи, — Ехнатон беше отново млад. Знаеш какъв беше. Като момче, на което е дошла гениална идея. Страхуваше се, че Нефертити ще нарани Хийа или детето. Повери и двамата на мен и остави тайни инструкции: в случай че аз умра — сръга ме игриво Пентжу, — ти трябваше да поемеш отговорност за тях — сви рамене. — Хийа почина при раждането. Аз се грижех за бебето, затворен в онова имение, охраняван от наемници; после дойде чумата и опустоши Ахетатон, както и цял Египет.

— И съпругата, и децата ти починаха, нали?

Пентжу се стегна и присви устни, сякаш криеше някаква несподелена болка.

— Жена ми, момчетата ми, дъщеря ми, брат ми и други двама роднини умряха в последните няколко дни на чумата. По това време Нефертити вече беше успяла да си върне обичта на Ехнатон и бе обявила, че ще управлява наравно с него — Пентжу почеса едно петно на ръката си. — Ехнатон дойде да ме види. Изглеждаше изплашен, подозрителен. Каза, че ако нещо се случи с него, е оставил тайни документи, с които те обявява за официален настойник на наследника му. Останалото знаеш.

— Останалото не знам, Пентжу — отвърнах. — Неотдавна в Делтата се състоя велика битка, която можеше да струва живота на всички ни. Един узурпатор се объяви за фараон, защото никой не знае какво наистина се случи с Ехнатон.

— Аз също не знам. О, чувал съм да се говори, че може би е бил отровен от Нефертити или дори от собствената си дъщеря, Меритатон; че тялото му може би е скрито някъде в Ахетатон. Попитах и Мерире веднъж, когато ме бяха поканили на вечеря. О, не, той не говореше за измяна, само намекваше. Едно нещо разбрах обаче: двамата жреци Джосер и Куфу не са тръгнали с Ехнатон, а след него; възможно е да са взели съкровището му. Някаква следа от него?

— Не, нищо — преместих се по-близо аз. — Но открих нещо по-интересно. Архивите на самозванеца фараон. Много са интересни, Пентжу. В предсмъртните си болки Джосер изпелтечи, че ти знаеш нещо.

— Глупостите на един предател — развълнува се Пентжу. — Нищо лошо не съм направил. Държах се на безопасно разстояние от строежите на Мерире.

— Знам това — успокоих го аз.

— Е, вече всички са мъртви.

— С изключение на Куфу — измърморих аз.

Пентжу ме погледна, лицето му бе ужасено, устата — разкривена.

— Куфу! — прошепна той, после хвана глава и зариди.

[1] Нейт, Нет, Нейтх е богиня на лова, войната и тъкането. По-късно била почитана като закрилница на мъртвите и техен водач в подземния свят. Тя била също и пазителка на Червената корона на Долен Египет. Майка на слънцето. — Б.р. ↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

АРИ-МЕХИУ: ПАЗИТЕЛЯТ НА УДАВЕНИТЕ

Известно време Пентжу не успяваше да контролира вълнението си.

— Какво има? — попитах. — Защо си толкова разтревожен от това, че Куфу е оцелял?

— Не ми пука, дори да гори в Подземния свят, в Ямата на вечния огън — Пентжу вдигна глава. — Искam всичко това да приключи, Маху. Египет има свой принц.

— Защо дойде в храма на Птах?

Пентжу избърса сълзите с опакото на ръката си.

— Арестуван ли съм, Маху? Ще бъда изправен пред Съда на Амон или ще бъда разпитан от Царския кръг? Или лорд Ай вече е събрал полицаите си?

— Не — протегнах крака аз и се насилих да се отпусна. — Аз съм тук, защото съм Маху, Чедо на Кап, също като теб.

— Откога ти пука за нещо, Маху, освен за твоя лов, твоята поезия и онзи слуга, Джарка? — Пентжу се пресегна, откъсна един цвят, помириса го и го хвърли в щерната. — Но, не, това не е вярно — извини се той. — Пука ти и за принца, ето защо ще отговоря на въпросите ти, или поне ще се опитам.

— Нека ти помогна, Пентжу. Дошъл си в храма на Птах, за да направиш дарение и да платиш на един жрец на мъртъвците, защото е далеч от Тива и любопитните очи на лорд Ай и хората му.

Пентжу не отрече.

— Онова, което ме интересува, е защо си казал, че семейството ти е било убито. Защо си платил за проклятие срещу Детето на злото?

— Маху, аз гледам на семейството си като на убито. Трябваше да се грижа за тях. Аз бях лекарят в семейството. Трябваше да направя нещо, но вместо това пазех принца. Доведох ги в Ахетатон: това е Детето на злото и това наричам чумата.

Отговорите му бяха прекалено лесни, прями, думите се лееха от устата му и разбрах, че би било безполезно да настоявам повече. Той се изправи.

— Значи си хванал Куфу? — протегна ръка и стисна моята. — Може да се окаже интересен. Пази го.

Пентжу си тръгна. Аз се върнах на пустите улици. Празненствата бяха приключили. Тук-там по площадите бяха останали танцьорки от храма, които гледаха как фокусник гълта огън, докато джуджетата му правеха вяли салта. Просяците се трупаха като скакалци, нетърпеливи да изпитат щедростта на онези, които влизаха и излизаха от кръчмите и павилионите пред храма. С тояги в ръце полицаите из пазара следяха зорко прииждащите орди войници и наемници в резултат на разхлабената в казармите дисциплина. Вечерта бе истински балсам за душата; вечер, която винаги ще си спомням след смрадта на Делтата; уютните аромати от гостилниците, евтините парфюми и пушекът от запалени тамариндови семена и тамян бяха истинско облекчение. Минах покрай кланицата близо до Стената на мъртвите и зърнах труповете на червенокосата жена и наемниците, които я бяха подкрепяли, увити в овчи кожи и увесени за краката.

Стоях на разстояние от бедните квартали. Беше прекалено късно и дори тоягата и камата ми едва ли щяха да ме защитят. Тръгнах по главната улица с редици бикове с медни глави от двете страни. Хора от близо и далече вървяха около мен, говореха на различните си езици: обитатели на пустинята в раирани роби, либийски овчари, наемници от Понт и Куш. Винаги когато се събере армия, търговците я следват. Глашатаи с рогове продължаваха да разгласяват великата победа на Хоремхеб в Делтата. Разказвачите вече бяха заобиколени от клиенти, дошли да видят нагледни и истинни разкази за „ужасяващата борба срещу узурпатора“. Друг находчив търговец твърдеше, че има кичур червена коса, отскубната от главата на съпругата на лъжефараона, и го предлагаше като сувенир на всеки минувач. Проправях си път с тоягата, унесен в собствените си мисли. Някакво момченце се залепи за мен. Подскачаше като жаба и държеше нещо лъскаво в ръка. Усмихнах се и ускорих ход, но то ме последва, без да престава да се усмива.

— Какво искаш, момче?

Лицето му беше мръсно, а черната му коса — толкова мазна, че бе станала на масури. От движението на мръсната му туника се излъчваше смрадта на малките улички. Танцуваше пред мен, сякаш чакаше някой да се махне, без да откъсва поглед от улицата зад мен. Забелязах парчето мед в едната му ръка и сребро в другата.

— Зает съм — изръмжах аз. Понечих да продължа пътя си, но то заподскача след мен. Вдигнах тояга. — Какво искаш, дете?

— Той каза да ти дам това.

— Кой?

— Мъжът каза да ти дам това. Каза, че ще си спомниш — момчето завъртя очи. — Да, каза, че ще си спомниш — погледна ме право в очите. — Каза, че ще ми дадеш нещо, че винаги си бил добър. Знаеш какво е да си момче като мен.

Отворих кесията и му дадох малък яспис, грейнал като огън. Възнамерявах да го дам на принца. Протегнах ръка, момчето грабна ясписа и ми даде медния къс. Отначало не повярвах на очите си. Взирах се изумено и усетих смразяваща тръпка по тялото си, сякаш вечерта внезапно бе застудяла. Медният къс представляваше амулет, излъскан до блясък. Изразяваше знака на Атон, Слънчевия диск, който се издигаше в цялата си слава иззад двата вечни върха. Символът на бога, когото Ехнатон бе почитал, причината да избере Ахетатон, където слънцето се издигаше над варовиковите скали и къпеше това ново място в несравнима светлина. Символът, който бе променил цял Египет и бе подпалил огъня на революцията.

Залитнах, пристъпих, олюлявайки се, и вдигнах тояга, сякаш очаквах нападение. Макар амулетът да бе излъскан, от пръв поглед си личеше, че е много стар, вече започнал да се заличава от годините търкане. Усетих бучене в ушите си, сякаш съм заобиколен от невидима тълпа. Затворих очи и се опитах да се съвзема. Пред мен стоеше Ехнатон с дългото си, сериозно лице, бадемови очи, заострени уши и усмихнати, леко изпъкнали устни. Зад него, като видение в нощта, стоеше Нефертити, царицата, господарка на сърцето ми; невероятната ѝ коса изригваше като вулкан, а сините ѝ очи блестяха пакостливо. Отворих очи. Момчето беше изчезнало.

— Добре ли сте? Добре ли сте?

Завъртях се с лице към гласа. Беше един от онези пътуващи фокусници, магьосник, заклинател; сивата му коса бе разделена по

средата и обрамчваше загоряло лице, светеци очи и откrehнати устни, зад които се подаваха пожълтели зъби. На врата му висеше огърлица от кости, около раменете му — почерняла жирафска кожа, имаше и кожена пола чак до коленете. Около подутия му корем бе закопчан кожен колан с торбички с работните му пособия. Дребен, съсухрен мъж с младеещо лице. Понечих да го хвана за рамото, но той отстъпи и се засмя под мустак.

— Загрижен ли си, лорд Маху? Питаш ли се? Кого търсиш всъщност?

Вдигнах тоягата, но той замахна с ръка със свити пръсти и зареди проклятие на непознат за мен език.

— Не използвай тоягата си, лорд Маху. На хората няма да им хареса.

Някои вече се спираха и ни гледаха с любопитство.

— Аз съм просто един беден просяк — заскимтя той.

Усетих, че ми се повдига.

— Какво искаш?

— Момчето има парче яспис — отвърна магьосникът, — така че ни заплати достатъчно. Посланието ни е много ясно.

— Какво послание? — натъртих аз. Искях да седна. Искях да разбера какво става. — Кой ви изпраща?

— Забуления — прошепна той.

Наложи се да клекна; сърцето ми щеше да се пръсне.

— Забуления?

Магьосникът затвори очи.

*Великолепен си на фона на небесната светлина,
о, жив Атон, създателю на живота.
Когато се издигнеш над източните хълмове,
изпълваш всеки облак с красотата си.
Ти си величествен, славен и сияен.*

— Много добре, много добре — измънках. — Значи знаеш химна на Атон. На твое място обаче не бих го пял прекалено силно тук. Казваш, че те изпраща Забуления, но аз ти казвам, че Забуления е мъртъв. Ехнатон вече не съществува.

— Слънцето изгря ли тази сутрин? — отвърна магьосникът. — Няма ли да залезе довечера? Няма ли да поддържа светлината в мрака? Не показва ли великолепието си на всички? Тогава как можеш да кажеш, че умира? Никой човек не умира, Маху. Атон е богът на живите, не на мъртвите. В очите на Атон никой не умира.

— А Ехнатон мъртъв ли е? — приближих се до него аз. — Наистина ли те изпраща той?

— Дали Ехнатон е мъртъв? — прошепна в отговор магьосникът. Протегна бързо ръка и докосна гърдите ми, преди да успее да отскоча. — Умрял ли е тук, Маху? Тук, в сърцето ти?

— Който и да те изпраща — отвърнах, докато той се отдалечаваше, — кажи му, че в моето сърце никой не умира. Но защо да се връща сега? Защо изобщо ни изостави?

— Душата има нужда да бъде пречистена. Огледай се, виж славата на Мемфис, Маху, и поплачи, защото един ден от това няма да е останало нищо. Изпълни обещанието си. Изпълни обещанието към господаря си.

— За принца ли? — изрекох вече умолително аз.

— Изпълни обещанието си — повтори заклинателят и кимна.

Отдалечи се бързо като маймуна. Извиках след него, но той се сля с тълпата. Изправих се и вдигнах поглед към небето. Само за няколко мига сякаш цялото ми минало се завърна с грохот по онази оживена улица: духовете и спомените никога не са били чужди на дълбините на душата ми, вечно готови да измъчват сърцето ми. Забуления! Така бях нарекъл Ехнатон при първата ни среща, когато беше още принц, държан далеч от хорските очи от баща му, който го смяташе за безформен урод, чудовище в очите на останалите. Срецнах го в гората покрай двореца Малгата, където почиташе изгряващото слънце...

Държах се толкова странно, че една добра селянка ме хвана за ръка и ме погледна с почервенели от прахоляка очи.

— Добре ли сте, господине?

Прерових трескаво кесията си и й подадох последното сребро, което носех, като обясних, че всичко е наред. Пресяхох и се насочих към малка пивница, построена в сянката на огромна фурмова палма. Изревах на собственика, че съм лорд Маху и дворецът ще плати. Бедният човек, изплашен до смърт, ми донесе напукана глинена кана и

извади разклатен стол да седна. Клекнах и изчаках първоначалният шок да премине. Беше като писъка на битката, стрели изсвистяха от кълбата прах. Ехнатон! Преди години, когато се запознахме, той ми бе подарил подобен амулет в знак на благоразположението си, жест, който често бе повтарял в ранните дни на приятелството ни. Сърцето ми се успокои. Преобръщах амулета в ръка отново и отново и всички възможности ме връхлетяха. Дали е бил изпратен от Ехнатон? Наистина ли беше жив? Дали се бе промъкнал в града, за да стане свидетел на въздаването на справедливост срещу узурпатора? Какво имаше предвид магьосникът под пречистване на душата? Толкова възможни обяснения имаше. Беше ли Ехнатон отровен от съпругата си и семейството ѝ? Или от Мерире? Наистина ли беше полудял и отишъл в Червените земи да умре? Дали бяха го убили там? Или пък беше открил някакъв душевен мир и избягал в мрака да доживее дните си? Беше едва на трийсет и няколко, когато седемнайсетгодишното му управление беше внезапно прекъснато. Нима Ехнатон бе пил прекалено много от чашата и се бе отвратил прекалено от видяното? Но как можеше да изостави трона си? Да се откаже от двете корони? Да забрави идеята? Да пренебрегне сина си? И защо ми бе изпратил амулета си? А магьосникът?

Оставих каната с бира и разтърках амулета в дланта си. Може би не ставаше дума за власт. Може би Ехнатон си бе спомнил близостта ни от младежките години, когато бяхме първи приятели, две самотни момчета, лишени от родители. Той — отхвърлен от баща си, аз — щастлив, че се бях отървал от зловредното влияние на онази вещица, леля ми Изития. В такъв случай може би се е върнал за един последен поглед и ме е видял в колесницата? Вдигнах каната. В нея имаше много сладко вино от фурми. Отпих внимателно. Или пък всичко е част от много изкусен план? Непочтена игра от страна на Ай, Мерире и някои други хиени от глутницата?

— Лорд Маху?

Вдигнах поглед. Три черни фигури на фона на небето. Улових блясък на злато, отблясъци от пръстените.

— Лорд Маху — Нахтмин вдигна ръка и щракна с пръсти на собственика да донесе стол. Седна, а двамата полковници от полка му се отдръпнаха леко. Виждах ги за първи път, но улових заплахата в

стойката им — достатъчно далеч, че да не чуват, но да могат да се намесят.

— Лорд Маху?

— Вече трети път го казваш, генерал Нахтмин — вдигнах каната за наздравица аз.

— Какво правиш тук?

— Мислех си, генерал Нахтмин, мислех си за хиените. Колко странни и коварни могат да бъдат.

Нахтмин сбърчи горна устна като бясно куче. Не беше красив колкото брат си Ай, нито пък толкова коварен, но винаги съм знаел, че е човек на кръвта. Мъж с безизразно лице, като се изключат вечно променящите се очи и езикът, който периодично облизваше устните. Напомняше ми на гушер, който се напича на слънце. Мъж, когото бих наел за шпионин, без характер и с лесно забравящо се лице. Въпреки външния си вид обаче той беше опасен член на глутницата. Напомняше ми за генерал Рамзес, без непочтеността и арогантния чар на същия. Мъж, готов да убива отново и отново за славата на групата от Ахмин и успеха на любимия си брат. Обличаше се елегантно, в много отношения бе истинско дворцово конте с избродирани ленени роби и ослепителни пръстени на всеки пръст. Гривната от ясписи на лявата му китка придаваше на ръцете му червен оттенък, сякаш бяха вечно оцапани с кръв.

— Хиени ли, лорд Маху? Какво, за бога, правиш сам в тази пивница? Мислиш ли, че си в безопасност?

— И аз като теб, генерал Нахтмин, съм човек на кръвта.

Той смръщи вежди.

— И такива като нас бог държи близо до себе си, за да използва за скритите си цели.

— Кой бог, лорд Маху?

Ударих чашата бира в неговата.

— Който щеш, генерал Нахтмин. Посочи един и ще запея химн в негова чест.

— Пиян ли си?

— Не, просто съм малко ядосан, че такива като теб ме следят. Кажи на лорд Ай, че няма нужда от това.

Един от полковниците се приближи.

— Кажи на мастифите си да се отдръпнат.

Нахтмин махна с вдигната ръка. Двамата се отдалечиха.

— Не те следим, лорд Маху, макар че те видях да се спираш при онова момче и магьосника. Опитавме се да спрем момчето, но — обърса ръка в робата си той — цялото му тяло бе намазано с масло, хлъзгаво като речна змиорка. Какво искаше?

— Помоли ме да предам поздрави на майка ти.

Нахтмин премига и облиза устни.

— Търсехме те, лорд Маху. А, между другото, вярно ли е, че генерал Рамзес е насилил червенокосата кучка? Хвалеше се колко била гъвкава в леглото, готова била на всичко, за да му достави удоволствие.

— Сексуалните привички на генерал Рамзес не ме интересуват. Казваш, че сте ме търсили?

— Лорд Ай — отпи от бирата си Нахтмин, но после изплю и изрева на собственика да донесе палмово вино, от най-доброто, — лорд Ай се пита дали е било разумно да се доведе узурпаторът в Мемфис, а после и в Тива. Мисли, че е трябвало да го зарови заедно с червенокосата му кучка в Червените земи.

— Ако всички имахме склонността да мислим за последиците след стореното, генерал Нахтмин, ти щеше да си най-мъдрият от нас.

— Не ме харесваш, Маху, нали?

— Ласкаеш се, генерал Нахтмин. Аз дори не мисля за теб.

Той преглътна с усилие и отпусна глава, загледан в прясно стъпкани фурми на земята. Вдигна рязко глава.

— Защо? — прошепна. — Винаги съм ти се възхищавал, Маху. Ти си ми като брат. Много малко принципи имаш, но онези, които имаш, следваш.

— А ти, генерал Нахтмин?

— Аз изобщо нямам принципи, лорд Маху. И аз като теб се питам дали имам душа. — Премига и отмести поглед.

Бях заинтригуван. Възможно ли беше и останалите да чувстваха същото? Хоремхеб, Рамзес, Майа и Хюйи? Нима се бяхме забравили в тази трескава мечта за власт и попаднали веднъж в примката ѝ, бяхме неспособни да избягаме?

— Не исках да те обидя, генерал Нахтмин.

— Не съм се обидил — усмихна се Нахтмин. — Просто брат ми непрекъснато повтаря, че не трябва да съм като него, а по-скоро като

теб. А сега, причината, поради която те търсех? Новината вече е из цял Мемфис, на всяка порта е сложена стража. Ехнатон е видян в града!

Успях да запазя безразлично изражение, но стиснах амулета в ръката си по-здраво.

— Но това са глупости — прошепнах аз. — Знаеш, че е неизбежно, генерал Нахтмин. Ще ни донасят, че са го видели от Либия на запад до земята на варварите на север. Ще го виждат на кораби, по Голямата зелена земя, в колесница по пътя на Хор или в тържествена процесия в някой град в Ханаан. Духът му ще ни спохожда.

— Това е различно — поклати глава Нахтмин. — Видял го е не кой да е, а самият полковник Небамум. Водел е ескадрон през Лилавата порта по северния път. Спомняш ли си наемниците, които нападнаха имението му? Е, ами част от тях са успели да избягат. След победната процесия Небамум разбрал, че се крият в едно село на границата на западните Червени земи. Разбираш, че Небамум гледа на нападението над дома му като на лична обида. Докато бяхте заети в Делтата, той претърси града за бегълци. Наложил се генерал Хоремхеб едва ли не да го хване за врата и да го накара да насочи мислите си другаде. Ако Небамум не се беше впускал в тази лична свада, онези войски биха се придвижили един ден по-рано.

— И?

— Както и да е, след процесията Небамум продължи с лова. Ескадронът му спрял да починат конете и да налейт вода. Минали група отшелници, тръгнали на север към Бубастис. Носели свещена статуя на котка. Всички отшелници се кланят на свой си култ: пеят химни и песни. Спрели при кладенеца да извадят вода. Били развълнувани и обсъждали видяното в Мемфис. Небамум се приближил да огледа статуята на богинята Бастет, при която имало двама жреци — единият дребен, другият много висок. И двамата криели лицата си зад котешки маски. Небамум не им обърнал внимание и процесията продължила по пътя си.

— Значи не е видял лицата им?

— О, напротив. Един от отшелниците предложил вода на жреците. Свалили маските, за да отпият. Небамум видял лице, странен гръден кош и широк таз, но не се замислил. Едва когато отшелниците отминали, осъзнал какво е видял и колкото повече си спомнял, толкова

повече бил сигурен, че мъжът е бил Ехнатон, бившият фараон на Египет.

— Тръгнал ли е да ги преследва?

— Естествено. Но нали разбираш, бил се отклонил от пътя, спрял се в селото за собственото си разследване и когато настигнал отшелниците, се оказало, че въпросният жрец е изчезнал. Казали му, че бил забравил нещо ценно и се върнал в Мемфис. Небамум беше убеден, че този жрец, бившият ни фараон, се е досетил, че е бил разпознат, и е решил да се измъкне.

— Значи градът е бил претърсен — по-скоро заявих, отколкото попитах аз.

Нахтмин се поклони и се отдалечи, оставяйки ме сам с виното ми.

Загледах оживения площад и се усмихнах мислено. Имах на разположение години да мисля за Ехнатон. Как започна да се кланя на Атон — единствения всесилен, невидим бог — в резултат на тайните учения на майка си, Великата царица Тийи, чиито предци бяха дошли от Ханаан, подкарали стадата си да пируват с богатствата на Египет. Някои смятат, че култът към Атон е бил факт още по време на управлението на баща му; че той е политически ход срещу все по-голямата власт на храма на Амон Ра в Карнак и в Луксор. Други пък твърдят, че той представлява нещо средно между двете, но колкото повече остарявах и се заслушвах, толкова по-ясно виждах млад мъж, обсебен от една идея, отхвърлен и обиждан от баща си, който — ако зависеше от него — щеше да го е убил още при раждането. Замислих се за униженията, на които бе подложен Ехнатон от страна на жреците на Амон Ра. Как бе прокуден от Дома на милион години и не му беше позволено да се движи с останалите от Великия дом. Нима отдадеността на Ехнатон към Атон бе просто отмъщение? Повод да размъти водата просто за да види какво ще стане? Онази вечер в Мемфис седях и се чудех. Сянката на Ехнатон бе все още надвиснала над всичко; личността и политиката му все още доминираха земите на Египет. Това ли искаше? Хората да запомнят, че някога е бил сред тези земи, че не трябва да го пренебрегват?

Първенец в неприятностите — така го бе описал един от жреците. Първенец в неприятностите и лъжите. Нямам син, но ако имам, щях да го науча на единствения истински урок, който животът

ме бе научил: каквито сме като деца, такива ще си останем и като възрастни; както се отнасят с нас като деца, така ще се отнасяме ние с другите, като пораснем. О, да, слагаме перуки и огърлици, обозначаващи положението ни. Обличаме се в плисирани роби със злато, сребро и скъпи бижута, за да можем да блещукаме като ослепителни образи. Но в крайна сметка сърцето не може да бъде украсено. То не се променя, а просто отразява всичко научено.

Онази вечер, седнал под прашна палма с евтино вино пред себе си, осъзнах, че онова, което бе вярно за Ехнатон, със същата сила важеше и за мен. Това бе, което ни свързваше. В младите си години, като Чедо на Кап, Главният министър на фараона, Хотеп, ми се подиграваше и ме дразнеше, че не съм истински син на баща си. Може би това обясняваше защо баща ми почти не ми обръщаше внимание, ами ме беше зарязал на зловещите грижи на леля Изития, жена с обвито в тъма сърце. Жена, която — ако бяха верни слуховете, — бе вкарала собствената ми майка в гроба и най-много на света обичаше да ме тормози — мен, просто едно дете — с всякакви видове изтънчени жестокости. Когато възмъжах, й върнах всичко тъпкано. Казах на Собек, че тя е виновна за предателството на него и царската наложница, която тайно беше прелъстил. Изития бе сполетяна от нещастен случай — спъна се от покрива на къщата си. Наредих да бъде погребана с мухи — нещо, което не понасяше приживе. Освен това казах на балсаматорите да изгорят сърцето й, за да се скита вечно из залите на Подземния свят.

Мислех и за това как Ай се бе опитал да ме прогони от Царския кръг и осъзнах защо отказах. На първо място, заради лоялността ми към принца, живата спойка между мен и миналото. И второ — да, има и друга причина, която споделих по време на разпитите, толкова проста и ясна, почти детинска. Вярно е, че нямаше къде да отида и какво друго да правя, но това не е всичко. Истинската причина е, че изгарях от любопитство. Нещо като да минаваш през пазара и да попаднеш на люта разпра. Разменят се обиди, разкриват се тайни, споменават се стари обиди и макар това да няма нищо общо с теб, изведнъж се оказваш въввлечен; искаш да останеш до края и да видиш какво ще стане.

Допих палмовото вино, взех тоягата и излязох от града през огромните порти с гигантски статуи на Птах от двете страни —

скръстени ръце и невиждащи очи, вперени надалеч към Черните земи. Пазарите бяха затворени и повечето селяни вече си тръгваха. Бяха сънени от виното, а сърцата им — изпълнени с почуда от делата на Великите мъже на родината. Заслушах се в разговорите им, в слуховете, че Ехнатон се е върнал. Великия еретик отказваше да ги остави на мира! Говореха за него като за Зъл дух от Запада, мрачен призрак. Усмихнах се вътрешно. Легендите и приказките вече се раждаха и истината бавно и необратимо биваше изкривявана.

Приблжих провинциалното имение на Небамум, елегантна къща, кацнала на брега на Нил, същевременно защитена от него от висока трева, храсти и малки горички. Сега стоеше ведра и спокойна, но аз си спомних трескавата атака на наемниците на узурпатора и колко близо бяха до победата. Небамум със сигурност не беше забравил. Части от полка му лагеруваха сред дърветата, както и моите наемници, събрани около лагерните огньове в разгара на празненствата. Капитанът стана да ме поздрави, недоволен, задето съм ходил в града сам, при положение че не е никак безопасно. Съгласих се с него. Посочи двете големи колони по пътя към двора. В основата на всяка Небамум беше сложил череп — зловещо напомняне за случилото се. Казах на мъжа да се оглежда и тръгнах към двора, където повечето ми хора бяха полегнали в сенките. Капитанът изтича при мен и докладва, че хора от свитата на Ай са довели принца. Открих го заедно с Джарка в старите му покои. Полковник Небамум беше все още на празничния прием и управителят на имението се суетеше трескаво около мен, докато не го отпратих грубо. Тутанкамон дойде да ме посрещне, подскачаше от крак на крак с протегнати към мен ръце. Джарка все още гледаше потиснато и виновно. Казах му, че всичко е наред.

— Нямало е как да се противопоставиш на лорд Ай — успокоих го аз. — Може би не трябваше да те оставям, но нямах избор. Хайде ела, искаш ли да хапнеш или пийнеш нещо?

Джарка слезе до кухнята и се върна с храна и вино и ябълков сок за принца. Седнах и се заслушах в непрестанното дърдорене на Тутанкамон и неспирния порой от въпроси. Колко съм убил във Великата битка? Дали съм Велик воин? Мога ли да му разкажа как се е развила битката?

Подредих дървените му войници и колесници и описах всичко възможно най-образно, докато той гледаше с опулени от изумление очи, отпиваше сок и ръфаше парче сусамов сладкиш. Дръпнах Джарка настрана и го попитах дали се е появявало отново подобното на транс състояние на принца, когато сякаш не разпознава нищо и никого. Джарка поклати глава. Помолих го да донесе кутията с *шет* — малките костенурки, на които и аз, и принца се дивяхме еднакво. Бях ги донесъл от Тива. И двамата ги обичахме. Бях боядисал черупките им в различни цветове. Имахме си малка тайна. Всяка костенурка носеше името на член на Царския кръг: Хоремхеб, Рамзес, Мерире, Туту, Хюйи и Майа. Последната беше най-дебела. Тутанкамон много се забавляваше и двамата често се кикотехме тайнствено. Гледах как малките животинчета лазят по пода.

— Господарю?

— Да, чичо Маху?

— Къде са Мерире и Туту? Две костенурки липсват?

— Удавих ги — стоеше с отпуснати ръце. Явно беше видял погледа ми, защото долната му устна започна да трепери. — Бяха предатели — обяви той. — Вече не са членове на Царския кръг, така че ги удавих в една локва и ги погребях в градината.

Погледнах Джарка, но той само поклати глава.

— Сгреших ли, чичо Маху?

Понечих да кажа „да“, но после се замислих за всички мъже, които бях убил в битка или екзекутирал бързо и безшумно в тъмнината на нощта. Протегнах ръце. Той се затича към мен.

— Бяха просто костенурки — прошепнах.

— Бяха предатели — настоя ожесточено той. — С радост биха те убили, чичо Маху.

Докато костенурките обикаляха по пода, подредих дъската и фигурите за игра на сенет^[1] и играхме, докато принцът започна да клюма. Джарка го вдигна, за да го сложи в леглото, а аз ги придружих до другата част на къщата. Икономът в дома на Небамум ме увери, че стаята на Куфу е зорко охранявана. Затворникът не е бил обезпокояван, но му се носят храна и вода, които самият иконом опитва първо. Отворих вратата и надникнах. Куфу лежеше на леглото и хъркаше като прасе.

Небамум се върна леко пийнал, с огърлица от цветя на врата, лотос, затъкнат зад ухото, а рогът с парфюм, който всеки гост на приема получаваше, се бе разтопил и той ухаеше като хесета от храма. Придържаха го двама от щабните му офицери. Помогнаха му да влезе в преддверието, където той се стовари на един стол и изрева за кана бира. Отвори малкото ковчеже в ръката си.

— Виж, Маху — олюля се застрашително той. — Виж какво ми дадоха.

Беше инкрустирана със злато яка на храбростта, която обявяваше Небамум за „Велик и смел воин“. Върна я в ковчезето и настоя да му правя компания за едно питие. За пореден път разказа своята версия за битката, славната победа на Хоремхеб и моята, както той се изрази, важна роля в нея. Небамум беше истински войник, съкровищница на весели истории, които осмиваха както него, така и началниците му. Бъбреше и за приема: очевидно останалите още пируваха.

— Но — потупа носа си той — не са толкова пияни, колкото се правят. Искат утре малко преди зазоряване да отидеш с тях на лов. Та си викам, защо пък са решили да ходят на лов?

— Защото винаги правим така, винаги сме го правили, Чедата на Кап, Царския кръг: излизаме в пустинята, където няма очи, уши и писари.

— И аз така си помислих — кимна замаяно Небамум. — Искат да говорят за *саати*, узурпатора.

— Казват, че си видял истинския фараон?

— Не съм казал истинския фараон — моментално изтрезня Небамум. — Той не беше моят истински фараон. Зърнах Ехнатон и казах истината — размаха пръст пред лицето ми и разказа същото, което бях чул по-рано от Нахтмин.

— Сигурен ли си обаче?

— Просто случайност — провлече той. — Знаеш как е, Маху. Виждаш нещо и отначало не го разпознаваш или не осъзнаваш какво си видял. Стана едва след това — поклати глава. — Не бях пиян. Знам какво видях. Беше висок, ъгловат, с изпъкнал гръден кош, шкембе като провиснала торба, широки хълбоци, но най-вече гъвкавите пръсти, онези очи, лицето, дългата брадичка. Премяташе тюркоазена броеница. Веднъж стоях близо до него в Тива — усмихна се той. —

По-точно бях залепил чело о земята пред него. Използвах възможността да разгледам мъжа, който се бе заел да обърне всичко с краката нагоре. Помня лица. Това не бих могъл да забравя. Щеше ми се да го бях заловил, но... — сви рамене.

— Може да си се объркал.

Небамум се усмихна.

— Не, не. Ай вече се е заел да търси истината. Узурпаторът и съучастниците му, включително и някои от капитаните на наемниците, вече са отведени в Кхеб-т и подложени на мъчения.

— Лорд Ай е нетърпелив.

— Доведе личния си мъчител — отвърна Небамум. — Узерну.

Разпознах титлата на главния мъчител в храма на Озирис. Беше една от марионетките на Ай, който ръководеше ужасяващите тъмници и зали под Дома на тайните.

— Мислех, че знаеш. Нали Домът на тайните е в твоите отговорности?

— Предполага се — съгласих се аз. — Малка ябълка на раздора между мен и лорд Ай, но постигнахме примирие. Аз не му се бъркам и той със сигурност не се бърка на мен. Е, какво са научили мъчителите?

Небамум вдигна палец и показалец, сякаш хванал косъм.

— Съвсем малко — прошепна. — Едно нещо обаче е сигурно. Според всичко, научено от Ай — а той вече разказва на целия Царски кръг, — Ехнатон е бил видян в Ханаан. Убедени са, че все още е там. А ти какво мислиш за всичко това?

— Може да е вярно. Но ако Мерире може да си играе с узурпатори, Ай може не по-малко.

Старият полковник сбърчи вежди.

— Имам ти доверие, полковник.

Приведе се и ме потупа приятелски по коляното.

— И ти не си лош човек, Маху. Особено за полицаи.

— Ами ако Ай е решил да играе същата игра? — продължих аз. — Да разпространи слухове, че Ехнатон е жив. Това ще обедини Царския кръг срещу общия враг.

Небамум се почеса по главата.

— Аз съм прост войник, Маху. Не, това е само извинение. Разбирам какво искаш да кажеш. Ако Египет е силен, единен, такива като мен ще избият враговете му.

— След като аз потеглих оттук — смених темата, — как се държеше Мерире?

— Беше много тих — премига Небамум. — Да, много, доста потиснат. Погрижих се въоръжените му поддръжници да са на безопасно разстояние, но му позволих да се среща със сбирщината жреци. Сякаш... — Небамум изпусна въздух — сякаш чакаше или се заслушваше за нещо. Поиска разрешение да прегледа моята *пермет ча*.

— Имаш библиотека?

— Да, съвсем малка. Документи, книги, неща, които сам съм избирал. Обичам да чета, Маху. Чувам, че ти си поет.

— И какво търсеше Мерире?

— Каза, че се интересува от Амнетт, Земята на мъртвите. Попитах го отново. Отвърна ми същото. Искаше да види Земята на мъртвите.

— Знаеш ли какво е имал предвид?

Небамум сви рамене.

— Нали ги знаеш жреците. Все дрънкат за нещо. Не виждах нищо лошо. Библиотеката представлява малка стая в задната част на къщата. Мрачно и сухо помещение, подходящо за ръкописи. Там влизаме само аз и котката; живее там, за да лови мишките.

— А бягството на Мерире?

Небамум направи физиономия.

— Знаеш какво е. Божият баща Ай пристигнал с целия си блясък и важност, но по това време вече бях тръгнал. Бяхме получили заповед да потеглим и аз бях готов. Една нощ Мерире и хората му били тук, на другата ги нямало.

— Мислиш ли, че лорд Ай е уредил бягството им?

— Минавало ми е през ума, също и на лорд Хоремхеб — ухили се Небамум. — Може би лорд Ай не е искал Мерире да бъде изтезаван. В крайна сметка... — той се изправи и изпусна каната от бира, която аз хванах и поставих на масата. — В крайна сметка — тръгна към вратата той — би било много неприятно да се екзекутира член на Царския кръг, да не говорим за първожреца на култа на Атон. Както и да е, ще си лягам.

Почаках малко, после слязох и минах през къщата към малката стая на втория етаж, която служеше като библиотеката на Небамум. Помолих иконома да донесе лампи с масло, които запалих. Заспалата в

единия ъгъл котка подскочи и тръгна безшумно на обиколка из царството си. Типична войнишка стая, всичко подредено и прибрано. Свитъците стояха в кошници от дебела тръстика. Облаците прах, които се вдигнаха при опита ми да ги извадя, подсказваха, че не са пипвани от седмици. Отидох при лавиците, където в ниши се намираха други папирусови свитъци с подробни етикети и описания. И тук кедровите дъски бяха покрити с фин прах. С лампа в ръка продължих да проверявам лавиците, докато накрая намерих мястото, където по прахта имаше следи. Извадих свитъка. Беше навит набързо — документът, който Мерире бе разглеждал. Разгънах го на масата и останах доста разочарован: беше просто една карта. Йероглифите отгоре твърдяха, че същата е собственост на Ауааул-Шет Аиу, Боговете на тайните врати и пътища, доста помпозно име за нищо и никаква карта на Египет, Синай и Ханаан. Нил беше ясно очертан, както и различните градове, Голямата зелена вода на север, земите на хетите и митанийците, Синайският полуостров и пътят на Хор. Докато местех лампата, осъзнах, че Мерире е отбелязал местонахождението на Ахетатон.

— Защо ще го прави? — прошепнах.

Претърсих отново библиотеката, но не открих повече. Слязох в кухнята и наредих на сънените готвачи да донесат в трапезарията лека вечеря от печено на жар телешко с подправки, пресен хляб и кана вино. Отидох и сритах спящия Куфу. Беше сънен, едва говореше, но аз му казах да се измие и да дойде да хапне с мен. Малко след това седнахме да вечеряме на светлината на лампите. Куфу ядеше лакомо и бързо, а от виното отпиваше такива глътки, че се наложи да му кажа да внимава. Спря с пълна уста.

— Ще спазиш ли обещанието си, лорд Маху?

— Животът, ръцете и сигурността ти са гарантирани. Кълна се в земята и небето. Ще ти бъдат дадени пари, провизии и възможност сам да избереш пътя си на този свят. Сега, Куфу, кажи ми, къде ще отидеш, когато това стане?

Той преглътна с усилие.

— Нека го кажа направо. Ако искаше да последваш Мерире, накъде би тръгнал?

Гледаше чашата вино.

— Ако — изфъфли, — ако трябваше да замина, щях да отида до някое от селата в Източната пустиня.

Спомних си картата, която Мерире бе разглеждал.

— А после на север?

Куфу кимна.

— Ще тръгна на изток, а после на север, за да избегна меджаи, през пустинята и накрая в Ханаан. Това е най-безопасното място за такива като нас. Не че не можем да избягаме в хетския двор, но би било губелно. Не се съмнявам, че за главите ни са обявени награди, особено сега, когато принц Азиру е една прекършена тръстика. Аз обаче няма да отида при тях. — Погледна ме немиждо. — Когато ме освободиш, лорд Маху, ще тръгна на юг, към Куш. Ще намеря малък храм и ще доживея дните си в мир.

— Какво според теб би имал предвид Мерире, казвайки Земята на мъртвите? Едва ли е говорел за Далечния хоризонт.

— Чух го да говори за Морето на мъртвите, спомена го между другото, голямо езеро сред сушата в Северен Ханаан. Водата е толкова солена, че в нея не живее нищо, а наоколо е жестока пустиня. Местните скитници твърдят, че някога там са били двата велики града, Содом и Гомор, преди да бъдат унищожени от небесния огън, който опожарил земята и превърнал водата в отрова.

— Нещо друго?

Куфу поклати глава.

— А слуховете, че Ехнатон е бил видян в Ханаан?

— Както сам казваш, лорд Маху, това са само слухове. Организирано беше търсене...

Приведох се над масата с нож на сантиметри от окото му.

— Лорд Маху, истината ти казвам. Защо да лъжа? Принц Азиру търси, но нищо не успя да намери; затова се появи и узурпаторът — пое дълбоко дъх. — Аз бях изключен от Военния съвет, също и Джосер. Подозирам, че са се надявали, ако успеят, по-късно да се появи и истинският Ехнатон. Моята задача бе да обявя, че узурпаторът е истинският фараон, ни повече, ни по-малко.

— Кажи ми нещо — отдръпнах ножа аз. — Джосер бе убит близо до пътя на Хор, но преди да умре, той издрънка нещо за лекаря Пентжу, как Мерире много държал да го привлече в заговора. Вярно,

Пентжу има голяма власт, велик лекар е, но откъде този интерес на конспираторите към него?

— Защото беше и член на Царския кръг — запелтечи Куфу. — А и преди беше попечител на принц Тутанкамон и приятел на майка му.

Улових промяната в погледа му, страха. Съжалявам единствено, че не го насилих да говори още тогава.

— Искам да ми разкажеш — оставих ножа и посочих в другия край на стаята, където бях оставил табла за писане с папирус, пера и мастилница. — Искам да отидеш там и да напишеш всичко, което знаеш, от мига, в който градът на Атон започна да се руши — сграбчих китките му. — Искам да знам всичко. Отспал си. Гладът ти е утолен, а в стомаха ти има достатъчно вино. Ще чакам.

Куфу се изправи и изкуцука до масата.

Още пазя документа. Нито за миг не се разделям с него: нека Куфу разкаже сам историята си.

[1] Най-старата игра на дъска, за която има данни в наши дни. Възникнала е в Древен Египет около 3500 пр.Хр. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ХЕРИ-СЕШ: ГЛАВЕН ПИСАР

РАЗКАЗЪТ НА КУФУ

Дал съм голяма клетва за живота си да разкажа истината или онова, което мога, за фараон Ехнатон, Онзи, когото Атон обича. Аз съм Куфу, син на Ипути, жрец на Изис в Тива. Обучавах се в Дома на живота, а после се преместих в малък храм на Атон в двореца Малгата, където ме знаеха с трудолюбието и уменията ми, с отдадеността ми на писмото и със смиреността ми пред волята на Божествения. Аз съм жрец, който е изучавал свещените писания на Тот, но такъв, който осъзна грешката си, осъзна, че всички такива богове са сенки, плод на човешкото въображение. Те са мракът преди зората и издигането на Атон, Слънчевия диск, над хоризонта. Почитах символа на Всевиждащия, Всезнаещия Невидим Бог, който ни заповядва да не правим негови образи, а е предпочел да се разкрие в сърцата ни чрез сина си Ехнатон. Отрекох се от грешките си в присъствието на Божествения и неговата Велика царица Нефертити, красивата жена, Онази, която Атон обича. Признах грешката на живота си и се посветих на обожанието и службата на Всевиждащия бог.

Усърдието ми бе скоро забелязано от лорд Мерице, първожреца на Атон и Началник на церемониите в главния храм в Ахетатон. Бях вътрешно изгарян от жар, докато любовта към Дома на господаря изпълваше дните ми. Един ден там бе за мен повече от хиляда години другаде. Бях много покорен и слушах внимателно ученията на

Божествения. Това учение бе накрая размътено от Нефертити, която желаше да заеме позицията и титлата на бог и чиято намеса хвърли сянка над светлината на новото откровение.

Признавам също така, че съм се отклонявал от пътя на праведните в усърдието си да служа на господаря си. Седял съм до лагерния огън на египетските врагове и съм участвал в злите им кроежи. Сторих грях и този грях ще бъде вечно с мен. Благодарен съм на лорд Маху за прошката и великата милост, която ми оказа. Заклех се да кажа истината и да изкупя вината си. Ще напусна това място и ще изчезна. Ще доживея дните си далеч от великите събития и дела на Египет.

Лорд Маху ме попита кога започна всичко? Кой бяха семената на тази голяма мистерия? Така, той познава историята на Ахетатон, макар че събитията, довели до падението му, са скрити сред мрака и водовъртежа на борбата. Та кога наистина започна всичко? Отговарям направо. Между Божествения, Ехнатон, и неговата царица Нефертити се появи разрыв заради раждането на сина на Божествения от по-нисшата царица и съпруга Хийа, принцеса на Митани. Носеха се слухове, че Нефертити се е съгласила да търпи принцеса Хийа, при условие че последната никога няма да зачене. Когато разбра, че Принцесата на чужденците, както я наричаше, не само е заченала, но е и умряла по време на раждането на здрав син, яростта ѝ нямаше граници. Като жена с огромна гордост и безкрайни амбиции, Нефертити вярваше, че може да беснее и излива гнева си публично. Божествения отказа да търпи това и я прогони от себе си. След този разрыв Дворецът на Атон потъна в мрак и отчаяние, светлината на двора угасна. Блясъкът на храмовете бе обгърнат от тъма, фенерите и лампите — угасени от усещането за настъпващо униение. Ехнатон беше сам, Хийа — мъртва, а Нефертити — в изгнание в двореца си в северната част на града.

В петнайсетата година от управлението си Божествения остави главата му да се замае, а сърцето му да остане празно от прекалено многото вино и маков сок. Душата му не намираше покой и износваше тялото му, както остър меч износва ножницата си. Тревожен и неспокоен, Ехнатон обикаляше из коридорите на двореца. Понякога викаше своя бог, друг път — Нефертити, невръстния си син или другарите си от миналото. Той бе човек, който се отказа от жертвоприношението, от сутрешната и вечерната молитва и заживя в мрачните пещери на миналото си. Държеше се, сякаш в него се бе вселил Зъл дух от Запад, сякаш душата му бе обсебена от демони. Проклинаше баща си, Аменхотеп Великолепни, и оплакваше трагичната смърт на по-големия си брат Тутмос.

Често Ехнатон се държеше с мен като да съм неговият изповедник, готов да слуша жалбите му. Разказваше как брат му Тутмос е бил злостно отровен в храма на Амон Ра в Кранак; как той е можел да го предотврати, но не го е сторил. Описваше другите си грехове, похотта и гордостта си. Търсеше покой от манията си, като играеше и си почиваше с другите си две дъщери, които обяви за свои царици. И двете забременяха, но дори тогава семето му беше прокълнато и децата умряха още след раждането. Анхсенамон беше силна, но Меритатон бе слаба от самото начало и се ужасяваше от намръщената изолираност на баща си, от пристъпите му на потиснатост и отчаяние, накъсвани от умопомрачителни изблици на гняв. Той настояваше да седи в бляскава самота в тронната зала или да я обикаля като пантера в клетка. При други случаи, особено когато сенките се удължиха и слънцето залязваше, го обземаше неописуем ужас и търсеше компанията на лорд Мерире, моята скромна персона или Джосер. Часове наред седяхме и слушахме риданията му.

— Потиснатост, агония и страх не ми дават мира — крещеше той. — Демоните осуetyават желанията ми. Грешен съм. Болен съм, греховете ми са много, а вината ми е тежка.

Седеше и се взираше неவிждащо в тронната зала, а устните му се движеха, сякаш говореше с невидими за нас същества. После се съвземаше и започваше да крещи: „Какво направих? Какво направих?“

Понякога се страхувахме, че е обсебен от демони или истинската му душа е напуснала тялото. После дойде чумата, връхлетя града като ангел на смъртта и донесе възмездие и страдание на всички. Божествения видя в това проклятие и отпадна още повече. Коленичеше в молитва и крещеше на жреците си да се съберат около него.

Пропаднаше в тъмнината и всички мислехме, че или ще остане така завинаги, или ще нарани сам себе си. После обаче се оправяше, сядаше прегърбен на трона и кършеше пръсти като изплашено дете. Седмиците преминаха в месеци. Понякога не се миеше или бръснеше, гонеше слугите с удари и клетви.

По-късно онази година, по време на сезона на жътвата, забелязахме чуждо присъствие в двореца; отначало само тъмни сенки, мъже от пустинята. Царската стража бе освободена и новодошлите заеха местата им. Така продължи поне месец, преди те също да изчезнат. На Царската стража бе наредено да се завърне и на нас бе позволено да се радваме на присъствието му и да виждаме лицето му. Заварихме го спокоен на трона. Издаде прокламация, която изненада всички: Нефертити можеше да се завърне. Лорд Мерире събра кураж и попита дали това се отнася и за други от Царския кръг, но Ехнатон отказа едва чуто с думите, че Божия баща Ай ще се заеме с тях.

Великата му царица Нефертити бе доведена. Пристигна пременена, украсена с красиви бижута и коленичи смирено пред него. Онзи ден и още няколко тя остана насаме с него. Когато отново ни извикаха, беше по-спокоен. Сега Нефертити споделяше леглото и трона му; той се оплакваше по-малко и започна да седи и прехвърля тюркоазена броеница. Скоро властта на Нефертити стана по-очебийна. Обявена бе за регент. Студена и величествена,

те започна да бръсне главата си и да се облича като фараон. Докато статутът и величието ѝ растяха, тези на Ехнатон отслабваха. Отчужди се от своята царица и от нас, сякаш някогашната му лудост бе мръсна роба, която сега бе свалил. Проучваше карти, чертежи и звезди. Молеше се. Не в храма на Атон, а сам в покоите си. Ако правеше жертвоприношения, те не бяха агнета или волове, а зърна тамян, поръсени върху горящ мангал. Божествения възобнови лова, често ходеше сам в Червените земи.

Един ден, малко след Новата година, когато звездата Куче се виждаше ясно на небето, а белите ибиси се бяха завърнали край Нил да покажат, че разливът идва, Ехнатон се върна от поредния лов. Придружаваха го хора, които тогава помислихме за пустинни скитници, с раирани роби и къдрави коси и бради. Шпионите на лорд Мерире докладваха, че това са същите онези, които често бяха посещавали Божествения като дете и чието присъствие в двореца бе забелязано по-рано. Пристигнаха без прокламации и тръби, без помпозност и церемонии, а тихи като вятъра се плъзнаха по източните варовикови скали в Ахетатон. Лорд Ай и Царската стража имаха строги нареждания: тези посетители са приятели на фараона и трябва да бъдат посрещани и допускани при него без страх и неприятности. Водачът им беше Якуб — висок воин със свиреп вид, макар и доста дружелюбен.

С напредването на годината Божествения позволи на посетителите да се смесят с останалите жреци. Якуб беше много сладкодумен; познаваше пустинята като дланта на ръката си. Разказа ми, че семейството му е от племето исраар, отцепило се от племената хабиру, които преди много години дошли в Египет от хълмистата земя на Западен Ханаан. Част от племето им се заселило в районите около Делтата и станали изкусни каменоделци. Други останали да гледат стадата си и обикаляли онази самотна част от Египет между Черните земи и Червените земи на пустинята. Твърдеше, че Великата царица Тийи, съпруга на Аменхотеп Великолепни и майка на Ехнатон,

произхожда от тяхното племе. Хвалеше се, че и други в двореца, като например Джарка, слуга на лорд Маху, началник на полицията и надзирател на Дома на тайните, също е един от тях. Якуб поделяше хляба и виното ни. Говореше за своя тайнствен бог, чието име не бива да се произнася, за това, че според пророчеството от тяхното племе ще се роди Тему или Апут, Божи вестител или Месия.

През този период Божествения се възстановяваше бързо. Ведър и спокоен, той отново се миеше и пречистваше, а работата в двореца и града бе оставил на Нефертити и останалите от Царския кръг. Едно нещо обаче тревожеше лорд Мерире. Якуб и хората му получаваха заплати директно от Божествения *пер хатч*, домашното съкровище. Отначало лорд Мерире мислеше, че става дума за подкупи; по-късно бе убеден, че другарите на Божествения всъщност пренасят царското съкровище в Червените земи. Първожрецът, който бе на практика прогонен от присъствието на Ехнатон и до него вече не се допитваха за ритуали и молитви, започна да се тревожи от тайнствеността на божествения ни господар. Мерире често събираше мен, Джосер и останалите жреци на таен съвет. Накара ни да се закълнем тържествено във вярност към него и заяви, че на останалите от Царския кръг вече не може да се има доверие; смяташе, че нещо ще се случи и ние трябва да се подготвим за дните на трудности. Накрая една сутрин, докато Ехнатон бе на Прозореца за появяване, за да поздрави изгряващото слънце, Мерире поиска аудиенция. Въведоха ни при фараона, но Ехнатон остана коленичил с гръб към нас, сякаш не го интересувахме. Лорд Мерире бе дълбоко обиден и понечи да се оттегли.

— Защо си тръгваш, Мерире? — прозвуча ясният, силен глас на Ехнатон.

Обърнахме се от вратата. Ехнатон седеше с кръстосани крака и ни гледаше. Беше само по препаска, с тънък ленен шал на раменете. Главата и лицето му бяха

обръснати и намазани, а дълбоките тревожни бръчки около очите и устата му бяха изчезнали.

— Ако желаете — продължи той, — можете да дойдете и говорите с мен.

— Може би — отвърна Мерире — трябва да извикаме Великата ти царица и Божия баща Ай?

Усмивката на Ехнатон се стопи.

— Сигурно си се питал какво става с мен, лорд Мерире. Ела, седни до мен и ще ти разкажа. Защото не ми остава много време с теб.

Разтревожени и заинтригувани, Мерире, Джосер и аз коленичихме пред него.

— Не ми говори — рече с дълбок и силен глас Ехнатон — за червенокосите демони от Ахмин, онези зли духове, онези отвратителни същества, които не говорят и никога не са говорили с гласа на истината.

Очите на Божествения се извърнаха навътре. Протегна ръце. Помислих, че е изпаднал в пристъп.

— Господарю, какво има? — попита Мерире.

— Когато ги споменах — продължи вече със затворени очи Ехнатон, — около мен се събраха окървавени демони. Чувам свистене и бучене като от ураганен вятър.

— Но, господарю — прошепна Мерире, — дворецът е напълно тих. Сутрешното небе притъмня.

— Сърцето ми е онова, което говори — не отваряше очи Ехнатон. — Изоставям делата на злия и сърцето ми тръгва на път. Свистенето и бученето са навярно вятърът сред короните на величествените кедри.

— Но, господарю — настоя Мерире, — в Ахетатон няма кедри.

— Аз съм тук — въздъхна Ехнатон, — но сърцето ми е там, където растат кедрите. Това място ме изтощава. Имах видения, в които този град и блясъкът на Египет не са нищо повече от купчини глина, напукани от слънцето и нашарени от дъжда. Този град бе просто тъмно петно наред пясъчна пустош.

— Ваше величество — попита Мерире, — нима Ваше величество е имал видение за бъдещето?

— Живях сред видения в тъмнината на нощта. Виждах как сенките се местят. Бях в *тертари уати*, пейзажа на нощта. Вкусих нещата, които предстоят: видение за силата на Единствения и бъдещето на Египет — скри лицето си в ръце, после разтвори длани и остана така като с воал. — Отворена е двойната врата на Далечния хоризонт — занарежда той. — Вдигнати са резетата. Свещеното дело е ясно, но облаци засенчват небето. Валят звезди, костите на зверовете треперят. Демоните мълчат. Аз няма да умра на тази земя.

— Ваше величество — продължи да упорства Мерире, — ако сте имали видение за бъдещето, трябва да го споделите с нас, трябва да оставите това познание на сина си! Дали бихме могли — изстреля той — да го запишем, да предадем учението ви на други?

— И да говоря, няма да се вслушат. И да кажа, няма да разберат. И да пиша, няма да научат. И да пея, те ще обърнат гръб — Ехнатон оклюма. — Що се отнася до сина ми — напълниха се със сълзи очите му, — или онзи, който бе обявен за мой син... познанието си съм поверил на Пазителите.

— Кои са Пазителите? — попита Мерире.

— Когато намеря дома си — отвърна Ехнатон, — ако такава е волята на моя бог, синът ми ще получи познанието ми. Дотогава...

— Ваше величество, какво ще стане с нас?

— Всеки следва пътя си, но там, където отивам аз, вие не може да дойдете. Когато ме няма, ще ме чакате и ще ме търсите, но в моя нов дом, в съграденото от мен имение няма да ме намерите.

— А къде е това?

Ехнатон отвори очи и ни изгледа; погледът му бе свиреп като на лъв.

— Искам да замина. Вече съм в земята, от която връщане няма.

— Защо трябва да ходиш там, господарю?

— Защото се стремих към злото. Престъпих границата на праведността.

О, лорд Маху, говоря самата истина. В онази зала почувствах ужас, смразяващ страх. Небето притъмня от буреносни облаци. Джосер, за да разсее напрежението, направи някаква забележка за времето.

— Радвам се, че облаците са дошли — усмихна се Ехнатон. — Те ще донесат дъжд, ще отмият демоните на югозападния вятър.

— Кои са тези демони? — пожела да узнае Мерире.

Ехнатон се взираше някъде над главите ни.

— Те са общо седем. Да, в празнината на великата бездна се стаяват седмината, това ми бе казано. Не са нито мъже, нито жени. Не си вземат съпруги, не зачеват деца. Тези седем демони не познават жалост и добрина. Не чуват молитви и смирение; те са вестителите на смъртта и слугите на Поглъщача. Когато срещнат човек като мен, на когото боговете са ядосани, те се нахвърлят върху него като лъв на газела. Изпълват и душата, и тялото му с отрова. Връзват ръцете му, спъват краката му и впиват нокти в него.

— Виждал ли си тези демони?

— Те са скелети, които се скупчват около трона и леглото ми. От черепите им извира червена коса; черни крила скриват отвратителните им тела; огромни длани се протягат от краищата на дълги ръце. Вземат тялото ми и разкъсват плътта ми — притисна корема си. — Като орлови нокти те сграбчват сърцето ми и го смилат.

— А как се бориш с тях? — Мерире бе искрено заинтригуван. Често споделяше, че би искал да има дарбата да прогонва зли духове.

— Извиках жреците на хабиру — призна Ехнатон. — Те принесоха агне в жертва и намазаха тялото ми с кръвта му. Дадох ми да погълна прахове, от които сърцето ми изпадна в дълбок сън. В съня си видях демона, виещо гнусно множество, което служи на Носителя на смъртта —

Ехнатон се усмихна. — Когато се събудих, демоните си бяха отишли. Сърцето ми бе пречистено. Така че, лорд Мерире, недей ме заплашва да доведеш червенокосите тук. Не желая да ги виждам.

Първосвещеникът беше изумен и веднага потърси аудиенция с лорд Ай и Великата царица Нефертити. Аз присъствах на срещата. Лорд Ай с разтревожено лице обсъди множеството възможности, включително и тази, че Ехнатон планира собствената си смърт. Великата царица през цялото време слушаше с бледо лице и стиснати от ярост устни. Макар Нефертити да си бе върнала благоразположението на фараона, на нея, Ай и останалите от Царския кръг бе забранено да влизат при него. В края на срещата лорд Ай заключи, че аз трябва да бъда изпратен обратно да обсъдя с Божествения някои възможности.

Изпълних заръката, очаквайки да бъда отпратен, но Ехнатон благосклонно ми позволи да го видя. Вече беше облечен в роба, на кръста имаше бродиран колан, а около врата си — семпла златна яка. Седеше пред маса. Спомням си аромата на готвено, на силно подправена печена патица. Предложи ми да споделя трапезата му, но устата ми бе прекалено засъхнала от страх, та да ям.

— Притесняваш ли се? — попита Ехнатон. — Да ти кажа ли нещо, Куфу? За първи път в живота си Великата ми царица и лукавият ѝ баща наистина се страхуват от мен. Мислеха си, че съм като глина в ръцете им и могат да ме моделират. Но не е така. Те се провалиха в истинската си мисия. Точно те ме отклониха от праведния път.

— Господарю — осмелих се да прошепна аз, — говориш, сякаш възнамеряваш да ни изоставиш. Какво ще стане с невръстния ти син?

— Аз непрестанно ви изоставям, Куфу, а що се отнася до сина ми, ще споделя с теб една голяма тайна. Защото всяка тайна трябва да има свидетел. Знаеш ли защо отказах да виждам Великата царица? Защото се осмели да заплаши невръстния ми син! А знаеш ли защо ѝ позволих отново да се върне? — не изчака да отговоря. — Защото

положи кръвна клетва в името на земята и небето, че нито тя, нито някой от нейния род ще му посегне и с пръст.

— Господарю, напускаш ли ни?

— Искам да отида в Сешент — усмихна се той. — Мястото на пречистването.

— А синът ти?

— Стегаут — спомена и Пазителите на боговете Ехнатон. — Те пазят тайните, които синът ми иска да знае.

Говореше загадъчно, нарочно ме дразнеше. Щракна с пръсти, знак за край на аудиенцията, и аз се оттеглих. Докладвах дословно случилото се. Божия баща Ай и Мерире бяха дълбоко разтревожени и не знаеха какво да правят.

Кълна се, Маху, тъй като се надявам да живея, това бе последният път, когато видях Ехнатон, Божествения. На другата сутрин лорд Мерире, който беше събрал достатъчно кураж, поиска аудиенция, но стражите го отпратиха с обяснението, че фараонът е отишъл на лов в Червените земи. Първожреецът прие това, а на следващата сутрин бе получил същото обяснение, макар капитанът на стражите да изглеждал едновременно разтревожен и заинтригуван. Изминаха още два дни, преди да бъде извършено претърсване. Божествения бе напуснал града. Колесници и коне бяха взети от царските конюшни, но не ги бяха последвали ловци, кучкари или хрътки. Никой не го беше видял да тръгва. Никой не знаеше кога е заминал или кога ще се върне. Божия баща Ай изпрати ескадрон колесници, които претърсиха на десет мили в околоръст, но не откриха никаква следа. Лорд Ай вярваше, че е възможно Ехнатон да е заминал на усамотение за известен период, но две седмици по-късно стигна до извода, че нещо друго се е случило. Двамата с царица Нефертити решиха да изпратят експедиция в източната част на Червените земи. От докладите на съгледвачите и шпионите знаеха със сигурност, че не е минавал през Нил към западната пустиня.

Намеси се лорд Туту. Представи пред нас писма за положението в Ханаан и заяви, че Божествения може да е отишъл там. Нефертити не разбираше защо съпругът ѝ ще ходи в хълмистите земи на ханаанците. Подозирам, че и сама знаеше отговора.

— Ваше величество — отвърна Туту, — нима и твоят народ не произлиза от такава хълмиста земя?

— Моят народ — отсече Нефертити. — Моят народ е този на Египет! Въпросът не подлежи на обсъждане.

Мерире обаче нямаше доверие нито на нея, нито на лорд Ай. Започна да души наоколо, за да разбере какво се е случило. Подготви нарочна експедиция. И тогава, една нощ, докато правех жертвоприношение в малък храм, чух ужасяващ писък; писък на душа в агония, уловен от демоните, затворени в *кетет*, мрака Подземния свят. Писъкът бе кратък, но наситен с агония, като от човек в смъртоносен капан. Отначало помислих, че сънувам. Изтичах да разузная заедно с лорд Ай, който се оказа в съседна стая, но наемниците на царицата пазеха коридорите и не ни позволиха да минем. На следващия ден разпитах внимателно. Реших, че ако е бил убит човек, изпратен на заклание, трупът му ще бъде изхвърлен в някоя яма или свърталище на крокодили. Други в двореца също бяха чули писъка и така се постави началото на историята, че Божествения е бил убит, вероятно от собствената си съпруга. Само че нямаше никакво доказателство и тя се превърна в една от многото истории. Едно нещо обаче научих от свой познат, а именно, че главният балсаматор в Дома на живота към храма на Атон също е изчезнал. Той беше човек на Нефертити, едноок мъж с тясно лице, който се радваше на името Кекет, Заекващия. През тези няколко мистериозни дни Кекет изчезна за известно време, а когато се върна при колегите си, прекарваше повечето време сам. Въпреки това, за човек, служил в балсаматорските къщи на Тива, сега Кекет се радваше на голямо благоволение и значително богатство, чийто източник си остана неясен.

Накрая лорд Мерире надделя. В Червените земи бе изпратена експедиция под ръководството на генерал Рахмос, която трябваше да стигне чак до Ханаан и по възможност да открие местонахождението на лорд Ехнатон.

Лорд Мерире настояваше аз и Джосер да участваме в експедицията. Мерире вече открито бе скъсал отношенията си с царица Нефертити и отказваше да се подчини на волята на лорд Ай. Нямахме избор, освен да се впуснем в мъчително приключение! Пресякохме огнената пустиня, като спряхме при Оазиса на сладостта, преди да навлезем в Синай, а след това и в Ханаан. Непозната страна с червеникава песъчлива почва, изкорубени дъбове, гъсти гори и мътни реки, гъмжащи от крокодили. Продължихме на север през тревисти равнини, като избягвахме схлупените градчета и пътувахме бавно по пътища, пълни с престъпници и бандити. Жителите ни гледаха подозрително. Всяка долина е населявана от отделно племе, така че нямаше достатъчно единна сила, която да ни се противопостави. Накрая стигнахме териториите на принц Азиру и преминахме под негова закрила. Рахмос му обясни тайната мисия на експедицията. Азиру тържествено се съгласи да ни помогне. Той печелеше от това, че Ехнатон пренебрегваше случващото се в Ханаан. Още с пристигането си в двора му заварихме хетски пратеници, приемани като почетни гости.

Азиру претърси навсякъде за Ехнатон. Отначало мислеше, че експедицията ни е само претекст за някаква друга мистерия, но неговите шпиони също говореха за странна група от Египет — керван, свирепо защитаван от пустинни скитници, който се бе придвижил на север сред хълмовете покрай Мъртво море. Алчността на Азиру се изостри от разказите, че в този керван се намира не само важна особа, но и приказно съкровище. Там се роди и великата лъжа. Снабден с писма, генерал Рахмос бе изпратен обратно в Египет, а аз и Джосер останахме в двора на Азиру. Минаха месеци, хетските визити

зачестяваха. Накрая Азиру ни посвети. По това време вече имаше откритата подкрепа на хетския цар, който изпращаше благородници, военни съветници и съкровища на юг. Азиру смяташе, че щом истинската съдба на Ехнатон е забулена в мистерия, спокойно може да постави узурпатор и да се намеси в делата на Египет. Започна тайна кореспонденция с Мерире, който отговори, че такъв план може да се радва на пълната му подкрепа, като аз и Джосер щяхме да бъдем негови пратеници. Под претекст, че дарява статуи, символи на Атон, Мерире изпращаше предателските си писма. В равнините пред града на Азиру започна да се събира армия: хетски войски, наемници, също и васални принцове и вождове от Ханаан, нетърпеливи да подкрепят строежите на Азиру.

Говоря истината: аз самият не бях толкова усърден в подкрепата си за този заговор, както бе моят другар Джосер. Когато за първи път видях узурпатора и жена му, открито се присмях на вида и характера им. Те приличаха на великия цар Ехнатон и неговата Царица, колкото пясъкът в пустинята прилича на злато. Азиру обаче бе непреклонен. Дойдоха вести от Египет как Нефертити се е опитала да управлява като едноличен фараон и е била свалена; как царството се ръководи от регентски съвет от името на сина на Ехнатон. Промяната на името му от Тутанкатон на Тутанкамон показваше накъде вървят нещата в Египет.

Гневът на Мерире нямаше граници. С тайни писма той ни информира, че градът на Атон е бил изоставен. Царският кръг се е върнал в Тива, решен да възстанови стария ред. Този Царски кръг обаче беше разединен, така че бе взето решение да се нахлуе в Делтата и да се привлече мощта на Хоремхеб на север. Междувременно Азиру продължаваше да търси истинския Ехнатон и съкровището му, но не напредваше особено.

През втората година от престоя ми в Ханаан, по време на третия месец от сезона на жътвата, се

преместихме от Ханаан през Синай в Делтата. Останалото лорд Маху знае. Написах истината, а друго няма...

Разпитах Куфу внимателно за всичко, което бе споделил, но той беше уморен, пиан и изплашен. Отговорите му често бяха неясни и несвързани, така че го оставих да си легне. Запазих разказа му, ръкопис, с който почти не съм се разделял през годините. Онази вечер го прегледах отново, препрочетох всеки ред. Част от написаното знаех. Объркването в Ахетатон след изпадането на Нефертити в немилост бе обвило всичко в тайнственост. Потиснатостта на Ехнатон, странното му поведение и самотните разходки из двореца бяха добре известни. Разказът на Куфу хвърли известна светлина. Ехнатон бе страдал от някаква форма на лудост; дали беше божествена или не, не можех да кажа. Твърдял е, че е имал видения за бъдещето и е оставил тайнствено познание на някакви мистериозни Пазители, но кои бяха те? Хора, които са му помогнали? Още от малък Ехнатон получаваше помощ от скитащите племена хабиру. Куфу бе посочил конкретното разклонение или клан: исраар. По думите на Куфу, те са довели собствените си жреци и заклинатели, за да пречистят съзнанието на Ехнатон. Той бе открил нова ведрина и покой и бе решил да напусне Ахетатон.

На някой това може да се стори смехотворно. Защо му е на човек да се отказва от власт и богатство? Само че, както вече казах, детето ражда мъжа. Ранните си години Ехнатон бе прекарал в самотно забвение. Познаваше аскетизма на бедния жрец. Когато стана фараон, макар да се радваше на разкоша и величието, гледаше на всичко това като на средство за обожание на своя бог. Така че дали бе изоставил града? Или е бил убит? Разривът между него и Нефертити, независимо от преструвките пред останалите в двора, е бил необратим и окончателен. Очевидно, по думите на Куфу, основната причина за връщането на Нефертити е била, че тя е дала обет да не наранява принц Тутанкамон, което вероятно означава, че дори по време на изгнанието си тя се е опитвала да му навреди. Другата причина за връщането ѝ е била, за да може Ехнатон да възвърне някаква форма на нормалност, на хармония. Предал е държавните дела на своята амбициозна и арогантна съпруга, докато тайно се е готвел да изостави семейството, двора и империята си.

Ехнатон е достигнал онова спокойствие, което често спохожда хора, преживели агонизираща борба и оцелели само за да се изправят пред собствената си смърт. Бил е решен да си тръгне и без съмнение саму помогнали хабиру, мъжете от исраар. Пренесли са злато, сребро и драгоценни камъни в подготовка за тайния живот на Ехнатон. Освен това тези хора познават пустинята, тайните пътеки, скритите кладенци и оазиси. Най-вероятно не им е било трудно да прекосят огнените пясъци и да достигнат Синай, а после и Ханаан на север. И кой ще ги забележи там? Страна, разкъсвана от дребни кръвни разпри и племенни вражди?

Взех ръкописа на Куфу и излязох да седна на малък балкон да погледам нощта. Ако Ехнатон наистина си бе тръгнал по собствена воля, ако желал да остане скрит и да преследва собствената си идея, тогава какво е чул Куфу? Знаеше се, че някой е бил убит в царските покои, но вместо трупът да бъде изхвърлен на крокодилите, онова животно на Нефертити, главният балсаматор, е бил извикан в нейните покои и щедро възнаграден за някаква тайна задача. Балсамиране на труп? Гробниците сред източните скали в Ахетатон бяха пълни с безименни саркофази, ковчези и трупове. Какво е крояла Нефертити? Само няколко месеца по-късно тя се опита да завземе върховната власт в Египет и бе свалена от глутница хиени, сред които и аз самият.

Трябваше да съм уморен, но не можех да заспя. Наистина ли Ехнатон бе избягал? Дали разказът на Куфу за убийството на някакъв мъж целеше просто объркване? Анхсенамон ми бе подшушнала, че сестра ѝ Меритатон е твърдяла, че знае за отравянето на собствения ѝ баща-съпруг. Сърцето на Меритатон е било потресено, просто едно слабо момиче, ужасено от зловещия си баща. Дали нейното твърдение не е по-скоро пожелателно? Или пък всичко бе резултат от безплодните измислици на Анхсенамон? Дали Ехнатон бе отишъл в Ханаан, решен да живее като отшелник, за да бъде в крайна сметка принуден да се покаже от появата на узурпатора и ужасяващите събития в Делтата? Дали се бе върнал на юг за последен път, за да въздаде справедливост? Да види сина си и да ми покаже тайно, че все още е жив? Без съмнение Небамум говореше истината. Твърдеше, че е видял човек, облечен като жрец, който не просто напомнял за Ехнатон и прехвърлял тюркоазена броеница. Последната Куфу също бе споменал в изповедта си.

Спомних си златната емблема, открита в палатката на узурпатора, и картата, която бях разгледал в библиотеката на Небамум. Влязох и ги донесох. Потърсих Ахетатон на картата и сложих емблемата със слънцето на нея; забелязах, че лъчите сочат определен район в Ханаан. Азиру вероятно е търсил по същия начин, само че с други карти. Погледнах района и се опитах да си спомня разказите, които бях чувал за долини и равнини, за гъсти гори, бурни реки и ивици ужасяваща пустиня, където дори стрък жилава трева или храст не растат. Махнах картата и отидох в преддверието. Джарка лежеше на походна койка. Разтърсих го. Той стана с усилие, напръска лицето си с вода и погледна през прозореца.

— Господарю Маху, трябва да е третият декан на нощта. Не можеш ли да заспиш?

— Разкажи ми за твой народ — заповядах аз.

Джарка разтърка очи, седна на пода и се опря на стената. Запалих още няколко маслени лампи.

— Не можеше ли да почака до сутринта? — изстена той.

— Разкажи ми за твой народ!

— Ти вече знаеш всичко. Аз съм от хабиру, които идват от Ханаан. Някои останали при стадата си, други се установили в Делтата, а останалите колонизирали Ахмин и станали по-големи... — засмя се той рязко — по египтяни от самите египтяни. Аз съм от последните. Знаеш това. Служех на Великата царица Тийи и така се озовах на служба при теб. Царският стрелец, личният прислужник, Защитникът на принца.

Направих се, че не забелязвам сарказма в гласа му.

— А познаваш ли истраар?

Две грешки допуснах онази нощ. Първо, трябваше да разпитвам Куфу по-подробно. Второ, оставих Джарка да седи скрит в сенките, макар още тогава да усещах, че нещо не е наред.

— Истраар? — повторих аз. — Какво знаеш за тях?

— Те са сърцевината на народа ни — въздъхна той. — Имат повече жреци от останалите. Не са опетнени от Египет, от неговото величие, разкош, богатства и изобилие. Грижат се за стадата си, движат се напред-назад, понякога в Ханаан, понякога покрай плодородните Черни земи на Египет.

— Чувал ли си слухове, че те са замесени в отвличането или бягството на Ехнатон?

— Господарю, ако бях чул нещо — долетя прекалено лесно отговорът му, — щях да ти кажа. Когато Божествения — въздъхна отново той — напусна или беше убит, на мен, както и на теб, бе забранено да се радваме на присъствието му. Ти беше слаб заради чумата. Аз все още не се бях възстановил от смъртта й... — думите му увиснаха във въздуха, спомен за дълбоката му любов към жената, за която аз установих, че е убийца. После се изправи бързо на крака. — Не знам нищо за Ехнатон. Нищо не знам — заяви и се върна в леглото си.

Влязох в стаята си. За пореден път прочетох разказа на Куфу, но не научих нищо повече. Въпреки това бях убеден, че някогашният ми господар е жив, че е идвал отново в Египет и сега ще се върне в тайнствения си нов дом в Ханаан. Прегледах и документите, иззети в Делтата. Като цяло бяха интересни: писма между Азиру и съюзниците му в Ханаан и хетското царство. Прибрах документите. Толкова бях вгълбен, че подскочих от мекото докосване по ръката си. Тутанкамон стоеше зад мен по нощница, а очите му бяха насълзени. Държеше малка дървена кутия и безмълвно ми я подаде. Взех я и отворих капака. Вътре бяха двата мумифицирани трупа на костенурките, които бе удавил.

— Не исках да направя нищо лошо, чичо Маху. Мислех, че трябва да ги накажа.

Затворих капака и клекнах пред него. Той обви ръце около врата ми и затрепери. Занесох го при масата, махнах покривката и го сложих да седне, после му дадох захаросан плод и глътка вино.

— Забрави костенурките, Ваше височество — прошепнах аз. — Те бяха добри костенурки и сега са преминали отвъд Далечния хоризонт.

— А там ще има ли костенурки?

— Ако искаш, господарю, там ще има костенурки, газели, котки и кучета.

— А аз кога ще отида към Далечния хоризонт?

— Едва когато остарееш много — отвърнах — и станеш баща на много деца и дядо на безброй такива.

Тутанкамон се закикоти, облиза пръсти и ме погледна с огромните си като на бухал очи.

— Чичо Маху, вярно ли е, че баща ми е жив? Чух слугите да си говорят. Ако е жив, защо не идва да ме види? Защо ме изостави?

— Господарю, баща ти трябваше да те изостави, заради собствената си безопасност и заради твоята.

— Когато стана мъж — закани се Тутанкамон, — ще бъда воин. Ще връхлетя на север като Яхмос с огън и меч срещу Народа на деветте лъка.

Взех чашата вино от ръцете му и я оставих на масата.

— Господарю, на колко години си сега?

— Чичо Маху, много добре знаеш на колко години съм. Откакто тръгна, мина и рожденият ми ден. Сега съм по средата между седмата и осмата си година.

— Спомняш ли си — клекнах отново пред него — някое от посещенията на баща си?

Младият принц поклати глава.

— А някога изпращал ли ти е подарък?

— Много подаръци, дървени войници, колесница, хипопотам...

— А споменава ли е някога — намесих се аз, — или може би лорд Пентжу, Пазителите? Помисли внимателно, господарю.

Тутанкамон примижа, после бързо отвори очи.

— Никога, чичо Маху. Кои са Пазителите?

— И последно, господарю — грабнах го аз, — колко пъти съм ти казвал да не излизаш от спалнята си посред нощ?

С игри и закачки го занесох обратно, сложих го да легне и седнах до него, докато не заспа дълбоко.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

ХЮЙИ: ИНЖЕКТИРАМ ОТРОВА

Рано на другата сутрин ловната дружина потегли от Мемфис привидно да се порадва на деня и да си почине, но — както Майа иронично отбеляза — истинската ни плячка щеше да бъде много по-неуловима. Придружаваха ни група колесници, безброй слуги, кучкари и глутница лаещи хрътки, обучени да следват звука на рога, камшика и подсвиркванията. Почетният гост беше Хоремхеб, все още до голяма степен Темум, Настоящия герой. Рамзес и Хюйи още не бяха изтрезнели от предишната нощ. Майа бе смутен от заминаването на Собек. Пентжу изглеждаше най-съсредоточен от всички ни, макар да бе сериозен и някак затворен в себе си. Лорд Ай бе в обичайната си прекрасна форма.

— Хубаво е — обяви той от бляскавата си колесница, докато се събирахме пред дома на Небамум — да си свободен от еретици и предатели.

Никой не посмя да спомене как самият той бе сред челните редици на онази ерес, за което свидетелстваше незавършената му гробница в Ахетатон със стени, изписани в безкрайни хвалебствия както за Ехнатон, така и за неговия бог. Е, да, да не забравяме, че политиците имат памет на пеперуда — когато и както им е удобно. Докато го гледах как стиска юздите, говори и се шегува със спътниците си, аз се зачудих колко ли всъщност знае лорд Кобра за последните печални дни на Ехнатон. За Ай обаче онази врата бе затворена, залостена и запечатана. Никога нямаше да каже истината, дори и богинята Маат да дойдеше от Далечния хоризонт и му нареди да го стори.

Бяхме избрали прекрасна утрин, огнена зора, която обещаваеше топъл ден. Придвижвахме се през трева и дървета в западна посока; слънцето бе зад нас, лъчите му улавяха и осветяваха дивите цветя. Лаещите хрътки бяха нетърпеливи да ловуват. От време на време някой

див заек изскачаше от тревата или ято пъдпъдъци изригваха в облак цветове, пляскаха във въздуха, а писъците им предупреждаваха стадата газели и диви кози, които се втурваха в галоп сред облаци фин прах. Сиви полудиви магарета мятаха копита, ревяха и заплашваха хрътките, преди да се отдалечат. Пред нас се движеше линия дивеч, колесниците оформиха арка сред сутрешната светлина, а кучкарите подвикваха на питомците си.

Достигнахме края на поляните и видяхме истинската си плячка — страховито стадо диви биволи, едри и мускулести, с остри рога и подивели, огнени очи — хитро прикритие на истинската им лукавост и бързина. Винаги са ми напомняли за Хоремхеб — същото туловище, свирепост, храброст и хитрина и преди всичко мълниеносна бързина. Нашият велик герой, славният генерал, възнамеряваше да убива, нетърпелив да предложи жертва на своя бог покровител, Хор от Хенес. Развързахме кучетата, които се втурнаха към стадото като сноп стрели. Кучкарите ги последваха. Биволите мигновено се разпръснаха, но един от водачите им — огромен белязан звяр, ядосан и възбуден, се обърна, залюля глава, сведе рога, изпръхтя яростно и заора с крак. Опасността при дивите биволи е, че човек до последно не знае дали ще нападнат или ще избягат. Този нападна. Светкавична скорост се насочи към нашата сюрия кучета. Аз пусках стрела след стрела. Останалите колесници обкръжиха бивола, който се обърка и се обърна към новата опасност. Стрели свистяха във въздуха. Бикът бе повален, загубил силата на задницата си, докато връх след връх пробощдаха хълбоците и плешките, разкъсвайки мускули и сухожилия. Най-накрая той полегна безшумно с треперещи хълбоци, светнали очи и шуртяща кръв от ноздрите и устата. Хоремхеб слезе от колесницата си и възседна дебелия му мускулест врат. Вдигна ръце към небето, ножът в дясната му ръка проблесна, докато мълвеше химн в чест на Хор. Всички се присъединихме към химна, после Хоремхеб преряза гърлото на животното и отрязва снопчето коса между рогата. Заведе ни при огъня, който един от кучкарите бе стъкмил набързо, и поръси космите, а след тях и шепа тамян. Ароматният дим се издигна към небесата. Хоремхеб стоеше със затворени очи и общуваше безмълвно със своя бог.

— Който — изсъска Майа презрително, — ако питаш Хоремхеб, наистина е ръководил всяко негово действие при великата победа в Делтата.

След жертвоприношението кучкарите се приближиха. Разпориха търбуха, източиха кръвта и нарязаха и осолеха различните парчета месо. Въздухът се изпълни с киселата миризма на изпразнени черва и съсирена кръв. Ловната група продължи нататък чак до края на тревистата равнина, където почвата изтъня, а единствената вода се намираше в застояли локви, заобиколени от груби, прашни бурени. Придвижвахме се внимателно сред храсталаците от калина и прещип, който лесно раздираше робите. Бяхме достигнали началото на пустинята, където се стаяваха нощните зверове. Изненадахме стар лъв, кафеникав звяр с черна грива. Притеснен и раздразнен, той се нахвърли върху кучетата ни и разкъса две, преди да успеем да го отпратим с дъжд от стрели и накрая с копие то на Хоремхем през устата. Слънцето се вдигна високо в небето, горещината изстискваше всичките ни сили, както и на кучетата и конете ни.

Стигнахме Оазиса на сладката трева и направихме лагер, разпрегнахме колесниците и наредихме конете в редица. Запалени бяха огньовете за готвене, кошниците с храна и вино бяха разтоварени и разопаковани. Миризливата ни плячка бе преместена далече и натоварена в каруци, поръсена със сол и покрита с кожено чергило. Най-накрая всичко бе готово. Като типичен войник, Хоремхем настоя, че все още не сме във от опасност и дори когато ловуваме, трябва да се държим сякаш вървим към битка. Хюйи и Майа извъртяха очи към небето. Като се замисля, в този момент ние бяхме най-кръвожадните животни в пустинята: ловците, хиените от Царския кръг. Истинската работа на деня предстоеше. Измихме се в езерцето на оазиса и с благодарност приехме донесеното от слугите изстудено вино. Когато се оттеглиха, ние се настанихме по възглавниците и лорд Ай, почуквайки с дълги нокти по бокала си, привлече вниманието ни с пряк въпрос:

— Жив ли е още?

Всички очи се обърнаха към мен.

— Ти все още държиш затворника Куфу, нали? — отбеляза Ай нагло. — Също и архивите на узурпатора? Всъщност, лорд Маху, изненадани сме, че не си ги предал директно на Царския кръг!

— Няма от какво да сме изненадани — отвърнах аз. — На теб ти е известно, лорд Ай, че обмислях да се оттегля от Царския кръг. Ако

беше станало, щях да представя истината пред вас и да ви дам копие от всичко намерено.

Ай ми се усмихна замечтано. Хюйи и Майа сведоха глави. Рамзес скри усмивката си зад чаша вино.

— Ако се беше оттеглил, лорд Маху — прошепна Ай, — всички щяхме да се разстроим. Твоята подкрепа и силата ти, особено по време на кризи, са високо ценени. Знам, че винаги казваш истината!

— Откъде ти ще знаеш какво е истина? — озъбих се насреща.

— Истината — настоя лорд Ай. — Скъпи ми лорд Маху, ти си началник на полицията, надзирател на Дома на тайните.

— А ти си довел собствения си мъчител тук — заявих аз. — Узурпаторът и другите пленници са били подложени на разпит.

— Само празни приказки — обади се Рамзес. — Нищо особено. Неясни слухове, фантастични разкази.

— Вярвам, че той е жив — прекъснах аз Рамзес. — Мисля, че е избягал от Ахетатон — присвих очи и се вгледах в маранята над пустинята. — Някой му е помогнал и му е дал подслон в Южен Ханаан. Смятам, че знаем колкото и Мерире: останалото той е измислил, за да помогне на хетите и принц Азиру.

— Означава ли това, че полковник Небамум греши? — попита Хоремхеб.

— Не, мисля, че той казва истината. Имам пълно доверие на полковника. Един от малкото честни хора.

Хоремхеб си позволи лека усмивка.

— Ехнатон може и да живее в Южен Ханаан, но вие сами видяхте пътищата, лодките и баржите по реката. Рано или късно всички идват в Египет. Възможно е Ехнатон да се е върнал за последен път, за да види сина си или да раздаде справедливост. Изправени сме пред нещо, което може би никой от нас не разбира напълно. По този въпрос трябва или да се доверим на нашия фараон, или да се оставим в ръцете на бойните колесници на Египет.

— Какво искаш да кажеш? — не се стърпя Рамзес.

— Ние се занимаваме с власт. Ние сме господарите и управниците. Лорд Хоремхеб трябва само да вдигне ръце и ескадрони колесници, хиляди мъже тръгват под негово командване. Аз изпращам заповеди на подчинените си, управителите на Източна и Западна Тива и, освен ако лорд Ай не се намеси, те биват изпълнени. Но тук не става

въпрос за власт. Ехнатон е пил достатъчно от бокала на властта и се е отвортил. В Ахетатон той повърна, прочисти се. Сега иска да бъде оставен на мира. Става дума за идеи, за духовен прелом.

— И какво ще правим? — настоя Рамзес.

— За славата на Египет — изрева Хоремхеб, — ще го убием.

— Съгласен съм — обади се Ай. — Заради Египет, за да защитим сина му, за да можем да установим истински Маат, хармония, в царството на Двете земи, трябва да го убием.

— Ами ако няма нужда? — заявих аз. — Ами ако Ехнатон не представлява проблем за нас или Египет? Защо просто не оставим гнилия плод да изсъхне на клона? Настоящите проблеми не са негово дело, а на узурпатора.

— Може да бъде използван от други — обади се Хоремхеб.

— Не мисля, че би позволил това.

— А защо е взел съкровището си? — намеси се Майа. — Ако е намерил истински мир и хармония, за какво му е съкровището?

— Не му трябва — усмихнах се, — или поне не за самия него. Но с него може да купи мълчанието, помощта и сътрудничеството на други.

— А тази кореспонденция? — дойде ред и на Хюйи. — Документите, открити в палатката на узурпатора?

Усмихнах се на Ай.

— Нищо повече от пясък на вятъра, лорд Хюйи.

— А Куфу?

— Празнословец.

Хоремхеб се стегна. Ай направи знак за тишина, докато слугите носеха плетени подноси с месо и зеленчуци, нареждаха кърпи и доливаха бокалите.

— Не се тревожи — вдигна бокал за на здравица Ай. — Заръчал съм на генерал Нахтмин — посочи той мястото, където зловещият му брат стоеше с останалите офицери и наблюдаваше внимателно случващото се — да се увери, че храната ни е, как да се изразя, прочистена от отвари и прахове.

— А аз се доверявам изцяло на полковник Небамум — усмихна се превзето Рамзес. — Помолих го да следи всичко. Е, значи можем да ядем и пием спокойно.

Огледах се. Глутницата хиени бе все още единна, но напрежението се усещаше: Хоремхеб и Рамзес се противопоставяха на Ай, а Хюйи, Майа, Пентжу и аз бяхме по средата.

— Открихме ли Мерире? — попита Рамзес с пълна уста. — Без съмнение един дебел жрец и последователите му, да не говорим за лорд Туту и групата от Бухен, биха били лесна плячка в пустинята. Искam да кажа, че доколкото разбирам, те не само са избягали, ами са взели и съпругите, слугите и децата си.

— Всяко нещо с времето си — възрази Ай. — Ще бъде организирано търсене. Ако се загубят в пустинята, проблемът ще се реши по най-добрия начин. След завръщането си в Тива ще удвоим усилията си, ще извършим истинско разследване и ще пуснем ловците.

— Трябва да бъде заловен — сръбна от чашата си Хоремхеб. — Мерире и останалите трябва да бъдат разпитани.

— Лорд Пентжу — вдигна чаша към лекаря Ай, — много си мълчалив. Превърнал си се в наблюдател на действията ни. Вярно ли е — хвърли ми бърз поглед Ай, — че лорд Мерире се е опитал да преговаря с теб? Онези, които изтезавахме, казаха, че жрецьт много е държал да се присъединиш към него.

— Мерире може да поиска и звездите да паднат — отвърна саркастично Пентжу, — но това не означава, че желанието му ще се сбъдне. Що се отнася до мълчанието ми, лорд Ай, то си е моя работа. Назначен бях в този Царски кръг от фараона Ехнатон. Бях избран да пазя невръстния му син. Той е все още моя грижа.

— Той е и наша грижа — успокои го Ай. — Предлагам, ако генералите Хоремхеб и Рамзес се съгласят да останат в Мемфис и да се погрижат за делата ни на север, принцът и внучката ми да се върнат в двореца Малгата в Тива.

— Не — остави чинията си Хоремхеб.

Цялата престорена веселост от храната и лова се изпари.

— Генерале — прошепна Ай, — проблем ли виждаш в предложението ми?

— Да — отвърна вместо него Рамзес. — Защо не може принцът да остане с официалния си настойник лорд Маху или дори лорд Пентжу?

— Той е мой внук — лицето на Ай изведнъж придоби упорит, заядлив вид. — Той е наследник на трона. Предстои да бъде коронясан.

Тива е градът на фараоните.

— А трябва да е Мемфис — изстреля в отговор Хоремхеб.

Погледнах Хюйи; той ми отвърна с празен поглед. Същото бе и при Майа. От това зависеше кой ще притежава властта. Който контролираше принца, в крайна сметка щеше да контролира и Египет. Спомних си разказа на Куфу — града на Атон с кошера от гробници.

— Господа — намесих се аз, — мога ли да предложа вариант? Компромис? Мемфис е на север, Тива е на юг. Между тях се намира градът на Атон, в много отношения все още процъфтяваща общност. Предлагам аз, лорд Пентжу и Негово височество принцът, заедно с принцеса Анхсенамон, да се върнем в Ахетатон. Не, не! — вдигнах ръка, за да спра протестите. — Градът е добре охраняван от моите наемници. Те са дали обет за лична вярност към мен и принца. Освен това градът е лесен за защита: построен е буквално в долчинка със скали от три страни и Нил от четвъртата. Може би би било най-добре пътищата на сушата и скалите горе да бъдат патрулирани от войските на генерал Нахтмин, а реката — от войници и морска пехота, изпратени на север от генерал Хоремхеб. Моите наемници могат да обикалят в града. За принца ще е добре да е далече от Тива, докато нещата се успокоят и старите обичаи се възвърнат възможно най-скоро. Щом това стане, принцът ще се върне в Тива, ще бъде коронясан в храма на Амон Ра и, разбира се, подобно на предшествениците си, ще извършва годишната процесия между Тива и Мемфис, за да покаже короната и властта си.

Рамзес понечи да възнегодува, но Хоремхеб го потупа по рамото. Ай изцъка с език — любимият му тик, когато мисли задълбочено.

— Разбира се — добавих аз, — градът на Атон ще бъде и идеално място за редовни срещи на Царския кръг, когато трябва да се обсъждат важни въпроси. Всички членове на Царския кръг ще имат еднакъв достъп до принца. Важни дела няма да се решават без съгласието на всички нас.

— Готов съм да приема този вариант — отсече Хоремхеб.

Хюйи и Майа моментално изразиха подкрепата си.

— Има обаче и един друг проблем — започнах и изчаках един слуга да донесе нова кана вино. — В близост до Ахетатон се намират Царските гробници. Някои от мъртвите бяха жертви на чумата. Сред тях има и членове на Царското семейство, лорд Ай, собствената ти

дъщеря, царица Нефертити, сестра ти, Великата царица Тийи, сестрата на принцеса Анхсенамон и други от двора — със задоволство забелязах, че всички кимат. — Очевидно е — продължих аз, — че градът на Атон един ден ще загине, ще се отдаде на пустинята. Ние обаче имаме дълг пред боговете, а също и пред мъртвите, да се погрижим тези гробове да не бъдат осквернени и съкровищата в тях ограбени.

— Какво предлагаш? — попита властно Ай.

— Всеки ковчег и саркофаг да бъде преместен по реката в нови гробници в Долината на благородниците или в Долината на царете и това да бъде сторено възможно най-скоро.

— Това ще е голямо начинание — отбеляза Майа — и ще погълне много сребро. Пещерите трябва да бъдат отворени. Трябва да се направи тайно. Ако мародерите около Града на мъртвите научат за това, което може единствено да бъде описано като порой царски погребения в Долината на царете, любопитството им, да не споменаваме алчността им, ще се възбуди. Тези гробници — заяви той тържествено — трябва да бъдат изкопани и подготвени тайно, а ковчезите — пренасяни нощем и заровени моментално.

— И как ще стане това? — обади се Рамзес.

— Ще използваме великата победа на генерал Хоремхеб — скръсти ръце Ай. — Имаме цяла орда военнопленници. Може те да копаят. Ще им бъдат дадени достатъчно храна и вода. По-късно онова, което очите са видели, ушите — чули, и устата — изговорила, може да остане тайна.

— Ще изколиш робите? — не се сдържах аз.

— Ще бъдат отведени в Червените земи — съгласи се Ай — веднага щом завършат задачата си.

— А кой ще надзирава изпразването на гробниците в Ахетатон? — пожела да узнае Пентжу.

— Ами, лорд Маху! — засмя се Ай. — С помощта на главния придворен лекар, лорд Пентжу. Когато сте готови, ще изпратим на север баржи и ескорт. Чудесно предложение — взе една фурма и я хвърли в устата си. — В същото време ще започнем да изпразваме двореца в Ахетатон от мебелите, златото и среброто — облиза пръсти. — Толкова се радвам, че постигаме съгласие по толкова много въпроси.

— Ехнатон! — проряза гласът на Хоремхеб мълчанието. — Трябва да изпратим войски в Ханаан.

— Ще изпратим армия в Куш — възрази Майа. — Хазната е изчерпана. Лорд Хоремхеб, за да нахлуем в Ханаан, ще ни трябва армия, подготвена и осигурена за поне шестмесечна кампания. Домът на среброто не може да си го позволи. Докато не премине настоящата криза, ще имаме нужда от всеки войник от тази страна на пътя на Хор.

Думите му бяха посрещнати от одобрителен шепот.

— Може да изпратим убийци — погледна ме яростно Рамзес. — Лорд Маху?

— Глупости — отвърнах аз. — Достатъчно опасно бе в Делтата. Ще е като да търсим перла в пясъка. Това ще трябва да почака. По-важни въпроси...

И така там, наред Оазиса на сладката трева, властта на Египет бе разпределена, линиите — очертани, планът — подготвен. Ехнатон щеше да почака. Първо трябваше да обявим завръщането на стария ред, да издадем и разпратим прокламации за онова, което предстоеше. Решено бе до всеки по-голям град в Египет да бъде изпратена стела^[1], която да обяви, че кризата е преминала и Египет си е върнал славата. После преминахме към други въпроси: изброяването на враговете, онези, които трябваше да бъдат арестувани, глобени или изпратени в заточение. Екзекуциите щяха да бъдат минимални. Всеки от нас защитаваше приятелите си. Най-вече Майа, настоявайки да бъдат дадени пълна амнистия и прошка на Собек, който трябваше да получи отново благоволенieto на двора, както и висок пост в Тива. Съгласихме се. Преминахме към житниците, очакваната добра реколта, необходимостта от нови данъци, проблема с бунтовниците в Куш. Спорехме и обсъждахме, но под повърхността започна да се показва истинската ситуация. Очертаваха се три силови лагера в Египет. Първият: Хоремхеб и Рамзес и северните гарнизони, базирани в Мемфис; вторият в Тива, подчинена на лорд Ай, генерал Нахтмин и останалите от шайката на Ахмин; третият щеше да бъде съставен от принца и Пазителите на Ахетатон. За момента нещата щяха да останат така. Въпреки това, докато приключвахме и се готвехме да се върнем в Мемфис, не можех да не се запитам какво би станало, ако Тутанкамон умре? Коя от тези силни фракции щеше да вземе надмощие?

Слънцето бе залязло, пустинният вятър бе вече мразовит, когато оставих останалите от Царския кръг и се върнах с полковник Небамум в дома му в покрайнините на Тива. Посрещна ни вестоносец, облян в пот. Хвърли се пред колесницата на Небамум и издърдори набързо посланието си. Полковникът, все още замаян от предишната вечер и количеството вино, изпито при Оазиса на сладката трева, слезе, клатушкайки се, от колесницата и издърпа мъжа на крака. Накара го да повтори посланието, а аз останах седнал до Пентжу.

— Пленникът Куфу, по-рано следобед, наложи се да разбият вратата му. Обесил се е.

Забързахме към дома на Небамум. Там цареше бъркотия. В двора моите наемници вече се бяха събрали с извадени мечове. Джарка заключи принца в спалнята му и дойде да ме посрещне и да ме заведе в стаята на Куфу. Вратата бе подпряна на съсечения трегер, а вътре висеше тялото на Куфу, което се полюшваше на въже от една греда с прекатурено столче под краката. Дебелото въже бе здраво вързано около врата му, лицето бе посиняло, очите бяха изскочили, а подутият език — прехапан между зъбите. В предсмъртната болка се бе изпуснал. Трагичен, покъртителен труп, който се полюшваше едва на скърцащото въже.

— Качих се — обясни Джарка. — Един слуга му бе донесъл храна, но той отказваше да отвори!

Наредих на Джарка да свали тялото, докато аз оглеждам стаята. Уютна квадратна стая с белосани стени, дървено легло, стол, две малки маси, ракли, а в ъгъла — отрупано с възглавници малко канапе. Вратата със сигурност е била заключена, здравите резета — дръпнати отгоре, по средата и отдолу. Сега бяха строшени, както и тежките панти. Забелязах одраскванията по пода, вероятно по време на разбиването на вратата. Прозорецът бе квадратен с дебела решетка, която можеше да се изважда, но само отвътре; каменният трегер от външната страна бе с назъбена рамка против крадци. От прахта по перваза заключих, че дървената решетка не е местена. Погледнах през летвите. Стаята гледаше към занемарена част от градината с висока и дебела трева, сякаш нетърпелива да достигне висящите над нея кедрови клони. Обърнах се — Джарка полагаше трупа на пода. Огледах китките и ноктите, глезените, врата и обръснатата глава, но не

забелязах никакви следи или наранявания, никакви синини или натъртвания, нищо, което да подсказва, че този жрец еретик е жертва на убийство. Въжето бе дебело и намазано с масло.

— Откъде го е взел? — попитах.

— Позволявахме му да се разхожда — отвърна икономът на Небамум, като кършеше ръце и ме гледаше жално, сякаш съм загубил близък приятел, а не просто ценен източник на информация. — Обикаляше из къщата и градината отвън. Господарю — преглътна с усилие той, — ти сам ми каза, че Куфу няма желание да бяга, че тук е в безопасност.

Кимнах. Миналата вечер Куфу бе спокоен и не се тревожеше. Самият той бе признал — в последните си думи, — че в дома на полковник Небамум се чувства в по-голяма безопасност, отколкото където и да е в Египет. В онзи момент си бях помислил, че това е много мъдра забележка. Куфу бе достатъчно умен да осъзнава, че останалите членове на Царския кръг, най-вече лорд Ай, едва ли щяха да са толкова снизходителни.

— Какво точно се случи днес?

Икономът разпери ръце:

— Къщата бе тиха. С изключение — добави той с презрение — на песните и виковете на твоите наемници. Принцът си беше в стаята с твоя човек Джарка. Куфу отиде до кухнята да си вземе храната — икономът направи физиономия. — И после, по-късно днес, едно момче от кухнята се качи да му каже, че храната е готова. Чукал ли, чукал на вратата. Отговор не последвал, така че изпратих да извикат Джарка.

— И сте разбили вратата?

Джарка, който седеше на канапето в ъгъла, кимна. Погледнах лицето на Куфу: грозно, разкривено в смъртта. Всички улики сочеха, че се е самоубил, взел е въже от някой склад и се е върнал в стаята. Използвал е здравата кука на напречната греда на тавана, направил е примка, стъпил е на стола и го е ритнал. Самоубийство, смъртта на хората без надежда! Но дори и така нещо не се връзваше в това обяснение. От какво се е страхувал Куфу? Бях му обещал живот, сигурност, заточение в някой неизвестен град, но съдбата му бе далеч по-добра от тази на другите, преминали през Мемфис в окови. Кой би искал смъртта му? Останалите хиени от Царския кръг? Но те бяха с мен, на лов в западната пустиня.

— Идвал ли е някой непознат в къщата?

Икономът поклати глава.

— Бях достатъчно ясен по този въпрос — обади се Небамум. — Бях заповядал в горния двор да бъдат допускани само хора, носещи изричното разрешително на Царския кръг.

Пентжу коленичи до трупа, разхлаби въжето около врата, за да може въздухът от стомаха да излезе. Краката на мъртвеца подскочиха, зловеща гледка, сякаш неговата ка се опитваше да съживи сърцето. Небамум измърмори някакво проклятие под носа си. Помолих Пентжу внимателно да огледа трупа. Той също търсеше наранявания, опипа зад врата и главата, преобърна тялото, вдигна робата, за да огледа ръцете и китките, после погледна внимателно ноктите за влакна от въжето.

— Упоен ли е бил? — попитах аз.

Пентжу подуши устата и поклати глава:

— Пил е малко вино, но само колкото да се почувства добре, ето защо пикочният мехур се е освободил от предсмъртните гърчове.

— За колко време е настъпила смъртта?

Пентжу опипа тила и шията.

— Не много. Не се е опитвал да се освободи от въжето, може би съвсем малко в последния момент. Изпаднал е в несвяст, а смъртта е последвала почти веднага.

— А откога е мъртъв?

— Три или четири часа. Плътта му вече започва да лепне и изстива, а мускулите се втвърдяват.

На вратата се почука. Влезе жрецът от параклиса на Небамум — дребен, съсухрен човечец. Клекна до трупа и започна да нарежда свещения текст за човек, отнел собствения си живот:

— Вървете си, огнени демони от пъкъла. Вървете си, сенки, потъмни отвсякога. Върнете се при Поглъщача, Ядящия огън, Чистача на души...

Изчаках жрецът да приключи с дърдоренето и веднага щом си тръгна, помолих Небамум да поръча каруца.

— Закарайте тялото в Дома на балсаматорите в храма на Птах — наредих аз. — Кажете на жреца да изпрати всички сметки на лорд Майа, няма значение колко ще струва.

— Защо просто не го хвърлим в някоя яма с крокодили? — излая старият полковник. — Или още по-добре, ще накарам хората си да го

изхвърлят на лешоядите в Червените земи.

— Обещах му да живее и да остане цял. Като самоубиец той ще бъде във властта на Бога на огнените ръце. Така че нека тялото му бъде балсамирано, жрецът да каже молитва, да изпее химн и кади тамян. Намерете му гробница в Некропола. Ако направиш това, полковник Небамум, дългът ми ще бъде изплатен.

— Той беше предател — използва старата египетска дума, *ут-ен*, за насилник Джарка.

— И се е самоубил — добави икономът. — Може би сърцето му трябва да бъде извадено и изгорено.

Огледах лицата им и осъзнах грешката си. Бях забравил, че в този дом Куфу бе заобиколен от врагове. Добри мъже бяха намерили смъртта си в Делтата, членове на ескадрона на Небамум, да не говорим за останалите.

— Какво има, господарю? — попита Джарка.

Сдържах отговора си. Щеше да се наложи да почакам. Въпреки това, застанал наред онази стая с проснатия на пода зловещ труп, бях сигурен, че Куфу е бил убит, колкото бях сигурен, че имам две ръце, макар и да не знаех кой и как го е извършил.

Помолих Джарка да се върне при принца. Небамум и хората му излязоха. Дойдоха слуги с ленени чаршафи, за да увият тялото на Куфу и да го отнесат. Веднага щом тръгнаха, направих цялостно претърсване. Сандъците и раклите бяха празни; Куфу зависеше изцяло от дрехите и сандалите, които аз му давах; всичките му останали вещи бяха иззети като военна плячка. Застанах до прозореца и погледнах през малките дупки. Единственият начин да се влезе в стаята беше да се махне решетката, но това можеше да стане само отвътре. Куфу се страхуваше и бе много подозрителен, не би допуснал никого в стаята си. Слязох долу и огледах земята под прозореца. Беше влажна. Погледнах нагоре и осъзнах, че някой бе изсипал леген мръсна вода от стаята. Нямах човешки следи в тревата, която бе леко разместена, но можеше да е всичко.

Върнах се в стаята, издърпах леглото и магнах чаршафите. И тогава го намерих — парче груб папирус, смачкано и захвърлено. Пригладих го; беше изписано с почерка на Куфу. По средата бе написал името на принца, версията според Атон: „Тутанкатон“. Над

него: „Ехнатон, Нефертити, Пентжу“, а отдолу: „Будж нет ут — Нет ер ай — ен — Хотеп.“

— Какво си искал да кажеш? — промърморих. Напегнах паметта си: *Хотеп е син на бог Птах, третия от мемфиската триада.*

Сгънах папируса, прибрах го в кесията си и излязох от стаята. Обиколих къщата, минах през двора и отидох в склада. Зърнах намотаните въжета и се спрях. Без съмнение, ако Куфу бе извадил въжето и го бе занесъл в стаята си, някой щеше да го види. Или пък бе взел чаршаф от леглото и го бе увил вътре, сякаш е вързоп за пране? Взех едно въже. Беше дебело и грубо, но лесно за носене. Седнах на един стар сандък и унило си признах, че съм допуснал грешка. Всичко сочеше, че Куфу се е самоубил. Беше разбираемо. Може да не е повярвал на обещанията и гаранциите ми за бъдещето си. Същевременно знаех със сигурност, че е бил убит и това ме принуждаваше да си призная още една грешка. Куфу е знаел повече, отколкото ми бе казал. Може би е изчаквал подходящия момент, за да направи пълно самопризнание за някои други мистерии, като например защо Мерире и съконспираторите му смятаха Пентжу за толкова важен. Нима и този лекар знаеше повече, отколкото някога ни бе казал? Какво? Нещо за здравето на принца? Станах. Какво знаеше той? Нима знаеше нещо в качеството си на лекар? В крайна сметка самият аз бях видял Тутанкамон да изпада в онзи зловещ транс, когато сякаш не чува, не вижда и не разпознава никого около себе си. На колко години е принцът сега? На седем и половина? Ехнатон бе неуравновесен както физически, така и психически и макар принцеса Хийа, майката на Тутанкамон, да ми бе приятелка, няхах никаква представа дали е страдала от нещо.

Излязох от склада и потънал в собствените си мисли, се върнах в спалнята си, където се измих и преоблякох, като през цялото време преобръщах проблема в главата си като месо на шиш. Намазах и напарфюмирах лицето и ръцете си и отидох при принца. Беше пуснал малките костенурки по пода, смееше се на тромавата им походка и приканваше Джарка да се присъедини към играта му, само че неговият пазител седеше на един стол, унесен в мисли. Тутанкамон скочи на крака, хвърли се към мен и зарови лице в робата ми. Клекнах.

— Ваше височество, много добре изглеждаш.

— Спа до късно — обади се Джарка. — Събуди се, когато тръгвахте на лов, а после заспа отново.

Държах лицето на принца в шепа — красиво, овално лице с огромни блестящи тъмни очи, които ме гледаха напрегнато и се опитваха да отгатнат настроението ми. Понякога ми напомняше за Ехнатон, поглед, който бе съвсем невинен и в същото време — подобно на баща си — вероятно преструвка, маска, която скриваше истинските бушуващи вътре емоции. Хийа, разбира се, бе същата. В началото, когато дойде в двора на Ехнатон, седеше в краката ми и ме гледаше с обожание, както ученик гледа учителя си.

— Чичо Маху, какво се е случило?

— Добре ли се чувстваш, Ваше височество?

— Винаги съм добре, чичо Маху. Вярно ли е онова, което каза полковник Небамум? Наистина ли си убил бивол днес?

— С голи ръце, Ваше височество — станах и разперих ръце. — Преследвах го с колесницата, лорд Пентжу караше като буреносен облак. Изравнихме се с него. Скочих от колесницата направо върху гърба му, хванах го за рогата и му извих врата.

Тутанкамон ме гледаше с увиснало чене.

— Преборих го на земята — продължих, без да откъсвам поглед от него, и усетих как страхът полазва по гърба ми. Дали принцът бе недоразвит? Или беше толкова погълнат от историите за велики геройства, че наистина вярваше на измислиците ми? — Бикът се свлече под краката ми. Извадих камата си и прерязах гърлото му. После ме нападна друг.

Тутанкамон се сепна, отхвърли глава назад и се засмя — красив звук, който бе като балсам за душата.

— Лъжеш, чичо Маху. Говориш врели-некипели.

— Как разбра? — вдигнах го и го прегърнах силно. — Как разбра, че лъжа? Да не искаш да кажеш — погледнах го строго аз, — че не съм достатъчно силен да преборя един бивол? Че не съм с бързи крака, силни мишци и остър ум? — притиснах лице във врата му. — Ти си мой пленник — стиснах го аз. — Ще те държа здраво, докато не отговориш на въпроса ми.

Играта му хареса и той започна да се кикоти от удоволствие.

— Ще си призная. Ще си призная.

Пуснах го на пода.

— Не е възможно да си го направил — обясни той. — Не защото не си достатъчно силен, а защото лорд Пентжу не може да управлява коне. Знам от Джарка. Дори един вол ще тегли кола по-бързо от него.

Усмигнах се на малчугана.

— Как върви учението?

Джарка посочи таблата за писане и купчините папируси и глинени плочки, разхвърляни по близката маса.

— Може да пише и брой.

— Може да пише и брой — внезапно го имитира Тутанкамон. Улових погледа му — виждах го за първи път; набързо хвърленият поглед бе изпълнен с високомерие или може би негодувание? Когато се обърна към мен, ослепителната усмивка се бе върнала. — Чичо Маху, мога ли да дойда с теб при следващия лов?

Обещах да го взема, целунах го по челото разсеяно и излязох. Качих се на покрива, за да се порадвам на хладния вечерен ветрец. Икономът на Небамум донесе малко плодове и кана ледена бира. Все още жалеше за смъртта на Куфу. Попитах го дали е забелязал нещо необичайно.

— Господарю, ако бях видял, щях да ти кажа.

После се отдалечи, като мърмореше под носа си и ме остави сам с мислите ми.

Анхсенамон, придружена от Амедета и останалите от свитата, пристигна малко след като се стъмни. Анхсенамон бе обгърната от облаци парфюм, очите ѝ бяха изписани с въглен, флиртуваше, хвана двете ми ръце, целуна ме по бузите, като ми даде време да вдъхна сладкия ѝ аромат.

— Великият герой — подразни ме тя. — Чичо Маху — имитира любимото обръщение към мен на Тутанкамон, — нали ще ми разкажеш за подвизите си. След битката сигурно си заловил жените на врага и си ги насилил грубо — потрепна с клепачи тя, — сред труповете на убитите им съпрузи, а?

— Господарке, трябвало е да станеш разказвач на приказки.

Без да пускам ръката ѝ, я въведох навътре в къщата.

— Разказвачка, чичо Маху?

Погледнах през рамо. Амедета и останалите прислужници приемаха поздравленията на полковник Небамум, Пентжу и другите в дома. Дръпнах я в сенките.

— Лорд Маху! — усмивката ѝ се стопи.

— Онова, което ми разказа — изсъсках аз. — Поредната лъжа! Каза, че сестра ти Меритатон е казала, че баща ви е бил отровен.

— Така ми каза, но нали познаваше Меритатон — проблеснаха оживено красивите очи на Анхсенамон. — Нея я биваше в приказните истории много повече от мен.

— Майка ти казвала ли ти е някога какво точно се случи?

— Защо да ми казва? Тя не ме харесваше. Гледаше на мен като на узурпатор. Също и Меритатон. Ако тя бе оцеляла, аз едва ли щях да съм жива сега — издърпа ръката си. — Не знам какво се е случило с баща ми. Не знам какви мисли е таяло сърцето на майка ми. Сега и двамата ги няма, но аз съм тук. Помисли за това, лорд Маху. Малкият ни принц расте. Един ден ще му покажа удоволствията в леглото. Ще бъда Великата царица на Египет — мина покрай мен и се насочи царствено към останалите сред облак разкошни поли.

Пентжу, изглежда, бе забелязал малката ни препирня, защото изтича към мен. „Ето, на това му викам — помислих си, като гледах разтревожения вид на Пентжу — човек, който крие нещо.“

— Маху, случило ли се е нещо? Изглеждаш разтревожен — Пентжу ме хвана за лакътя и ме отведе настрани. — Отраснал съм с теб, аз съм Чедо на Кап. Познавам те.

— Така ли? — отвърнах ледено. — Значи си по-добър човек от мен.

Пентжу ме заведе в малък двор.

— Какво има, Маху? Приятели сме.

— Наистина ли?

Махна раздразнено с ръка, отдалечи се, но после се върна.

— Защо си толкова подозрителен, Маху? Не вярваш, че Куфу се е самоубил, нали?

— Не, мисля, че е бил убит.

— Но от кого? Защо?

— Същото се питах и аз. Освен това се чудех и защо лорд Мерире толкова искаше да се присъединиш към него — взех кесията си, извадих парчето пергамент и го тикнах пред погледа на Пентжу. — И защо Куфу ще пише това?

Пентжу се опита да вземе парчето, но аз го държах здраво.

— Защо ще споменава теб, Ехнатон и Нефертити заедно, а после ще прави връзка с Хотеп, сина на Птах, и други от мемфиската триада. Пентжу, какво знаеш за Тутанкамон? Какви още тайни има?

Макар да се опита да се прикрие, вълнението му толкова се усили, че се наложи да се извърне, като потриваше гърди с длан, сякаш в опит да успокои силна болка. Стиснах рамото му.

— Хайде, Пентжу, ти се изправи открито пред мен. Аз съм пазител и настойник на принца. Можем да обсъдим всичко тук или в присъствието на останалите.

Пентжу се обърна към мен. Изумих се от промяната на лицето му. Сякаш се бе състарил.

— Какво има? — настоях аз.

— Виждал си принца — отвърна той бавно. — Джарка ми каза, че веднъж си го заварил в транс, държал се е като глухоням слепец.

— И?

— Ние, лекарите, не познаваме сърцето, душата. Знаем, че ако те ухапе змия, отровата ще тръгне из тялото и ще спре сърцето. Но лудостта, умопомрачението, странните пътища на душата? — поклати глава. — За тях не знаем нищо.

Седнах на малка вдлъбнатина в стената.

— Тревожа се — подбираше внимателно думите си Пентжу. — Както знаеш, лорд Маху — премина в официално обръщение, без да съзнава той, — бях назначен за лекар на царското семейство. Великата царица Тийи ми се довери. Каза ми, че нейната кръв е опетнена от жилка на лудост. Тези трансове, от които страда младият принц... — облиза устни Пентжу, — като дете от такива е страдал и Ехнатон.

Дори тогава — да, признавам си чистосърдечно — усещах, че Пентжу не ми казва цялата истина. В същото време обаче онова, което следваше от казаното, бе достатъчно да смрази кръвта ми.

— Наистина се тревожа — приседна до мен Пентжу. — Маху, извървахме дълъг и опасен път само за да се озовем в началото на друг, още по-ужасяващ. Нямам мира и в съня си. Какво ще стане, ако Тутанкамон е прероденият си баща? Нима синът на Ехнатон е наследил същия светоглед, същата вгълбеност? Нима и той ще преобърне Египет наопаки?

— Това само бъдещето ще покаже — отвърнах дрезгаво. — Тези пристъпи? Опасни ли са?

— Изчел съм всички медицински трудове — въздъхна Пентжу.
— Това е една от причините да дойда в Мемфис. Дойдох да посетя Дома на живота. Този вид транс няма обяснение. Не знам какво го причинява или как може да се излекува, освен че пациентът трябва да бъде затоплен и възможно най-спокоен.

— А какво го предизвиква? Ще го израсте ли?

Пентжу се приближи още малко.

— Както сам казваш, Маху, това само бъдещето ще покаже. Ужасява ме мисълта, че такива като Хоремхеб могат да открият онова, което ти вече знаеш, и да решат, че принцът не е способен да управлява Царството на Двете земи.

[1] Каменна или дървена плоча, обикновено по-висока, отколкото широка, поставена с погребална или възпоменателна цел, украсена с имената и титлите на покойника. Името идва от гръцки стела — стоящ блок. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

СЕШЕТАТ: ИСТИНСКА МИСТЕРИЯ

*Любов моя, моя любима,
сърцето ми копнее,
сънищата ми за тебе пеят,
лицето ти е призрак във сърцето ми.
Твоят парфюм като приканващ облак идва
и ме връща там...*

Спомням си този стих. Съставих го онази вечер, докато се опитвах да успокоя сърцето си. Думите на Пентжу бяха засилили и моята възбуда, дълбоката ми тревога за бъдещето на принца. Чувствах се омърсен, окалян, опетнен от миналото, от начина, по който не ни освобождаваше и не ни даваше да продължим напред. По някакъв начин Ехнатон все още управляваше Египет. Със сигурност управляваше сърцето ми. Точно това си мислех, докато отново се изкъпах в Езерото на чистотата, после намазах и напарфюмирах тялото си и сложих огърлицата на длъжността си и бляскавите пръстени в приготовление за малкия банкет, който готвачите на Небамум организираха. Помолих Джарка да свири на флейта и известно време седях и слушах песента на Тутанкамон. Имаше силен, завладяващ глас, от който винаги се вълнувах. След края на песента оставих душата си да се върне в миналото, да я срещне, Красивата жена. Не, не Нефертити убийцата през онези последни мрачни дни в Ахетатон, а младата жена с червена коса и сини очи, която бе пленила сърцето ми още щом я видях. Написах този стих онази нощ, но след малко се отказах и се загледах през прозореца, като с половин ухо слушах шума от подготовката на масите.

Полковник Небамум бе благосклонен. Позволи ни да седнем и похапнем, както самият той се изрази, „отново като едно заедно

семейство“. Анхсенамон само ме погледна яростно, но Тутанкамон изпляска с ръце и реши, че гощавката е невероятна. Седяхме пред малките маси със струпани наоколо възглавници. Поднасяха ни преливащи с вино и бира алабастрови чаши, които отначало изостряха апетита, а после утоляваха жаждата. Започнахме със сушено осолено сърнешко месо, кефал и малки топки кълцана риба. Основното ястие бе печена гъска, сервирана в силен сос, в който можехме да топим мекия бял хляб, донесен направо от домашната пекарна. Джарка и Пентжу също бяха там. Мъртвата душа на Куфу бе надвиснала над нас като сянка, макар че разговорът се пооживи, когато обявих, че ще се завърнем в Ахетатон.

Анхсенамон беше бясна.

— Градът на мъртвите — сопна се тя. — Всички се изнасят оттам! Трябва да сме в Тива. Как ще ходим на пазар? Ами дрехи и парфюми? Никой не ходи на онова място на Атон.

От своя страна Тутанкамон беше доволен от новината. Тива го бе изплашила с оживените улици и огромни храмове. Обясних търпеливо как би било добре за царското семейство да остане за известно време настрана.

— В Египет все още не цари мир — потвърди Пентжу. — Ахетатон е много по-безопасен. Полковник Небамум ще ни пази, ще бъдем в безопасност — усмихна се на Тутанкамон. — А и градините на двореца са много красиви.

— Ти искаш ли да отидеш там, чичо Маху? — сдъвка шумно парче хляб Тутанкамон. — А Собек? — принцът много се бе привързал към моя другар, който му бе разказал безброй страшни истории за бедните квартали на Тива и призраците на Некропола.

— Мисля, Ваше височество, че така ще е най-добре. Един ден ти и принцеса Анхсенамон ще се ожените и ще бъдете коронясани за владетели на Египет.

— Аз ще се возя в царската колесница — обяви Тутанкамон. — Чичо Маху, ти ще ми бъдеш колесничар. Ще обявя война на злите азиатски племена и на кушитите, всички ще треперят пред името ми.

Всички започнахме да го закачаме. Оставих разговорът да се отклони за известно време.

— Още нещо имаш да казваш, нали, чичо Маху? — попита презрително Анхсенамон.

Двете с Амедета седяха сгушени една до друга. Бяха като близначки, две красиви, разглезени жени, винаги готови да направят някоя беля. И двете бяха прекарвали повечето време на банкета в безочливо флиртуване с Джарка. Отначало той беше непреклонен, но постепенно, с поемането на повече вино, започна да отговаря остроумно на острите им забележки.

— Да, чичо Маху — присъедини се към дразненето той.

Хвърлих им един предупредителен поглед и кимнах към Тутанкамон, който в момента удряше с дръжка от слонова кост по една от алабастровите чаши.

— Знаете ли кои са Пазителите? Чували ли сте някой някога да ги споменава?

Пентжу поклати глава. Джарка каза някаква шега за Хоремхеб и Рамзес, а Анхсенамон се запита на глас дали става дума за шпиони, така че реших засега да изоставя този въпрос.

На другата сутрин спяхме до късно, а когато станах, незабавно се включих в подготовката за завръщането в Ахетатон. Полковник Небамум беше доволен, че е получил мисия, и се хвалеше гръмогласно, че предпочита да патрулира из Червените земи, отколкото да стои затворен в някоя казарма.

Седмица по-късно потеглихме от Мемфис. Останалите членове на Царския кръг дойдоха на пристанището, за да ни изпратят тържествено; виковете и добрите им пожелания ни съпровождаха дълго време. Хоремхеб и Рамзес нямаха търпение да се върнат в Делтата и да наложат ред и закон, а Нахтмин, Майа и Хюйи бяха заети в приготовленията за завръщането си в Тива. От Небамум разбрах, че все още се изтезават пленници, но дори и да беше изкопчил нещо ново, Ай го пазеше в тайна.

Завръщането ни в Ахетатон бе истинско великолепие: колоритна флотилия, водена от две величествени баржи — „Славата на Амон“ и „Силата на Ра“, украсени със знамена и гирлянди, позлатени носове и блеснали на слънцето кърми. Навсякъде около нас бяха струпани бойни баржи, натоварени с войници в пълно въоръжение, заедно с колесниците и конете. Известно време пълна лодка с музиканти, наедно с храмовия хор, свиреше сладка музика, а песните и химните

им огласяха водата. После ни оставиха и продължихме пътуването си с бързината, която успях да наложя. Ай се беше погрижил нищо да не липсва на Тутанкамон. Придружаваха ни огромни баржи, натоварени с провизии, както и плеяда лакеи и прислуга, която да се грижи за принца. Част от тях бяха от Тива, други — подбрани в Мемфис. С Джарка вече бяхме решили, когато стигнем в Ахетатон, да ги разпитаме лично и да разберем кои са шпиони на лорд Ай, да не говорим за онези, които Хоремхеб, Рамзес, Майа и Хюйи сигурно бяха внедрили до принца да бдят и сплетничат, и да ги информират за всичко, което се случва.

— Тук ще имаме повече шпиони, отколкото в Дома на тайните — прошепнах на Джарка, докато стояхме на кърмата и оглеждахме флотилията лодки около нас.

— Всеки от Великите мъже — отвърна той — е избрал хора, лакеи и музиканти, коняри или готвачи. До каква степен са опасни?

— Що се отнася за живота на принца, никак. В интерес на всички е нашето момче да порасне, да стане фараон и зачене наследник. Съвсем просто е. Тутанкамон ще запази мира в Египет.

— А Мерире?

— Нали чу лорд Ай? Ще го заловят. Така де — подсмихнах се аз, — ако вече не е мъртъв.

Истината е, че местонахождението на Мерире и останалите членове на култа на Атон все още ме тревожеше. Независимо от различните ми забележки по негов адрес Мерире бе Чедо на Кап, хитър и проникателен мъж, който бе на косъм да направи революция в Египет. Мъж, заслепен от собствени амбиции и идеи за това как нещата трябва да бъдат, а не как са реално. Само че докато Царският кръг се пънеше да издава прокламации и декрети срещу него, един сериозен проблем бе на практика пренебрегнат. Ханаан бе все още раздиран от бунтове и всеки следващ доклад говореше за все по-голямата сила на хетите. Небамум бе изказал тази всеобща тревога на глас. Дали планинската бързина на хетите ще избухне и поеме на юг, като стъпче ханаанските васали и стигне чак до Синай? „Ами ако — чудех се аз — Мерире и поддръжниците му потърсят закрила при хетите или дори се опитат да направят правителство в изгнание? Или дори по-лошо, ако открият Ехнатон?“ Реших да оставя нещата така, макар да съзнавах, че са спотайващи се кошмари. Можех единствено

да се грижа за принца и да взема всички необходими мерки за безопасността му.

Пет дни след като потеглихме от Мемфис, баржите ни завиха наляво към Ахетатон и очакващото ни пристанище. Ако отиде човек сега, ще намери само пусто огнено море от пясък, купчина руини в огромен амфитеатър, заобиколен от високи варовикови скали. При нашето завръщане обаче градът блестеше ослепително на слънцето, плодородната ивица покрай Нил все още се обработваше, а пристанищата бяха оживени. Лозята и градините цъфтяха, а храмовете от розов и бял варовик спираха дъха с красотата си. Това бе град на храмове на слънцето и паркове на удоволствието, на добре разположени райски градини от плодни дръвчета, засадени в черната почва на Ханаан. Изкуствени езера, пълни със златни рибки, блещукаха на слънцето; белите и сините лотосови пъпки по повърхността излъчваха силен, омаломощаващ аромат. Голямата главна улица бе добре поддържана, с алеи, обградени от пъстри колони от двете страни. Ахетатон все още блестеше като скъпоценен камък.

Царският дворец се извисяваше над всичко — елегантна сграда с тухли и гледжосан син фаянс, трегери, рамки и входи от ослепителен варовик, пред които стърчаха сребърни пилони с развети от вятъра червени, сини и зелени серпентини. В двореца се намираха великолепни зали с гледжосани плочки по подовите и стени, украсени с ярки, привличащи погледа картини. На пръв поглед той притежаваше същото величие и разкош като двореца Малгата, освен в едно отношение, което Джарка проникателно отбеляза, когато поехме от пристанището към огромния централен дворец на Атон. Градът бе тих, липсваха му трескавата врява и непрестанният шум на Мемфис или Тива. По пазарните площи също имаше сергии и навеси, но хората не се стичаха към тях; мястото бе по-скоро мавзолей, отколкото голям египетски град. Част от населението бе останало, предимно занаятчиите и търговците, тъй като градът на Атон бе разположен удобно на Нил, по средата между Тива и Мемфис, важен търговски пост за онези, които си изкарваха хляба с търговия по поречието. Разбира се, лорд Ай не бе губил нито миг и бе издал заповеди дворците, храмовете и други царски сгради да бъдат подготвени за завръщането ни. На практика обаче градът на Атон не бе нищо повече

от лятна къща, място за усамотение и тишина. Срещу него нямаше издадени декрети, едикти или прокламации. Царският кръг не желаше да умъртвява града или да разруши сградите му, а просто да го остави да се развива както намери за добре; а ако не издържи дълго и загине, щеше да бъде бързо и безшумно забравен.

Разположихме се в покои на двореца, които гледаха към централен двор, чиито входи и пасажии лесно можеше да се охраняват. Следващите няколко седмици бяхме заети с разтоварването на шкафови, легла, столове и ракли. Трябваше да се наберат цветя за букетите, да се организира кухнята. С Джарка разпитахме всички слуги, отсявахме вероятните шпиони, макар че, разбира се, Анхсенамон бе главният източник на информация на лорд Ай. На наемниците си имах доверие — мъже от Меджай, кушити и няколко либийци, перковци и пияници, но добри бойци. Платих им добре и се погрижих да бъдат удобно разположени в защитни пръстени около покоите ни. Дадени им бяха строги нареждания: можеха да влизат само хора, носещи разрешително с моя личен печат. На всички останали трябваше да се гледа като на врагове. Пристигна ескадронът колесници на полковник Небамум, който организирахме на ротационен принцип. Разположиха постоянния лагер по протежение на скалите, като правеха редовни походи на изток в пустинята, а стражите на генерал Нахтмин следяха движението по реката.

Новината за завръщането на принца скоро се разпространи. Градът се превърна в притегателен център за търговци, жадни да продадат всичката си стока на двора. Седмиците се проточиха в месеци и постепенно установихме хармонична, макар и скучна рутина. Бях твърдо решен на това. Естествено, слушах се за всякакви новини от Тива. Ай и останалите може и да имаха шпиони в Ахетатон, но аз все още контролирах легион клюкари и сплетници в Тива, организирани от Собек, който винаги с радост ми предаваше разговорите от градските пивници и гостилници. Лорд Ай действаше бързо и вече се бе установил като първи министър, ако не официално, то поне на практика. Раздадено бе бързо и безмилостно правосъдие. Узурпаторът и всичките му придружители били прекарани във вериги през Тива и изложени на присмеха на тълпите. Самият Ай бе извършил няколко публични екзекуции в двора на Карнак, като собственоръчно бе размазал черепите на враговете и увесил жертвите си на вериги от

Стената на смъртта. Хюйи и Майа бяха не по-малко заети. Въвеждаха се нови данъци, Домът на среброто се пълнеше отново, в житниците се трупаха запаси, а вестители бяха разпратени в Синай и отвъд Третия праг, за да осведомят съюзниците ни, че новата сила на Египет не трябва да се подминава с лека ръка. Ай удържа и на думата си по отношение на мъртвите. Множество роби бяха закарани в Долината на царете, където се копаеха пещери, строяха се гробници и Домовете на вечността се подготвяха за онези, чиито трупове гниеха над Ахетатон.

Късно в сезона на шему, през втората година от управлението на Тутанкамон, Ай изпрати писмо, с което искаше гробниците по източните скали край Ахетатон да бъдат изпразнени, а ковчезите и саркофазите — транспортирани до Тива по Нил. Аз лично надзирах процеса. Бях се подготвил добре. Гробниците над Ахетатон, общо около трийсет, бяха подредени в две части, едните по северните скали, другите по южните, а за себе си Ехнатон бе избрал гробница в центъра на планината, по линията на изгряващото слънце. Естествено, Анхсенамон и дори Тутанкамон искаха да присъстват. Самите гробници бяха заобиколени от високи защитни стени, а входът бе през двойно залостена порта, пазена от моите наемници. В някои от гробниците нямаше нищо, празни пещери с няколко стенни рисунки; други бяха пълни. Започнах зловещото дело по изваждането на мъртвите. Гробниците бяха истински съкровищници, пълни със скъпи вещи и красиви, позлатени ковчези и ракли. Писарите ми правеха прецизна инвентаризация. Всеки предмет бе надлежно описван, след което — преместван в чакаща каруца и превозван до пристанището. Бях посочил определени складове, където вещите да изчакат пристигането на баржите. Беше зловещо да се разхождаш сред мъртвите, да стоиш в погребална зала сред трепкащите маслени лампи и факли, сред тежкия въздух, наситен с натриев карбонат, парфюм и задушливия мирис на маслата за балсамиране.

В някои случаи задачата не беше никак трудна. Ковчезите и раклите бяха внимателно подготвени, но видях и разрушителния ефект на ужасната чума, която бе помела Ахетатон. Балсаматорите били затрупани с работа, а редиците им — оредели от опустошенията на чумата. Телата са били набързо подготвяни, понякога потапяни във

вани с чиста природна сода^[1], която изсушаваше плътта и правеше костите крехки — след което вдигнати набързо в импровизирани ковчези и оставяни в погребалните зали с кратка церемония. Много ковчези бяха загнили и се разпадаха, а тленните останки в тях се бяха превърнали в купчина кости и прах. С помощта на жреците и писарите си правех всичко възможно да спазвам ритуалите, да почитам мъртвите, но задачата ми бе неблагодарна. Не вярвах в задгробния живот. Когато човек умре, душата му умира с него. Застанал насред онези мрачни зали, където изсъхнали трупове стърчаха наполовина от заострени ковчези или дървени сандъци, ми бе трудно да си представя Земята на благословените, плодородните равнини на Ялу, където господстваше зеленокожият бог Озирис. Работехме с напоени с парфюм кърпи на устата и носа. Налагаше се от време на време да спираме, да отърсим праха, да излезем и вдишаме мекия въздух или просто да поседнем под слънчевите лъчи, за да прогоним сенките.

Вестта се разнесе из града. Тълпи от любопитни се точеха по скалните пътеки. Протестите бяха малко. Гробниците пазеха членове на семейството и двора на Ехнатон, ковчезите на работниците и търговците бяха погребани другаде. Ден след ден зловещата ни работа продължаваше. След залез-слънце тържествена процесия факли придружаваше скърцащите волски впрягове надолу от скалите. Разбира се, съкровищата бяха внимателно завити и зорко пазени. Започнахме от северните и продължихме с тези в южната част. Пентжу присъстваше на отварянето на семейната му гробница. Заплака безгласно, докато изваждахме на слънцето ковчезите на жена му, децата му и другите му роднини и струпахме погребаните с тях съкровища. Ковчезите бяха запечатани и подсигурени. С радост бих изследвал съдържанието им, но това щеше да предизвика голям скандал. Успях да прикрия любопитството си и да се доверя на писмото, което бях изпратил до Собек в Тива.

Още при завръщането си в Ахетатон бях проучил внимателно всичко за главния балсаматор, използван от Нефертити, онзи, когото Куфу бе описал като Заеквация. Отначало никой не знаеше къде е отишъл; няколко дори заявиха, че е умрял. Само че един заможен търговец, който работеше с рибарските лодки, ми продаде информацията, че Заеквация, заедно с цялото си съкровище, се

натоварил на една баржа малко след смъртта на царица Нефертити и тайно се завърнал в Тива. Реших да изчакам по-нататъшните събития.

Най-накрая всички гробници бяха изпразнени. Оставих нещата да поотлежат, а после, придружен от капитана на наемниците ми, влязох в двора, който водеше към гробницата на Ехнатон — царската погребална зала в центъра на варовиковите скали. В двора пред нея не бяха останали никакви статуи, а кошниците с цветя отдавна се бяха превърнали в черна гнилоч по ъглите. Работниците, които бях довел, нямаха никакво желание да се заловят със задачата си, но аз платих на един нисш жрец да измрънка няколко тържествени молитви. Обясних на работниците, че задачата им е благословена от боговете и ще донесе голямо богатство на тях и семействата им. Разбихме стената, която водеше към гробницата, а мазилката и тухлите зад нея отстранихме. Разкри се дълъг проход. Гробницата приличаше на много други, само че тунелите и залите бяха неописуемо величествени, наистина зловещ подземен свят. Факлите осветиха рисунките по стените. Гробницата бе планирана като символ на славата, макар че украсата така и не бе завършена заради чумата, а също и заради разрива между Ехнатон и Нефертити. Влязох в царската погребална зала, в която се намираха ковчезите на петте дъщери на Ехнатон и ковчегът в синьо и златно на неговата Царица, Великолепната Нефертити. Постоях загледан за миг и си спомних как след смъртта на дъщеря си Ай бе предал тялото ѝ на балсаматорите. Седемдесетдневният погребален период не беше спазен. Тогава бързината бе на преден план. Въпреки това на нея бе отреден достоен за царица ковчег, макар и вероятно не онзи, който бе очаквала.

Върнах се при входа и доведох работниците. Заеха се с изваждането на саркофазите, а междувременно аз продължих с търсенето си в подземните проходи и зали. Беше като да се разхождаш из празните килери на къща. Тук-там погледът ми попадеше на фрески, но това беше всичко. Мрачно място, което символизираше славата и величието на двора на Ехнатон. Достигнах края на тунела и се върнах. Пред себе си чувах виковете на работниците, които маневрираха с ковчезите по стъпалата нагоре. Налагаше се да вървя внимателно; подът бе все още осеян с отломъци, а и на много места стените представляваха груба, недялана скала. В едната част на тунела стената беше гладка, спрях, вдигнах факлата и се вгледах по-

внимателно: малък, внимателно зазидан квадрат. Извиках на работниците и надзирателят им дотича. Той също огледа мазилката внимателно, потупа я и притисна ухо.

— Господарю, отвъд има друга зала. Тайна. Това не е врата, а прозорец към нея.

Отстъпих. Квадратът беше висок около два метра и също толкова широк.

— Разбийте го — наредих.

— Господарю, внимавайте — прашното лице на надзирателя излъчваше страх.

— Защо, човече, какъв е проблемът?

Той изтри уста с опакото на ръката си.

— Това е тайна зала.

Посочи знаците около мазилката, които бях пропуснал. Вдигнах факлата и погледнах магическите символи, които проkliнаха всеки осмелил се да премине през стената. Обичайните глупости: окото на Хор, хапещата Кобра...

— Боговете са прекалено заети — отвърнах аз, — че да се занимават с някаква си дупка в стената.

— Не става дума за боговете — отвърна надзирателят, — а онова, което се намира от другата страна.

Наредих му да разбие мазилката и отстъпих, докато той и колегите му размахваха чукове и кирки. Замазката беше дебела, но накрая успяха да разчистят пространство колкото малък прозорец. Надзърнах и видях малки точки светлина, сякаш в скалите отгоре бяха пробити нарочни дупки. Хвърлих факлата вътре. Падна и изгасна, но в последните отблясъци успях да видя саркофаг от червен кварцит в далечния край на зала с нисък таван. Работниците отстъпиха и си зашепнаха. Върнах се при йероглифите и успях да разчета почти изтритите думи *Шеша Семет*, Стрелите на Секмет. Широко разпространено проклятие, което заплашваше натрапниците с гнева на Унищожителката, но то само разпали любопитството ми. Замислих се, че след като това бе царската гробница, единствените хора, които са имали достъп до нея, са Ехнатон и Нефертити. Ехнатон бе загубил всякаква надежда да реализира идеята си за Ахетатон, което означаваше, че тази тайна зала и скритият вход са изцяло дело на отчуждената му съпруга.

Когато прахолякът се уталожи, промуших глава през отвора. Тънките лъчи светлина идваха от малки дупчици или пукнатини в скалата на тавана. Надзирателят вече дърдореше с другарите си. Избухна спор. Тъкмо мислех да се намеся, когато един младеж избута останалите, похвали се, че не го е страх и се присмя на притесненията на останалите.

— Господарю, аз ще вляза!

— Сигурен ли си?

Работникът беше свободен, не беше нито роб, нито слуга.

— Господарю, не се страхувам.

Скочи на ронещия се праг и стъпи вътре. Още преди да е направил и една крачка, последва ужасяващ трясък и той изчезна сред облак прах. Острият му писък раздра пещерата; последва поредица смразяващи викове. Грабнах една факла и надзърнах. Под пода пред отвора се намираше капан: проста хоросанова замазка, която покриваше яма със заострени колове. Младежът лежеше, набучен зловещо, очите му бяха обелени от агонията, а обляната му в кръв уста се отваряше и затваряше ужасено. Коловете бяха дълги и остри и бяха пронизали тялото му на няколко места. Той извика и се опита да вдигне ръце, после се отпусна, а главата му клюмна настрана. Не можехме да му помогнем. Подът отвъд ямата изглеждаше твърд и стабилен. Донесоха дъски и ги опряха в далечния край. Друг работник, подкупен от надзирателя, стъпи предпазливо върху дъската и се запрепъва надолу. Светлината на факлата му разкри още от залата. Беше грубо издялана, стените — неизмазани, и бе напълно празна, с изключение на червения саркофаг. Работникът стигна края на дъската и изпробва пода отпред с тояга.

— Стабилен е — извика той.

Слезе от дъската и тръгна към саркофага, но се препъна и падна напред. Затъркаля се в агония, викаше и пищеше, после се съвзе и стисна здраво факлата. Вдигна глава: кошмарна гледка. Лицето и гърдите му бяха нашарени с кръв. Залитна назад, подскачайки от болка, и тръгна към дъската над ямата; изпищя, загуби равновесие и падна върху коловете долу.

Работниците бяха готови да избягат, но разтревожени от писъците, моите наемници при входа бяха изтичали надолу и ги върнаха обратно. Наредих да се донесат мехове с масло, които да бъдат

срязани и излети един след друг в тази пъклена зала. Запалени стрели бяха изстреляни по меховете. Лумнаха пламъци. В светлината на огъня се разкри истинският ужас вътре. Видях въжето, издърпано водоравно на пода и свързано с остриите като бръснач остриета от стъкло, мед и бронз, вкопани в земята, но истинската опасност бяха черните, извити форми на скални пепелянки с навити лъскави кожи на светлината.

— Обикновен капан, господарю — прошепна надзирателят дрезгаво. Посочи отворите на тавана. — Донесени са и оставени да гнездят.

Сред пламъците успях да видя, че далечният край на залата бе наклонен като рампа. Змиите можеха да използват на дневна светлина, когато си пожелаят, и да се връщат по същия път.

Нефертити бе планирала всичко добре. Скрит изкоп, спящо въже, вкопани в пода остриета и кошница пепелянки, които да превърнат залата в гнездо. Наредих да се донесат още масло и огньове, за да бъде пречистен всеки скрит сантиметър от пода на тайната зала. Изтеглихме се от изхода, за да оставим кълбата дим от бучащите пламъци да излязат покрай нас. Новината за ужасяващата ни находка се беше разпространила светкавично. Пентжу и други изтичаха по скалите да разберат какво се случва. Изчакахме пламъците да угаснат и се върнахме при отвора; нарочно отслабена част от тавана също се бе срутила.

— *Кхеб, кхеб* — прошепна Пентжу. — Капан в капана. Защо, Маху? Какво има в този саркофаг?

— Не знам — усмихнах се мрачно аз, — но смятам да разбера.

Веднага щом огънят угасна навсякъде и залата поизстина, обух дебели войнишки ботуши и слязох. С меч в ръка и тояга, затъкната в пояса, слязох по новопоставената дъска, като се движех предпазливо и се опитвах да не обръщам внимание на възбудените разговори зад себе си. Придвижвах се бавно по пода, докато достигнах саркофага; хванах го с дебелите кожени ръкавици, които надзирателят ме бе предупредил да сложа. Опипах внимателно под ръба. Тук също бяха поставени остри парчета мед и бронз. Обиколих саркофага внимателно. Беше висок поне метър и половина и широк около два. Клекнах и прокарах ръце по повърхността. Различих йероглифите, издълбани в кварцита: сова, човешка длан и ръка, езеро с вода над уста, полегнал лъв, бебе пъдпъдък под нощно небе, счупен скиптър, въжена примка над гребен

на вълна. Надписът представляваше злокобно проклятие: *всеки, който се осмели да докосне този саркофаг, ще бъде проклинан от боговете от сутрин до вечер и душата му нивга няма да намери покой*. Понеже вече бях прокълнат, не ми пукаше.

Другите също се престашиха и слязоха, включително и Пентжу. Работниците донесоха чукове и лостове и след много усилия успяха да отворят капака. Избутахме го на една страна и го хвърлихме на пода; разцепи се от удара в близката стена. Ковчегът вътре бе истинско произведение на изкуството, синьото и златото заблестяха ослепително на светлината на факлата. Погребалната маска бе на фараон с искрящ тъмносин фаянс вместо очи. В саркофага нямаше капани, но и нищо, което да подсказва какво всъщност се намира вътре.

Трябваша ни два дни да преместим ковчега от тайната зала и да го изнесем до чакащата кола. Наредих да бъде закаран в двореца и положен в малък параклис, строго охраняван от наемниците ми. Реших да не започвам разследването веднага. Същия ден цяла флотилия баржи пристигна от Тива, за да пренесе другите ковчези и съкровища по реката до Некропола в Долината на царете. Цял ден и дори вечерта товарихме, а всички ковчези бяха приемани и отбелязвани от служители с маски на Анубис на черни и златни ивици. Зловеща гледка, особено в тъмнината: жреци и стражи с гротескни маски и запалени факли на вечерния въздух, изпълнен с мирис на тамян и със скръбната песен на погребалния марш. Държахме тълпата надалече. Само Пентжу и офицерите на наемниците стояха на пристанището и наблюдаваха отпътуването на тържествената процесия — лодка след лодка, всяка натоварена с ковчези, сандъци и несметни богатства.

Главният жрец на мъртвите ме бе информирал, че новите гробници в Долината на благородниците и Долината на царете са готови, но няма да са достатъчни. Отворени бяха други царски гробници и част от ковчезите щяха да бъдат поставени там временно. В този момент не ме интересуваше какви мерки е взел лорд Ай. Повече мислех за собственото си откритие, което пазах в тайна от шпионите на лорд Ай. На другата сутрин се залових със зловещата задача по отварянето на ковчезите. Първият беше доста лесен; в него имаше още един, отново изкусно произведен. Гипсовата отливка бе облицована със златен лист и син фаянс, инкрустиран с драгоценни камъни. Маската бе на фараон с черти, напомнящи на по-големия брат на

Ехнатон, Тутмос. Осъзнах, че който и да бе организирал това погребение, бе иззел ковчезите и другите погребални принадлежности от царските складове. Помагаха ми надзирателят и двама от работниците му — и двамата дали обет и подкупени да мълчат, а Пентжу, в качеството си на лекар, също бе в готовност да помогне. Вече беше отбелязал, че нито в погребалната зала, нито в саркофага бяхме намерили никакви съкровища. И което беше по-важно, липсваха четирите ритуални стъкленици: свещените съдове с капаци, всеки изваян като глава на някой бог, в които трябваше да се съхраняват вътрешностите на мъртвия.

Вторият ковчег се оказа много по-труден за отваряне. Беше използвано такова количество балсаматорска смола, че капакът бе залепнал и се наложи да използваме лостове, чукове и длета, за да го отворим. В него се намираше труп, увит в погребален плат, закрепен с въжета. Платът и въжето бяха почернели от излятата отгоре смола. Самият труп бе съсухрен и смачкан, сърцето — извадено, кожата — суха като камък, а костите — толкова чупливи, че се ронеха в ръцете ни. Очите също бяха извадени, но на тяхно място не бяха поставени скъпоценни камъни или бижута.

— Който и да е сторил това — отбеляза Пентжу, — не е желал доброто на този човек.

Отначало се боях, че това са останките на Ехнатон. Трупът бе на висок мъж с широки рамене. Напълно обръснатата глава и лицето обаче не издаваха никоя от добре познатите черти на мъжа, на когото бях служил цял живот; освен това нямаше никакъв надпис или знак, който да сочи самоличността на мъртвия.

— Със сигурност не е бил обичан от онези, които са го погребали — повтори Пентжу. Почука по изсъхналия стомах и посочи дългите разрези на балсаматора отляво. — Коремът е отворен и вътрешностите са отстранени, но не са погребани с него в свещените стъкленици; вероятно са били изгорени. Сърцето е извадено, орбитите на очите са оставени празни, за да не може да намери пътя към Подземния свят.

— Кой? — запитах се на глас. — Кой би могъл да е това?

Пентжу огледа трупа внимателно, като отбеляза високите скули в издължения череп, както и бедрената кост и тези на стъпалото.

— Не е бил от двора — заключи той, — а някой, който е ходел много по груб терен, така че стъпалата му са задебелили.

— А защо е толкова сух трупът?

— Защото е погребан набързо. Обичайният период за балсамиране е седемдесет дни; толкова е нужно за изсушаването на тялото. Но ако потопиш трупа във вана специално подсилена природна сода, процесът се ускорява. И ето резултата. Кожа — суха като листо, кости — чупливи като стар хляб.

Едва сега усетих ужасната смрад, която се носеше от злокобните останки: смесица от природна сода, балсаматорски парфюм и онази гнусна миризма на разложено, която според Пентжу бе резултат от неправилното почистване на трупа преди затварянето му в ковчега. Огледахме внимателно трупа и двата ковчега, но не намерихме никаква следа. Наредих останките да бъдат събрани, вторият ковчег да бъде поставен в първия и запечатан, а малкият храм да бъде почистен и напръскан с парфюм.

— Какво смяташ да правиш? — попита Пентжу на излизане.

Наредих на капитана на наемниците да пази зорко и поведох приятеля си към Езерото на чистотата, където се съблякохме и изкъпахме. Излязохме от водата да се подсушим и облечем донесените от двореца чисти роби. Пентжу повтори въпроса си.

— Какво да правим, Пентжу? Ще помислим. Онази тайна зала без съмнение е построена от Нефертити, а саркофагът вероятно е бил предвиден за съпруга ѝ. Ковчезите и погребалните маски със сигурност са от царските запаси. Подозирам, че Нефертити е възнамерявала да се обяви за фараон и да използва този труп, като твърди, че е съпругът ѝ. Ако бе успяла да завземе властта, ако не се бе стигнало до преврата, тя щеше да организира зрелищно погребение, престорена публична церемония, с която да потуши всички слухове, че съпругът ѝ е жив. Не мисля, че е щяла да го погребее тук. По-скоро е щяла да организира тържествена флотилия, която да го пренесе обратно при предците му в Тива. Не забравяй, Пентжу, че в началото на управлението си Ехнатон всъщност си поръча гробница и в Долината на царете.

Отначало Пентжу не беше съгласен, но постепенно се наложи да признае, че тази теория е най-вероятната.

— Питам се само — добави той с кисела усмивка — колко от всичко това е знаел лорд Ай.

— По-важно е обаче кого е убила? В признанията си Куфу казва, че е чул ужасяващ писък от царските покои, сякаш някой е бил убит. Мисля, че попаднахме на жертвата на Нефертити.

Три дни по-късно, докато все още се чудех какво да правя с трупа и ковчезите, Собек пристигна в Ахетатон, придружен от онова, което наричаше своя „свита“ — банда безскрупулни главорези от бедните квартали на Тива. Дойде в двореца и поиска аудиенция. Когато се срещнахме, стисна ръката ми, прегърна ме топло и ме целуна по двете бузи.

— Трябва да внимаваш, Маху — долепи уста до ухото ми той. — Властта на лорд Ай се разраства. Прави се на цар в Тива.

— А ти? — отстъпих назад аз.

Той разпери ръце.

— Аз съм помилван. Вече съм „Велик приятел на Царския кръг“. Греховете ми, макар и ужасни, са отмити. Назначен съм за надзорник на царските житници в Източна и Западна Тива. Дадох ми имение със собствена плодородна земя близо до Великото пристанище, недалеч от храма Луксор — отпусна ръце. — Имението някога е било на един от поддръжниците на Мерире. Майка каза, че вече едва ли ще му трябва.

После разказа останалите клюки от града. От време на време се обръщаше и поглеждаше към градината, където свитата му си почиваше в сянката на плодните дръвчета и пълнеше търбусите си с храна и вино, като не пропускаше да закача слугините.

— Защо ми казваш да внимавам с Ай?

— Защото, Маху, принц Тутанкамон расте с всеки изминал ден. Скоро ще навърши години за женитба и ще бъде коронясан за фараон. Вече няма да има нужда от настойник или пазител.

Облегнах се в сянката на беседката, в която бяхме седнали.

— Но винаги ще има нужда от приятел, Собек.

— Да, само че това ще решава пак скъпият ни лорд Ай. Господарката Анхсенамон добре ли е?

— По-съблазнителна отвсякога.

— Четеш ли писмата, които изпраща до дядо си?

— Да, също и отговорите му. Писарите ми са много добри в отпечатването и запечатването на восъчни печати. Предава му клюките от града, а той — от Тива. Знам, а те знаят, че знам. И все пак — ухилих се аз — си комуникират и с таен код, който не мога да разгада. Подозирам, че посланията ѝ са предимно за принца и каквито там бели Ай крои в този загиващ град.

— Загиващ ли? Улиците изглеждаха оживени, търговията процъфтява. Пристанищата работят с пълна пара.

— За известно време. Но щом принцът си тръгне, сърцето на този град ще спре. След пет години ще е потънал в разруха.

— Чух всичко за преместването на ковчезите — почука с нокът по зъбите си Собек. — Ай се опита да го запази в тайна, но такава погребална флотилия не може да остане незабелязана. Както и да е — ухили се той, — откри ли нещо интересно?

Разказах му за тайната зала, за капаните и тайнствения труп, скрит в разкошен саркофаг и ковчези.

— Аз пък ти докарах малко помощ — каза той и стана. — Винаги чета писмата ти внимателно.

— Какво искаш да кажеш?

— Нали не мислиш, че съм дошъл само заради хубавите ти очи? — намигна ми той. — Донесох ти дар. Балсаматора, онзи, когото наричат Заекващия.

[1] Природна сода е разговорното наименование на самородния натриев карбонат. — Б.р. ↑

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

АКЕЗИ: МЯСТО, НЕПОЗНАТО ДОРИ НА БОГОВЕТЕ

— Господарю! Господарю Маху!

Дребно, надуто човече — икономът в двореца на Атон — дотича, клатушкайки се, по пътеката с повдигната роба, за да не се закачи на някой храст.

— Господарю — повтори задъхано той, — онзи надзирател, дето е целият покрит с прах... — скочих на крака. — Стои пред портата на двореца. Исква да те види. Много е важно.

Направих знак на Собек да ме последва. Надзирателят седеше под навеса на портиера и едва дишаше от възмущение.

— Господарю — изрече на пресекулки той, — тъкмо работехме в галерията на царската гробница. Трябва да дойдеш веднага.

Тръгнахме веднага от двореца по големия източен път, покрай храмовете, пазарните площади и нагоре по прашните пътеки на колесниците, чак до ограждението пред Царската гробница. Наемници и работници обикаляха около входа. Направиха път да минем начело с надзирателя, после слязохме по стълбите и тръгнахме по тунела. Тайната зала се намираше отдясно, но надзирателят ни заведе двайсет крачки по-нататък и спря при едно колче, което бе подпрял на стената.

Грабна една горяща факла и я вдигна, за да видим гладка стена от хоросан, внимателно замазана, така че да се слива със стената. И тази бе обрамчена от миниатюрно заклинание. Наредих хоросанът да бъде изкъртен. Работниците се заеха за работа с чуковете, мазилката се напука и започна да пада. Хвърлих факлата през отвора и ахнах от изумление. Това не беше празна зала, а съкровищница. На танцуващата светлина на факлата видях колесници, оръжия, отворени ракли със скъпоценности, легла, маси и столове.

Възпрях виковете на работниците. Собек грабна една факла и преди да се намеся, вече беше влязъл. Извиках му да внимава, но той

беше погълнат от находката, ахкаше невярващо при вида на ценните вещи, с които залата бе претъпкана до тавана.

— Съкровищница! — изрева той. — Домът на среброто на Ехнатон — влязох след него. — Подготовката на Нефертити — прошепна Собек и продължаваше да се пули невярващо. — Това е щяла да използва за царското погребение — вдигна едно красиво, позлатено ветрило и го размаха пред лицето си. — Погледни, Маху. Столове и тронове, колесници и сбури. Това трябва да остане в тайна — не преставаше да дърдори той. — Трябва да се подготвим за черни дни.

— Какви черни дни, Собек?

— Когато вече не сме на власт.

— Тогава няма и да сме сред живите!

— Не, не — Собек ме заведе навътре в съкровищницата. — Маху, един ден принцът ще възмъжее. Няма да има нужда от теб и мен. Какво ще правим, като остареем, а? Ще седим на столче пред вратата и ще си дъвчем венците ли? — Собек посочи съкровището. — Аз не съм като теб, Маху. Аз вече съм бил в немилост. Прекарах месеци в затвора в оазиса наред Червените земи. Лазил съм по улиците и пасажите на Тива. Седял съм наедно с мизерията и съм усещал гадната ѝ смрад. Защо да даваме това на Ай?

Не отговорих, а си проправих път сред различните предмети. Клекнах и отворих една ракла, преливаща от скъпоценни камъни. До нея имаше чифт избродирани със злато сандали, изобразяващи сцени от победата на фараона над злите азиатски племена.

— Поне вече знаем къде е съкровището на Ехнатон — заключих аз. — Или поне част от него. Собек, случайно да забележа каква част от това е тежка и не може да бъде пренесена?

— Искаш да кажеш, че има още?

— Сигурен съм, че има още. Ехнатон е взел част от златото, сребърните кюлчета и драгоценните камъни, а това е оставил. Нефертити щеше да го използва, да го претопи и продаде, за да финансира плановете си — изправих се. — Засега ще го оставим така. По-късно ще решим какво да правим.

Излязохме от тайната съкровищница. Наредих отворът да бъде затворен с дървен капак. Собек бе не по-малко твърд, сграбчи туниката на надзирателя и заплаши него и работниците с най-страшното

наказание, ако разкрият тайната. В плен на алчността си, Собек нямаше доверие дори на мен и настоя част от неговите наемници да дойдат и пазят заедно с моите.

— Собек, приятелю — опитах се да го вразумя аз, — какво ти става?

Бях го завел по-навътре в галерията, далеч от останалите. Дори тогава той бе развълнуван, бършеше потта от лицето си, не отделяше поглед от входа към залата, сякаш се страхуваше, че могат да влязат крадци.

— То не е твое — прошепнах.

— Вече е — отвърна грубо. — Дойдох с теб в Делтата заради приятелството ни. Верността ми заслужава награда. Ако ни бяха заловили, сега щяхме да гнием набити на някой кол. Върнах се в Тива и какво да видя? Лорд Ай, Майа и Хюйи едва ходят от богатство и власт. Хоремхеб и Рамзес са същата стока, армейски генерали, които се пъчат със златните си яки и сребърни пчели за храброст. Онова съкровище е мое, Маху.

— Не, Собек — усмихнах се, — то е наше — гневът от лицето му изчезна. — Но за това ще поговорим по-късно. Сега искам да видя Заекващия.

Върнахме се в двореца и личния ми Дом на оковите с малък затвор в подземията. Извиках двама от наемниците си и им наредих да приготвят една стая.

— Само пейка и стол. А вие двамата идете в някоя килия по-нататък. Ще чуете, като влезе затворникът. Когато прецените, искам да започнете да надавате ужасяващи писъци.

И двамата кушитски стрелци се съгласиха с готовност.

— Постарайте се да бъдете убедителни — извиках след тях.

Изчаках Собек да доведе Заекващия от пристанището. Той пристигна, роптаейки срещу грубото отношение от страна на свитата на Собек. Беше едноок мъж със сипаничаво мише лице и рядка коса. Робата му беше от качествена тъкан, макар да бе поизцапана от пътуването по реката. Беше един от онези незначителни придворни, които се мислеха за безкрайно важни и винаги с готовност приемаха подкупи. Беше нервен, или поне се преструваше на такъв, когато Собек го насили да седне на малкото столче.

— Възражявам — започна той. — Бях отвлечен, изкаран насила от дома си. Не съм получавал почти никаква храна и вода и бях натикан на някакъв кораб наедно с най-долната утайка на Тива.

Собек го зашлеви.

— Не позволявам да се говори така за моите братовчеди, за родата ми.

Заеквацият притисна лявата си буза.

— Защо те наричат Заеквация? — намесих се аз. — Дърдориш като маймуна.

— Преди заеквах, но се излекувах — извърна глава и ме погледна с виждащото си око. — Казаха ми, че ти си лорд Маху, надзирател на Дома на тайните. Искам да знам защо съм доведен тук. С какво право? По чия заповед? Аз съм гражданин на Тива. Ако съм прегрешил, трябва да отговарям пред управителя на града.

Собек го зашлеви отново. Заеквация понечи да скочи на крака, но Собек го притисна към стола. Тъкмо отваряше уста да протестира отново, когато по коридора проехтя ужасяващ писък, провлачен вик на болка, последван от още един. Дори Собек се сепна, а стражите отвън притичаха да проверят какво става.

— Ти си в Дома на оковите — започнах аз. — И вече започваш да се потиш от страх. Ти не си почтен гражданин. Мисля, че си убиец.

— Аз съм балсаматор — изджавка той. — Услугите ми са добре известни в Дома на живота.

— Имаш и репутация в Тива — наведе се Собек. — Чувал съм разни истории — просъска той — за това какво правят балсаматорите с телата на хубавите жени.

— Долни лъжи! — извика мъжът и трепна от поредния удар на Собек. — Истории, разпространявани от враговете ми.

— Само за това можем да те изправим на съд — смигнах на Собек аз. — Каква е присъдата за гавра с мъртвите? Набиване на кол? Може би трябва да го побием на брега като предупреждение за останалите. Когато умреш, което може да отнеме и часове, ще се погрижим тялото ти да бъде увесено от Стената на мъртвите.

— Какво искате от мен? За какво съм ви потребвал?

— Пропусна да споменеш — започнах аз, но спрях при поредния смразяващ кръвта писък, от който Заеквация потрепери. — Забрави да

споделиш — продължих аз, — че познаваш и Ахетатон, а също и двореца. Някога си работил тук като балсаматор, нали?

Заекващия погледна вратата с копнеж.

— Нима тези писъци не събуждат у теб спомени? За една нощ преди три или четири години, нали така? В царските покои. Довели са те по искане на великата царица Нефертити!

— Кучка! Изменница! Сега...

Ударих го през устата.

— Моята господарка — казах аз тихо — бе хубава и отвън, и отвътре. Жена, омърсена с кръв, но при все това моя царица. Сега отговори на въпросите ми. Убил си човек, а след това си балсамирал тялото. Обръснал си косата и лицето и си изпратил това нещастно създание във вечната нощ, като си изгорил сърцето му.

— Тя уби четирима — изтърси Заекващия и изтри ивицата кръв, стекла се от ъгъла на устата му.

— Четирима? — попита Собек. — Е, хайде сега.

Заекващия скри лице в шепи и известно време се люлееше напред-назад.

— Обещах — прошепна той. — Дадох голям обет никога да не разкривам случилото се.

Насилих го да ме погледне.

— Участвал ли си в тези убийства?

Кимна.

— Преди години — едва издиша той — аз и семейството ми бяхме рибари. Дойдохме от град Ахмин.

— Аха — въздъхнах аз, — градът на лорд Ай. — Какво общо имат такива като него с рибари?

— Денем бяхме рибари, а нощем...

— Пирати — довърших вместо него аз. — Речни убийци. Мъже, които се спотайват сред тръстиките и причакват нещастните търговци. Една бърза стрела и всичко тяхно става ваше.

— Една нощ ни заловиха — продължи Заекващия. — Няколко нощи по-рано бяхме нападнали могъщ търговец. Той избяга и се върна да ни устрои капан. През онази нощ загубих окото си. Изправиха ни пред съда и ни признаха за виновни. Осъдени бяхме на смърт, аз и още трима. Дойде лорд Ай. Каза, че има задачи за нас. Заведоха ни в близкия Дом на живота. Записа ни в Гилдията на балсаматорите.

Отначало не можехме да повярваме на късмета си. Възхвалявахме щедростта и милосърдието му...

— Продължавай — подканих го аз. — После започнаха да идват трупове, останките на онези, от които лорд Ай искаше да се отърве.

— Да.

Заекващия преглътна с усилие, после изстена тихо при поредния ужасяващ писък, долетял от коридора. Кимнах на Собек.

— Кажи на стражите да оставят онзи затворник на мира. Дай му време да размисли. Може би сега ще се съгласи да отговори на въпросите ни.

Не след дълго Собек се върна. Заекващия, изглежда, си помисли, че усмивката му е резултат от садистичното му настроение, защото падна на колене.

— Господарю Маху, прошка, милост! Лорд Ай ни използваше да балсамираме трупове на жертвите му, а понякога вършехме и неговата работа.

— Върни се на стола — сръгах го в рамото. — Вониш. Не искам да се приближаваш.

Изпълзя обратно.

— Така ли се излекува заекването ти? Уплахата от залавянето, опасността от набиването на кол?

Кимна.

— На теб и хората ти е дадена служба в Некропола. Когато Ехнатон и дворът му се преместиха тук, сте получили обичайните разрешителни и свидетелства, за да го последвате. Какво стана, когато Нефертити се възползва от услугите ви?

— Бяха заловени четирима мъже — изломоти той. — Не бяха египтяни, а хабиру. Често ги бяхме виждали в двореца, позволяваха им да влизат и излизат с документи, носещи картуша на Ехнатон. Никой не смееше да ги спре. Това беше по време на Голямата мистерия.

— По време на какво? — прекъснах го аз.

— Голямата мистерия: така Великата царица Нефертити наричаше периода, когато съпругът ѝ изчезна.

— А тя знаеше ли какво се е случило?

Заекващия поклати глава.

— Знаеше, че тези хабиру посещаваха съпруга ѝ. Когато той не се завърна три или четири дни, те бяха заловени близо до

съкровищницата на фараона. Когато стражите ги спрели, те показали разрешителните си, но — сви рамене Заекващия — всички осъзнаваха, че се е случило нещо сериозно. Офицерите ги заподозрели и ги закарали пред царица Нефертити. Тя ги затвори в една съседна стая и помоли мен и хората ми за помощ.

— Измъчвали сте ги?

— Бяха храбри мъже — отвърна Заекващия. — Особено водачът им, Якуб; той умря последен. Великата царица искаше да знае къде е съпругът ѝ, какво се е случило с него. Заплаши ги с публичен процес и екзекуция, но Якуб ѝ се присмя и попита как може да ги обвини в престъпление.

— Кой присъстваше на тези разпити?

— Капитанът на наемниците на Нефертити и други, дваматрима, на които имаше доверие.

— А лорд Ай?

Заекващия отново поклати глава.

— Питаше ги защо са били в двореца и толкова близо до съкровищницата? Якуб отговори, че трябвало да изпълнят още едно поръчение на господаря си.

— Господаря си? — прекъснах го аз. — Значи тогава Нефертити е разбрала, че съпругът ѝ е напуснал двореца, но все още е жив.

— Така мисля.

— Изкарай го оттук — обърнах се аз към Собек. — Кажи на охраната да го държи в някоя от съседните стаи.

Собек избута мъжа навън и се върна почти веднага.

— Ето, вече имаш доказателство, че Ехнатон не е умрял тук, а е избягал, нали?

— Не е това — прошепнах аз. — Защо е изпратил човек като Якуб и трима от хората му в двореца на Атон?

— Да вземат част от съкровището?

— Не, не мисля, че това е било поръчението им.

— Тогава защо са заловили четиримата хабиру при съкровищницата?

Нямах отговор за въпроса на Собек. Вместо това поисках да доведат отново затворника. Бутнах го на стола.

— Случилото се с Божествения — прошепнах аз — не е важно.

— Но аз мислех, че точно това искаш да разбереш!

— Ще ти кажа какво искам да знам. Разкажи ми отново казаното от Якуб.

Заекващия затвори здравето си око и сгърчи лице.

— Измъчвахме го; като балсаматори знаем много за човешкото тяло и как да причиним най-голяма болка. Другите трима вече бяха мъртви. Якуб отпаднаше. Много време прекара да проклена Нефертити на своя език. Тя седеше на един стол зад нас. Носеше всички атрибути на царица, сякаш беше на Прозореца за появяване и се готвеше да дава аудиенция.

— Защо е била там? Какво искаше от него?

— Питаше защо Якуб се е върнал в двореца. А той отвърна: „Както вече казах, да изпълня поръчението си.“

— И?

— Само това каза. На следващия ден умря. Телата на другите трима бяха завлечени до реката и хвърлени на крокодилите. Нефертити обаче ни нареди да балсамираме тялото на Якуб, но не по правилния начин. Трябваше да извадим сърцето му и да потопим тялото в силна вана природна сода. Изпълнихме заповедта. Донесе ковчези от Царската съкровищница. Положихме трупа на Якуб вътре, напоихме го със смола и го занесохме в Царската гробница. Имаше една скрита зала: отворът не беше зазидан. Бутнахме ковчега през дупката. Спомням си, че в другия край на залата имаше кварцитен саркофаг.

— А капаните?

— Дело на Нефертити. Обясни какво иска: отвесните дупки за змиите, медните и бронзови остриета в пода. Умишлено отслабихме тавана. Изкопахме яма, сложихме коловете и я покрихме. Нефертити нареди да се зазида отворът и да напишем магическо заклинание.

— Попитахте ли я защо?

— Тя беше ужасяваща — прошепна Заекващия. — Господарю, наистина бе страховита: изопнато от ярост лице, очи, блеснали от бяс. Приличаше на пантера. Вървеше толкова безшумно. Аз... аз бях ужасен. Накара ме да положа кръвна клетва — сви рамене. — Останалото господарят Маху знае. Дните на Нефертити свършиха. Аз и останалите с радост избягахме и се върнахме в Тива.

— Но ви е платила добре, нали?

— Цяла кошница съкровища, господарю, от Дома на среброто. Каза, че ако някога кажем и дума... — Не довърши изречението.

— Хайде — подканих го. — Освобождавам те от клетвата ти. Намерих ковчега и трупа на Якуб.

— Каза, че знае за престъпленията ни, че никой не може да избяга от нея, както и лорд Пентжу...

Заекващия замлъкна рязко и покри устни с пръсти. Приведох се и впих нокти под здравото му око.

— Продължавай. Какво знаеш за лорд Пентжу?

— Тя уби семейството му. По онова време вилнееше чумата. Лекарят бе заключен в дома си; малко имение, където се грижеше за невръстния принц...

— Знам това.

— Тя ги отрови — обяви Заекващия. — Каза, че хората ще решат, че ги е покосила чумата. Изпрати им дар от отровно вино и плодове.

— В името на всичко свято! — прошепна Собек. — Убила е жената и децата на Пентжу!

— И останалите в дома му — изплака Заекващия. — Там се бяха подслонили. Всички яли и пили. Отровата беше бързодействаща.

— Знаеш и още, нали?

— Изпратиха нас — разпери ръце той. — Какво можехме да направим? Един от хората ми занесе храната и виното. Отидохме в къщата, като се представихме, че сме дошли да изнесем жертвите на чумата.

— А на лорд Пентжу беше ли съобщено? — впих още по-дълбоко нокти аз.

— Да, на лорд Пентжу бе съобщено. Аз занесох съобщението на царицата. Казах му, че жена му и семейството му са починали от чумата, но царицата съзнава задълженията му и това, че не може да остави принца, така че ще се погрижи лично за погребението им.

— А лорд Пентжу?

Заекващия оклюма.

— Изслуша съобщението ми и се оттегли.

— Оттегли се? — не повярва на ушите си Собек.

— Да. Върна се към портата на имението; наемниците я затвориха пред лицето ми. Спомням си как спуснаха резетата. Върнах се при царицата и ѝ разказах за случилото се.

— И?

— Тя се усмихна с онази смразяваща усмивка, не гледаше мен, докато говорех, а някъде зад мен.

— Защо според теб беше убито семейството на Пентжу?

— Не знам — избълва той. — Лорд Маху, нали знаеш как стоят нещата?

— Не, не знам.

— Но ти се разправяш с убийци, нали? — изплака той.

— Така е. Но не такива, които убиват жени и деца.

— Нефертити прокле Пентжу и невръстния принц. Обяви го за незаконен.

— Незаконен? — обади се Собек.

— Имаше предвид, че не е от нейната кръв.

— А Якуб? Защо Нефертити е проявила такава жестокост към него?

— Убедена беше, че се е върнал за нещо, че знае истината за съпруга ѝ. Подозираше, че Пентжу има нещо общо, както и други от кръвта на Якуб. Спомена мъж на име Джарка.

Собек стрелна поглед към мен. Направих му знак да мълчи.

— Господарю, правехме каквото ни заповяда, яростта ѝ нямаше край — свлече се отново на колене. — Лорд Маху, моля за прошка. Нищо повече не знам.

Излязохме от килията.

— Е? — попита Собек. — Какво ще правиш сега? — посочи вратата зад нас. — Да му прережа ли гърлото?

— Върни го при реката — изръмжах аз. — Твоя работа е какво ще правиш с него.

Исках да прикрия собствения си гняв. Изтичах от Дома на оковите, пресякох дворовете и се скрих в най-дълбоката част на градината под сянката на палмите. Отначало бях толкова обезумял, че не можех да си намеря място. Замислих се за казаното от Куфу и необяснимата му смърт след това. Всичко друго, до което бях успял да се добера, премина през главата ми, докато се опитвах да сложа някакъв ред в хаоса, който бушуваше в сърцето ми. Трябва да съм седял така поне два часа, разкъсван между пристъпите на потиснатост и гнева, задето са се подиграли с мен. Собек ме откри.

— Ще върна Заеквация в Тива. Мисля, че може да ми бъде от полза, преди да му прережа гърлото — Собек стоеше и потропваше с

крак.

— Не си дошъл заради Заекващия, нали? Дошъл си заради съкровището. Няма да го вземаш, Собек!

— Не съм казал, че ще го взема. Просто си искам моя дял. Когато се върнеш в Тива, съкровището ще се върне с теб. Искам думата ти, че ще получа половината.

— Дадено — стиснах ръката му.

— А трупът на Якуб?

— Ще го върна в гробницата.

— Какво си намислил?

— Собек, вземи Заекващия и толкова от съкровището, колкото можеш да пренесеш незабелязано. Останалото остави на мен.

Тръгна. Един слуга дотича и съобщи, че един от ескадроните на Небамум е довел скитници от пустинята; с тях имало момиче, което отвлекли и се опитали да продадат.

— Глобете ги и ги бичувайте — изревах аз.

— Момичето е египтянка, от високо потекло.

— Ще трябва да почака.

Наредих му да си върви. Все още бях неспокоен. Искях да ритам и удрям. За да се разсея, погледах някакви акробати, които се упражняваха в двора; един от икономите ги бе наел за пиршеството, което планираше. Гледах как потните им, намазани тела се огъваха и преобръщаха, следвани от жонгльорите и гълтачите на огън. Доскуча ми и започнах наум да съчинявам стих за хиена, ранена и самотна наред Червените земи: смехотворен опит! Чувствах се затворник на собствената си мания. Защо просто не изоставя двора и задълженията си и не приема предложението на лорд Ай за имение в провинцията? Сетих се за хиената. Можеш да ѝ говориш, да я плениш, но щом я освободиш, тя отново тръгва на лов.

Върнах се в градината. Амедета дойде при мен уж да предаде някакво съобщение от Анхсенамон. Един слуга я бе насочил към мястото, където седях, почти скрит сред високата трева. Затича се леко, късаше лотосов цвят с пръсти, а прекрасното ѝ лице бе обрамчено от напарфюмирана перука със сребърни панделки. От нея се разнасяше силен аромат, тъмните ѝ очи на кошута бяха изрисувани със зелен въглен и светнали от страст, устните ѝ бяха пълни и червени, гърдите ѝ напираха изпод тънката ленена роба, а гривните по китките и

глезените ѝ дрънчаха изкусително. Не можех да не забележа високите сандали, меката златиста кожа на краката, златната огърлица около шията и нагръдника от корнелий, изобразяващ Некбет, бога лешояд, проблясващ на гърдите ѝ. Обладах я така, както бе възнамерявала, както бе кроила да бъде обладана, меките ѝ ръце около врата ми, бедра, обвити около хълбоците ми, затворени очи и уста, открехната в леки стенания от удоволствие. Обладавах я отново и отново с нокти, забити в гърба ѝ, и устни, впити в нейните. След това стана, усмихна се и хвърли последните листенца лотос на корема ми; тръгна си с полюляващи се бедра, като си тананикаше едва доловимо.

Останах още малко, а после се върнах в двореца. Поканих Джарка и Пентжу на вечеря на терасата. Тъмнината бе осветена от прекрасни маслени лампи в различни цветове. Готвачите поднесоха най-различни ястия: ивици говеждо, салата от син домат, ориз с бакла и кориандър, а алабастровите бокали бяха непрестанно допълвани с най-редки вина. Джарка изпя песен вместо благодарствен химн. Освободих слугите и се заех сам да сервирам на гостите. Известно време се хранехме мълчаливо. Джарка и Пентжу бяха напрегнати, от време на време избърсваха потта от челата си.

— Господарю — започна Джарка, — защо сме тук?

— Защото сте ми приятели.

— Какво искаш да ни питаш? — попита предпазливо той.

— Защо уби Куфу?

Джарка преглътна. Пентжу вдигна чаша и ме погледна иззад нея.

— Ти си убил Куфу — заявих. — И двамата сте замесени.

— Невъзможно!

— Джарка — пресегнах се през масата и допрях пръст в устните му. — Ти си ми приятел, чувствам те като свой син. Така че, моля те — повиших глас аз, — недей да седиш с мен на една маса и да ме лъжеш, когато говоря истината. Единственото ми успокоение — добавих аз горчиво — е, че лъжеш, за да запазиш някаква велика тайна. Убил си Куфу. Отишъл си до прозореца и си го придумал да вдигне дървената решетка. Може би си казал, че носиш съобщение от мен или че искаш да му помогнеш. Куфу е дошъл с теб в градината. Пили сте вино, в което предварително си сложил някакъв прах, с който да го приспиш.

— Но аз прегледах трупа.

— Замълчи, Пентжу! Когато Куфу е бил вече упоен, си го върнал в стаята през прозореца. Въжето е било приготвено, а резултатът е онова, което заварих аз. Вдигнал си резетата, така че да изглеждат насилени и си затворил вратата. Отдолу си сложил дървен клин, за да изглежда заключена и залостена. Отвътре си върнал и дървената решетка на мястото ѝ. Когато са вдигнали тревога, вратата е била разбита. Забелязах драскотините по пода. За онези, които са се опитвали да влязат обаче, е изглеждало сякаш резетата са били счупени. Заварили Куфу обесен за врата над локва пикня и прекатурено столче. Когато огледах прозореца, не изглеждаше дървената решетка да е сваляна. Джарка, работил си с мен достатъчно често, че да знаеш какво ще търся. Лесно е да се поръси прах по перваза, за да изглежда непокътнат. Подготвил си и земята под прозореца, погрижил си се да няма следи от случилото се; кана вода от прозореца на Куфу би спомогнала да се скрият и следите в тревата. Първата мисъл е, че Куфу, изплашен до смърт, се е обесил. А всъщност е бил убит от теб, Джарка, по препоръка на лорд Пентжу. Той е искал Куфу да замлъкне заради онова, което знае — замълчах. — Спомняш ли си парчето папирус, което намерих в стаята му? И на теб го показах, Пентжу. На него бяха изброени Ехнатон, Нефертити и Пентжу, а след това се споменаваше Хотеп, син на Птах, един от мемфиската триада, който бе свързан с Тутанкатон. Спомних си и друго, споменавано от Джосер и Мерире: как са искали ти, Пентжу, да си член на техния кръг. Когато лорд Ехнатон е напускал града, трябва да е казал на теб, Пентжу, попечителя на сина му, за заминаването си. По онова време аз бях болен или все още се възстановявах от чумата. Онези, които са помогнали на Ехнатон, трябва да са го завели в Червените земи при клан на племето хабиру, наречен исраар. Джарка, ти си от исраар, нали?

— Разбира се, господарю.

— Помогна ли на Божествения да напусне града?

— Знаех, че ще се стигне дотук. По онова време ти беше болен. Често водех Якуб и хората му в града. В нощта, в която охраната в двореца ги залови, аз чаках тук наоколо. Когато не се появиха, разбрах какво се е случило.

— Защо ги чакаше?

— Трябваше да ми предадат послание за лорд Пентжу.

— Послание за какво?

— Господарю, не знам. Затворникът, когото разпита днес, онзи, когото Собек докара от пристанището, без съмнение ти е разказал защо Якуб и хората му така и не предадоха посланието.

— Какво правеше Якуб в града? — настоях аз.

— Господарю, знам единствено, че той и хората му трябваше да вземат нещо от съкровищницата и да ми го дадат, за да го предам на лорд Пентжу. Повтарям, не знам какво.

Погледнах лекаря.

— А ти, Пентжу?

Той поклати глава и бавно отпи вино.

— Защо — попитах го — уби семейството ти Нефертити?

— За отмъщение.

— Или предупреждение — добавих. — И знаеш ли защо, Пентжу? Защото до нея са достигнали слухове, както и до Мерице и останалите, че може би не Ехнатон е бащата на Тутанкамон, а ти. Доверил си тази тайна на Джарка, но не и на мен, нали? — замълчах. — Повечето от казаното дотук е въпрос на логика. Куфу така и не спомена за скандала, само намекна за него. Птах е третият бог от мемфиската триада. Хотеп е негов син. Върху папируса на Куфу ти, Пентжу, си Птах; Тутанкамон е Хотеп: с други думи, баща и син.

Пентжу затвори очи.

— Истината, Маху, е такава. Обичах жена си и децата си, но се влюбих и в господарката Хийа. Както може би си спомняш, Нефертити ме унижи на един прием, когато ѝ се подиграх, задето не е родила син. Замислях отмъщение. Посъветвах Хийа повече да не пие от церовете и праховете, които Нефертити изпращаше; дадох ѝ и лекарства, които да засилят плодородието на утробата ѝ.

— А спа ли с нея?

— Да, да, спах. Ако Божествения беше разбрал, и двама ни ни очакваше позорна смърт.

— Но той така и не разбра. А Тутанкамон наистина ли е твой син?

— На някои им харесва да мислят така, но не е: той е син на Ехнатон. Разбира се, като го погледна, понякога ми се иска да мисля, че е мой, но не бива да го казвам — Пентжу поклати глава. — Тутанкамон е носител на царската кръв, истински фараон по произход

и име. Нефертити сложи начало на онези слухове. След време щеше да се опита да размъти мозъка на Ехнатон. Мерире и поддръжниците му също намираха тези приказки за полезни.

— Разбира се — прошепнах аз. — Ако бяха успели, спокойно можеха да отстранят Тутанкамон като незаконен син на някакъв придворен лекар; ето защо миг преди смъртта си Джосер го нарече истинския узурпатор.

— Куфу беше последният от тези конспиратори — заговори Джарка. — Господарю, ние ти вярвахме, но ти обеща на Куфу да живее. Той бе змия в тревата. Независимо какво бе обещал ти, как можехме да бъдем сигурни, че останалите хиени от глутницата ще удържат? Нима шпионите на лорд Ай нямаше също да се докопат до него? Да го върнат в Тива и разпитат?

Допълних чашите им.

— Значи — подех аз — всичко се връзва. — Смъртта на Куфу, подхвърлянията на Мерире и заговорът на Нефертити. Изглежда, е подозирала, че съпругът ѝ иска да абдикира. Ако бе успяла да задържи властта, щеше да организира измислено публично погребение, като използва трупа на Якуб и същевременно подхранва приказките, че Тутанкамон е незаконороден.

Джарка и Пентжу се спогледаха и кимнаха в съгласие.

— Кажете ми тогава — отпих малко вино аз, — според Куфу, в една от умопомрачените си речи Ехнатон споменал за Пазителите, които пазят някаква тайна. Не мисля, че е имал предвид слуховете за законността на сина си. Тогава не е знаел за тях, а дори и да е подозирал, по-скоро би се опитал да ги потуши: никой мъж на света не иска всички да узнаят, че е бил измамен. Тогава за какво е говорел?

— Не знам — изстреля Джарка.

— Но ти си разговарял с Якуб, нали?

— Якуб доведе лекари и заклинатели да очистят тялото и душата на Ехнатон, да прочистят плътта му от опиатите на лудостта, които бяха завъртели главата му и заслепили сърцето му. Говореха му за истинската същност на Единствения, Скрития бог. Напълно е възможно да са говорили и за бъдещето.

— И?

— Народът ми идва от западните хълмове на Ханаан. Хабиру са пастири, фермери и овчари. Преди много години те дошли в Египет;

някои, като Великата царица Тийи, станали по-големи египтяни от египтяните, заели високи постове и изоставили първоначалните си вярвания. Царица Тийи служеше на Богинята на плодородието, Мин, макар че в нейния случай ставаше дума за преструвка. Тя се бе завърнала към старата вяра и я бе предала на сина си Ехнатон.

— И каква е тази вяра?

— Че съществува само един Бог, невидимо същество, което създава всичко и вижда всичко.

— Има и още, нали?

— Да, господарю, има и още: предания, че хабиру, и най-вече племето исраар, са избрани от този невидим бог, чието име не бива да бъде изричано, за да родят велик месия, чието господство ще се простира от голямата река до далечните острови, който ще подчини всички царства...

— И царица Тийи е вярвала, че Ехнатон е този месия?

Джарка кимна:

— Египетските жреци разбраха за теорията на царица Тийи. Те също знаеха за предсказанията, че боговете на Египет ще бъдат отхвърлени, че ще се появи месия, ще се създаде велика нация. Повечето от това са просто глупави суеверия. Ето защо — вдигна ръце Джарка — от една страна, Тийи и Ехнатон следваха убежденията си, от друга страна, египетските жреци им се противопоставяха.

— Ехнатон истински смяташе, че е месията — обади се Пентжу. — В лудостта си той наистина вярваше, че ще основе нов град и нова империя, че всички хора ще го последват. Мечтата умря и Ехнатон се отдаде на вино и опиати.

— А Якуб?

— Якуб говореше истината — отговори Джарка. — Той твърдеше, че Ехнатон не е Единствения, а само предвестник. Щеше да има други предвестници, вестители, пророци. От Египет ще се роди нация, но той трябва да се оттегли, за да може това да се случи.

— Каква част от тази история е вярна? — усетих как сякаш леден вятър премина по кожата ми. — Измислица ли е? А дрънкането на свещениците?

— Опасна измислица — заяви Джарка. — Господарю, в продължение на двайсет години Ехнатон се постара да обърне всичко с главата надолу: боговете, храмовете, ритуалите на живота, смъртта и

след това. Преклони Египет на колене. Мнозина в Тива смятат, че кошмарът е приключил. Ехнатон го няма, а този град ще бъде оставен да загине. Но ако само подозираха — такива като Хоремхеб, Рамзес и другите могъщи в Египет, — че дървото е само отрязано, но корените са все още живи...

Вдигнах ръка да замълчи.

— Разбирам какво казваш. Първо имаме Ехнатон и лудостта му. Той изчезва, но Мерире вдига падналото знаме и довежда чужди войски в Делтата, за да нападнат Египет...

— За момента — заключи Джарка — всички мислят, че лудостта на Ехнатон е погребана с Мерире. Ако знаеха цялата истина, щяха да се нахвърлят срещу моя народ — разпери ръце. — Сега разбираш защо не искам да говоря и да се доверя дори на теб, лорд Маху.

Усетих повей на опасност, но тайно се възхитих на хитрината на лорд Ай. Хоремхеб и останалите трябваше да бъдат успокоени, уверени, че убежденията и идеите на Ехнатон са мъртви, но ако започнат да подозират, че същите тези идеи все още процъфтяват... Тутанкамон бе син на Ехнатон; лорд Ай и другите от шайката от Ахмин произлизаха от хабиру.

— Може да се стигне до кървава баня — прекъсна унеса ми Джарка. — Хоремхеб и Рамзес ще настояват всички, които носят кръв на хабиру, да бъдат отстранени от длъжност в съвета или в храмовете. Подобно на хиксосите някога, хабиру ще бъдат обявени за вътрешния враг и ще бъдат безжалостно смазани и прогонени отвъд границите на Египет. Народът ми ще плати тежка цена, както и всички, които по някакъв начин са свързани с нас.

— Разкажи ми повече за тези слухове — подканих го аз. — За месията.

— Разказвам ти онова, което съм чул около лагерните огньове; говори се за албинос, мъж с коса и кожа, бели като сняг, със странни очи. Той ще поведе народа ни извън Египет, към Обетованата земя.

— Каква Обетована земя? — попитах аз, макар и да се досещах какъв е отговорът.

— Ханаан, земя, от която бликат мляко и мед. Не виждаш ли новите опасности, лорд Маху? Ако Хоремхеб, Рамзес и поддръжниците им дори заподозрат за какво си говорим в момента, ще сметнат това за измяна! Разкази за това как едно племе, което Египет е

подслонил и приел сред своите, един ден ще внесе хаос сред египетските богове, а после ще премине границите му и ще завземе земя, която Египет смята за своя... — Джарка поклати глава. — За тях ще има само един изход: пълно унищожение на всеки един член на племето ни.

— Колко от това ти е било известно? — обърнах се към Пентжу аз.

— Джарка ми разказа това, което вече знаеш и ти — призна унило той. — Само че има една разлика, Маху. Аз вярвам на думите му: един ден пророчеството ще се сбъдне. В крайна сметка — усмихна се горчиво той — Ехнатон наистина отхвърли египетските богове. Онова, което се случи веднъж, може да се случи отново.

Взех чашата вино. Запитах се колко време ще отнеме на Хоремхеб да обмисли случилото се? Той и останалите офицери от Имперската армия щяха да съзрат в мечтите на хабиру сериозна заплаха за самото съществуване на Египет. Египет разчиташе на Ханаан за дървесина, вино и богата продукция от речните долини.

— А може би никога няма да се случи? — прошепнах аз.

Джарка задържа погледа ми.

— Тогава нека се молим да не се случи — отсякох аз.

— Ще се случи, или поне така смята моят народ. Непрекъснато говорят за това. Колко според теб ще отнеме на другите да се досетят, че в Ехнатон тече кръвта на хабиру? Тутанкамон носи същата кръв, значи може да се случи отново.

Оставих чашата и внимателно се изправих. Отидох до балюстрадата и погледнах надолу в градините. Тук-там се процеждаше лъч светлина от постовете на стражата. Обърнах се рязко и улових ужасения поглед на Пентжу; той не ми бе казал всичко.

— Прав си Джарка — измърморих. — Не е свършило! Изобщо не е свършило.

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

ТИЦАР: ВРАГ, БУНТОВНИК

На другата сутрин се чувствах уморен, дъхът ми бе кисел и горчив, смърдеше на застояло вино. Станах и отидох да проверя принца, който вече се бе заел със занятията си. Бе коленичил пред масата и се упражняваше да пише йероглифи. Усмихна ми се плахо и помахна с ръка. Върнах се в покоите си и останах там почти до обяд, зает с писарите. Капитанът на наемниците се опита да говори с мен, но аз му изревах да се маха. Както обикновено, точно преди обяд отидох при принца. Често се хранехме на балкона над градините на удоволствието. Джарка бе помагал в пренасянето на някои от съкровищата от гробниците: столове, маси и легла бяха донесени, за да украсят стаята на младия принц. Аз бях особено заинтригуван от две статуи пазители на собствени пиедестали. И двете бяха направени от дърво; трупът на всяка — млад мъж със свиреп поглед — беше боядисан директно върху дървото с лъскава, черна смола, а кърпите за глава, широките яки, полите и други детайли — облицовани със злато върху ленена основа. Към веждите на двете статуи бяха закрепени предните части на бронзови ураеи, а почти живите очи бяха от гранитни камъни, инкрустирани с варовик и вградена рамка от позлатен бронз. Двете статуи бяха изправени, с един крак напред на пиедестала, и бяха почти еднакви, с изключение на украшенията на главата. Джарка обясняваше на работниците да гравират името на Тутанкамон отпред на триъгълната пола като доказателство за собственост.

— Стори ми се, че ще бъдат много подходящи — усмихна ми се Джарка. Посочи към вратата. — Можем да ги сложим от двете страни на входа; ще бдят над принца и ще му напомнят за баща му.

Статуите имаха младежки лица, с удължени очи и заоблени бузи — изкусна изработка. Огледах ги от всички страни. Бяха високи около

два метра; инкрустираният ценен метал улавяше светлината и създаваше златист ореол около лицата им.

— Харесват ли ти, Ваше височество?

Клекнах пред Тутанкамон, който гледаше с отворена уста почти живите статуи от мистериозната съкровищница.

— Харесват ли ти, Ваше височество? — повторих въпроса си аз.

— Разбира се, че му харесват — намеси се Джарка. — Погледни само лицата им. Не забелязваш ли приликата между резбата и Негово височество?

Забелязал я бях: същата младежка закръгленост, същите ококорени очи.

— Пентжу — добави Джарка — и работниците смятат, че нашият фараон е поръчал статуите като дар за сина си, за да бъдат негови пазители. Доста разпространена практика.

Тутанкамон продължаваше да обикаля статуите, надзърташе под полите им, докосваше краката. Веднъж дори притисна малкото си лице в ръката на единия.

— Харесват ми — заяви той гордо. — Баща ми ги е поръчал, за да ме пазят. Джарка е прав. Те ще ме следват навсякъде. Ако вляза в Дома на вечността, те ще продължат да ме пазят. Те ще бъдат шабтите в собствената ми гробница край Тива...

— Нека този ден не идва милион години — изпяха работниците мигновено с приведени глави и се поклониха на принца.

— Кога ще отидем в Тива, чичо Маху? Анхсенамон казва, че...

— Какво казва Анхсенамон?

Завъртях се на пети. Принцесата, облечена в плисирана роба, стоеше до вратата и размахваше леко ветрило пред лицето си. В сенките зад нея стоеше Амедета с блеснали от лукавство очи.

— Е? — приближи се към мен Анхсенамон, скрила лице зад ветрилото.

— Говорим за завръщането в Тива, Ваше височество, но съм сигурен — усмихнах се аз, — че ти и дядо ти ще решите кога е най-подходящият момент.

— Решенията на дядо ни — хвана Анхсенамон принца за ръка — са си лично негови. Но ела, малки принце, искам да ти покажа едни риби и няколко нови жаби.

Изшляпах навън сред облак от парфюм.

Когато мина покрай Джарка, Амедета прокара закачливо пръст по ръката му.

— Кога ще се върнем в Тива?

Джарка се приближи и ми направи знак да се отдалечим от работниците.

— Защо толкова бързаш? — попитах. — Тук храбрите ескадрони на полковник Небамум ни пазят от скалите. Тук принцът е в по-голяма безопасност, отколкото в Тива.

— Заради този град е — прошепна Джарка. — Шепот на недоволство. Хората започват да питат къде е Мерире. Знаят, че е избягал от Мемфис.

— Искаш да кажеш — отвърнах рязко, — че поддръжниците на Мерире тук нямат вест от предводителя си.

— Сигурно са загрижени и за това какво ще се случи в бъдеще. Видели са ковчезите и съкровищата, които нашите баржи отнасят.

— В такъв случай, Джарка, между всички нас има нещо общо и...

— Господарю? — капитанът на наемниците ми стоеше на входа с издадена долна устна и ме гледаше бясно. — Господарю, затворниците?

— Какви затворници? — изкрещях аз.

Спомних си съобщението от предишния ден и опитите му да се срещне с мен по-рано сутринта. Отидох до големия прозорец и погледнах надолу. Тутанкамон стоеше до езерото; дясната му страна бе започнала да увисва едва забележимо, сякаш кракът или глезенът му причиняваха болка. От двете му страни бяха двете жени: Амедета — права, Анхсенамон — клекнала. Разместваха лотосите и му сочеха нещо. Тутанкамон подскачаше от вълнение с ръка, подпряна на рамото на Анхсенамон. Реших, че Пентжу и другите лекари трябва отново да прегледат младия принц. Амедета ме погледна право в очите през рамо, сякаш знаеше, че през цялото време съм я гледал.

— Изглежда, Амедета много те харесва, Джарка.

— Тя флиртува с всички, господарю — гласът на Джарка бе съвсем сериозен. — Господарю, мисля, че капитанът на охраната ти става нетърпелив — насили се да се усмихне той.

— А, да — потрих ръка аз. — Хванали сте някакви скитници. Кажи ми защо трябва да представляват интерес за мен или теб?

Престъпници ли са, контрабандисти?

— Мисля, че трябва сам да видиш, господарю. Не става дума толкова за тях, а по-скоро за онова, което открихме у тях.

Последвах го по стълбите към двора. Скитниците от пустинята бяха оковани в един ъгъл на сянка от палещото слънце. От тях се носеше смрад като от леговище на чакали. В друг ъгъл клечеше млада жена с тъмна кожа, гарвановочерна коса, разпиляна върху лицето. Седеше с кръстосани пред гърдите ръце, придърпани колене, сякаш бе свенлива и искаше да се скрие от скитниците от пустинята и пазачите им. Отидох при нея, клекнах и вдигнах една дървена купа.

— Искаш ли да пийнеш нещо?

Тънки пръсти разтвориха черната коса. Тя вдигна глава и макар лицето ѝ да бе насинено и мръсно, бях поразен от красотата ѝ. Тогава за първи път срещнах Мерт; нищо чудно, че я бяха нарекли „Красиво лице“. Беше висока и елегантна, чертите ѝ бяха идеално оформени, с пълни устни и гладки страни, но най-поразяващ бе цветът на издължените ѝ очи: сини като небе след дъжд. Кожата ѝ бе сякаш посипана със златен пращец и макар ноктите ѝ да бяха мръсни, а устните ѝ — напукани и нацепени, разбрах защо капитанът на наемниците бе толкова заинтригуван. Подхванах ръката ѝ и опипах нежната кожа на дланта ѝ.

— Тя не е скитница от пустинята — намеси се рязко Джарка. — Кожата ѝ е прекалено светла.

— А очите ѝ са сини точно като твоите, Джарка. От твой народ ли е?

Джарка гледаше яростно капитана на наемниците, ядосан, задето не е бил веднага информиран.

— Напълно е възможно — измънка той.

— Как се казваш? — обърнах се отново към момичето аз. Беше на около петнайсет или шестнайсет години. — Какво е името ти?

Тя отвори уста.

— Аатару! — изплю думата тя. Името на дракона кръвопиец. — Аатару! — повтори и посочи скитниците.

— Само това повтаря, господарю — клекна до мен капитанът ми. — Бяхме излезли с част от ескадрона на полковник Небамум на лов за прясно месо. Източната пустиня е празна, но попаднахме на тези — посочи пустинните обитатели той. — Общо четирима, с два впряга

понита. Решихме да ги разпитаме, защото бяха тръгнали по пътя откъм града. Казаха, че са акробати, танцьори *чапка* — кушитът едва изрече думата. — Името на гилдията им е „Давещите се“, така се наричат. Щяхме да ги оставим да преминат; воняха като бунище. Помислихме, че тя е някоя от жените им. Тъкмо се готвехме да ги отминем, когато тя започна да крещи все същото: „Аатару“. Пустинниците се опитаха да я усмирят. Единият извади кама и аз извадих моята. Сега „Давещите се“ са трима вместо четирима. Доведохме ги тук. Реших, че може да искаш да чуеш историята им.

Бутнах купата вода в ръката на момичето и отидох при пустинниците, които се бяха скупчили заедно и ме гледаха изплашено. Бяха опърпани, с мръсни коси, смърдящи на евтино масло, и потъмнели от слънцето лица. Запуших нос и приклеках пред тях.

— Значи вие сте „Давещите се“? — усмихнах се.

— Негово превъзходителство — задърпа брадата си водачът им, мъж на средна възраст — е свършено прав. Слава на мъдростта ти. Господарю — проплака той, — ние сме прости артисти, мимове, танцуваме.

— Какво правехте в пустинята?

— Изнасяхме представления за селяните, керваните, минаващите търговци. Припечелваме колкото за кора хляб и малко вино.

— Покажете ми!

Скитниците се изправиха, взеха няколко проядени лъвски кожи, чиито глави служеха като маски. Двамата ги облякоха, а третият претърси вързопа си и извади бамбукова флейта. Двамата артисти се преструваха на лъвов. Отначало несъгласуваните им движения предизвикаха смях от страна на наемниците, но свирачът започна да реди история за два лъва, наречени Поглъщачите, които живеели сред пустинята и преследвали хората. Гласът му се извисяваше и затихваше, а двамата му другари играеха ролята си. От време на време разказвачът подеваше пискливата мелодия. Смяхът на наемниците секна; скитниците бяха добри. Забравихме, че това са двама мъже в дрипави кожи; на фона на гласа на разказвача и натрапчивата музика те се превърнаха в свирепи хищници, които напомняха за ужасяващата мащаба в Делтата.

— Много добре, много добре — прекъснах представлението аз. „Давещите се“ свалиха маските, ухилени до уши. — Приемам, че

казвате истината, наистина сте артисти.

— Аатару! Аатару! — изправи се младата жена, изскочи от ъгъла, като ръкомахаше към скитниците от пустинята.

— Не сме кръвопийци — завайка се водачът и забърса потното си чело. — Някога бяхме четирима, сега сме трима — хвърли омразен поглед към капитана ми, а после посочи момичето. — Тя ни носи само лош късмет. Тя е вещица!

Сграбчих го за брадата.

— Какво сте й направили?

— Купихме я — изскимтя той и се опита да се освободи. — Купихме я от други скитници в пустинята. Възнамерявахме да я продадем за робиня. Достатъчно е хубава за дом на удоволствията.

— А вие получихте ли си удоволствието? — запитах властно аз. — Тя е египтянка. Знаете закона. Тя не може да бъде робиня — издърпах отново брадата му. — Сега ми кажи истината или там, където някъде са били четирима, ще останат двамина. Не сте купили момичето, нали?

Скитникът поклати глава, очите му се насълзиха от болка. Охлабих хватката.

— Загубихме се в източната пустиня — изпелтечи той. — Отклонихме се далече и стигнахме един оазис, Мястото на сухата вода. Или поне така му казват. Намерихме я там, криеше се под дърветата. Беше се хранила с фурми и каквото намери в оазиса. Отказваше да разкаже какво се е случило или как е попаднала там, само не преставаше да сочи на изток. Един от хората ми, онзи, когото убиха, се опита да й достави удоволствие, но тя се бореше като дива котка и сочеше ли, сочеше на изток. Решихме, че сигурно е оцеляла след някакво клане, но се зачудихме кой керван и кой търговец ще тръгне толкова дълбоко в пустинята. Накарахме я да ни заведе там. По пътя срещнахме местен водач, номад, който ни разказа страховита история за клане, което било извършено още по на изток. Накрая, след два дни път, стигнахме тъй наречената Долина на сивата зора. На входа на долината има оазис, остров на зеленина и извор на сладка вода.

— Какво намерихте там?

— Господарю, човек трябва да го види с очите си. Наричат я Долината на сивата зора. Аз бих я нарекъл Долината на костите.

Скелети на мъже, жени и деца се белеят под слънцето, оглозгани от всякаква плът. Тук-там по някоя гривна или пръстен.

— Заклани?

— Открихме колчани стрели, счупени копия, но нищо повече.

— Колко души?

— Господарю, преброихме най-малко четири по двайсет, но вече се стъмваше и нощните хищници, огромни глутници хиени, обикалят в долината. Потърсихме съкровища, нещо, което да ни разкрие какво се е случило, но не намерихме нищо. Младата жена пищеше и показваше с ръце, така че си тръгнахме и се отдалечихме колкото можахме от онова зловещо място.

Наблюдавах двамата му другари, докато говореше. Кимаха в съгласие и си шепнеха. Върнах се в другия край на двора. Момичето продължаваше да стои предизвикателно.

— Аатару — повтори тя.

— Как се казваш? Откъде си?

Тя ме погледна неразбиращо.

— Името ти? Аз съм Маху.

Поклати глава.

— Маху — повторих аз. — А какво е твоето име?

— Мерт — отвърна тя.

— А, красиво лице — усмихнах се аз.

Върнах се при скитниците.

— Мястото на онова клане? Какво открихте там?

— Ужасяващо мрачно място, пълно с виещи хиени. Във въздуха непрестанно пляскаха крила, черни лешояди в небето. Страховито място, господарю, е онази призрачна дълга долина, където вятърът свири и прашните дяволи духат. Оазисът е при входа. Водачът ни каза, че долината е свещена.

Слушах думите на мъжа, без да отделям поглед от лицето на Джарка. Правеше се, че не обръща внимание на скитника, но лицето му бе преbledняло и влажно, сякаш е слънчасал.

— Познаваш ли това място, Джарка?

Отказа да отговори. Обърнах се пак към скитника:

— Вие сте наши пленници. Не, не — вдигнах ръка в знак на мир.

— Ще бъдете и възнаградени, и компенсирани за смъртта на другаря

ви, но само ако ни кажете истината и, при необходимост, ни заведете на онова място.

В отговор мъжът коленичи и зарови в опърпания си вързоп. Извади един пръстен с тъмночервен рубин и сребърна закопчалка със знака на Атон. После подаде един скарабей — тъмносин слънчев камък, изобразяващ изгряващото слънце между Свещените хълмове.

— Намерихме тези, господарю — погледна ме той изплашено. — Някои от женските скелети все още имаха коса, макар и изгорена от слънцето и вятъра — думите му увиснаха във въздуха.

— Хора от двора? — прошепнах аз.

Мъжът кимна.

— Хора, несвикнали с пустинята, господарю. Или са минавали, или са отишли, за да се срещнат с някого там. Заклани до един!

Зад мен Мерт започна да хлипа. Гледах жалкия скарабей и пръстена, някога собственост на някой благородник.

— Това е всичко, господарю.

— А останките? — попитах аз. — Скелетите?

— Повечето бяха групирани около оазиса, но намерихме и други близо до входа на долината, сякаш са избягали и са били догонени. Не посмяхме да влезем.

— Какво друго открихте? — попита Джарка остро и си проправи път напред. Понечи да сграбчи брадата на скитника, но аз бутнах ръката му.

— Нищо, господарю — изплака мъжът. — Кълна се в бога леопард и всичко свято.

Сграбчих Джарка за рамото и го издърпах настрана, после наредих на капитана на наемниците ми да заведе Мерт в женските покои и да я предаде на Анхсенамон. Със скитниците наредих да се отнасят като към наши гости, да бъдат заведени да се измият и преоблекат, а след това нахранени до насита. Хвалебствията и благодарностите им отекваха из двора. Аз отидох веднага в моя ках, стоята с архиви, където изкарах картите на източната пустиня. Развих най-добрите, сложих медни тежести в ъглите и казах на Джарка да се приближи.

— Знаеш мястото, нали? Не ме лъжи, Джарка, познавам по лицето ти. Какво е Долината на сивата зора? — вдигнах поглед към него. — Така, познавам по-близката част на източната пустиня добре.

На половин ден път са мините за алабастр, тюркоаз и диаманти, но по на изток, към Голямата зелена вода... — поклатих глава.

— Това място е священо за народа ми — отвърна Джарка. Прокара пръст по картата. — Когато за първи път сме дошли в Египет, не сме следвали познатите пътища, а сме прекосили Синай, далеч от плодородните земи на Делтата — проследи линията с пръст. — Отишли сме на юг, а след това сме тръгнали на запад. Долината на сивата зора и оазисът там се оказали добро място за почивка и попълване на запасите от вода. Доколкото знам, там са погребани мъртвите, онези, които загинали по време на пътуването. Там се състояла и — приближи се по-близо той — *Герх ен Шета Ару* — Нощта на тайните церемонии.

— Каква е била тя?

Поклати глава.

— Чувал съм само разкази. Народът ми говори за *Герх ен Шета Кхеб Та*, Нощта на разораването на земята, след като е била напоена с кръв.

— Жертвоприношенията ви?

— Ние принасяме в жертва животни на заник слънце.

— Бил ли си някога там?

Джарка поклати глава.

— Само са ми разказвали. Намира се право на изток. Ако прекараш мислена линия от Ахетатон към Голямата зелена вода, трябва само да я следваш и ще достигнеш до мястото на клането.

— Мястото на клането — повторих аз. — Джарка, знаеш не по-зле от мен, че там са намерили смъртта си Мерире и хората му, онези, които избягаха от Мемфис, Тива, също и от силната крепост Бухен.

— Съгласен съм — потропа по картата Джарка. — Подозирам, че Туту и Мерире, вероятно подпомогнати от своя народ, хабиру, са поели на север към оазиса до Долината на сивата зора. Може би им е бил осигурен ескорт, който се е обърнал срещу тях, или просто вече са ги очаквали.

— Хоремхеб?

Джарка задъвчи устна и забърса потта от челото си с ръка.

— Мерт е от моя народ, вероятно дъщеря на някой от водачите. Който и да е отговорен за това клане, е извършил предателство. Едва

ли биха се доверили на Хоремхеб и Рамзес. Убийците са се престрували на приятели и съюзници.

— Ай — изрекох беззвучно аз. — Само той е способен на това. Може да е използвал брат си Нахтмин — посочих изображението върху картата. — Мисля, че Ай е оставил Мерире да избяга от Мемфис, като същевременно е осигурил безопасно пътуване на Туту към Долината на сивата зора. Когато са стигнали там, са ги изклали. Ай много държи споменът за Ехнатон да бъде заличен. Не желае атонистите да избягат в Ханаан и да носят още неприятности, така че е решил да ги затрие до един. Такава е моята теория. Хората ти още ли смятат Ай за свой господар?

— Лорд Ай — усмихна се криво Джарка, — господарят Ай е такъв, какъвто си пожелае. Произхожда от хабиру, със сигурност от племето исраар, но е същевременно по-голям египтянин от истинските египтяни. Не го интересуват легенди и богове, а само властта.

Продължих да разучавам картата.

— Но Ай е политик — продължих аз. — Ако ти знаеш разказите и легендите на народа си, значи ги знае и той.

— Преди Ай да напусне Ахмин — посочи с ръка цялата стая Джарка, — той унищожи всички архиви на народа ни. Подозирам, че е сторил същото и в библиотеките и архивите в Тива.

Навих картата и седнах на едно столче, загледан в пода. Ай би прикрил следите си внимателно. Трябва на всяка цена да увери генералите на Тива, че дните на Ехнатон са минало, че нов фараон ще управлява Египет. Хоремхеб би приел това. Спомних си студеното, жестоко лице на Рамзес, хитрия му поглед. Ако аз бях попаднал на пътя към истинския източник на Великата ерес на Ехнатон, то бе само въпрос на време и Рамзес да се добере до нея.

— Когато разпитвах Куфу, да — ударих с картата в пода, — когато разпитвах Куфу, той говореше за пророчествата на Ехнатон. Как фараонът е записал велики откровения и ги е поверил на мистериозните Пазители. Значи има писмени документи. Но къде, Джарка?

Помощникът ми остана с каменно лице и леден поглед.

— Знаеш ли нещо? — сопнах се аз.

— Господарю, ако знаех, ти щеше първи да научиш.

Долових сарказма в гласа му, скочих и бутнах картата в ръцете му.

— Джарка, опасността си ти! Рамзес ще гледа на теб като на не по-малка заплаха за Египет от Ехнатон. Казваш ми само онова, което сметнеш за необходимо. Какво според теб ще се случи, Джарка? — приближих се до него. — Кажи ми сега, в тази мрачна и празна стая; единствените свидетели са маслените лампи и щъкащите наоколо мишки. Кажи ми сега, не като мой слуга или помощник, а като приятел. Призовавам те да говориш истината.

Джарка отвори уста да отвърне.

— Истината — сграбчих ръката му. — Кажи ми истината, Джарка. Ти си добър стрелец, нека думите ти попаднат в центъра. Не си ми разказал всичко, нали?

— Господарю, казах ти каквото мога.

— Името ми е Маху. Не съм ти господар. Питам те като приятел.

Джарка въздъхна тежко и се стовари на малкото столче.

— Аз вярвам, че един ден пророчествата ще се сбъднат. Народът ми ще бъде на власт в Египет. Един ден ще напуснем бреговете на Нил и ще отидем в обетованите земи в Ханаан. Но къде и кога? По кое време и сезон? Само безименният ни бог знае това — поклати глава. — Повече от това не мога и няма да кажа.

Оставих Джарка в стаята с архивите и тръгнах из двореца. Без никакво съмнение Мерире и хората му бяха загинали в ужасно клане. Ай се опитваше да затръшне вратата към миналото, да я заключи, но такива като Джарка бяха доказателство, че корените бяха все още живи. Бе само въпрос на време да се появят нови издънки. Бях толкова неспокоен, че реших да отида до града в носилка с наполовина спуснати завеси. Насочих се към един дом на удоволствието. По пътя се вслушвах в звуците на града, надзъртах през пролуката в завесите. Опитах се да успокоя мислите си, докато хвърлях по един поглед на зеленината, чинарите и акациите, които стърчаха иззад блесналите на слънцето белосани стени. Горещината бе отминала. Улицата бе измита от роби с огромни кози мехове вода от канала и обсипана с розови цветове. Облегнат на възглавниците и поуспокоен от ритъма на носачите, си спомних историята на скитниците от пустинята. Колко мъже, жени и деца бяха загинали в клането? Представих си ги събрани около оазиса в мига, в който колесниците на Нахтмин, с помощта на

пешаци и стрелци, връхлитат на зазоряване или привечер и посяват кърваво опустошение. На такова самотно място малко биха успели да избягат. Някои са се опитали да се скрият в долината, но Ай е избрал мястото внимателно. Зачудих се за Мерт. Сигурно се е скрила и загубила ума си от шока на видяното. Мерт ме смущаваше. Нещо в нея напомняше Нефертити. Придърпах завесите на носилката и се върнах към въпроса, който не ми даваше мира. Трябва ли да отида в Долината на сивата зора и сам да видя какво се е случило? Това обаче щеше да означава да изоставя принца.

Все още преобръщах въпроса в главата си, когато стигнахме до дома на удоволствията със затулени градини и изпълнен с цветя двор и врата, украсена със злато и сребро и инкрустирана с лапис лазули. Красивите прислужници, които работеха там, го нарекоха Мястото на изкушението. Там ме влечеше не само удоволствието за плътта. Залите на удоволствието бяха истински оазис на спокойствието, в които малки момчета размахваха щраусови пера, напоени с най-скъпи парфюми. Сладко като мед вино се поднасяше в бокали с посребрени ръбове. Тук бях винаги добре дошъл. Още докато слизах от носилката, красивите прислужници със златиста кожа вече ме очакваха, облечени само с поръбени в бяло поли, по меката златна плът проблясваха украшения, а тежки къдрави, напоени с кифие перуки прикриваха прекрасните им лица с изписани със зелено и блеснали от вълнение очи на кошута. Хладни пръсти с къносани в лилаво нокти се протегнаха да ме докоснат. Червени като зрели череши устни бяха нетърпеливи да целуват. Бях си обещал вечер на пълно безделие. Този дом на удоволствията обаче бе и дом на работа, където можех да чуя слухове и клюките от търговците, които се стичаха тук след тежкия ден. Докато ми сервираха сребърни подноси със сладкиши от фурми или напрацяло грозде, прислужниците цвърчаха като красиви птици и ми подхвърляха това-онова. Онази вечер на няколко пъти чух да се повтаря нещо, което собствените ми шпиони вече бяха донесли. Новината за изпразването на гробниците се бе разпространила, хората открито се питаха какво бъдеще чака този прекрасен град, ако изобщо имаше такова.

Разбира се, ако прислужниците шпионираха за мен, със сигурност го правеха и за други, така че неизменният ми отговор бе, че

градът на Атон ще просъществува хиляда години. Но още докато го казвах, знаех, че това е лъжа, и те го усещаха.

Тръгнах си от дома на удоволствията късно. Вече беше тъмно, звездите светеха ярко на черното небе. Качих се, леко пийнал, в носилката. Чух отвън дрънченето на ескорта от наемници и резките заповеди на надзирателя на носачите. Отпуснах се на възглавниците. Пресякохме калдъръмения двор и се вляхме в потока на улицата, окъпани в светлината на факлите, запалени ярко на високи, забити в земята колове. Носилката спря. Остри викове раздраха нощта. Отдръпнах завесите. Каруцата на някакъв селянин се бе преобърнала и блокираше пътя ни към главната улица на града. Постъпих невнимателно. Наредих на носачите да оставят носилката на земята и излязох. Вече се беше събрала тълпа, готова да се включи в спора или просто да се наслади на неудобното положение, в което е изпаднал един от Великите мъже. Наемниците ми крещяха на каруцаря. Магарето бе разпрегнато; огледах се, собственикът не се виждаше, само каруцата лежеше на една страна, а колелата все още се въртяха. Наемниците ми се опитваха да я преместят и предлагаха на зяпачите награда, за да помогнат. Винените изпарения бяха все още тежки. Мозъкът ми работеше бавно. Единствено скърцащото колело на преобърнатата каруца ме предупреди. Никой селянин на света не разпряга магарето и не оставя каруцата си, ако ще и да е празна. Носачите стояха безпомощно. Върнах се в носилката да потърся ножа си под възглавниците и в този момент чух пронизителен писък. Един от носачите бе паднал, а от врата му стърчеше кинжал. Беше паднал на пътя на другите нападатели — мъже с тъмни бради и лица и тела, скрити в плащове и качулки. Изскочих от носилката. Един от убийците блъсна другия носач и се втурна с вдигнат нож. Аз се приведох, забих кинжал и забелязах друг да се приближава отдясно. Това бе сигналът за наемниците ми. Един хвърли меча си и по-скоро благодарение на късмета си, отколкото на уменията си, го заби в крака на убиеца и го свали. Огледах се трескаво. Зяпачите се разпръсваха. Един от наемниците все още се бореше с нападател; друг убиец пищеше от болка и държеше стърчащия от гърлото му нож, задавен от собствената си кръв. Трети се опитваше да се измъкне с пълзене. Друг наемник изтича към него, готов да го довърши с меча си, но аз изкрещях да

спре. Забравили каруцата, наемниците оформиха защитен пръстен около мен. Имаше ли още нападатели?

Улиците опустяха, черни сенки се стрелкаха из тъмните пасажи. Зърнах едно лице, променено от последния път, когато го бях виждал — потъмняло от слънцето, тъмната коса стигаше до раменете, имаше гъста брада и мустаци. Разпознах онези очи, изпълнения с омраза поглед. Атонистите може и да бяха загинали в Долината на сивата зора, Мериере обаче не беше! За миг, само няколко удара на сърцето, погледите ни се срещнаха, но преди да отворя уста, той изчезна.

Убиецът, в чието гърло бях забил ножа си, лежеше вече притихнал, а кръв шуртеше от отворената рана и от устата и носа му. Онзи, който се бе спънал в носачите, бе отведен с вързани зад гърба ръце. Другият продължаваше да пищи от дълбоката рана от меч на крака си. Острието бе прерязало сухожилието зад коляното. Надвесих се над него и притиснах рамото му с бастуна, който бях взел от носилката. Очите му вече се изцъкляха, устните му бяха омазани с кръв, душата му вече напускаше тялото. Прерязах гърлото му. Вече имах пленник, това бе достатъчно!

Докато се върнем до двореца и влезем през една странична порта, вече бях напълно изтрезнял, макар и разтърсен от това колко близо бе стигнал убиецът. Проклех собствената си глупост и небрежността си. Все си мислех, че опасността е в Тива. Поисках още една купа вино, извиках капитана на наемниците и завлякохме затворника в Дома на оковите. Проснаха го на пода с разперени крака и ръце, окован за китките. Клекнах, сграбчих го за косата и извих главата му нагоре.

— Говори! Говори!

Мъжът ме заплю. Вкарах коляно в лицето му и му разбих носа.

— Говори!

Отново се опита да се изплюе, но този път от устата му потече само кръв. Отдръпнах се. Капитанът ми започна да го дере жив откъм ръцете. Мъжът подскачаше и крещеше. Върнах се при него.

— Говори — подканих — и ще намериш бърза смърт. Ако мълчиш или лъжеш, всеки ден капитанът ми ще одира по една част от тялото ти.

Мина цял час, преди да се пречупи. С такова пелтечение и заекване не можа да каже много. Някога бил войник, ветеран от

легиона на Атон, а в последно време — личен прислужник на лорд Мерире. Не бил заминал за Бухен и бил изненадан от появата на Мерире и други от обкръжението му, които се промъкнали тайно в Ахетатон. Донесли ужасяваща история. Кърваво клане навътре в пустинята на изток: лорд Туту и стотици техни последователи били избити по заповед на лорд Ай, който изпратил ескадрони колесници и войска от наемници уж да ги пазят и да осигурят безопасно преминаване през пустинята и Синай. Според нашия пленник Мерире и десетина войници успели да избягат, като се промъкнали през пустинята далеч от оазиса. С помощта на малкото останали скъпоценности се добрали до Делтата, преди да се върнат в Ахетатон и да се укрият в покрайнините.

Незабавно наредих на полицаите и наемниците ми да претърсят съответните части, но те се върнаха с празни ръце; открили само навеси на пустинници, а хората наоколо не били чули или забелязали нищо. Пленникът бе прост войник, на когото атонистите бяха платили да ме убие.

— Защо мен? Защо лорд Мерире се е върнал тук? Аз нямам нищо общо с клането.

— Той държи теб отговорен — отвърна убиецът. — Мислеше, че тук ще е по-лесно. С вас има кръвна вражда, око за око, зъб за зъб.

Два дни продължих да разпитвам пленника. На Джарка не позволих дори да се приближи. Предупредих Небамум и ескадроните му по-горе на скалите. Мерире обаче се оказа прекалено хитър и успя да се измъкне.

Когато научих всичко необходимо, наредих на капитана да отреже гърлото на пленника и да сложи край на мъките му. Незабавно взех решение. Спешни писма бяха изготвени и пратени до лорд Ай в Тива. Задачата поверих на главния си вестоносец. Ай трябваше да бъде предупреден, че вече всички знаят за клането. Едно от писмата завърших с напомняне, че може накрая да ожъне каквото е посял. Реших също така да отида на изток в пустинята и да видя Долината на сивата зора с очите си. Полковник Небамум се възпротиви, също и Джарка, но аз настоях. Принцът щеше да бъде оставен на грижите на Пентжу, чието имение щеше да бъде охранявано от всички налични войници. Те щяха да пазят принца и Анхсенамон, докато аз, Джарка и Мерт, заедно с другите скитници от пустинята, отидем в Долината на

сивата зора. Поисках двајсет от колесниците на Небамум и най-добрите му водачи и съгледвачи, които да придружат половината от моите наемници. Небамум се подчини с нежелание на заповедите, но Джарка не преставаше да протестира.

— Ако напуснеш този град — дърпаше се той, — нещо може да се случи. Слуховете за изоставянето на Ахетатон вече стават грозни.

— Мислиш ли, че са свързани със завръщането на Мерире?

— Разбира се! Трябва да забравим Долината на сивата зора — пристъпи по-близо Джарка. — Да забравим града. Господарю, време е да се върнем в Тива.

Поклатих глава:

— Време колкото искаш. Трябва да отида в онази долина.

— Защо? — не се предаваше Джарка.

— Не знам точно — усмигнах му се. — Но когато разбере — потупах го по рамото аз, — на теб първо ще кажа.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

АН-ЦЦ-КЕК: МРАЧНА ДОЛИНА

Следващите няколко седмици преминаха предимно в подготовка за експедицията. Щеше да ни се наложи да се сблъскаме с жестоката горещина в трудно пътуване сред безжизнени пясъци, където кладенците и оазисите са рядкост и бяха ревностно пазени от свирепи пустинни племена. Натоварени с подкупи пратеници бяха изпратени напред да преговарят с тях. Осигурено бе безопасно преминаване, наети бяха професионални съгледвачи, доведени бяха здрави магарета, внимателно бяха подбрани запаси от вода и храна.

Избрани бяха само ветерани, свикнали с палещото слънце и битките в пустинята. Полковник Небамум обеща да надзирава всичко, за да мога да се концентрирам върху сведенията на шпионите ми в града, които сочеха едно: растящо недоволство, омраза и озлобление към двореца и Царския кръг в Тива. Могъщи благородници и търговци наемаха допълнителна свита, а патрулите ни по реката често пресрещаха пристигащи пратки оръжие, макар че на всеки открит кинжал пет минаваха незабелязано. Никой от хората ми не успяваше да открие източника на растящия смут. Хората на Мерире сееха страх, движеха се като сенки по нощите. Бяха посели семената и сега ни оставяха да пожънем резултата. Вестта за ужасното клане някъде на изток в пустинята вече открито се обсъждаше из пазара и пивниците. Грозните слухове пълзяха като облаци черен дим, но нищо не можех да направя, за да ги пресека. Изтеглихме ескадрони колесници в града, укрепихме двореца. Зидари и строители подсилиха стените и портите. Поставихме наблюдателни постове. Всички пътища към двореца, както и вътрешните помещения и дворове, се патрулираха денем и нощем. Допускаха се само онези, които носят специално разрешително с моя картуш и знаят паролата за съответния пост.

С Небамум и Джарка разучавахме картите на града, за да преценим как при необходимост дворецът може да бъде евакуиран, а

царското семейство — безопасно преведено до бойните баржи, чиито капитани вече бяха предупредени да са в готовност за незабавно потегляне. Небамум искаше да изпрати съобщения до Мемфис и Тива за подкрепления, дори разрешение да се оттегли. Казах му, че аз поемам отговорност и се престорих, че не забелязвам гневния му поглед. Да се ходи в града, не беше особено приятно вече. Царското семейство можеше да излиза само в градините на двореца или из вътрешните дворове. Ако се наложеше аз или някой от служителите ми да излезе, това ставаше само с военен ескорт. Принцът сякаш не беше обезпокоен от тези мерки; понякога играехме сенет или го водех рано сутрин във вътрешния двор да упражнява стрелбата си.

Тутанкамон беше игрив и жизнен, макар че дясната му страна все повече се отпускате, а от време на време се оплакваше от болки в краката и ръцете. Понякога седеше като упоен, със замечтани красиви очи, лека усмивка на откренатите устни, сякаш се наслаждаваше на някаква тайна шега, известна само нему, или виждаше нещо, невидимо за останалите. Подозренията ми, че е бавноразвиващ се, че мозъкът му е закърнял, се възвръщаха само за да бъдат грубо разсеяни от рязка смяна в настроението му. Подобно на писар, изучаващ законите, той приклякаше до мен и ме разпитваше подробно за баща си, за града, в който живеехме, и преди всичко за култа към Атон. Знаеше за хабиру и легендите за народа на исраар и вече започвах да съжалявам, че съм го оставил под влиянието на Джарка. Тутанкамон започна да усеща и моите настроения. Ако мислеше, че ме дразни, бързо сменяше темата. Беше много умен и с остър език. Наричах го Ашт-Херу, Многоликия, защото беше много изкусен имитатор. Заливах се от смях, докато имитираше полковник Небамум и маршируваше из стаята с изпъчени гърди, прибрана брадичка и гневен поглед изпод сбърчени вежди и раздаваше заповеди с гърлен глас. После рязко превключваше и ставаше придворна дама. Един-единствен път от представлението му ме полазиха тръпки. Изглежда, Тутанкамон недолюбваше жреците, Рем-Приета, Божиите мъже. Можеше да имитира смирения им поглед, лицемерно набожната им походка, желанието им да бъдат виждани да се молят публично и начина, по който пееха, приличен по-скоро на свирене през носа. Тогава явно бе уловил тъжния ми поглед, защото изтича веднага при мен.

— Чичо Маху! Чичо Маху! Защо не се смееш?

— О, много е смешно — захлупих дланите му в моите. — Просто си спомних нещо.

Не му разказах как като дете Ехнатон ненавиждаше жреците на Амон и им се подиграваше. Тутанкамон бе достатъчно интелигентен да забележи, че тази имитация не ми доставя удоволствие, и бързо се преобрази в Нахтмин, а после и в Джарка.

Използвах периода на подготовката, за да разгледам принца повнимателно. Моментално отхвърлих тайните си съмнения, че може да е син на Пентжу. Колкото повече го гледах, толкова повече виждах в него Ехнатон. Подобно на баща си, Тутанкамон държеше на физическата чистота. Ако се случеше да разлее бира на робата си, веднага се преобличаше, а през деня често искаше ароматизирана вода, за да измие ръцете си. Обожаваше да втриват благовонни масла и парфюм в кожата му. Отдадох това на влиянието на Анхсенамон; сега тя изпълваше дните му.

Като цяло Тутанкамон беше мил и внимателен. Често изразяваше съжаление, че е убил двете костенурки, но понякога онази скрита злост се проявяваше. Случваше се да я уловя: раздразнение от някой слуга или захвърляне на парче патица, неопечена по вкуса му. Посериозен инцидент имаше една седмица преди заминаването ни. Седях в градината и диктувах на писарите. Смехът на Тутанкамон и придворните дами внезапно бе изместен от силни викове. Изтичах от беседката при малката палмова горичка, където Анхсенамон, Амедета и Мерт се излежаваха на сянка. С тънка тояга в ръка Тутанкамон се бе привел над превит слуга. Разкрещя му се, а после започна да налага главата и раменете му с тоягата. Другите слуги гледаха безпомощно отстрани. При приближаването ми Анхсенамон спря да се смее и извика на Тутанкамон да престане, но обзето от ярост, момчето продължаваше да удря отново и отново, докато от устата и лицето на слугата не потече кръв. Изтичах и хванах тоягата. Тутанкамон не я пускаше. Лицето му бе притъмняло, посиняло от ярост, очите му гледаха свиреп, а устата бе разкривена, с пяна в ъгълчетата.

— Господарю — настоях аз, — пуснете я.

— Чичо Маху! Махни се! Този *имет* — изрече ядно думата за роб той, — залових го, докато правеше *та-та* — погледна гневно злодея. — Опитваше се да извади собственото си семе. Хванах го зад онзи хруст. Беше се омърсил. Оскверни тялото си в мое присъствие.

Издърпах тоягата от ръката му.

— Как смееш?! — изрева Тутанкамон насреща ми. — Ти също си *шмет*, Песоглавецо от Юга! Ти си омърсен!

Стоеше със свити юмруци, разтреперан от ярост. Вдигнах поглед. Амедета, Мерт и слугите бяха избягали. Анхсенамон ме гледаше хладно, с леко извърнато лице, очевидно доволна от сблъсъка. Тутанкамон използва случая да се нахвърли върху мен с юмруци. Хванах ръцете му и мигновено си спомних ужасяващия гняв на баща му.

— Господарю, не се чувстваш добре! — сопнах му се аз.

— Аз съм Богът леопард — изсъска той. — Аз съм Хор на Юга, Хор в Земята, Хор в Душата, Хор с Червените очи — опита се да се освободи и да последва слугата, който се бе отдалечил, пълзейки. — Аз съм владетелят на Двете земи — обърна се към мен. — Аз живея в истината.

Разтърсих го, ударих го леко по бузата. За частица от секундата яростта се изпари, тялото и лицето му се отпуснаха. Пуснах го и той изтича при Анхсенамон, скри се под ръката ѝ и засмука палец.

— Той се омърси — прошепна. — Само принцът може да изкарва сам семето си.

Ръката на Анхсенамон висеше точно над чатала на момчето. Зачудих се на какво ли го бе научила.

— Това често ли се случва?

— Питай шпионина си Джарка.

— Ще го направя. Той пази момчето. Не е шпионин.

— Докога, чичо Маху? — попита Анхсенамон с ококорени в престорена невинност очи. — Колко време ще ни пазиш? Седмиците преминават в месеци, месеците — в години. Бъдещият ми съпруг — обърна се и нежно целуна челото на Тутанкамон тя, без да откъсва поглед от мен — един ден ще трябва да се покаже и да тръгне в светлината на слънцето. Не може вечно да се крие.

— Когато му дойде времето.

— Времето вече е дошло — изстреля тя и се наведе към мен. — Чух какво се говори. Градът не е безопасен. Защо отиваш в пустинята, чичо Маху?

— Много добре знаеш защо, господарке. Сигурен съм, че дядо ти те е осведомил в писмо, да не говорим за собствените ти шпиони сред

писарите ми. Атонистите бяха заклани на изток в пустинята. Лорд Мерире се е измъкнал и се опита да ме убие.

Анхсенамон се усмихна тънко.

— Дядо винаги е казвал, че Мерире е глупак.

— Само че опасен.

— Защо не можем да се върнем в Тива?

— Защото аз съм пряк настойник на принца. Ще се върнем, когато трябва — станах, поклоних се и се оттеглих.

— Чичо Маху! Чичо Маху!

Обърнах се. Тутанкамон тичаше през тревата с протегнати ръце. Клекнах и той се хвърли в обятията ми. Усещах ръцете му на врата си, топлата му буза до моята.

— Съжалявам, чичо Маху.

Отдръпнах го от себе си.

— Защо го направи? — попитах.

— Не знам — погледът му бе отнесен. — Не знам, чичо Маху. Имам чувството, че кръвта ми ври. Спомням си кой съм.

— Да не би Анхсенамон... — погледнах навитата под дървото красива кобра, която ми се усмихваше ведро. — Анхсенамон ли ти казва кой си?

— Тя ми казва всичко — прошепна Тутанкамон. — Казва, че ще бъдем велики цар и царица. Аз ще бъда Хор на Юга. Името и силата ми ще достигнат до всички краища на света. Ляга до мен в леглото, милва тялото ми и шепне сладки неща.

— Сигурен съм, че е така — пуснах ръцете му. — Запомни, господарю, ти си принц. Като войник на обучение. Не трябваше да биеш онзи слуга!

— Но той беше мръсен! — гневът се появи отново. — Беше омърсен. Не може да върши такива неща в наше присъствие.

— На колко години си, господарю?

— Скоро ще стана на осем.

— Скоро ще станеш на осем.

Понечих да обхвана лицето му в длани, но той отстъпи, поклони се едва и се върна при сестра си.

По това време Пентжу вече се беше пренесъл в двореца. Исках го там като настойник, когато тръгвам за пустинята. Помолих го да прегледа принца внимателно. Преди го правеше непрекъснато, но

напоследък Анхсенамон все по-често се намесваше с някакво измислено извинение, че моментът не е подходящ. Този път обаче поиска да доведат принца в покоите ми. Цял следобед лекарят си говори с него, караше го да тича и скача, докосваше тялото му, задаваше му въпроси. Поиска да изляза, тъй като Тутанкамон не обичаше да го преглеждат в присъствието на други, с изключение единствено на Анхсенамон. По-късно с Пентжу вечеряхме сами крехко запечена патица — любимото ни ястие още като Чеда на Кап. Онази вечер забелязах колко се е състарил: беше по-отпуснат, вените по бузите и носа му се открояваха. Чукнах бокала си в неговия за на здраве.

— Докторе, излекувай се. Прекалено много пиеш.

— Лекувам се! — отвърна той остро. — Виното ми помага да забравя миналото, Маху. Прогонва призраците, които се тълпят по ъглите. Жена ми, децата ми, роднините ми, принцеса Хийа — прехапа устна.

— А принцът?

Пентжу погледна към стаята. Седяхме на балкона, място, където обичах да вечерям и което бе строго охранявано срещу подслушвачи.

— Болен ли е принцът? — попитах.

— Не повече от баща си — отпи от виното си Пентжу. — Има болки в крайниците и е наследил болестта на баща си. Със съзряването — разпери ръце лекарят — раменете му ще стават все по-широки, но също и ханшът. Ще има изпъкнал корем и гръден кош като на баща си. Дланите и пръстите на ръцете и краката ще бъдат по-дълги от нормалното.

— Като на баща му?

— Като на баща му, но не толкова силно изразени.

— А пристъпите?

Пентжу се засмя тихо.

— Маху, както и по-рано ти казах, мога да обясня как бие сърцето, какво е причинило червей в червото или симптомите на някаква болест. Но човешката душа? И което е по-трудно, детската? Той е син на Хийа, наследил е нейната нежност. Но е и син на Анхсенамон — взе едно парче твърдо сирене, направено от осолена извара и го подуши. — Много вкусно — каза замислено и си отряза.

— Но е син на баща си, така ли? — настоях аз.

— Вечният следовател... — въздъхна Пентжу. — Винаги с въпрос. Да, той е син на Ехнатон. Страда от онова, което учените ми колеги наричат приливи на кръв, и тогава става буен. С порастването може да започне да получава и пристъпи, да страда от болестта на падането.

— Може ли да зачене наследник?

— Момчето е само на осем — смръщи се Пентжу. — Пенисът и мъжествеността му са въпрос на бъдещето. Не виждам защо не.

— Възможно ли е някога — попитах аз — да стане като баща си?

— Никой не може да е като Ехнатон — засмя се тихо Пентжу. — Много зависи от следващите няколко години. Време е да се върне в Тива; трябва да забрави всичко, свързано с Атон.

— А Анхсенамон?

— Ах, тук вече си загубил играта, Маху — лекарят се приведе над масата и прокара език по зъбите си. — Колкото повече расте момчето, толкова ще расте и нейното влияние. Нищо не можеш да направиш, освен евентуално да убиеш Анхсенамон!

Сега често се питам дали не трябваше да се вслушам по-внимателно в диагнозата на Пентжу. Какво щеше да стане, ако Анхсенамон бе умряла, а Тутанкамон се бе оженил за друга? Но тя бе закриляна от бродещата сянка на дядо си и други от шайката от Ахмин. Анхсенамон бе със сигурност достатъчно лукава да направи всичко. Бе взела Мерт под крилото си, младата жена бе разцъфнала с истинската си красота. Като истински подмолни кучки, Анхсенамон и Амедета скоро доловиха интереса на Джарка към красивата млада жена. Нищо не ѝ отказваха; често сплитаха косата ѝ в мрежа от многоцветни ивици с перлени краища. На краката и глезените ѝ проблясваха златни гривни; великолепно огърлица от корнелий подчертаваше шията ѝ; най-фини ленени роби обличаха красивото ѝ тяло; поръбен с лилаво шал бе загърнат около раменете ѝ, а краката ѝ бяха обути в сандали със сребърни ремъци. Научиха я да изрисува лицето си с помощта на зелен въглен, който да подчертава очите ѝ, подаряваха ѝ от най-скъпите парфюми. Често ни канеха на вечеря и двете хитруши седяха и се наслаждаваха как аз и Джарка се надпреварваме за вниманието на Мерт. Надпреварата бе в крайна сметка неравна. Мерт мълчеше, но можеше да говори с очи. Джарка бе избраникът. През седмиците преди военната експедиция двамата се

сближиха. Джарка я придума да говори. Често ги заварвах да си говорят на своя език, макар че тя нито веднъж не разказа какво се бе случило в Долината на сивата зора. Вместо това просто се умълчаваше, клатеше глава и се затваряше в собствения си вътрешен кошмар.

— Нищо повече ли не може да ни каже? — попитах аз.

Джарка се закле най-тържествено, че не може.

— Спомня си живота преди клането и случилото се след него, но когато я попитам — сви рамене той, — нищо не знае; очите ѝ стават безизразни. Спомня си, че баща ѝ и брат ѝ са отишли в долината. Взели са я със себе си; щели са да бъдат водачи и да получат много добро възнаграждение.

— Водачи закъде?

— Не знам — призна Джарка. — Спомня си пътуването към пустинята. След това, както казва самата тя, пада мрак.

Накрая просто се наложи да изоставя въпроса.

В деня преди заминаването ни Небамум и Джарка направиха последен опит да ме разубедят. Отказах. Не им казах за последното писмо от лорд Ай. Запазих го за себе си. Ай бе прикрил молбата си зад мили думи, но даваше ясно да се разбере, че не одобрява експедицията ми. Дори повече, продължаваше той, ако смятам, че ситуацията е опасна, трябва незабавно да оттегля царското семейство в Тива. Изпратих вестonosец с отговора, че кризата е преминала и ще обмисля молбата му.

На сутринта на осмия ден от втория месец на перет експедицията ни напусна Ахетатон: четирийсет колесници, керван волски коли и триста наемници. Джарка и Мерт също бяха там, както и тримата скитници от пустинята, вече уверени, че се радват на най-висше благоволение. Хранеха се добре и се бяха позакръглили след дългия престой като гости в двореца. Пътуването се оказа истински кошмар. Колкото по на изток отивахме, толкова по-пусти и безплодни ставаха Червените земи. Горещината започна да ни задушаваше. Пясъчни бури ни брулеха през деня, мразовита чернота ни обвиваше през нощта. Групи мародери се движеха успоредно с нас, готови да се възползват от всяка слабост. Понякога се налагаше да ловуваме за прясно месо и веднъж дори се сблъскахме с тези свирепи номади. През деня се придвижвахме като военен конвой; вечер нареждахме колите и

колесниците в защитен обръч. Мислех, че цялото пътуване ще отнеме най-много три седмици при следване на заобиколен маршрут, който минаваше през различни оазиси. Накрая се оказа месец. Разбрах, че приближаваме долината, когато хълмовете на пустинята започнаха да се смаляват; през подвижната мараня зърнах прещип, сухи дървета и голи скали. Храстите и дърветата водеха към оазиса на входа на Долината на сивата зора. Зловещо място, където скалите и острите върхове сякаш изникваха от нищото наред пустинята, променяха цвета си — сиви по изгрев, огненочервени по пладне и все по-бледи с приближаването на нощта.

Достигнахме оазиса при самия вход към долината точно в мига, когато слънцето, онова огнено кълбо от цветове, мъчителят на дните ни, се спусна под хоризонта. Тъмнината разпери криле и бе посрещната от хрипливия вой на нощните хищници. Червените земи винаги ми действаха потискащо, но тази страховита долина бе същински кошмар: остри скали изникваха от пясъка, къдрави облаци прах покриваха изсъхналите храсти, прещип и загинали дървета и ги караха да изглеждат черни на фона на небето. Земята под краката ни стана по-твърда, по-лесна за колите и колесниците. Обграденият от дървета оазис контрастираше приятно, трепкащ зелен остров с дълга трева, свежи храсти и горички от жизнени палми. Източникът на цялата тази свежест бе един подземен извор. Мирисът на прясна вода и диви цветя бе за нас като най-прекрасния парфюм.

Направихме лагера за през нощта. Колите и колесниците бяха издърпани в кръг, а редиците коне — защитени от малки огньове, които да пъдят хищниците, които кръжаха около оазиса от ранна вечер до зори. Още щом пристигнахме и опънахме палатките и навесите, попаднахме на ужасяващи следи от клането: кости, черепи, цели скелети, върхове на стрели и копия, счупена кама и малки парчета кожа. Където и да погледнехме под храсти, в сянката на дърветата или сред скалите около езерцето, подобни останки ни напомняха, че се намираме в призрачно място, където духовете горяха и мъртвите пламтяха в тъмнина отвъд нашата. Мерт беше притихнала. Не се отделяше от Джарка и говореше нещо под носа си. Извън лагера ни отекваше грозен рев на лъвовете и смразяващо сърцето ръмжене на хиени.

Капитанът на стражата прекъсна вечерята ми и ме помоли да го придружа до импровизирания вход между наредените коли и колесници. Беше нубиец, пехотинец, който не бе престанал да проклина возилата на колела през целия път; сега потупваше колелата на колесниците и високо благодареше на боговете за тази защита.

— Ще ти покажа защо, господарю. Трябва да видиш това, преди да се оттеглиш за през нощта.

Пуснаха запалени стрели, като стрелците се концентрираха върху една точка. Зловещото ръмжение откъм тъмнината се засили. В светлината на падащите стрели успях да видя хищниците: чудовищни хиени с огромни тежки глави, дълги муцуни и могъщи челюсти, които се вираха със свирепи червени очи и настръхнали гриви като яка от мрак около врата им.

— Познават това като място на клане — прошепна наемникът. — Господарю, те са дори по-опасни от лъвовете, ако нападнат заедно.

— Защо ще го правят?

— Привлекли са ги труповете — измърмори той. — Освен това ние сме завзели единствения източник на прясна вода на километри. Подушили са храната от лагерните огньове, също и прясната плът на конете и магаретата, господарю Маху — лицето му бе сгърчено от тревога. — Не трябва да оставаме тук прекалено дълго.

Загледах се в тъмнината и усетих как ме облива студена пот. Бях чувал за тези хиени, раирани и силни, по-опасни от обикновените си родственици, които обикаляха покрайнините на градовете или се промъкваха в Града на мъртвите в търсене на някой залък. Тези същества бяха безмилостни ловци, но не се отказваха и от мърша. Спомних си разкази на съгледвачи в пустинята: как веднъж надушили кръв, тези зверове бяха способни да следват ранения дни наред, а понякога лагерните огньове, оръжията и оградите не можеха да ги спрат. Наредих конете и товарните понита да бъдат доведени по-близо до лагера и удвоих стражата. Обещах награда на всеки, който измисли по-добър начин да предпазим лагера. Единствените предложения бяха да увеличим редиците малки огньове и да дадем строги заповеди никой да не излиза отвъд тях нощем. Решено бе хората да спят на групи, а патрулите — дори и дневните — трябваше винаги да са минимум от трима, от които един стрелец.

На сутринта се заловихме с мрачната задача да съберем останките. Изпратих съгледвачи и коли дълбоко в пустинята; върнаха се с кошници, препълнени с кости и черепа, както и остатъци от дрехи, кожа и оръжия. Изгаряхме ги като знак на пречистване, а също и почит. Започнахме работа преди зазоряване, починахме в пладнешката горещина и продължихме чак до стъмване. Долината беше дълга и стръмна, с множество пещери по стените, скрити зад групи храсти, и във всяка имаше останки от мъже, жени и деца, както и кости от домашни животни. Това беше ужасяваща, изгаряща сърцето задача. Един водач донесе кошница детски черепа заедно с жалките остатъци от играчките им. Погребалните огньове се поддържаха не само за да пречистят това място на мерзост; пламъците и димът държаха настрана и хиените, които през деня наблюдаваха от разстояние. От време на време се приближаваха с наведени глави, сякаш душеха земята, подскачаха в лек галоп, а после обтягаха тела в бърз бяг и биваха прогонвани с дъжд от стрели и горящи парцали, напоени с масло. Нощем ставаха по-дръзки, приближаваха се. На третата нощ нападнаха една от колите и отмъкнаха един пазач — повлякоха го пищящ в тъмнината. С нищо не можехме да му помогнем; стояхме и слушахме ужасяващите писъци, джавкането на хищниците и звука от силните челюсти, които го разкъсваха на парчета. Запалихме огньове от външната страна на колите; на стрелците бе заповядано от време на време да изстрелват запалени стрели в тъмното.

Хората ми бяха неспокойни. Долината бе призрачно, зловещо място, дом на дебнещи демони и бродещи души. Късно следобед скалите се нагорещяваха до огън, а над нас кръжаха огромни лешояди, за да не забравяме какво може да се случи. На четвъртия ден хиените нападнаха рано сутринта. Откъснаха патрула от останалите. Трима мъже с пълни кошници бяха обкръжени в самото начало на долината от глутница хиени, които атакуваха толкова свирепо и толкова бързо, че нямаше какво да направим. Мъжете бяха на прага на бунт. Не понасяха мрачната, зловеща тишина и се страхуваха от тези могъщи същества, които имаха дързостта да нападат денем. В края на седмицата наредих да се започне подготовка за връщане. Не бях открил нищо изненадващо, но имах достатъчно доказателства, за да разбера какво се бе случило.

— Общо — издиктувах на Джарка, който седеше като писар със свитък папирус в скута — тук са намерили смъртта си около четиристотин души: мъже, жени и деца, войници, писари и чиновници. Сред тях са били и бежанците от Бухен и Тива, както и свитата на Мерире от Мемфис. Сред тях е имало войници, вероятно наемници, всички ревностни атонисти. Събрали са се тук с коли, колесници и товарни животни, изцяло зависими от водачи хабиру. Възнамерявали са да се промъкнат на север в Ханаан през Синай, закриляни от силите, изпратени от Тива, които са се състояли поне от цял ескадрон колесници, стрелци и ветерани пешаци.

— Откъде знаеш това? — попита Джарка.

— Открихме колелото на едната колесница, вероятно паднало при преследването на оцелелите. Генерал Нахтмин е ръководил клането по заповед на лорд Ай. Повечето от намерените стрели принадлежат на кушитски стрелци, които подкрепят различните ескадрони колесници. Открихме и кърпа за глава на представител на имперския легион. Не всичко е вървяло по плана на генерал Нахтмин; атонистите са се отбранявали. Нападението е започнало в близост до оазиса. Част са избягали в пустинята, където са загинали или са били убити от преследвачите или пустинните обитатели. Останалите са се скрили из пещерите в долината. Войската на Нахтмин трябва да се е задържала тук дни наред, за да издири оцелелите; съгледвачите откриха следи от лагерните им огньове и отходните ями.

— А Мерире?

— Подозирам, че Мерире и група войници — вероятно наемници и писари — са избягали в самото начало на клането. Сигурно са се укрили и изчакали, а после са тръгнали към реката по заобиколен път.

Прекъсна ме силен вик, по-скоро писък на жена в траур, остър вик на мъка от сърцето, който отекна в целия лагер. Завъртях се. Мерт бе коленичила на земята, скубеше косата си и удряше юмруци в гърдите си. Беше се приближила безшумно, приседнала и чула думите ми. Дори и да я бе видял, Джарка не каза нищо, вече свикнал с неотменното ѝ присъствие. Маат я бе докоснала — истината за случилото се бе разбудила съзнанието ѝ. Джарка остави настрана таблата за писане и изтича да я успокои; клекна и я прегърна през раменете. Остана коленичила поне един час, люлееше се напред-назад със затворени очи и обляно в сълзи лице. Слуги и стражи, сепнати от

викове ѝ, дотичаха да видят какво става. Аз ги отпратих и поръчах да донесат чаша вино с капка опиум. Джарка я накара да го изпие и между риданията тя ни разказа своята версия за случилото се.

Тя, баща ѝ и двамата ѝ братя били част от ескорта от хабиру. Приели задачата без колебание, тъй като им били обещани щедри възнаграждения, а също и заради приятелството им с много от атонистите. По думите на Мерт, лорд Туту бе извел хората си от крепостта Бухен и се бе присъединил към другите от Тива. Събрали се в един оазис на североизток от Тива, където хабиру ги посрещнали. Говореше за най-малко четиристотин души, множество товарни животни и коли, запасени с провизии и охранявани от наемници. Пристигнали в Долината на сивата зора, където към тях се присъединили Мерире и други от групата. Били с висок дух, решени да напуснат Египет, да прекосят Синай и да влязат в Ханаан. Лорд Туту бил ханаанец по рождение — вярвал, че в новите земи ще могат да почитат своя бог под закрилата на хетския цар, както и всички ханаански васали, врагове на Египет.

Атмосферата в лагера била празнична. Атонистите истински вярвали, че ще избягнат гоненията. Много от тях таели надежда, че в Ханаан техният водач Ехнатон отново ще се появи. Около лагерните огньове непрекъснато се говорело за това. Също така възлагали големи надежди на обещанията на лорд Ай. Страхували се единствено от войска от Мемфис, предвождана от Хоремхеб, и от онези египетски патрули, които пазели синайските мини. Лорд Ай обаче бил обещал военен ескорт. След пет дни чакане той най-накрая пристигнал: ескадрони колесници, корпус нубийски стрелци и мемфиски пешаци от един от имперските легиони край Тива. Генерал Нахтмин се бил заклел тържествено да дойде и видът на знамената му със сигурност щял да осигури безопасно напускане на Египет. Той бил сърдечен, говорил с Мерире и Туту като с добри приятели и съюзници. По-късно същия ден започнало клането. Лагерът тъкмо се подготвял за вечеря. След дъжд от стрели колесниците връхлетели, следвани от пешаците. Част от атонистите останали и се били; лорд Туту и група жреци избягали навътре в долината.

— А Мерире? — попитах аз. — Първожрецът?

— Той не беше там онази вечер — изтри очи Мерт. — Точно така: ние, съгледвачите хабиру, останахме в покрайнините на оазиса.

Антуражът на лорд Мерире винаги излизаше в пустинята малко преди залез.

— За да направят жертвоприношение — обобщи Джарка.

— Значи така са се измъкнали — прошепнах аз. — Вероятно са тръгвали запасени с храна.

— А ти как избяга? — попита Джарка.

— Скрих се в оазиса. Сега си спомням. Бях под един храст с лице в пръстта. Престорих се на умряла. Хората на Нахтмин дойдоха. Започнаха да грабят и събличат труповете. Не ме забелязаха. Лежах така цяла нощ. На сутринта Нахтмин вече беше навлязъл в долината и беше завардил изхода. Намерих мях с вода, вързоп с хляб и сушено месо. Тръгнах навътре в пустинята. Скитниците ме намериха, а останалото знаете. Не видях почти нищо от клането, но — затвори очи тя — никога няма да забравя писъците: мъже, жени, деца, семейството ми. Някои бяха заспали. Други се събираха около казаните с храна. Повечето не бяха въоръжени.

— А наемниците?

— Те се отбраняваха, единствените, които се биха — скри лице в шепи и продължи да хълца.

Джарка я отведе в палатката. Сложи я да си легне, а после се присъедини към мен при импровизираните укрепления.

— Открихме ли вече онова, за което дойде? — попита той иззад гърба ми. — Струваше ли това събиране на кости и черепи?

Загледах се нагоре към долината, сега по-ужасяваща в сгъстяващия се мрак.

— Намери ли нещо — продължи Джарка, — което вече не ти бе известно? Лорд Ай просто е искал да унищожи атонистите, така че им е осигурил безопасно пътуване дотук, а после ги е изклал. Сега ще се върнеш ли в Тива, лорд Маху, за да се изправиш срещу него? Кой ще ти обърне внимание? Хоремхеб и Рамзес биха платили да участват в това.

— Рамзес може би — отвърнах. — Хоремхеб не. Рамзес е убиец до мозъка на костите си, но Хоремхеб има някаква чест, също и аз — обърнах се. — Друго търся, Джарка. Тази долина е свещена за хабиру, именно затова са се срещнали тук. Усещам го ето тук — потупах гърдите си аз. — Има нещо друго. Нещо друго, от което Ай се страхува.

— Страхува се, че Ехнатон ще се върне начело на армия от хетски войници и ханаански наемници.

— Не, не — поклатих глава аз. — Защо е изпратил тук Нахтмин?

Джарка не можа да ми отговори, но малко преди стъмване се върна група от най-добрите ми съгледвачи. Бях обещал дебени^[1] сребро на онзи, който открие нещо забележително. Върнаха се с празни ръце, но потният им лидер с мръсно лице бе ухилен до уши, когато коленичи пред мен.

— Господарю, открихме... Дълбоко в долината, високо сред скалите през тайна пътека се стига до пещера, скрита сред храстите.

Издърпах го да стане.

— А вътре?

— Нещо като храм, господарю. Огромна пещера, пещера на мъртвите.

— Още трупове?

Мъжът едва си поемаше дъх.

— Гробове.

— Гробове?

— Погребални ниши — обясни той. — По стената на пещерата са издълбани ниши, в които има тела, увити в плат и овързани с въже. Докоснах едно; разпадна се на прах. Има рисунки и, по наше мнение, три трупа от клането. Мисля, че тези мъже не са били убити, а ранени и са успели да се довлекат там, за да умрат. Единият носеше това.

Подаде ми пръстена. Вече го беше почистил. Под знака на изгряващия Атон разпознах йероглифите на лорд Туту. Само тъмнината и опасностите ме възпряха да не отида в онази пещера веднага. Вече бях наредил да се изтеглим на сутринта. Когато обявих, че ще останем поне още един ден, думите ми бяха посрещнати с хор от протести. Въпреки това едва сдържах вълнението си. Трябваше да намеря тази пещера и да видя какво има в нея. Джарка бе най-гръмогласен в протестите си, но накрая се уморих от лицемерието му. Сграбчих го за ръката и го издърпах настрана от лагерния огън.

— През цялото време си знаел за тази пещера, нали?

— Знаех, че съществува, но не знаех къде е. Тази долина е свещена за предците ми. Използват я като погребално място за водачите си. Мястото е свято, не бива да се осквернява...

— От нечистите — довърших вместо него аз. — Не искам да те обиждам, Джарка, но трябва да видя какво има в онази пещера. Мисля, че точно това е търсел и лорд Ай. Пещерата е една от причините самият генерал Нахтмин да дойде тук.

Малко след зазоряване навлязох в долината с голям ескорт. Движехме се бавно, следвахме виещата се пътека и се стряскахме дори от търколило се камъче по стръмните стени. Долината сякаш улавяше слънцето. Вдигаха се облаци прах, които задръстваха носа и устата и щипеха очите. Над нас кръжаха лешоядите, а по стръмните склонове виждахме по някоя заспала хиена. Високо по стените на долината имаше пещери, но онази, която съгледвачите бяха намерили, бе скрита благодарение на хитра зрителна измама. Човек трябваше да се обърне и да погледне назад към долината, да огледа скалите внимателно, за да забележи проправената от хора пътека. Тя водеше до място, където група жилави храсти и калини растяха под сянката на издадена скална тераса.

Казах на стражите да направят лагер и да бъдат нащрек. С Джарка се покатерихме до терасата. Преципът беше жесток, нарязваше ръцете ни, докато се опитвахме да си проправим път, а огромният вход на пещерата зейна пред нас съвсем неочаквано. Влязох. Усещането, че се намираме в сън, се подсилваше от топлия мрак, толкова силно контрастиращ със слънчевата светлина навън. Джарка носеше бокал с жар. Запалихме закрепените в дупки по стената факли и пещерата се освети. От едната страна цяла поредица ниши с издатини стигаше чак до тавана и изчезваше в тъмнината по-нагоре. На всяка издатина лежеше увит труп. Съдейки по тъканта на покроя и въжето, с което бяха овързани, някои бяха сравнително скорошни; други се бяха разпаднали на купчинки прах и късове кости. Скелетите на Туту и неговите помощници се намираха по-навътре в пещерата. Огледах ги внимателно. Недокосната от хищниците, плътта им просто се бе разложила, но на места имаше останала по костите. Гледката беше зловеща, особено Туту, който в дните на власт бе величествен мъж, Господар на светлината в Ахетатон. На един от черепите имаше дупка, вероятно от стрела. Дълбоки прорези по ребрата от лявата страна на Туту сочеха, че е знаел за тази пещера и след като са го ранили, се е довялякъл тук с помощниците си, за да умре.

— Да ги погребем ли? — попита Джарка с глух глас. Бе коленичил на светлината на факлите; запитах се дали се моли на това свято за него място.

— Туту е искал да умре тук, нека го оставим — рекох аз.

Тъкмо понечвах да го отмина, когато кракът ми докосна кожена торба, скрита в една цепнатина между пода и стената на пещерата. Издърпах я и внимателно изсипах съдържанието ѝ: дълъг бронзов цилиндър като онези, често срещани в архивите на храмовете или при писарите. Отворих капака и изтърсих навитите вътре документи.

Първият беше карта на самата долина, на която бе отбелязано мястото на пещерата. Вторият беше подробна карта на пътищата и кладенците в Източната пустиня. Отбелязани бяха пътища през Синай, далеч от пътя на Хор, както и от египетските гарнизони, охраняващи мините. Третият представляваше просто бележки. На светлината от факлата разпознах почерка на Туту; достатъчно написани от него документи бях виждал. Не разкриваха нищо ново, с изключение на списък от градове в Южен Ханаан. Четвъртият обаче бе истинска загадка. Приживе Туту бе отличен писар, чието умение в писането първоначално бе привлякло вниманието на Ехнатон върху него, но на това парче изгладен папирус бе нарисувано единствено лице на старец, обрамчено с листа. Гледах изумено. Отначало си помислих, че очите ме лъжат. Подадох го на Джарка.

— Защо рисунката на един старец е била толкова важна за лорд Туту? — попитах. — Сам я е нарисувал.

Джарка я разгледа, после вдигна глава и се загледа в нещо зад мен. Проследих погледа му и забелязах на стената зад себе си рисунките и ужасните тайни, които пазеха.

[1] Египтяните откриват парите едва през гръцката и римската епоха. В Новото царство плащанията се извършват посредством метал. Дебенът представлява навита метална нишка (медна, сребърна или златна) с тежина около 90 г. — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

УНЕМУИ БАИН: ЯДЯЩИТЕ ДУШИ

Разместих факлите и разгледах стенните фризове. Бяха дело на професионален художник, който първо бе замазал скалата, а после разказал историята си. Първата картина изобразяваше фараон, предшестван от знаменосците си и други офицери в бойни колесници. Преследваха облечен в овча кожа враг, който бе дошъл да се срещне с фараона, но сега, разгромен и отхвърлен, търсеше закрилата на огромно укрепление край брега на река. Крепостта бе защитена от високи стени и кули с квадратни прозорци. Пред нея част от пленените врагове биваха набивани на колове. Други бяха прострени на земята, с китки и глезени, оковани в бронзови окови, и очакваха да бъдат одрани живи. Обитателите на укреплението наблюдаваха този зловещ ритуал. Пронизани от стрели мъже падаха, а войниците на фараона напредваха, скрити под високи щитове.

На втората картина фараонът под държан от слуга чадър разпитваше пленниците, докато хората му преброяваха убитите врагове по отрязаните глави, струпани пред колесницата му. На третата фонът бе променен, преобладаваха хълмове — някои високи и стръмни, други полегати. Облеченият в овча кожа враг, преследван от фараона, се намираше пред крепост; портите ѝ горяха и ярки червени пламъци се издигаха право нагоре. На други, по-малки рисунки войници само по препаска носеха кръгли щитове и дълги копия срещу войската на фараона. Водеше ги воин, който изглеждаше сякаш с еленови рога на главата. На последната картина укрепленията бяха превзети, земята бе покрита с трупове, глави стърчаха, набити на колове. Фараонът и колесничарите му си тръгваха, а зад тях се влачеха препълнени с плячка коли и колона роби с кошници с главите на убитите врагове.

Огледах рисунките много внимателно, а Джарка стоеше безмълвно зад мен.

— Това не са египетски рисунки — отбелязах аз. — Художникът не изобразява победата на Египет, а разгрома на своя народ.

Вгледах се отново във врага.

— Те са хиксози — прошепнах. — Тези рисунки описват сезона на хиената, когато Яхмос е прогонил хиксосите от Египет. Знаеш тази история, нали, Джарка? За това, че хиксосите били буен и жесток враг, пъстра сбирщина от народи, армия от наемници, съставена от различни племена, много от които от Ханаан.

Обгърнах с жест импровизираното светилище и стиснах рамото на Джарка.

— Трябваше да ми кажеш за това!

Не се опита да се освободи, само забърса капчица пот от носа си.

— Знаеш ли какво казват тези рисунки, Джарка? Сред хиксосите е имало и царе пастири от Ханаан, агресивни и войнствени. Картините показват как са били прогонени. Това е бил твойт народ! Върнали се в Ханаан, където няколко фараони поред ги преследвали. Когато войната не помогнала, твойт народ, царете пастири, хабиру, сред които и племето исраар, се отказали от оръжията и се върнали в Египет като търговци и пастири. Този път успели да спечелят благоволенieto на фараона. Изминали били години, спомените се замъглили. Донесли и своя Единствен бог — пуснах рамото му. — Това го няма в рисунките, но една такава група се заселила в Ахмин. Станали по египтяни от самите египтяни. Богати и могъщи, те се добрали до високи длъжности. Една от тях, лейди Тийи, привлякла вниманието и безсмъртната обич на великия фараон Аменхотеп III. Това бил мигът на твойт народ. Царица Тийи, с идеите си за единствен, всемогъщ бог, започнала да учи съпруга си на тайното знание на своя народ. По онова време всичко, описано тук, вече било история. Аменхотеп Великолепни така и не съзрял връзката между прекрасната му млада съпруга и царете пастири, които някога тероризирали Египет. Не го интересувало дали тя почита Единствения бог под прикритието на Атон, нито пък го интересувало дали ще го превърне в стълб на живота на по-малкия си син, онзи, когото бил отхвърлил, момчето, което срещнах аз, Забуления, който по-късно стана Ехнатон.

Седнах на една издатина и погледнах Джарка.

— Питам се, Джарка, какво ще си помислят генералите Хоремхеб и Рамзес, като видят тези рисунки? Няма да им отнеме

много време да осъзнаят, че хабиру са потомците на царете пастири, съюзниците на омразните хиксози. Че те представляват огромна опасност за Египет с идеята си за Единствен бог, за Месия, за това, че са избран народ. Ще обявят война на хабиру. Ще ги изтрият и ще подемат най-свирепата кампания в Ханаан, за да изтръгнат корените на твоя народ. Знаеше ли за това?

Джарка отиде и взе колчана и мощния си лък.

— Какво възнамеряваш да правиш, Джарка? Да ме убиеш? Страхуваш се, че ще изпратя вест на генерал Хоремхеб в Мемфис или на жреците на Амон в Тива? За свещеното място, където народът ти се спирал, като прекосявал Синай, за да влезе в Египет? Място, където си спомняли за миналото и погребвали мъртвите си? Ето защо лорд Мерире и Туту са дошли тук! Не знам дали са от твоето племе; така или иначе те са отличен пример за това как идеите на народа ти могат да подчинят душите дори и на най-образованите египтяни. Това е искал Ай Нахтмин да открие. Какво искаш да правиш с него, Джарка?

Джарка обтегна тетивата на лъка си.

— Какво ще правиш ти, господарю? — отстъпи така, че лицето му остана скрито в сенките.

— Ще побеснея, ако си позволя да мисля, че приятелят ми, човек, на когото гледам като на свой син, възнамерява да ме убие.

— Не те заплашвам — пристъпи на светлината той, — но те умолявам в името на всичко свято...

— Да го унищожа? Разбира се, че това ще направя. Долината вече е осквернена. Само въпрос на време е някой от веселящите сред наемниците ми да се раздрънка за тези пещери и как лорд Маху и Джарка били много заинтригувани от една конкретна. Рано или късно генерал Рамзес ще изпрати тук собствени войници и те ще преровят цялата долина, докато не я намерят. Така че, Джарка, остави лъка и донеси колкото мяха с масло успееш да намериш.

Работехме бързо. На свечеряване вече бяхме накиснали пещерата и всичко в нея: мумиите, трупове на Туту и хората му и преди всичко рисунките. Хвърлихме вътре факли и единият склон се освети в пламъци, които изскачаха и пърлеха преципа и храстите наоколо. Черни стълбове дим нахлуха в долината и се извиха към небето. Така и не проверихме доколко огънят си е свършил работата; нямах търпение да се върна в лагера и да се приготвя за потеглянето на следващия ден.

Войниците бяха непокорни, отчаяни да си отидат, уморени — както един от тях извика — от мъртвите и ужасяващите нощни ловци.

Удвоих стражата. Съгледвачите ми бяха докладвали, че са забелязали огромна глутница хиени, водени от страховит звяр, когото хората ми бяха нарекли Сет, защото не се страхуваше от огъня или оръжията ни. Присъствието на толкова много свежа плът, сладката миризма на готвено и съблазняващата прясна вода ги бяха подлудили. По време на третия час на нощта цялата глутница нападна лагера. Ако бях суеверен, бих си помислил, че тези зверове са обладани от зъл дух: нападаха умело и лукаво. Решиха, че входът на обръча е слабото място; възползваха се и от пролуките между колите. При първия удар се съсредоточиха върху двама пазачи, скочиха върху колите и почти ги бяха разкъсали, преди те да успеят да вдигнат тревога. Пролуката, която разчистиха, позволи на останалите да проникнат в лагера. Събудих се от писъци, рев на рог, викове и указания от мъжете. С Джарка изскочихме от палатката и видяхме противните сенки. Не нападаха толкова нас, а по-скоро се опитваха да си проправят път до редиците с коне, които бяха по-лесна плячка. Звуците и гледката бяха ужасяващи. Полудели от страх коне скъсваха поводите, едни тропаха из лагера, други намираха пролука към пустинята, където ги чакаха останалите от глутницата. Нощ на пронизващи писъци и горещи пръски кръв. Хиените бяха умни. Нападаха единици, но стояха настрана от онези, имали достатъчно благоразумие да се организират в кръг или квадрат с насочени копия, щитове или острите шипове на стрелците.

Онази нощ загубихме шестима мъже и около двайсет коня. По-късно се наложи да умъртвим още шест животни и ни трябваше почти час, за да разчистим лагера. Убихме поне осем от глутницата, включително и водача, но те бяха получили онова, за което бяха дошли. Реших да вдигнем лагера незабавно и да избягаме от това място. На зазоряване вече се движехме и бяхме оставили хиените като победители на бойното поле с надеждата, че плячката от предишната нощ ще ги задоволи поне за известно време. Изоставихме много от колесниците си и спирахме само за да раздадем вода, когато пладнешката жегата стана непоносима. Вървахме през деня, а нощем спирахме за кратка почивка; единственият начин да успокоим хората и

да наложим поне някакъв ред бе да оставим възможно най-голямо разстояние между себе си и Долината на сивата зора.

След четири дни усилен преход хората бяха посивели от изтощение, а животните започнаха да отпадат, но дори и най-тревожните от знаменосците се съгласиха, че опасността е вече зад нас.

Спряхме за почивка при един оазис, където огромна стела на Тутмос II гръмко обявяваше, че това място е във властта на Египет, а водата му принадлежи на фараона. Бяхме толкова жадни, прегрели и уморени, че нямаше да ни направи впечатление дори да беше собственост на Поглъщачите от Подземния свят. Отпочинахме и преброихме загубите: общо около две дузини мъже и около трийсет животни. Продължихме прехода в някакво подобие на ред, разтревожени от растящия интерес на скитниците в пустинята, които вече знаеха, че нещо се е случило, и осъзнаваха, че силите ни са значително отслабени. Наредих на мъжете да сложат бойните сбруи и да се придвижват в очакване на нападение. Скитниците веднага забелязаха това и изчезнаха. От време на време се промъкваха покрай нас, душейки за слабост или изостанали.

Пет седмици след потеглянето от Долината на сивата зора достигнахме скалистата неплодна земя, която водеше до източните скали и Ахетатон отвъд. В града влязохме на зазоряване, но веднага разбрах, че нещо не е наред. Улиците бяха оживени както обикновено, пазарите се готвеха за деня, но мрачни погледи и мърморене подсказваха, че присъствието ни не е желано. Дворецът бе силно укрепен и охраняван. Небамум държеше повече да ни разкаже какво се е случило в града, отколкото да слуша нашите преживелици в Червените земи. Пожелах веднага да видя принца. Щом се уверих, че е добре, се срещнах в градината с Небамум и офицерите му. Седнахме в кръг под сянката на един чинар. С Джарка бяхме отмили мръсотията и прахта и се бяхме избърснали. Бях безкрайно уморен, всичко ме болеше.

— Говорих с хората си — започна Небамум. — Описах ми експедицията ви до мястото на онова клане.

— Лорд Ай и Царският кръг — отвърнах аз — ще бъдат осведомени съвсем скоро.

Небамум се усмихна леко на високомерния отговор, а офицерите ме погледнаха злобно. Единият заговори:

— Загубихме добри мъже и коне.

— Конете умират! — срязах го аз. — А задължение на войниците на фараона е да жертват живота си, ако се наложи.

— Какво открихте? — настоя Небамум. — Нима е била необходима тази смърт? Разказаха ми за глутница хиени, обсебени от демони, за скелети, за ужасяващо клане. Запалили сте някаква пещера навътре в долината.

— Както вече казах — захапах един грозд аз, — лорд Ай ще бъде осведомен.

— Той вече изпрати официални нареждания.

— Видях ги — отвърнах. — Писарите ме посрещнаха с тях. Същата стока: не правете това, не правете онова. Онова, което ме интересува, полковник Небамум: до каква степен е безопасен този град?

— Лорд Ай и неговият Царски кръг — стана агресивен Небамум — не одобряват твоята експедиция, както и генералите Хоремхеб и Рамзес. Не виждат смисъла; принцът и царското семейство бяха изложени на опасност.

— Което означава, полковник — отвърнах рязко, — че аз ви имам повече доверие от тях. Достатъчно сме се заяждали. Кажете ми за града?

— В града кипят недоволство и смут. Извършени бяха нападения над чиновници, а също и срещу наши войници. Забранил съм да се ходи в пивници или на пазара; пред портите се събират групи.

— Какво искат?

— Уверения, че градът ще остане непокътнат, че ти, господарю, и, разбира се, Негово височество, няма да ги изоставите. Говорят за прехраната си, за верността си към Египет. Не са се преместили тук, за да живеят в град, който ще бъде оставен да загине.

— И са прави. И двамата знаем, полковник, както и всички останали, че веднага щом лорд Ай подготви нещата в Тива, принцът ще се върне там, за да се ожени за принцеса Анхсенамон и да бъде коронясан за Владетел на Двете земи.

— Колко опасно е това недоволство? — попита Джарка.

Небамум разпери ръце.

— Случайни нападения, шумни сблъсъци, хвърляне на камъни. Става все по-трудно да докараме продукти от пазара. Ако не бяхте с военен ескорт, щяха да са ви нападнали. Лорд Маху, трябва да напуснем града; трябва да тръгнем възможно най-скоро.

Помислих за съкровищата, личната ми собственост, ковчезето с тайни документи, зарито навътре в моята градина.

— Предлагам да изоставим всичко — настоя Небамум. — Бойните баржи са готови. Можем да сме далече оттук още днес, да оставим този град да гние.

— Значи, полковник, имате новини и от генерал Хоремхеб. Как е той?

— Иска този град да бъде заличен и Атон да бъде забравен — обяви един от офицерите на Небамум нагло.

С Джарка се прибрахме в покоите си. Принцът спеше. Анхсенамон и Амедета влязоха, без да бързат, в стаята. Изглежда, бяха изпробвали разни парфюми, защото с тях влезе и ароматен облак. Изглеждаха сияйни, обсипани с бляскави бижута. Анхсенамон фъфлеше леко; и двете бяха изпили доста вино.

— Чичо Маху — изпелтечи тя, — добре дошъл отново. Липсваше ни, нали, Амедета?

Придворната дама ми се усмихна с поглед. Анхсенамон се приближи до мен на пръсти и докосна устните ми.

— Сухи и напукани, не стават за целуване, нали, Амедета? Наистина трябва да си по-внимателен — усмихна ми се като котка, после се отдалечи и погледна през рамо с безсрамна, дръзка усмивка на уста. — Трябва да бъдеш по-внимателен, чичо Маху, и да правиш каквото ти казва дядо.

— Какво иска да каже? — прошепна Джарка, когато тя затръшна вратата с крак зад себе си. Обикновено той нямаше търпение да се измъкне. По време на експедицията Мерт бе изпаднала в треска, от която непрекъснато ѝ се спеше. Веднага щом пристигнахме в двореца, Джарка помоли за помощ Пентжу, който я прегледа и каза, че ѝ няма нищо, трябва ѝ само няколко дни почивка и прясна вода. — Господарю — настоя Джарка, — Анхсенамон те предупреждаваше.

Излязох от унеса си.

— Да, да, така е! Не мърдай оттук!

Изтичах в градината и отидох при кипарисовата горичка. Бях набелязал внимателно едно дърво. Отместих камъка и зарових в пръстта. Ковчежето беше там, но ключалката беше разбита. Вътре нямаше нищо. Коленичих и забълвах проклетия. Всички документи, намерени в лагера на узурпатора, бяха изчезнали. Хвърлих ковчежето настрани и се опитах да овладее пристъпа на страх. Изглежда, Анхсенамон и Амедета ги бяха намерили и унищожили.

— Няма ли ги?

Обърнах се рязко. Джарка стоеше в началото на горичката.

— Разбира се, че ги няма! Подмолният лорд Ай явно крои нещо.

— Какво?

— Отстраняването ми, дори смъртта ми. Царският кръг оредява. Мерире, Туту, генерал Рахмос и атонистите ги няма. Хоремхеб и Рамзес са заети да си играят на войници в Мемфис. Майа и Хюйи? Е, тях може да купи. Собек се занимава със своите си дела, така че е ред на мен и теб. Ай цели едно: Тутанкамон да бъде коронясан, като на практика самият той да завземе властта в Египет. Иска този град да бъде изоставен, а атонистите — унищожени. Иска да забрави миналото и да се съсредоточи върху бъдещето — изправих се. — Искаше да ме арестува по-рано, но не беше достатъчно силен, а и аз имах доказателство за измяната му. Вече нямам.

— Хоремхеб и Рамзес ще те защитят.

— Те също могат да бъдат купени. Лорд Ай ще действа хитро. Нови времена настъпват за Египет. Маху е част от миналото, която трябва да бъде забравена.

— Господарю Маху, господарю Маху! — един слуга дотича. — Полковник Небамум иска да ви види веднага.

Небамум чакаше в един от малките вътрешни дворове. Хората му бяха довели пленник — един от онези скитащи светци, измършавяло същество с тънки крака и ръце, с почерняла от слънцето кожа и лице, осеяно с белези и дупки. Беше леко луд и не изглеждаше да се страхува от войниците.

— Открехме го пред двореца — заяви Небамум. — Вече няколко дни се опитваме да го хванем. Самопровъзгласил се пророк.

— Глас от изтока! — извика мъжът. — Глас от запада! Глас от севера и юга!

— Чий глас? — изревах насреща му.

Мъжът се стегна и пристегна робата около кръста си. Хвана тоягата, на която се подпираше. Един от хората на Небамум я изрита изпод ръката му, но самопровъзгласилият се пророк реши да пренебрегне това. Приблужи се към мен и ме посочи с кокалестия си пръст.

— Гласът на опустошението! — заяви той. — Заслушайте се в този глас. Така казват боговете. Ненавиждам тази източна земя! Няма да вляза в това място на разрушение! Даровете ви са за мен отворителни! Ще премина като вятър през тази земя! Няма да остана! Огън и пясък — вика гласът, — този град е обречен!

— А ти кой си?

— Аз съм лястовица! Аз съм лястовица! Предвестник на богинята скорпион! Нося тайни от Тръстиковите поля! Този град е обречен!

— Кой ти плати? — сграбчих пръста му и го огънах. Пророкът прекъсна жалбите си. Продължих да извивам пръста, той изпищя от болка и се свлече на колене.

— Никой не ми е плащал, господарю. Вземам жезъла си и мета небето. Имам видения: този град е обречен.

Вгледах се в умопомрачените му очи и подуших тежката смрад на бира.

— Ако е обречен, най-добре е да го напуснеш. Полковник Небамум, хвърлете го в реката!

Бунтът започна същата нощ. Не бях съвсем сигурен дали хората на Мерире са замесени. Водачи бяха Марунет и Пера, двама търговци, натрупали състояние в алабастровите мини. Планираха да вземат принца за заложник и да обявят исканията си към Царския кръг. Първите признаци за намеренията им бяха изстрелите с ластици, които събориха стражите ни от стените; последва дъжд от стрели. С голяма дървена греда върху каруца се опитаха да разбият портата, но по изгрев-слънце успяхме да ги отблъснем. Наблюдавах от една кула как стрелците ни се надвесват над стените да изпратят нападателите. Пронизани от стрели тела лежаха в локви кръв; черепите на други бяха размазани от нашите ластици. Гледката от кулата не беше по-приятна. От много части на града вече се издигаха пламъци и дим.

— Тълпата възнамерява да ни обсади; нямаме избор, трябва да се оттеглим — каза дрезгаво Небамум.

Помолих да ми донесат храна и вино. Ядях, пиех и наблюдавах оттеглянето на нападателите по страничните улички около главната, която водеше към двореца. От време на време се появяваха малки групи, които изстрелваха няколко стрели, а после се скриваха в сенките. В деветия час Марунет и Пера изпратиха говорител на тъй наречения Градски съвет, нагъл мъж, който се приближи, клатушкайки се, до портата и размаха сабя сякаш беше офицер. Поиска да го пуснем вътре.

Наредих да го пуснат, а после го арестувах.

— Защо? — пожела да узнае той.

— Измяна!

Докато го измъчвахме, не беше толкова арогантен. Наемниците ми започнаха да дерат краката и ръцете му и той се съгласи да говори. Даде ни имената на градските водачи и изпусна нещо, което смрази сърцето ми. Говорителят, чието име не си спомням, възрази, че действията им се подкрепят от двореца.

— Кой дворец?

— Ами че този! — сопна се той с окървавена уста. Разбрах, че няма какво повече да ми каже. Наредих на стражите да го екзекутират и да хвърлят главата му от стената.

Изхвърчах от Дома на оковите и се насочих право към женските покои. Анхсенамон и посестримата ѝ демон Амедета бяха във вътрешната зала, седнали на двоен стол. Вече знаеха за бунта и последвалия хаос, но това не им пречеше да си разглеждат безгрижно ноктите.

— О, чичо Маху! — вдигна глава Анхсенамон. — Изглеждаш разтревожен. Нали ти казах, че трябва да напуснем това място.

Едва се сдържах да не я зашлевя. Амедета седеше с кръстосани крака до нея и се усмихваше с очи.

— Документите ми?

— Чичо Маху, за какво говориш?

— Знаеш много добре за какво говоря.

Вдигнах ръка и отстъпих, като същевременно извиках охраната. Те връхлетяха в стаята с извадени мечове. Двете хитруши скочиха на крака. Анхсенамон възнегодува срещу такова натрапничество.

— Не се тревожи — успокоих я. — В безопасност сте.

Казах на наемниците да претърсят стаята. Анхсенамон и посестримата ѝ кучка изпищяха, че това е насилие. Виковете им привлякоха вниманието на една прислужница, която обаче се оттегли безшумно при вида на мечовете на охраната. Наредих да претърсят навсякъде. Анхсенамон и Амедета седнаха отново на стола, примирени със съдбата си. Отвън се чува виковете; бунтовниците бяха подновили нападението си. Гледах как наемниците ми, все крадци и грабители, преравят цялата стая и отвъд. Отначало си мислех, че Анхсенамон е много хитра; накрая се оказа много глупава. Намерих документите в двойното дъно на една дървена ракла: писма от дядо ѝ с информация и новини от случващото се в Тива и указания какво да прави тук.

— „Скъпа дъще“ — зачетох на глас и отблъснах Анхсенамон. — „Трябва да намериш онова, което искам, и да го унищожиш. В крайна сметка чичо Маху ще се радва, че вече не притежава онова, което някога имаше.“

Посочих Амедета.

— Изпратила си я да ме прелъсти. Била ти е съгледвач, шпионин?

— Остаряваш, чичо Маху — изсъска в отговор Анхсенамон, — а и оглупяваш. Много си непохватен.

Казах на стражите да я задържат на стола. Те, разбира се, не го направиха: царската плът бе свята. Просто исках онази кучка да разбере, че търпението ми е наистина изчерпано.

Останалите писма от Ай съдържаха съвети, написани с код, който вече разбих. Говореше за приятели в Ахетатон. Към края на едно от писмата попаднах на уверения, че всичко ще бъде наред и тя и младият принц няма да пострадат. Хвърлих писмата на пода и посочих прозореца.

— Ти стоиш зад всичко това, нали? Ти си подхранвала бунтовниците с информация и си ги подстрекавала.

Щях да продължа да беснея, но дойде полковник Небамум. Анхсенамон, кучката ѝ с кучка, му се усмихна умилкващо. По лицето му разбрах, че положението е сериозно.

— В двореца има стрелци — прошепна той. — Не, имам предвид стрелци на бунтовниците, слуги, които са грабнали оръжие. Трябва да се оттеглим преди стъмване. Трябва да отведем принца и останалите и да се насочим към баржите. Проверих запасите в кухнята: имаме

запаси само за два-три дни. Бунтовниците все още не са се организирали напълно...

— Но това ще стане скоро, нали?

— Дотогава ще са завзели града оттук до реката.

Отидох при една от рисунките на стената, която изобразяваше Ехнатон в преклонение пред слънцето. Ай знаеше, че съм в капан, а аз съзнавах, че е тръгнал насам, за да изиграе ролята на великия спасител. Нямаше реална опасност. Ако превземеха двореца, бунтовниците щяха да вземат принца и Анхсенамон за заложници. Но имаха строги указания да не позволяват нищо да им се случи. Чудех се какви бяха указанията им по отношение на мен.

— Уверявам те — настоя Небамум, — че ако не напуснем веднага, дворецът ще бъде превзет. Ще последва кървава баня.

Избърсах потта от челото си и кимнах. Издадохме заповеди. Много от слугите вече бяха избягали. Наемниците ми също вече бяха надушили накъде духа вятърът. Ако бунтовниците успеяха да превземат замъка, битката щеше да е люта, от стая в стая, от двор в двор. Те също искаха да се махнат.

По залез-слънце се събрахме в главния двор. Небамум се съгласи да изостави колесниците си. Щяхме да се сражаваме на крак. Тесните улички, да не споменаваме опънатите през тях въжета, правеха използването на колесници напълно безполезно. Наредих да се донесат от оръжейната всички налични щитове, подредихме се в защитна стена по шест редици от всяка страна. Царското семейство се намираше в средата. Небамум командваше предната линия, а аз защитавах гърба ни.

Изчакахме залязващото слънце да заслепи нападателите, после наредих портите да се отворят и започнахме придвижването си по Улицата на лъвовете към реката. Небамум вече беше изпратил облечени като слуги съгледвачи да предупредят баржите за пристигането ни. Битката беше кървава. Посрещна ни градушка от снаряди, стрели и камъни; не можехме да спираме за ранените. В центъра принцът и Анхсенамон бяха пазени от царски щитоносци. Испитах истинска обич към момчето и сестра му, които не показваха никакъв страх при неспирните атаки на бунтовниците, отчаяно опитващи се да пробият линията. Издигнахме царското знаме в знак,

че принцът е част от групата; това намали силата на атаката; вражеските водачи не желаеха да проливат царска кръв.

Разстоянието от двореца до реката не беше повече от три километра, но ни се стори безкрайно. Отначало се придвижвахме бързо и изненадахме бунтовниците, но веднага щом осъзнаха какво става, те се втурнаха по страничните улички успоредно на нас. Небамум не спираше нито за миг, за да не ни обкръжат. В мрака виждах къщите от двете ни страни, надвесените над нас гротескни статуи и чувах свистящите във въздуха стрели. Вървах в задните линии и наблюдавах нападателите. От време на време някой щитonosец падаше, но нищо не можехме да направим. Ожесточеният ръкопашен бой продължаваше. Колкото повече приближавахме реката, толкова поточаян бе сблъсъкът, но накрая стигнахме. Баржите бяха готови. Редиците на Небамум се отвориша и принцът, природената му сестра и слугите им се качиха бързо на първата баржа, а стрелците на борда изстреляха порой от стрели над главите ни. Щом се уверихме, че принцът е в безопасност, останалите го последваха. Сформирахме коридор и с падането на здрача защитният ни обръч започна да оредява. Баржа след баржа се приближаваха и поемаха на борда си колкото можеха, след което се оттегляха. Бунтовниците не бяха предвидили това. Нямаха власт над водата, а капитаните на нашите баржи бяха опитни речни бойци.

Разтревожих се. Дали щеше врагът да премаже отслабените ни сили? Битката продължи на светлината на факлите, мъже пицяха и се биеха, телата боляха от изтощение. Усетих хладния вятър откъм реката, миризмата на гниеца растителност, плисък на вода. Ариергардът ни бе достигнал пристанището и се разпръсна. Мъжете се скриха. През известен период един от знаменосците извикваше и следващата група се отделяше и се впускаше в бяг, за да се качи на баржите. Няколко не прецениха добре разстоянието и паднаха във водата. Виковете на ранените и умиращите размърдаха близкото свърталище на крокодили. От баржите прозвучаха предупредителни викове, във водата бе изсипано масло и мястото бе обсипано със запалени стрели. Писъците откъм реката бяха сърцераздирателни. Нападателите внезапно се оттеглиха.

— Какво става? — извиках на един офицер.

Рев откъм реката ме накара да се обърна. Баржите ни представляваха дълги тъмни сенки наред водата, осветявани тук-там от факли. С изненада установих, че се бяха появили и други баржи, очевидно бойни, разветите им знамена трепкаха на светлината. Това бяха личните знамена на лорд Ай — Златният Хор, Соколът на Египет. Бунтовниците се оттеглиха. От новите баржи слязоха войски наемници, стрелци, тежка пехота, които моментално навлязоха в града, докато друга войска приближаваше откъм източните скали.

— Добре ли си, лорд Маху? — огледах се. Нахтмин в целия си блясък на генерал, с яки за храброст на врата, свали кожения си шлем. — Изглеждаш доста смутен, лорд Маху. Ела с мен! Лорд Ай нареди.

Покатерих се на чакащата малка лодка. Стигнахме до една от бойните баржи. Покатерих се по възжена стълба; на палубата светеха маслени лампи. Зърнах принца и Анхсенамон, седнали върху възглавници под кървавочервен навес, захапали безгрижно по един плод. Тутанкамон скочи на крака с намерението да изтича да ми покаже меча, който Ай му беше дал, но от сенките пристъпи една фигура. Разпознах усмихнатото изрисувано лице на лорд Майа, ковчезника.

— Изглеждаш по-доволен и благоденстващ отвсякога — отбелязах аз.

Хюйи се присъедини към него. И двамата ме погледнаха тъжно, както някога, когато бяхме Чеда на Кап, сякаш съм направил някоя беля и сега ще бъде наказан.

Нахтмин ме побутна леко. Един пазач отвори вратата на кабината в центъра на баржата и аз пристъпих в топлата, ароматна светлина. Лорд Ай седеше на малък диван с отрупани около себе си възглавници. Малката масичка от слонова кост пред него бе отрупана с документи и мастилници. Двама писари от Дома на писарите бяха приклекли от двете страни на масата и внимателно записваха прокламациите на Ай. Кобрата в човешки образ не ми обърна внимание. Взе един бокал вино — спомням си, че беше тюркоазен — и сръбна едва, след което продължи да диктува прокламацията.

— Всеки, заловен с оръжие, ще бъде убит. Всеки, доказано виновен в изнасилване, насилие или грабеж, ще бъде екзекутиран. Всеки, който се противопостави на властта, ще бъде последван от

същото наказание — махна с ръка. — Останалото знаете. Можете да се оттеглите.

Освободи писарите и се обърна към мен с все същите коварни очи на тясното лице. Робата му бе от най-чист лен; верига, засвидетелстваща сана, висеше на врата му. По пръстите му проблясваха пръстени и той си играеше с тях с лице наполовина скрито зад дланта си.

— Скъпи ми лорд Маху, радвам се да те видя — бутна няколко възглавници на пода до себе си. — Седни.

— Ще постоя — протегнах се и бързо взех бокала му. — Бих желал да ти върна комплимента, лорд Ай, и да кажа колко се радвам да те видя — отпих от виното. — От чернозема на Ханаан, Лозята на Ливан?

— Малко по на юг — усмихна се Ай. — Ела, почини си. Лицето и ръцете ти са опръскани с кръв!

— Може да се опръскаш и още, ако брат ти зад мен не престане да ме гледа като затворник и не махне ръката от мечата си — обърнах глава. — Всъщност бих предпочел да излезе.

Съжалих, че съм пил от виното. Гадеше ми се. Ръцете и краката ми натежаха. Толкова исках да седна, коленича или клекна. Ай направи знак с ръка и врата се затвори зад мен. Седнах на възглавниците с бокала в ръка.

— Какво става тук? — попита той.

— О, недей да си играеш на котка и мишка с мен — сопнах се аз. — Бунтът в града беше работа на твоите хора, по-точно на внучката ти. Беше й наредено да намери тайните документи, които взех от лагера на узурпатора. Унищожила ги е, нали?

Ай сви рамене.

— Така или иначе никога нямаше да ги използваш.

— Въстанието — настоях аз. — Знаеше, че няма да наранят принца и Анхсенамон. Организирай си всичко така, че да изглеждаш като спасител, постигнал велика победа, като тази на генерал Хоремхеб. Той знае ли за тази експедиция?

— Ще му бъде казано за твоите разходки из Източната пустиня, за пренебрегването на грижите към принца, за отказа ти да се подчиниш на указанията на Царския кръг — замълча. — Защо отиде в пустинята, Маху? Какво искаше да видиш?

— Онова, което си търсил ти, лорд Ай, когато съсече лорд Туту и останалите. Намерих пещерите, разгледах рисунките. Намерих и лорд Туту или поне онова, което бе останало от него, както и разни документи, които, уверявам те, съм скрил на тайно място.

— Рисунките?

Лицето на Ай светна от вълнение.

— Предполагам, че знаеш.

Ай прехапа устна.

— Защо ги изби?

— Бяха бунтовници и предатели.

— По заповед на Царския кръг ли го направи?

— Някой ден, Маху — усмихна се той, — някой ден ще ми разкажеш какво си намерил там.

— Не, някой ден аз ще разкажа на генерал Хоремхеб какво съм открил.

Ай потропа с пръсти по една от рисунките на ръба на масата и разгледа някакви документи. Вдигна глава.

— Връщаме се в Тива, Маху. С Ахетатон е свършено; няма да остане камък върху камък. Сега трябва да се отпуснеш, сънят свърши.

Върнахме се в Тива след седем дни. Ай се представи като генерал победител, завърнал се от война. Минахме в бляскава процесия през града, през Улицата на овните и Улицата на сфинксовете, под звука на тръби и развети знамена. Млади момичета хвърляха розови цветове, жреци редяха молитви сред облаци тамян, а храмовите хорове пееха триумфални химни.

*Безкрайна е славата ти, Хор на Юга!
Вдигна ръка и разпръсна враговете си,
разгроми враговете на Египет,
възвърна честта на Царството на Двете земи.*

Тутанкамон бе в открита носилка заедно с Анхсенамон и бе приветстван с радостни викове, макар че хората пееха химна най-вече в чест на лорд Ай. Осъзнах колко работа са свършили Ай и другите.

Храмовете бяха отворени, колоните — пребоядисани, нови пилони за знамена — поставени отгоре, а червени и сини знамена се пърхаха на вятъра. Портите и вратите на храмовете бяха възстановени и украсени с мед и бронз. Пазарите бяха оживени; търговията се бе завърнала в Тива. Златовърхите обелиски светеха на слънчевите лъчи. Ехнатон беше забравен, мечтата му за Единствен бог и нов град се бе разпиляла като пращинки на вятъра.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

ГЕР РЕ: ЗАМЛЪКНАЛА УСТА

За коронацията си Тутанкамон бе сложен да седне на Великия златен трон. Шестима носачи го носеха на рамо с взвод пехота от всяка страна. Музикантите пронизаха въздуха: вой на тръби, зловещо биене на огромните барабани, тропане на систра^[1]. Пред трона жреците на Амон с овнешки глави и кожи на пантера вдигаха сребърни кадилници към лицето на своя суверен, който бе внимателно подготвен и инструктиран какво да прави.

Бяха минали само няколко дни от завръщането ни в Тива, когато Царският кръг се събра и бе взето решение Тутанкамон да бъде коронясан за фараон на Египет. Щеше да държи жезъла, ветрилото и скиптъра; името му щеше да се разнесе от преди Третия праг до Делтата. Мен самия ме пренебрегваха; канеха ме на срещите на Царския кръг повече като наблюдател, отколкото като участник. Хората ме избягваха. Разпознавах симптомите. Бях изпаднал в немилост.

Най-накрая денят бе настъпил. Тутанкамон щеше да носи Двойната корона на Египет, щяха да го заведат в храма на Амон, за да му бъде предадена Великата служба. Поканиха ме, дори ми отредиха почетно място, но мълчанието на останалите беше злокобно. Бях белязан.

Тутанкамон се вълнуваше. Аз участвах и дори надзиравах разкошната церемония. За първи път от почти двацет години щеше да се състои коронация. Царският кръг бе решил също така след коронацията Анхсенамон и Тутанкамон да встъпят в свещен брак. Паметен ден, в който принцът премина на носилка през широката улица. Навсякъде около него ветрила развяваха скъп парфюм, а той едва се виждаше зад облаците тамян. Процесията мина по Улицата на сфинксовете, покрай заоблените стени на храма и блещукащите води на свещените щерни. Горещината ставаше все по-непоносима. Тълпата се увеличаваше — дебела жива ограда от ръкопляскащи хора.

Приблжихме извисяващите се гигантски колони на храма в Карнак. Това бе не само денят на коронацията на Тутанкамон; това бе възможност да се покаже на народа на Египет, че властта на Амон се е възвърнала; че дните на Атон, Единствения бог, са свършили. Около Тутанкамон се суетяха безброй жреци и пророци, ръководители на церемонията, придворни. Разбира се, най-видно място бе отредено на Царския кръг, най-вече на лорд Ай в бляскави, подчертаващи положението му роби.

Наедно с останалите последвах принца през тайната врата на храма в ледената тъмнина. Стигнахме до Голямата зала, където се намираше светилището на бог Амон. Появи се помощник жрецът, поръси светена вода и заниза свещените думи на молитвата: „Пречиствам те с това. Ще ти дам живот, здраве и сила.“ В този момент принцът бе съблечен и обвинен в традиционните роби на първожрец и фараон: широка мантия на раменете и къса пола с опашка на чакал от колана. Божествените инструменти бяха сложени в ръцете му: жезълът, ветрилото и скиптърът. Изкуствена златна брада бе закрепена на малката му брадица. Когато беше готов, влязохме в огромната зала за Пиршеството на Царската диадема, където се състоя самата церемония по коронясването. Жреци с ужасяващи маски на ястреби и хрътки, които символизираха Хор, бога на Долен Египет, и Сет, бога на Горен Египет, сложиха двете корони на главата на фараона: първо Бялата корона на Горен Египет, последвана от Червената корона на Долен Египет, а около тях бе поставена златната лента, на която бе изобразена главата на кобрата, Ураеята, Защитника на фараона и Покровителя на Египет.

— Поемам господство като Цар на Севера. Поемам господство като Цар на Юга...

След този обет Тутанкамон, за да установи не само своето господство, но и това на Амон, навлезе още по-навътре в светилището, за да легне в почитание пред наоса, Свещения шкаф. После разчупи свещените печати и отвори вратите. Аз бях до него, за да му помогна — изключение от правилото. Вътре се намираше малка статуя от позлатено дърво, инкрустирана с бисери — Богът, седнал на трона си, с кърпа на главата и две щраусови пера отгоре. Никога няма да забравя онези зелени очи, леко отвратителни върху глупавата, ужасяваща маска.

След края на коронацията излязохме от храма и тръгнахме в триумфална процесия през Тива, за да може фараонът да покаже лицето си на народа си. Гледката беше величествена: маршируващи войници, тракащи колесници, въздух, сгъстен от тамян и парфюми.

В късния следобед Церемонията на процесията беше приключила и в двореца Малгата започна великото пиршество. Тъкмо търсех мястото си на царския подиум, когато усетих нечия ръка на рамото си и се обърнах. Генерал Нахтмин се усмихваше подмолно, заобиколен от група офицери.

— Лорд Маху — изрече с равен глас той, — арестуван сте.

Оставих ги да ме ескортират извън залата, по стълбите към покоите ми и това, така да се каже, бе краят на дните ми като настойник на принца. На следващата сутрин бях призован на среща на Царския кръг. Накараха ме да стоя като затворник, докато Ай, в качеството си на първи министър на фараона, изброяваше обвиненията срещу мен: занемаряване на задълженията ми в Ахетатон; излагане на опасност на принца; глупавото ми приключение (по неговите) думи с похода в Източната пустиня; бунтът в града; неспособността ми да защита принцеса Анхсенамон.

Обвиненията представляваха списък неясни, празни думи. Огледах се наоколо за подкрепа. Хоремхеб и Рамзес избягваха погледа ми. Хюйи и Майа седяха на възглавниците си с наведени глави. В крайна сметка присъдата ми бе домашен арест в голямо имение близо до пътя извън Тива. Пентжу, който също бе включен в обвиненията, бе обявен за официално опозорен. Къщата се намираше на пет километра на север от Тива и много подобна на тази, в която съм задържан в момента — с помощни постройки, градини и висока ограда, зорко пазена от войници на Нахтмин. Пентжу прие съдбата си без протести и се шегуваше как ще се устроим като стара семейна двойка. Дадени ми бяха няколко слуги и имах право да избира десет от наемниците си, които да ме придружат. Попитах дали има доброволци и прекрасните момчета не се поколебаха. Заведоха ни в имението и бяхме заплашени със смърт и изгнание, в случай че решим да напуснем.

С Пентжу разделихме къщата и всеки си избра покои. Никой не се оплака. В сърцето си знаех, че сега не е нито времето, нито мястото. Понякога Пентжу ме питаше защо се стигна дотук. Отвърщах му със същия въпрос. В първите няколко мига възможните отговори се

блъскаха в главата ми. Накрая стигнах до лесното и грубо заключение, че просто вече не бях необходим. Службата ми на началник на полицията бе поета от Собек, който често ме посещаваше. Нямаше злоба или отмъщения. Собек просто бе успял. Беше понапълнял. Често го дразнех заради шкембето и понатежалата челюст. Седяхме под някой чинар в градината, пиехме вино и си припомняхме подвизите си в лагера на хетите. Изборът на Собек за началник на полицията беше добър: като бивш беглец той познаваше всеки трик и всяко движение на онези, които преследваше. Носеше ми новини от Тива и Египет. Как Хоремхеб и Рамзес сега отговаряха за гарнизоните на север от Мемфис, занимаваха се да укрепват защитата на Египет, набираха нови войски и формираха ескадрони колесници. Хоремхеб отсега планираше славния ден, в който египетските сили ще прекосят Синай и ще нахлуят в Ханаан. Ахетатон почти не се споменава; беше оставен да загине. След бунта беше изоставен, дворците, храмовете, алеите с колонади, улиците и парковете бяха предадени обратно на пустинята. Кладенците бяха засипани, каналите — пресъхнали; само за две години той се бе превърнал в свърталище на просяци и престъпници.

Собек често ме питаше защо бях приел съдбата си толкова покорно. А какво друго можех да направя? Когато вече не се грижех за принца, се уморих от борбата, от кръвопролитията и насието. Искях мир, място да се подслоня и помисля. Подобно на ручей сред скалите, животът ми внезапно бе поел в нова посока. Хоремхеб и Рамзес ме посещаваха. Бяха заинтригувани от приключенията ми и често ме разпитваха за последните дни на Ехнатон. С течение на месеците посещенията им ставаха все по-редки, но когато идваха, винаги носеха дарове и уверения в приятелството си, а разговорът винаги се завърташе около хората на Атон и племената хабиру.

Джарка и Мерт се преместиха при мен, като заявиха, че предпочитат самоналожено изгнание пред живот в двореца. Имението имаше множество стаи и достатъчно голяма градина за поне три домакинства. Ожениха се и само след няколко месеца Мерт забременя. Джарка се върна към старата си роля на мой съветник. Съветваше ме да не казвам почти нищо на Хоремхеб и Рамзес и същевременно ме предупреждаваше кои са шпионите на лорд Ай в домакинството. Собек беше най-честият ми посетител. Донасяше новини от двореца,

слухове и клюки като повей на вятъра. Разпитвах за младия фараон, единствения, за когото наистина ме беше грижа. Според Собек Тутанкамон много рядко се показваше и се криеше в сенките. На практика лорд Ай и неговата внучка Анхсенамон бяха истинските владетели на Египет. Разказах на Собек за похода си в Червените земи, за странната пещера и опасните рисунки. Показах му и документите, които бях намерил до жалките останки на лорд Туту. Най-много го заинтригува рисунката на стареца. Дълго време я разглежда и внезапно избухна в смях.

— Какво е толкова смешно? — попитах сърдито.

Отначало Собек отказваше да отговори.

— Какво е?

Връчи ми папируса.

— Погледни, Маху, какво виждаш?

— Глава на старец, обрамчена в листа. Какво друго?

— Не, Маху, погледни в центъра, гледай в центъра и ще забележиш как се появява друга рисунка. Много често срещан почин сред художниците, начин за предаване на тайни послания.

Взрях се в рисунката, но не видях нищо. Собек настояваше. Каза ми да я сложа на пода и да се вгледам внимателно. Направих го и ахнах от изненада при вида на новата рисунка. Беше на двойка, която се целуваше и не беше трудно да се разпознаят острите черти на лорд Ай и прекрасното лице на дъщеря му Нефертити с вдигната високо коса.

— Рисунка в рисунката — възкликнах аз. — Но това е скандално.

— Така ли?

Вдигнах поглед. Собек вече не се усмихваше.

— Чувал ли си слуховете, Маху? Че Ай и Нефертити са били любовници?

— Баща и дъщеря! — възмутих се аз.

— Баща и дъщеря. Слуховете твърдят, че Анхсенамон не е дъщеря на Ехнатон, а на дядо си.

— Всемогъщи...!

— Маху, аз съм началник на полицията. Изкопчил съм своя информация от придворните слуги, които подслушват през открити врати или надничат през прозорци. Говори се дори, че разривът между

Ехнатон и красивата му царица първоначално бил породен от неговите подозрения за истинските отношения между Нефертити и баща ѝ. Мога да ти покажа една прислужница, перачка, която ми разказа как лорд Ай спи не само с внучката си, но и с нейната придворна дама. Лорд Ай наистина вярва, че е господар на всички около себе си.

— Би ли могъл, дали би си позволил — попитах аз — да навреди на младия фараон, да го отстрани от власт; да завземе жезъла и ветрилото?

Собек поклати глава.

— Това би било равносилно на гражданска война. Ай има подкрепата на Хюйи и Майа само като първи министър, а не като фараон, да не говорим, че на север Хоремхеб и Рамзес го следят много, много отблизо.

Колкото повече говореше Собек, толкова повече мислех за Ай и толкова по-опасен ставаше той. Нима искаше да е фараон, владетел на Египет и просто чакаше подходящия момент? Собек ми съобщи, че Нахтмин сформира собствена армия, чиито гарнизони разполага по поречието на Нил, дори отвъд Третия праг. Ай без съмнение се готвеше. През втората година от изгнанието ми той изпрати Нахтмин с лорд Хюйи в Нубия да потушат зараждащия се бунт и веднъж завинаги да поставят тази богата провинция под твърда египетска власт. Армията пожъна небивал успех. Дори от моята градина се чуваха тълпите, които вървяха по пътя край реката, нетърпеливи да стигнат Тива и да приветстват войската на победителя. Хюйи се върна с коли и баржи, отрупани с плячка: щраусови пера, злато, сребро, бижута, също и много пленници и заложенници.

В такива моменти усещах лека завист, но постепенно се успокоих и посветих вниманието си на малкия син на Джарка и на това да превърна градината си в рай. Пентжу буквално се превърна в отшелник. Радвах се на сухия му хумор, но с течение на месеците интересът му към виното и самотата се засили. Понякога не се бръснеше и миеше. Виждах, че здравето му се влошава, умът му вече не бе толкова остър; бях се зарекъл да не последвам примера му. Вместо това станах запален градинар, копаех кладенец, засаждах лози, сеях лехи с билки и цветя. Построих пристройки към къщата и малка беседка за градината. Позволено ми беше да ходя на риболов в реката; дадох ми малка лодка, но с мен винаги имаше охрана.

Трябва да съм прекарал там около две години в разни занимания, когато през втория месец на пролетния сезон Собек пристигна с посивяло лице. Попитах го какви са новините. Изрече само една дума: „Мерире“. Според Собек Мерире се бе върнал в Тива, за да убие онези, на които сега гледаше като на свои закleti врагове. Собек посочи стената около къщата ми.

— Пази ги внимателно!

— Но аз съм в немилост — отвърнах аз. — Мерире...

— Задръж отговора си — прекъсна ме Собек. — Ти трябва да бъдеш наказан наред с останалите.

Думите на Собек се оказаха пророчески. Убийците на Мерире дойдоха една вечер три седмици по-късно, преливащи като вода през зида. Въоръжени с ками, убиха двама градинари и се опитаха да насилват една странична врата, но бяха пресечени. Оцеля само един, но дълбоката рана на шията му не даде възможност да го разпитаме. Накарах да съблекат телата. Бяха египтяни, които не познавах. От белезите по телата им съдех, че са ветерани, бивши войници. Собек пристигна с полицията. Той също огледа труповете и заключи, че вероятно са професионални убийци. Хвърлихме ги в реката. Собек доведе още наемници и удвои охраната по оградата. Имаше вести и за други опити за убийство в Тива. Дори лорд Ай не беше минал незасегнат. Рано една сутрин, докато отивал в храма на Маат, бил нападен от луд на входа на един от централните вътрешни дворове в комплекса Карнак. Естествено, Кобрата бе успяла да се измъкне.

След няколко седмици посегателствата спряха и животът се върна в нормалните релси. От време на време фараонът Тутанкамон ми изпращаше дарове и кратки писма, в които винаги разказваше за здравето си и питаше за моето. Джарка се опита да поиска аудиенция с Божествения с дарове и малкия си син, когото възнамеряваше да му представи, но всеки път някой иконом или дребен чиновник го връщаше още преди да е стигнал външния двор. Разбира се, чувахме клюките. Тутанкамон беше отшелник. Виждаха го на носилка към реката, заобиколена от хора на Ай, или прикрит зад безброй лакеи и армия жреци на път за някой от храмовете да запали тамян и направи жертвоприношение. Говореше се за млад мъж със среден ръст, с прегърбени рамене и слабо тяло, с красиво, ведро лице и очи с особена форма. Анхсенамон, която бе винаги близо до него, се прочу като

красавица, известна с любовта си към най-редките парфюми и изключителни бижута.

На практика лорд Ай бе истинската сила в империята, едновременно първожрец и везир. Атон вече не се споменаваше. Дочух как градът, някога славата на Египет, бе постепенно поглъщан от нахлуващата пустиня. Скитници, пустинници и либийски разбойници разграбваха красивите къщи, а прекрасните слънчеви храмове на Атон зееха към небето. Именията на богатите се разделиха с кедровите си греди и колони с гравюри на сови и чакали. Всичко това се случваше безшумно, докато лорд Ай и Царският кръг полагаха усилия да накарат хората да забравят управлението на Ехнатон. Армията беше подсилена, създадени бяха нови легиони, изградени бяха нови ескадрони колесници, конюшните бяха попълнени, а нови конеферми — построени. Домът на войната внасяше дърво и метали за оръжейницата си. Войските се използваха не само за да впечатляват чуждите пратеници, а и да потушават беззаконието в градовете и Червените земи, както и по поречието. Крепостите и граничните постове бяха подсилени. Организираха се наказателни походи, които да обезопасят пътя на Хор през Синай, както и пътищата до мините, каменоломните и оазисите в Източната и в Западната пустиня. Бунтовете в Куш бяха смазани, а военното командване начело с Хоремхеб и Рамзес, натискаше за открита война за подсигуриране на Ханаан и обуздаване на растящата сила на хетите.

Лорд Ай, заедно с Хюйи и Майа, устояваше на тези аргументи. Египет имаше нужда да заякне, преди да се впусне във война. В Дома на среброто Майа като работлива пчеличка се стараеше да попълни богатството на Египет. Злато, сребро, драгоценни камъни, лапис лазули, тюркоаз, малахит, алабастр и ценна дървесина се изливаха в Египет. Храмове също грееха от власт и сила при тази реставрация. Училищата на живота бяха отново отворени, житниците се пълнеха, в кошарите и оборите бяха докарани отбрани овце и волове. Хората отново свикнаха да виждат дебели жреци с натъпкани от жертвоприношения търбуси и кесии, натежали от даренията на вярващите. Духовенството на Амон, Хор, Анубис и останалите богове възвърна предишната си арогантност с една осезаема разлика: лорд Ай, паякът в центъра на Египетската паяжина, следеше изкъсо както първожреците, така и всеки друг чиновник, писар, иконом и

знаменосец. Единствено в Мемфис и други градове на север влиянието на Ай отстъпваше на това на Хоремхеб.

Източникът на всички тези клюки бе, разбира се, Собек. Но ако той знаеше колко струва Ай, то лорд Кобра със сигурност му връщаше комплимента. Приятелят ми се смееше как шпионите му шпионират тези на лорд Ай, както и тези на всички останали. Не биваше да подценява този човек! Аз, естествено, се опитах да го предупредя. Един ден — трябва да е било през третата година на изгнанието ми — докато седях със Собек, се опитах да му разкажа историята за укротителя на змии, когото веднъж бях арестувал.

— Беше един от онези хора — започнах аз, — един от най-обаятелните мъже, които съм срещал. Способен бе да убеди пиле да се излюпи; беше толкова остроумен, че го освободих невредим.

— Мисля, че знам историята — отвърна Собек. — Но нищо, разкажи ми я отново.

— Укротителят пътувал из селата в покрайнините на Западна Тива. Продавал свещено змийско масло, което трябвало да се втрива в гениталиите на мъжа и правело пениса по-силен и здрав. Този измамник натрупал доста голямо богатство, докато не се опитал да измами един мой информатор сред селяните. Укротителят бе арестуван и доведен при мен. Призна, че така нареченото свещено масло е просто разтопена мас от плъх. Разбира се, никой никога не се оплаквал, така че какво лошо имало? Прав беше. Собек, познаваш ли мъж, който би искал да си признае, че има проблеми между краката, и когато се опитал да направи нещо, за да подобри положението си, го измамили?

— И поука е?

— Така действа лорд Ай. Той те мами, омагьосва те, а после можеш да виниш единствено себе си.

— Маху, не можеш ли да кажеш и една хубава дума за него?

— Да, брат му Нахтмин е много по-лош!

Вярно, Собек беше бивш водач на бандити и крадци, но в него имаше своеобразен вид благоприличие, което неотдавнашната му женитба за възпълничката, пращяща от енергия дъщеря на един високопоставен тивански търговец сякаш бе изкарала на преден план. Беше доволен от света и в мир със себе си. Молах се да остане достатъчно бдителен, че да усети мрака в душата на генерал Нахтмин, мъж с каменно сърце и никаква доброта, убиец по рождение, свиреп

боец, посветен на харизматичния си по-голям брат. Сега Нахтмин беше главен писар, главнокомандващ на южната армия на Египет, легиони, ескадрони колесници, полкове стрелци и наемници. Използваше тази войска, за да избива скитниците, които бяха дошли от пустинята в търсене на лесна плячка; да изстребва тях, както и всяка друга заплаха за властта на брат си. Грабителите на гробници вече не плячкосваха Некропола или Долината на царете. Нахтмин ги излови и ги набучи на колове по пътищата и скалите.

— Крадците се опитаха да отнесат съкровището — обясни Собек и отпи от виното си. — Бандитите знаят всичко за съкровищата, пренесени от Ахетатон. Просто ме е яд, че не си взех своя дял — засмя се Собек. — О, виждам, че все още пазиш двете статуи.

— А, да. Пентжу ги получи като дар от двореца заради грижите си за младия фараон. Единственият подарък, който получи. Постави ги на входа на Колонната зала. Между другото, какво стана с останалото съкровище?

— Нека го кажа така: в Тива няма да срещнеш нито един просяк, Маху. Нахтмин ги изпрати в Долината на царете на тежък труд; да копаят новите гробници. Мъже, жени, деца, след месец всички бяха мъртви.

— Защо нови гробници?

— Отначало съкровищата от Ахетатон бяха временно складирани в гробниците и погребалните храмове на старите фараони. Сега Ай ги пренася на място, известно само на него, Нахтмин и другите от шайката им.

Известно време мълча.

— Има известна полза от него — измърмори той. — Говоря за генерал Нахтмин. Убийствата престанаха. Прерових навсякъде за Мерире и кликата му. Изпариха се като дим.

— Изклани, затрити?

— Не — въздъхна Собек. — Избягали са, но не знам къде, вероятно отвъд Синай, което пък ме навежда на един друг въпрос.

Посочи градината: Джарка и Мерт седяха до Езерото на чистотата и гледаха как синът им Имотеп лази като буболечка наоколо. Наведох се към него.

— Да не би да са в опасност?

— Засега не. Но ти останаха верни. Джарка можеше да напусне. Щях да му намеря някаква служба в двореца или някой храм. Още повече да не забравяме, че и двамата знаят за клането — Собек потропа с нокти по чашата си. — Не преставам да се питам защо те подкрепиха?

— Не си ли чувал за преданост и приятелство?

Собек само потърка ухо, навик, когато беше подозрителен.

— Мисля, че Джарка е тук да те следи, Маху, макар че не знам каква е причината.

— Защо си се загрижил за него точно сега?

— Не, не съм се загрижил за него. Сигурен съм обаче, че генерал Рамзес много би искал да ги разпита и ще ти покажа защо.

След четири дни Собек дойде по тъмно. Пиших в дневника си и описвах вечерния хлад, аромата на градината, там където цветните маслени лампи светеха и танцуваха като светулки. От реката долитаха разнообразни звуци — ревът на хипопотамите, който почти заглушаваше заглъхващата песен на птиците, и забързаният хор от жаби. Седях на покрива на къщата, вирах се в *акака*, както поетите наричат звездите, „цветята на небето“, разцъфнали в светлина на фона на нощта. Тази хармония бе нарушена от вестта за пристигането на Собек. Слязох да го посрещна. Той се промъкна през портата, спря и подсвирна. Дотътри се старец, облечен в дебела роба и шал с пискюли около раменете, чиито тръстикови сандали шляпаха по земята. Беше дребен и кокалест, а смачканото му лице приличаше на сушена ядка, макар че бе бдителен, а очите му светеха като на момче.

— Това е Сеену.

Собек представи госта и седнахме в моята Беседка на сините лотоси. Известно време седяхме мълчаливо, докато слугите, сред които без съмнение имаше и шпиони на лорд Ай, ни поднесоха сусамов сладкиш и изстудено бяло вино. Откъм градината долетя дрезгавият глас на Пентжу, който пееше на фона на нощните звуци песен, която всички бяхме научили като Чеда на Кап. Старецът се засмя.

— Добра приспивна песен — прошепна той.

Не отговорих. Надявах се просто Пентжу да се напие, да заспи и да не става за смях. Когато всички слуги излязоха, затворих вратата.

— Кой си ти? — попитах и се отпуснах на възглавниците.

— Сеену някога е бил писар при стълба за екзекуции, където разпитвали пленниците — обясни Собек. — Знае много езици. После станал главен писар в светилището на Анубис.

— Това беше преди цяла вечност — изкиска се Сеену, — когато великият Дом на милион години бе управляван от Могъщия бик, Онзи с великолепно тяло, а аз носех яка с глава на чакал. О, да, преди много, много фараони — затвори очи и се залюля напред-назад. — Трябва вече да съм сред заспалите — гласът му не бе повече от шепот. — Трябва да крача със смъртта — отвори очи. — Минах осемдесетата си година. Дълга това на закрилата на великия бог Буто. Вече съм стар...

Продължи да дърдори. Собек ме предупреди с поглед да мълча.

— Някога слабините ми бяха свежи и плодовити, семето ми бликаше. Нощем спях с робиня от всяка страна.

Отново понечих да го прекъсна, но Собек направи знак да замълча.

— Бях писар в Дома на екзекуциите, секретар на Кланицата в Дома на оковите. Отговарях директно пред фараона, но дори тогава вече остарявах.

— Кой фараон? — попитах аз.

— Тутмос, бащата на Аменхотеп Великолепни. Както знаем, Аменхотеп залюби красива девойка от Ахмин. Тя беше от племето хабиру. О, добре ги опознах — въздъхна той. — Тийи и брат ѝ Ай. Научих всичко за легендите на народа ѝ: как са дошли от Ханаан; как очакват велик водач, който ще ги заведе отново там; как са избрани от бога. Прочетох архивите им. Дори видях рисунките в Долината на сивата зора. Научих и за Атон, Единствения бог. Посетих Ханаан. Изучавал съм хабиру по-задълбочено от който и да е египетски учен.

— И какво стана после?

— Разказах всичко на Тутмос. Той много се разтревожи. Опита се да предупреди сина си, който тогава бе просто малко момче. Аменхотеп срещна Тийи, когато и двамата бяха Чеда на Кап — мъжът протегна ръка с праметнати два пръста. — Бяха неразделни, една от онези женитби, които започват дори преди слабините да проговорят. Жреците съветваха Тутмос да се противопостави на тази женитба.

— Но Тутмос умря неочаквано — прекъснах го аз, — от мистериозна смърт. Беше едва в края на двайсетте си години, нали?

Старецът се съгласи. Захапа голямо парче сладкиш и отпи малко вино.

— А запази ли някакви писмени документи? — попита го Собек. Сеену поклати глава с пълна уста.

Собек ме сръга и ме изведе в градината, като подкани госта да яде и пие до насита.

— Защо си го довел? — попитах го. — Знам за тези легенди. И ти знаеш, че аз знам.

Чух някакъв шум зад гърба си. Обърнах се — нищо, но бях сигурен, че някой е там.

— Нищо ново не ми казва — продължих аз.

— Той живее в Западна Тива — подбираше внимателно думите си Собек. — Преди седмица го чули да се хвали в една пивница, че генерал Рамзес иска да се срещне с него.

Почувствах как по тялото ми полазва студена тръпка, която нямаше нищо общо с нощния бриз.

— Арестувах го — продължи Собек.

— Кого, Рамзес?

— Не се шегувай, Маху. Стареца. Дадох му хубава стая в дома си. Наех една хесета да го топли нощем и се погрижих търбухът му да не остава празен. Той е алчен и развратен като стар коч. Искан да разбере защо Рамзес го търси. Разказа ми за хабиру. Отне ми известно време да сглобя картината. Преди десет години хората не биха обърнали внимание на дрънканиците на един стар писар, готов да те отегчи до смърт за кана бира. Заслушах се и в други доноси. Рамзес е изпратил шпиони в Ханаан. Накарал е писарите да претърсят за документи. Търси Ехнатон. Вярва, че още е жив. Опитва се да открие и Мерире и събира все повече знания за произхода на Ехнатон и легендите на хабиру. Казано направо... — замълча за миг Собек, — ако зависеше от Рамзес, щеше да започне жестоко гонение. Не само щяха да затрият всеки член на култа към Атон, но и всеки, който има нещо общо с хабиру. В това число и Джарка, Мерт и детето им.

— И какво предлагаш?

Собек спря и сякаш се заслуша в пърхането на някаква птица сред клоните.

— Мисля да убия стареца — потри ръце. — Нямам избор. Ще умре мирно в съня си, а тялото му ще бъде балсамирано.

Върна се при беседката.

— Смятай се за предупреден! — извика той. — Ловците са наизлезли.

Месеците преминаха в сезони, сезоните — в години. Изминаха шест години. Понапълнях. На Джарка и Мерт се роди още едно дете — момиче, което нарекоха Мириам, компания за брат й Имотеп. Джарка вече имаше свой живот. Идваше и си отиваше когато поиска. Много рядко говорехме за славните дни, когато заедно съзаклятничехме, вървахме рамо до рамо на бойното поле или сред онова люпило от конспиратори в царския дворец. Джарка сякаш бе омагьосан от жена си и децата си. Първо съпруг и баща, после войник. Отчуждихме се. Това бе пропаст, подобна на онази, която зейва между бащи и синове, когато последните се отделят и създадат свое семейство. Все още бях силно привлечен от Мерт, но тя имаше очи единствено за съпруга си. Беше истинска женитба по любов. О, да, спомняхме си и когато виното се лееше, понякога ни обземаше носталгия. Джарка ме бе предупредил да не говоря за случилото се в Долината на сивата зора и никога да не споменавам името на лорд Ай в присъствието на Мерт. Двете им деца бяха възхитителни. Измислях им прякори, „пухкави топки“ или „гърненца мед“. Ако ми досадеше да се занимавам с градината, да пиша в дневника си или да слушам впиянченото пелтечене на Пентжу, винаги отивах при тях. Отначало ми беше трудно, не защото не харесвам деца, а защото се чувствах прекалено омърсен пред тях. Ръцете ми бяха оцапани с кръв. Бях убивал отново и отново. Чувствах се като чакал, оставен на грижите на малки патенца. Когато описах чувствата си на Джарка, лицето му се разля в усмивка и той ме удари игриво по рамото.

— По-скоро куче пазач, мисля си.

След това ми стана по-леко. Може би ме плашеше невинността на децата. Страхувах се, че по някакъв начин ще усетят, че душата ми е затънала в грехове. Страховете ми не се оправдаха. Децата се радваха на игрите с мен, особено когато се правех на лъв. Открих, че имам талант в резбата и с радост издялквах жирафи, антилопи или пък някоя дървена сабя или щит. Имотеп растеше и често идваше при мен; дори когато седях и пишех, той се наместваше до мен. Гледаше на мен като

на велик воин. Бях трогнат и поласкан, защото така ме бе описал Джарка. Е, да, по-добре, отколкото убиец.

Прекрасната жена на Собек роди момчета близнаци. Тя също идваше на гости, водеше и децата заедно с малка армия кърмачки и прислуга. Започнах да се радвам на дългите вечери, пиршествата и разговорите. Собек бе взел насериозно предупрежденията ми и правеше всичко възможно да се представя за верен поддръжник на Ай.

— Нищо не може да те направи разумен и внимателен, както децата — отбеляза веднъж той.

Носеше и новини за бързото възстановяване на богатството на Египет. И преди всичко в Тива, където сгради от мрамор и бял гранит заслепяваха погледа. Потоци съкровища се стичаха от изток и запад, север и юг. Враговете на Египет, народът на Деветте лъка, трепереше в страх от могъщите легиони и трополящите ескадрони бойни колесници на Египет. Бойните баржи на империята патрулираха по Нил и бреговете на Делтата — могъщи и силни, натоварени със стрелци и копиеносци. Отблъскваха пирати и нашественици от Голямата зелена вода. Често виждах такива баржи от покрива на къщата. Патрулираха по реката с вдигнати знамена и издути платна.

Хората възкликваха, че прекрасните дни на Аменхотеп Великолепни са се завърнали. Чужди пратеници, дори на дългокосите хети, се надпреварваха да уверят във верността си поне Великия дом, Дома на милион години.

Тези сведения не ме тревожеха. Аз бях улегнал и търпелив, сякаш унесен в мечти. Прелъстявах прислужниците. Когато исках да съм сам, слагах широкопола сламена шапка и се заемах с градината. Започна да ми доскучава от цветята и отглеждането на нови видове зеленчуци и билки, включително и собствен вид лук. Станах специалист по отглеждането на каперси, немного месести, но все пак богати на масло. Написах научен доклад за това и го изпратих по Собек в Дома на живота към храма на Хор. Приеа го добре. Специализирах се и в отровите, смесвах сок от бръшлян с горски плодове и други съставки. Резултатът бе напълно недоловим или поне така твърдеше Пентжу. Изследваше отровата ми внимателно, а аз пристъпвах от крак на крак като малко момче. Понякога приятелят ми лекар бе толкова пиян, че ядеше и пиеше каквото му сложиш.

Пентжу не проявяваше никакъв интерес към посещенията на Собек. Отначало си мислех, че когато изтрезнее и разпита Собек внимателно, ще иска да разбере последните новини от Ханаан. След известно време установих, че се интересува повече от делата на Дома на пратениците, който се занимаваше с външните отношения на Египет. Жаждата на генералите за война беше непрекъснато осуетявана, макар че всички се тревожеха от растящата сила на хетите. Лорд Ай, с подкрепата на Хюйи и Майа, бе разработил различна политика: оставяше на другите големи сили, най-вече Митани, да се погрижат за хетите. Пентжу бе особено разтревожен от това и разпита Собек за настойчивите опити на Ай да спечели на своя страна Тушрата, царя на Митани.

— Ай прави всичко по силите си — разказа Собек веднъж. — Изпраща в Митани пратеници със скъпи дарове: цели кораби със злато и сребро за набиране на наемници.

Щом получиеше отговори на въпросите си, Пентжу се връщаше към пиенето. Беше затлъстял и червендалест и през повечето време пиян. Понякога можеше да бъде способен лекар и остроумен събеседник, но държеше да проспива деня, а цяла нощ да пие. Довери ми, че с падането на нощта „демоните крадци“ изскачат от мрака и измъчват душата му.

— Чакат ме — прошепна той и протегна врат, сякаш споделя важна тайна. — Виждам ги да се спотайват наред адски огньове в кипарисовите горички.

Джарка не издържа и го обяви за луд. Аз вярвам, че не беше полуд от всички останали. Подобно на мен, той бе преследван от призраци от миналото, а не всички такива призраци е лесно да се прогонят.

[1] Ударни музикални инструменти, разпространени с култа към Изида. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

ШТА-И: ТАЙНИЯТ ДВОРЕЦ

През първата седмица от месеца на Тот — в осмата година от управлението на Тутанкамон, Владетеля на Двете земи, Могъщия бик, Онзи с най-хубавия вид, Хор на Юга — Хоремхеб и Рамзес ме посетиха. Искрено вярвах, че никога вече няма да видя тази безценна двойка. Но те влязоха важно през главната порта с разкошни роби, обсипани с медальони, огърлици, брошки и пръстени. Пред портата щабните им офицери разпрегнаха колесниците и с весели разговори и смях ги отведоха в сянката на палмовата горичка. Хоремхеб изглеждаше понадебелял, под кръглите му черни очи вече имаше пласт сланина, също и двойна брадичка, но тялото му бе все така стегнато и мускулесто. Рамзес бе по-сбръчкан, но все така слаб, с изпълнени със злоба очи и едва доловима усмивка на тънките устни; както и преди, ми напомняше на зла хрътка. Бяха мили, здрависаха се с мен, доведоха слуга с дарове, пошегуваха се с Пентжу и Джарка. Рамзес попита дяволито дали Собек, „постоянният ми посетител“, е тук.

Усмигнах се.

— Не сте дошли да видите как съм — предположих аз. — Значи сте дошли да заговорничите.

Не отрекоха. Срецнахме се при затворени врати в беседката на Сините лотоси. След кратка размяна на любезности Рамзес захвърли ветрилото си. Беше ми забавно. Ветрилото беше синьо, с дръжка във формата на златен лотос и по-подходящо за придворна дама, отколкото за висш офицер от имперската армия.

— Как ти понася оттеглянето, Маху? — присмя се той.

— Искаш да кажеш изгнанието?

— Изгнанието — подсмигна се Рамзес. — Сигурно ти липсва тежкият парфюм на двореца.

— Не ми липсва нито той, нито вашата воня.

— Маху, Маху, не ти ли липсват приятелите?

— Липсва ми усмивката на фараона. Дано живее милион години и се радва на безброй юбилеи.

Рамзес и Хоремхеб побързаха да се съгласят.

— На Божествения също му липсваш.

— Откъде знаете това? Доколкото разбирам, на много малко хора е позволено да го видят.

— Виждаме го в Царския кръг — намеси се Хоремхеб.

— И как е той?

— Тих, ведър — сви рамене Хоремхеб. — Лорд Ай е неговият говорител.

Усетих скритото напрежение, промяната в погледа на Хоремхеб. Рамзес ме наблюдаваше с любопитство и леко килната на една страна глава, а пръстите му си играеха с долната му устна.

— Казват, генерал Рамзес — наруших мълчанието аз, — че си се захванал да изучаваш усилено историята на хабиру.

— Знаеш защо — взе отново ветрилото против мухи Рамзес. — Сигурен съм, че приятелят ти Собек ти е казал всичко, така че дай да караме направо, Маху.

— Скъпи ми лорд Рамзес, това би било изключение.

— Възможно е Ехнатон да е още жив. Мерире със сигурност се крие в Ханаан с останалите еретици и крои неприятности.

— Но той не е с Ехнатон, нали? — попитах.

— Имаш предвид Лудия.

— Ние всички го подкрепяхме, генерал Хоремхеб.

— Да, за известно време, но не за това сме дошли — прочисти гърлото си Хоремхеб. — Лорд Маху, би ли желал да се върнеш във властта?

— Защо? За да стана ваш шпионин?

— О, хайде сега! — запротестира Рамзес.

— О, хайде сега, генерал Рамзес. Защо сте тук? Едва ли е заради сините ми очи и благия ми характер.

— Бихме искали да бъдеш назначен за надзирател на Дома на пратениците — измърмори Хоремхеб. — Начело на дипломатическа мисия при хетите. Ти си достатъчно хитър да оцениш силите им и достатъчно умен да прецениш дали са заплаха за нас.

— А после да докладвам на вас и лорд Ай?

— Разбира се — съгласи се Рамзес.

— Искате да отида в Ханаан като шпионин, но се надявате, че Ехнатон ще ми се разкрие, понеже по необясними причини имаше специално отношение към мен. А когато това стане, ще го убиете.

Рамзес се усмихна.

— Мислите ли — продължих аз, — че лорд Ай ще ме приеме с отворени обятия и ще ми даде службата? Не е трудно да се досети, че искате да съм ваш шпионин.

— Ти си наш приятел.

— Откога така?

Хоремхеб се засмя.

— Много добре, лорд Маху. Хюйи и Майа ще те приемат с радост.

— За какво? Да наглеждам лорд Ай?

— Нека преминем по същество — Хоремхеб се премести по-близо. — Божествения иска завръщането ти — усмихна се на изненадата ми. — Фараонът ни вече е почти мъж на седемнайсет лета. На мен ми изглежда странен. Не мисля, че здравето му е добро, нито в тялото, нито в душата. Ти сам знаеш, лорд Маху. Ти живея с него, когато беше дете. Склонен е към изблици. В последните няколко месеца все по-често пита с огорчен глас: „Къде е чичо Маху?“

— Защо сега?

— Защо не? — изстреля Рамзес в отговор. — Може би го е правил и преди, тайно. Искат ти и Пентжу да се върнете. А, между другото, как е нашият пияница?

— Както обикновено, генерале, по-добра компания от теб. Значи — стегнах се аз — Божествения иска да се върна. Желание, подкрепяно от няколко новопоявили се приятели. Виж ти, виж ти! — облегнах се. — Лъвове мои, успяхте да ме изненадате! Наистина ли ти трябва, Хоремхеб? Не забравяй, че си женен за Мутноджмет, сестрата на Нефертити!

— Съпругата ми и тя — отсече Хоремхеб — са като златото и пясъка. Жена ми няма нищо общо с баща си, онази мангуста, или със сестра си скорпион. Не харесва баща си — сви рамене той. — Оттам се роди приятелството ни.

Хоремхеб подръпваше пискюлите на робата си.

— Искам те обратно в двора, Маху. Искам да си начело на Дома на пратениците. Искам да разбере какво се случва в Ханаан. Лорд Ай

ме шпионира, а пък аз — него. Собек трябва да ти е разказал за даровете, които той изпраща в Митани. Отначало мислех, че е политика, за да държи хетите под контрол, но има и още него. Той издирва лейди Тахана.

Сърцето ми спря за миг.

— Тя беше главната придворна дама на Хийа, майката на Тутанкамон. Тя и съпругът ѝ мистериозно напуснаха Ахетатон и се върнаха в Митани горе-долу по времето, когато се разрази чумата.

— И защо ще я търси?

— Не знаем. По-рано тази година, по време на последния месец от сезона на поклъването, генерал Нахтмин и малка войска отплаваха нагоре по Нил за среща с митанийски пратеник. Не знаем защо са се срещнали или какво са се договорили. Върнаха се в Тива през нощта — замълча. — Според сведенията на моите шпиони Нахтмин е довел някакъв мъж, чието лице било покрито с маска на чакал. Чух също и че същият е бил затворен в стария Дом за престой, където всички бяхме обучавани като Чеда на Кап.

Не можах да прикрия ужаса си.

— Ехнатон?

— Не — поклати глава Хоремхеб. — Човекът беше млад, познаваше се по корема и главата му. Опитах всичко — призна Хоремхеб, — за да открия какво става. Войската на Нахтмин пазеше зорко онази част от двореца. В последните месеци се изтеглиха, което означава, че той или е отишъл с тях, или е умрял. Та така — почеса се по главата Хоремхеб. — Страхувам се, Маху. Какво крои Ай? Дали нещо ще се случи на Тутанкамон и Ай ще завземе трона? Ето защо — усмихна се той — Божествения и Царският кръг те молят да се върнеш. Съгласен ли си?

— Ще си помисля.

— А ако се върнеш, ще бъдеш ли наш съюзник, не шпионин?

— Ще помисля и за това — понечих да стана аз.

— Не изглеждаш разтревожен за Божествения — сграбчи китката ми Хоремхеб. — Той беше под твоя опека.

Освободих се от хватката му.

— Това е минало, генерале. Не мога да нося отговорност за нещо, над което нямам власт.

Спомних си нежните бадемови очи на Тутанкамон, ведрото му лице.

— Грижа те е, нали? — попита Хоремхеб.

Бръкна сред диплите на робата си, извади кожена кесия и изтърси съдържанието ѝ: великолепна златна плочка, която изобразяваше фараона с бойната корона на Египет, който размазва главата на врага в присъствието на бога на войната Монту, а зад него — богинята Нефтис.

— Лорд Ай нае един златар да го изработи за него; един чирак в работилницата направил това копие.

Разгледах плочката внимателно. Отблизо си личеше, че е по-грубо копие. Фараонът беше Тутанкамон като малко момче, но от йероглифите отстрани ставаше ясно, че Ай е богът Монту, а Анхсенамон — богинята Нефтис.

— Ай го е поръчал за лично ползване — взе плочката обратно Хоремхеб. — Става все по-арогантен. Гледа на себе си като на бог, господар на фараона.

Хоремхеб не лъжеше. Никой египтянин не би посмял да изобрази такава сцена дори в сънищата си. Фараонът се прекланяше единствено пред боговете; той бе техен равен, живото превъплъщение на волята им.

— Всички знаем, че нещо не е наред с Тутанкамон — изправи се Рамзес. — Представяш ли си, Маху, Ехнатон да се кланя пред някого? Не злоупотребява ли Ай с позицията си? Дали в двореца не се провеждат тайни церемонии, в които Ай и внучката му се обличат като богове и карат фараона да коленичи пред тях? Замисли се!

Остатъка от деня прекарах в беседката, а в главата ми бушуваше буря. Слугите ми носеха храна и вино. Защо му е на Ай да издирва някакъв младеж сред митанийците? Какво крои? Стъмни се. Появя се вечерен бриз, през открехнатата врата виждах прислугата. Дойде Джарка. Предложи ми да вечерям с него и семейството му. Отказах и той си отиде. Малко по-късно пристигна Пентжу, следван от слуги с кана вино и две чаши.

— Чух за посещението на великите воители. — Настани се върху възглавниците. — Попитаха ли за мен? Сигурно не.

— Имаш нужда от хубава баня — отвърнах грубо аз. — И бръснач.

— Онова, от което имам нужда, Маху, са бокал вино и млада девойка. Ще се освиная и ще те тормозя, докато не ми кажеш за какво бяха дошли онези двама мръсници.

Разказах на Пентжу, че искат да се върна в двора. Споменах Дома на пратениците и само боговете знаят защо му разказах и за Ай, преговорите му с митанийците и мистериозния мъж, когото Нахтмин е довел от Делтата. Пентжу се изправи с побеляло лице, отворена уста и изцъклени очи, сякаш бе видял демон от отвъдното. Може би и аз бях попрекалил с виното, защото продължих с разказа си. Пентжу изпусна чашата и се разтрепери, сякаш обхванат от силна треска. Извиках името му, но той се взираше пред себе си немиждащо. От гърлото му излезе странен гъргорещ звук. Шокът ме накара да се опомня. Изтичах от беседката и извиках за помощ. Когато се върнах, Пентжу се гърчеше в конвулсии на пода, а мускулите му се бяха втвърдили. Беше повърнал и за миг си помислих, че се дави. Пристигна лекар и се увери, че гърлото му е чисто, после сложи кожа между зъбите му и извика да донесем одеяла.

Изпратих вестоносец при Собек с молба да доведе най-добрите лекари за уста, сърце, стомах и анус. Установиха пристъп, причинен от треска на ума. Истината беше, че бяха безполезни като всички лекари. Взеха среброто ми и ме информираха, че Пентжу трябва да си почива и да не пие вино. Изритах ги. И сам можех да стигна до този извод. Когато разбра какво се е случило, Собек поклати глава, подсвирна и изруга шпионите си, задето са се провалили. Призна, че не знае нищо за разказаното от Хоремхеб и Рамзес. В момента не можех да направя кой знае какво с тази информация. Бях прекалено зает да се грижа за Пентжу, да не говорим, че изгарях от любопитство да разбера защо думите ми бяха предизвикали такава бурна реакция. Някои от лекарите смятаха, че болестта на Пентжу е дело на *джесну* — творение на злото или демон. Бях напълно съгласен. Идеално описание на Ай и шайката от Ахмин.

Изминаха две седмици. Лишен от ежедневното вино, Пентжу укрепна. Дразнех го: той беше Чедо на Кап и беше обучен като войник, така че независимо от тлъстините бе здрав като бик. Беше достатъчно добър лекар и можеше и сам да определи състоянието си. Наподоби го на шока, който изживява майката, разбрала, че синът ѝ е загинал в битка. После прокле всички лекари.

— Ако искаш да оздравея — изръмжа той, — дръж онези копелета далече от мен.

Бях озадачен от сравнението с майка, загубила любимия си син. Разпитвах го. Една вечер Пентжу реши да признае, да се отърве от *чат*, вината, която изгаряше душата му. Тъкмо се беше нахранил: начукани и подправени ивици печена антилопа. Отблъсна рязко храната и се разплака. Оставих го да си поплаче, после отбеляза, че трябва да му стана личен жрец.

— Нали си спомняш гнусните клюки, че Тутанкамон е мой син, а не на Ехнатон?

— Да, но ти ме увери, че той е истинският наследник на фараона.

— Казах ти истината, той беше и е такъв — въздъхна Пентжу. — Хийа е майка му.

— Да, каза ми вече.

— Наистина я обичах, Маху, макар да бях женен. Прочистих красивото й тяло от отровите, които й даваше Нефертити — замълча и отпи от подсладеното вино. — Знаеш как беше в Ахетатон. Нефертити управляваше като пчелата майка на кошера; жилото й беше отвратително. Бях успял да убедя Ехнатон да даде отделна къща на Хийа. Бяхме вече три години в града, когато Ехнатон — уморен от арогантността на Нефертити — започна да проявява по-голям интерес към втората си съпруга, дребната митанийска принцеса. Ами — премига Пентжу — аз извърших измяна. Имах отношения с лейди Хийа. Тя забременя и беше ужасена, също й аз. Как щяхме да го обясним? Тя се престори на болна и се оттегли в покоите си. Само аз, лейди Тахана и съпругът й знаехме истината. Детето, момче, се роди преждевременно, някъде между шестия и седмия месец. Въпреки това беше здраво. Наехме кърмачка, на която можехме да се доверим — замълча. — Изненадан ли си?

— И да, и не — признах си аз.

— Всички знаеха, че Хийа и лейди Тахана са много близки. Бяхме сковани от страх. Помнех ясно какво се случи със Собек, когато откриха, че е прелъстил царска наложница, Царско украшение, на Аменхотеп Великолепни. Извади късмет, че само го жигосаха и изпратиха в затвор наскоро пустинята; наложницата бе затворена в клетка и разкъсана на парчета от див звяр — Пентжу избърса слюнката от ъгълчетата на устата си. — Хийа бе ужасена от онова, което

очакваше детето и нас самите. Страхуваше се от гнева на Ехнатон и дори повече от смъртоносната ярост на Нефертити. Направи специално жертвоприношение на Хатор Златния и всички богове и богини, за които се сети. Накрая молитвите ѝ дадоха резултат. Лейди Тахана замисли план: тя щеше да осинови детето като свое и да се върне в Митани. Не бяха египетски поданици и нямаха нужда от разрешението на Ехнатон. Със съпруга ѝ си тръгнаха, когато момчето беше на три месеца. Първата бременност на Хийа остана в тайна. Знаеш как стояха нещата в Ахетатон. Ехнатон и Нефертити бяха заети със собствените си проблеми. По време на бременността Ехнатон посети Хийа три пъти. Първия път месечното ѝ течение тъкмо беше спряло; нямаше проблем. При другите два тя се престори на болна, треска — Пентжу направи виновна физиономия. — Като лекар можех да помогна със симптомите.

— А след като митанийката отведе детето?

— С Хийа си отдъхнахме. Заклехме се това никога да не се повтаря. Първата бременност засили плодовитостта ѝ, така че когато Ехнатон легна с нея, тя зачена отново. Често си мислех за първото дете, но беше прекалено опасно да разпитвам.

— А как е разбрал Ай за това?

— Онази змия трябва да е подочула нещо от слуга или водач; някой трябва да е проговорил. Лесно е можел да прерови архивите и да открие защо лейди Тахана напусна толкова неочаквано, и то с дете. Отначало сигурно е бил прекалено зает с по-належащите проблеми, но Ай е истинска мангуста. Няма мира, докато не открие истината. Изглежда, е подкупил митанийците да му дадат младежа.

— На колко години трябва да е?

— Някъде между осемнайсет и деветнайсет. Жадни за египетско злато и стоки, митанийците лесно са се съгласили. Само боговете знаят каква история е изплел Ай. Вероятно е казал, че този мистериозен младеж е негово незаконно дете.

— И за какво ще му е на Ай този младеж?

— И двамата знаем, Маху: кръвната вражда. Хийа роди незаконно дете, но даде на фараона и жив мъжки наследник. Нефертити не успя. Дори по-лошо — раждането на този мъжки наследник доведе до фаталния разрыв между Ехнатон и Нефертити. Ай

е искал отмъщение. Хийа унищожи любимата му дъщеря; тя стана причината за падението на тази Велика царица.

Седях и размишлявах над чутото.

— Няма нужда да ми казваш, Маху — прекъсна унеса ми Пентжу. — Ай го е убил. О, да, ще измисли някакво оправдание за пред митанийците, някаква треска или болест. Ай добре познава отровите, не по-зле от теб и мен — гласът му пресипна. — Убил е сина ми — изплака той. — Убил е любимото ми дете.

Докато Пентжу бавно се възстановяваше, на мен ми оставаше само да се питам какво да правя. И тогава се намесиха боговете, или пък демоните...

В последните няколко дни на годината бяхме извикани в двореца. Царски вестител със сребърен жезъл като знак на службата си пристигна в имението ни, придружен от шестима Несу, телохранителите на фараона. Носеше свитък, запечатан с имперския картуш; целуна го и разчупи печата. Поканата беше кратка и ясна: лорд Маху и лорд Пентжу трябваше да се явят пред *Тау-Ретуи*, фараона и неговия Царски кръг на шестнайсетия ден от първия месец в сезона на поклъването. Така и направихме и беше приятно да се върнем в сърцето на Тива, да слезем от пристанището и навлезем през бедните квартали, покрай схлупените колиби, далеч от заразните езера и купищата воняща смет. След самотата на изгнанието дори легионите просяци със зачервени очи изглеждаха, сякаш ни приветстват.

Нарастващото богатство на Тива бе привлякло селяни, търговци и работници от околностите. Всяко парче земя бе застроено с паянтовите им къщи. Някои бяха успели, повечето — не, и сега давеха мъката си в чаши евтина бира. Всички обаче бяха заети. Жени в кални ризи клечаха на мрачни прагове и мелеха с камъни безценните шепи зърно. Из улицата децата им се боричкаха за лайната на добитъка, които после щяха да изсушат и да използват за огрев, но сега изпълваха въздуха с непоносима воня. По-нататък минахме покрай сергии, на които можеха да се видят бижута от Ханаан, кожени изделия от Либия, масла и бродерии от Вавилон. Сладкарите пъдеха мухите и предлагаха сушени фурми, сиропи и сладкиши с мед и подправки. Недалече от тях чираците им счукваха в хаванчета бадеми

и ядки за вкусни напитки. Касапи зад окървавени тезгяси разсичаха волски бутове и цели патици, а малки момчета и момичета тичаха наоколо и гонеха мухите, както майка ги е родила. Обущарите предлагаха всичко: от фини чехли до походни ботуши. Клиенти с кесии с кехлибар, злато и сребро се редяха пред златарите.

След тишината на имението се радвах на шумотевицата и преливащите цветове на морето от хора наоколо. Виковете и писъците, биещите се аромати на прясна кръв, готвено месо и сушена кожа се смесваха с тези на запечен мед, подправки и парфюми. Писачи на песни, разказвачи, музиканти и танцьори от различни страни се надвикваха да привлечат клиентела. Проститутки упражняваха занаята си в тесни улички, придърпваха клиентите към себе си и използваха твърдите тухлени стени за дюшек или просто коленичеха безгрижно пред тях. По-нататък, близо до портата към казармите, жени пищяха и се въргаляха в прахта, докато писарите от Дома на войната вземаха мъжете и синовете им в армията. Аз попивах всяка гледка, но Пентжу вървеше прегърбен и с наведена глава като осъден на смърт. Нубийските наемници в леопардови кожи, сребърни вериги и клюмнали бели пера ни държаха настрана от тълпата, а заоблените им щитове с гравирана овнешка глава, символа на Амон, образуваха стена около нас.

Накрая стигнахме Улицата на златния сокол, която водеше към двореца Малгата, чиито бели и червени стени бяха освежени и блестяха като сигнален огън. Огромните обковани с мед порти се отвориха и разкриха изкусно оформени градини. Пожелах да спра и огледам някои от новите растения, но капитанът на ескорта ни поклати глава, така че отминахме. Оставиха ни в едно преддверие със стени, уловили скока на сребърни антилопи над златно поле на светлозелен фон. От двете им страни минаваше кафеникав фриз, украсен със сребърни палми. Опитах се да обърна внимание на Пентжу върху рисунките, но той беше забил поглед в пода. Бях го накарал да се закълне тържествено, че няма да направи нищо глупаво или опасно. Един иконом ни поднесе изстудени плодови напитки и аз настоях първо да ги проверя. Той се стъписа, но се съгласи.

Малко след това се върна и ни заведе в Залата на делфините, голямата съвещателна зала, където щеше да се срещне Царският кръг. По кобалтовосините ѝ стени сребърни делфини скачаха над златни

вълни. Полираният каменен под отразяваше мозайката на тавана, която изобразяваше още делфини и други морски животни. На леко повдигната платформа в далечния край на залата стояха три обковани със злато трона: облегалките бяха със златни листове, краката — инкрустирани с бисери и поставени върху лъскави черни столчета, украсени с абанос и сребро. Малките тронове отстъпваха по величественост на царския, но посланието им бе съвсем ясно.

— Достоеен за фараон трон — прошепна Пентжу. — Но има и по един за Ай и Анхсенамон.

Срещу тронове в полукръг бяха наредени маси с посребрена повърхност и седалки с възглавници, където щяха да седят членовете на Царския кръг. Преброих общо десет. Три подобни маси с табли за писане, тръстикови писалки, свитъци папирус и червени и черни мастилници се намираха в средата за писарите.

Едва бяхме влезли, когато изсвириха тръби, отекнаха цимбали и огромната двойна врата на съвещателната зала се отвори. Влязоха двама жреци, които люлееха кандила с тамян, а царски носители на ветрила разнасяха дима. Заеха местата си. След тях се появиха царските телохранители — славни воители, украсени със знаци, че са отсекли вражеска глава в битка. Оформиха тунел, по който влязоха още чиновници. Постепенно залата се изпълни. Отново отекнаха цимбали, изсвириха тръби, влезе глашатай и изреди на висок глас всички имена на фараона:

— Повелителят на Двете земи, Създателят на законите, Златният ястреб с царските емблеми. Обичаният от боговете, Царят на Горен и Долен Египет. Величественото проявление на Ра. Живият образ на Амон...

Хвърлихме се да целунем земята пред него. Погледнах крадешком Тутанкамон на вратата, облечен в царствения костюм, с глава, покрита с чиста бяла кърпа, прикрепена със златната Ураея. Носеше панталони от плисиран лен, украсени отзад с опашка на чакал, а отпред — с праметната колосана престилка, инкрустирана със злато и емайл. Над всичко това бе наметната дълга снежнобяла роба без ръкави, отворена на гърдите, за да разкрие бляскав нагръдник, изобразяващ Некбет, бога лешояд, в ослепителна изработка от драгоценни камъни. Краката му бяха обути в заострени сандали със сребърни ремъци. Тутанкамон вървеше бавно, доста тромаво, и се

подпираше на бастун, чиято дръжка бе издялана във формата на пантера. На лицето му бе същият невинен детски, почти женствен поглед: пухкави бузи, леко открехнати устни и бадемови очи, изписани с черен въглен. Усмиваше се и гледаше през рамо към своята царица Анхсенамон, която представляваше зашеметяваща сладострастна гледка. О, да, беше се променила! Дебела, богато сплетена перука обрамчваше чувственото ѝ лице, лъскавите ѝ тъмни очи бяха подчертани със зелен въглен, напудрената ѝ кожа бе още по-привлекателна благодарение на бляскавите бижута на шията, китките, пръстите и глезените. Облечена беше в искряща роба без ръкави, наредена на пластове и прихваната с лъскав червен шал; движеше се изящно върху сандали с дебела подметка. Носеше небесносиньо ветрило със сребърни ръбове, с което криеше лицето, но не и очите си.

Следваше ги Ай, с обръсната глава и ястребово лице, намазано с масло. Носеше всички символи на високата си длъжност и държеше чифт красиви червени ръкавици, знак за личната благосклонност на фараона. Зад тях вървяха останалите Велики мъже: Нахтмин, Хюйи, Майа, Хоремхеб, Рамзес, Анен, главен жрец на Амон; всички висши управници на Египет. Скъпите им роби, позлатени бастуни, разкошни ветрила и намазани с масло и парфюмирани лица излъчваха власт и богатство. Майа повече отвсякога приличаше на жена: с гъста лъскава, черна перука, изрисувано лице и обувки на високи токове. Когато се обърна, забелязах перлените му обеци и за пореден път се замислих за този невероятен мъж, който толкова отчаяно искаше да бъде жена. Отношенията между него и Собек бяха охладнели след женитбата на последния. Носеха се слухове, че сега Майа се радва на цял харем красиви младежи.

Тутанкамон седна на трона си, а един от жреците запя химна:

*О, Амон,
безмълвен наблюдател,
чиято мъдрост е необятна...*

По-късно от залата излязоха всички чиновници и войници. Ай и Анхсенамон заеха местата си, останалите ги последваха, а писарите скръстиха крака в средата. Аз и Пентжу останахме на колене, докато

Ай не ни заповяда властно да заемем местата си до двете празни маси. Ай беше изготвил списъка със задачите; на първо място в дневния ред бяхме аз и Пентжу.

— Благодарение на огромната добрина на фараона — обяви Ай, — Божествения реши да разкрие лицето си пред тях и да им се усмихне. Ето защо...

С две думи, Пентжу бе назначен за царски лекар, а аз — надзирател на Дома на пратениците, който отговаряше за външните отношения на страната. През цялото време не отделях поглед от Тутанкамон, който ме гледаше блажено. От време на време във вълнението си се обръщаше към Анхсенамон. Тя седеше отпуснато на трона си и потропваше високомерно с крак. На няколко пъти намигнах на Тутанкамон, дори вдигах едва забележимо ръка. До мен Пентжу гледаше намръщено, докато Ай, или Великата мангуста, както го наричахме, премина към следващите задачи. Повечето бяха обичайните въпроси, в по-голямата си част ситуацията в Ханаан. Дребните васали продължаваха да се дърлят един с друг. Истинската опасност бяха хетите, които вече представляваха основна заплаха за съюзниците на Египет в района — вавилонците и митанийците. Хоремхеб и Рамзес си знаеха своето, необходима бе военна намеса. Ай не им противоречеше прекалено, но въпросът беше как и кога. Пустинните лъвове изглеждаха доволни от този развой и накрая срещата приключи.

Аз и Пентжу бяхме отведени пред царския трон. Анхсенамон се впусна в обичайните си флиртове, навеждаше се така, че робата ѝ да се разтвори и разкрие гърдите с боядисани в сребърно зърна. На лицето ѝ бе изписан характерният учуден поглед, сякаш питаше къде сме били през цялото това време; беше направо възторгната, галеше ме по бузата, потупваше голото теме на Пентжу. Допирът ѝ бе хладен, а парфюмът ѝ — най-скъпият, който можеше да се намери в Египет — сок от лотос. Беше повече от внимателна, загрижена за добруването ни, усмихваше ни се. Тутанкамон обаче беше прекрасен; толкова се радваше да ни види, че почти забрави за дворцовия етикет и не можеше да си намери място от вълнение. Подари и на двамата ни златни яки. Наведе се, за да закачи моята на шията ми, после докосна бузата ми с устни и ме нарече чичо. Междувременно Анхсенамон се кикотеше през пръсти.

Ай се изкашля звучно, за да напомни на Тутанкамон за етикета. Младият фараон се опомни и се опита да държи лицето си безизразно, само че без резултат. Започна отново да ме нарича чичо, разказа колко сме му липсвали аз и Пентжу, как трябва да отидем с него за риба или на лов, или дори да придружим бойната му колесница навън в източната пустиня. Изглеждаше съвсем здрав, с блеснал поглед и пълни бузи, макар че тялото му проявяваше някои от особеностите на баща му: леко изпъкнал гръден кош, широки хълбоци, дълги пръсти на ръцете и краката и доста тънки крака, бедра и ръце. Изпитваше и лека болка при ходене.

След края на аудиенцията някои от Царския кръг дойдоха да ни поздравят: обичайните усмивки и ръкостискания, стисвания по рамото, празни обещания, безсмислени покани. Те ме лъжеха, лъжех ги и аз, но така беше в двора. Спомних си старата поговорка: „Не се доверявай на фараона, нито поверявай живота си на бойните колесници на Египет.“ Надявах се единствено Пентжу да не предизвика сблъсък с лорд Ай.

По-късно вечерта имаше празненство в Залата на сребърния сокол от другата страна на двореца. Поканени бяха членове на Царския кръг. Пред гостите имаше дълги маси с лъскави покривки от вавилонски муселин, бокали, инкрустирани със скъпоценни камъни, и чинии от чисто сребро. Из стаята бяха поставени огромни глинени делви вино, от които слуги допълваха бокалите, докато други поднасяха морски мекотели с подправки, пържен лотос в специален сос и всякакви видове печено месо: антилопа, заек, яребица, телешко и диво магаре. Пред нас имаше пирамиди от плодове: грозде, пъпеш, лимони, смокини и нар. В средата на залата малък оркестър с лири, тъпани и други инструменти свиреше тиха музика под зоркия поглед на евнуха, който отмерваше ритъма с тръстикова пръчка. Подготвено беше място за фараона и царицата, които се очакваше да се присъединят към нас по-късно, макар че така и не дойдоха.

Докато останалите се наливаха, аз наблюдавах Ай, който изглеждаше объркан от потока слуги, пристигащи със съобщения. Най-накрая той стана с разтревожен поглед и излезе. Малко след това един слуга се приближи и прошепна на мен и Пентжу, че трябва да се оттеглим. Поведе ни забързано през красиви галерии и коридори, през ароматни градини и вътрешни дворове, където фонтани бликаха нежна музика. Най-накрая стигнахме центъра на двореца, царските покои. Ай

ни чакаше в преддверието. Нахтмин и част от висшите му офицери също бяха там. Иззад вратата се чуваше силният плач на Анхсенамон.

— Казахме ви причината за завръщането ви — заяви Ай. — Истината е, че причините са две. Сега ще видите втората.

Щракна с пръсти, голямата врата се отвори и ние го последвахме в дълга, слабо осветена от маслени лампи красива стая с огромен отворен прозорец на далечната стена. В средата на стаята Тутанкамон бе седнал на пода само по препаска с дървен лъв в едната ръка и малка антилопа в другата. Сложи ги на пода и започна да преследва антилопата с лъва. Минах покрай Ай и заедно с Пентжу изтичахме напред.

— Господарю — приклеках аз до него, — какво се е случило? — подуших и погледнах надолу: препаската беше омазана с изпражнения. Тутанкамон се беше изпуснал. — Господарю — повторих аз, — добре ли си?

Тутанкамон вдигна дървените играчки и ги удари една в друга. Пентжу изруга тихо. Тутанкамон сякаш изобщо не съзнаваше присъствието ни.

— Га-га.

Той вдигна дървения лъв и го засмука като малко бебе. Пентжу започна да шепне молитва. Аз не можех да повярвам на очите си: фараонът на Египет, Владетелят на Двете земи не беше луд, а едно безпомощно бебе. Опитах се да го докосна, но той трепна и се отдръпна, погълнат от играчките в ръцете си. Зад мен проехтяха стъпки.

— Откога? — попитах аз.

— Пристъпите не са чести — отвърна Ай, — но когато се появят, са много силни. Изглежда, ги предизвиква прекалено вълнение или някакъв конфликт. Понякога е така, друг път става свадлив и агресивен.

Чакахме цял час, преди Тутанкамон да започне да се отпуска и да му се доспива. Оставихме го да спи на пода и донесохме възглавници и завивки, за да му е възможно най-удобно. Ай се съгласи да се срещнем в преддверието. Искаше Нахтмин да остане, но Пентжу настоя да се махне. Никога не бях виждал лекаря толкова хладен и непреклонен.

Никога няма да забравя онази нощ. От отворения зад Ай прозорец зееше мрак, по-дълбок и от онзи в Подземния свят. Нямаше

нито една звезда, нито едно цвете на нощта; не се чуваше никакъв звук, сякаш зовът на птиците, нощните хищници и съществата в Нил бе заглъхнал. В една зала седяха трима мъже на ръба на сблъсъка, за който поне двама, аз и Пентжу, отдавна се молеха.

— Синът ми? — започна Пентжу.

— Божествения... — прекъсна го Ай.

— Той ще почака — отсече Пентжу. — Синът ми, детето на лейди Хийа, подкупил си митанийците да го предадат.

— Аз не... — засуети се Ай.

— Напротив — сряза го Пентжу. — Мъртъв е, нали? Защо го доведе тук?

— Искях да разбера кой е той наистина.

— Знаеше кой е.

— Толкова приличаше на своя полубрат, фараона.

Гласът на Ай беше мек, но погледът в очите му бе смразяващ. Осъзнах какво бе възнамерявал да стори.

— Да не би...? — ахнах аз. — Да, така е, нали? Сериозно си мислел да замениш единия с другия, затова си го довел тук. Приличали са си толкова много! Много малко хора виждат Тутанкамон, а и само отдалече.

Ай отвърна с хладен поглед.

— Казваш, че са си приличали? — опитваше се да държи гласа си равен Пентжу. — Значи наистина е мъртъв?

— Беше силен — отвърна Ай. — Добър човек, Пентжу, интелигентен и очарователен. Умря от треска...

Пентжу се впусна напред. Издърпах го.

— Умря от треска — продължи спокойно Ай. — Ти обаче мислиш, че съм го убил, че съм го довел тук, за да бъде умъртвен, нали? — заигра се с пръстена си. — Аз съм хиена — призна той. — Убивам, защото се налага, защото иначе ще убият мен.

— Ти мразеше Хийа — излая Пентжу.

Ай поклати глава.

— Не я мразех.

— Тя измести дъщеря ти.

— Нефертити беше глупачка — изръмжа Ай. — Беше арогантна, наистина вярваше, че е равна на фараона. Ние сме отговорни за децата си, но не и за техните грешки. Що се отнася до теб, Пентжу, никога

няма да разкрия какви бяха намеренията ми за сина ти, но не съм оцапан с кръвта му. Готов съм да се закълна.

Пентжу се присмя в отговор.

— Мога да доведа лекар от Дома на живота, който ще потвърди казаното от мен. Ако бях убил момчето, тялото му щеше да бъде захвърлено на крокодилите, а аз щях да отричам, че някога съм го виждал.

— Запазил си тялото? — възкликна Пентжу.

— Тялото на сина ти бе набързо балсамирано в *уабета*, Мястото на чистотата в храма на Анубис, и погребано с всички ритуали в Долината на царете.

— Страда ли? — попита Пентжу. — Попита ли за мен?

— Грижиха се за него добре — прошепна Ай. — Щях да отсека главата на Нахтмин, ако беше позволил обратното. Вярно, лицето му беше скрито с маска, но това беше за собствената му безопасност. Настанихме го в Дома за отсядане и му бе оказано пълно внимание — Ай въздъхна. — Той вярваше, че е син на митанийски благородник, че родителите му са починали, когато е бил много малък. Обучаваше се — замълча за миг Ай, — странно, обучаваше се за войник, но призна, че таи голям интерес към медицината.

— Какво каза на митанийците? — попитах аз.

— Много просто. Казах им, че е възможно да е мой син — усмихна се Ай — и че дори и да не е, ще получи добра подготовка в нашите казарми и Дома на живота.

Пентжу хлипаше безшумно с наведена глава.

— Направих грешка — призна Ай. — Младежът беше свикнал на чистия въздух сред планините на Ханаан. Нил има своите болести и често взема жертви, знаеш това, Пентжу. Внезапно се разболя и изпадна в треска. Никой не можеше да го спаси. Така че, Пентжу, аз съм виновен за смъртта на сина ти, осъзнавам това, както и че си ми враг. Знам, че ако някога ти се удаде възможност, няма да се колебаеш да ме убиеш.

— Винаги съм бил твой враг — отвърна Пентжу. Вдигна обляното си в сълзи лице. — Лорд Ай, мога да те убия и един ден наистина ще го сторя.

Ай премигна и отмести поглед. Беше хитрец, но бях убеден, че не лъже, както и че заплахите на Пентжу не го тревожат особено.

— Не ме е страх — отговори Ай и приближи лице на сантиметри от това на Пентжу. — Единствената разлика между теб, Пентжу, и останалите е, че ти поне беше откровен.

— Тогава защо просто не ни убиеш? — попитах аз. — Още сега? Ай се облегна.

— По същата причина, поради която не го направих преди години. Имате могъщи приятели. Мерире, Туту и останалите заслужаваха съдбата си, но Хоремхеб и Рамзес ще подскочат при убийството, незаконната екзекуция на двама другари, някогашни Чеда на Кап.

— И още? — настоях аз. — Има и друга причина?

— Дори Божествения, когато е с всички си, би се противопоставил, и трето — добави Ай студено, — имам нужда от вас да го пазите, да се опитате да избавите ума му от мрака.

— Къде е синът ми? — обади се Пентжу.

— Той е в някоя пещера, нали? — попитах аз. — Една от онези тайни пещери, които си изкопал в Долината на царете?

— За да приемат мъртъвците от Ахетатон — съгласи се Ай, — както и за непредвидени случаи като този. Ще ви заведат там, давам ви думата си.

Пентжу скри лице в шепата си.

— Така — допря ръце Ай, — какво ще правим с нашия фараон с тяло на мъж и, понякога, мозък на прохождащо бебе? Трябва да му помогнеш, Маху, да направиш всичко по силите си.

— Защо?

— Казано с думи прости, внучката ми, Анхсенамон, трябва да зачене син, преди да стане прекалено късно.

— А способен ли е на това?

— О, да — прокара пръст по устните си Ай, — внучката ми може да зачене.

— Или може би дъщеря ти — подразни го Пентжу.

— Внучката ми — отвърна Ай спокойно.

— А ако Тутанкамон не даде наследник? — попитах аз. — Ако умре бездетен, какво ще стане с Царството на Двете земи?

Никога няма да забравя отговора на Ай в онази стая, в онази черна нощ, защото той сложи край на цял един период от живота ми. За миг той се поколеба, но после седна с наведена глава.

— Е? — повторих въпроса си аз. — При кого ще отиде Египет?

— Ами, Маху, Песоглавецо от Юга, Египет ще отиде при най-силния.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

МЕТУТ ЕНТ МААТ: „ДУМИ НА ИСТИНАТА“

Знаем много за Маху от празната му гробница в Тел ел Амарна (Ахетатон), изкопана дълбоко под земята, за да бъде недостъпна за крадци. Рисунките в гробницата са направени набързо, но показват великото дело на Маху, осуetyаването на много сериозен заговор срещу Ехнатон (Н. де Г. Дейвис, *Каменните гробници на Ел Амарна: гробниците на Пентжсу, Маху и други*, Общество за изследване на Египет, Лондон, 1906 г.). Археолозите са открили също така и къщата и полицейската служба в града, известен днес като Ел Амарна. Знае се дори, че е имал оръжеен склад подръка (вж. Дейвис по-горе). Същината, изобилието и упадъкът на периода са подробно документирани и прилежно описани от историчката Джоан Флетчър в прекрасната ѝ книга *Египетският цар-слънце: Аменхотеп III* (Duncan Baird, Лондон, 2000). Графически анализ на въздигането на шайката от Ахмин е направен от няколко историци, сред които Боб Брайърс и Никълъс Рийвс, както и от мен самия в книгата ми *Тутанкамон* (Constable and Robinson, Лондон, 2002). Контролът на Египет и най-вече на външните работи от страна на царица Тийи става ясен от известните днес като „амарненски писма“.

Сривът на управлението на Ехнатон обаче, с изключение на избухналата смъртоносна чума, е забулен в мистерия. В Берлинския музей се намира прочутата статуя на Нефертити, която отразява поразяващата ѝ красота, но има и нейна статуя в доста по-напреднала възраст, когато тази красота е вече започнала да повяхва. Повечето историци твърдят, че между Ехнатон и Нефертити се появил разрыв, причината за който, както казва Маху, вероятно е раждането на Тутанкатон, единствения син на Ехнатон, от митанийската принцеса Хийа. В книгата си *Лъжливият пророк на Египет: Ехнатон* (Thames and Hudson, Лондон, 2001) Никълъс Рийвс цитира други източници и разгръща теорията, че Нефертити се връща на власт, управлява като

сърегент на съпруга си и дори „възкръсва“ като мистериозната Сменккаре, която след това неочаквано и необяснимо пада от трона.

В книгата ми *Тутанкамон* се съдържат по-голямата част от доказателствата за казаното от Маху. Гробницата на Хоремхеб в Сакара е с множество надписи и описва Хоремхеб като великия спасител на Египет, покровителстван от Хор от Хенес. Книгата ми обяснява и изпразването на гробниците в Ел Амарна и трескавото повторно погребване в различни, набързо изкопани гробници в Долината на царете и наоколо. На практика скорошното откритие на трупа на Нефертити, оповестено в пресата в края на лятото на 2003 г., сочи, че не всички повторни погребения са били открити и анализирани. През първите две години от управлението на Тутанкамон младият принц наистина води затворен живот в Ахетатон, докато тече работата по реставрацията. Една от стелите (прокламации, гравирани върху камък), свидетелстващи за реставрацията, ясно описва опасната ситуация в Египет в края на управлението на Ехнатон и онова, което трябва да се направи. Обособяват се два силови лагера, в Тива и в Мемфис, но докато Тутанкамон е жив, цари мир. Господството на Ай е очевидно; златната плочка, на която е изобразен като бога на войната, Монту, наистина съществува и е анализирана в неотдавнашното ми изследване върху Тутанкамон. Влиянието на Анхсенамон също е доказано. Много от рисунките в гробницата на Тутанкамон показват младия фараон коленичил или полегнал под грижите на неразделната си красива съпруга. Вероятността Тутанкамон да е имал полубрат не е просто измислица, а възможно обяснение на останките, открити в Гробница 55 в Долината на царете. Погребаният в нея младеж със сигурност има кръвна връзка с Тутанкамон. Що се отнася до мистерията на Пазителите и племената хабиру, сигурен съм, че последната част от признанията на Маху ще разкрие мрачната, кървава политика около залеза на могъщата Осемнайсета династия на Древен Египет.

И накрая, много читатели питат за истинността на описанията ми на живота в Древен Египет. Винаги съм бил очарован от тази култура, още преди да се заломя да изучавам в дълбочина древната литература на Близкия изток по време на тригодишния си курс на обучение в колежа Ушо, Дърам. Този интерес е все така неподправен. Изненадващо е колко напреднали са били египтяните в наблюдението

на всички природни феномени. Мога да предоставя много примери за това. Един от най-очевидните е правенето на лед. Египет е гореща страна, но има сезони и със сигурност мразовити нощи! Египетският писател Атенеус прави колоритни описания на процеса на правене на лед, който може да се намери в прекрасната книга на Питър Джеймс и Ник Торп, *Изобретенията на древните*, Лондон: Michael O'Mara Books, 1995, с. 323.

Д-р П. К. Дохърти

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.